

แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาข้ามกรณีโรงเรียนที่ได้รับ
รางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น

นางสาวอาจารย์ ไชยสิทธิ์นุชิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CONCEPTS, VALUES, AND PRACTICES OF TEACHERS FORMING FOLK SONG
BANDS: A CROSS CASE STUDY OF SCHOOLS RECEIVING OUTSTANDING
FOLK SONG BAND AWARDS

Miss Arjaree Chaisitnuchit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research
Department of Educational Research and Psychology
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2008
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง :
การศึกษาข้ามกรณีโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น.

โดย

นางสาวอาจารย์ ไชยสิทธิ์ นุชิต

สาขาวิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.วันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์)

อาจารย์ ไซยสิทธิ์นุชิต : แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาข้ามกรณีโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น. (CONCEPTS, VALUES, AND PRACTICES OF TEACHERS FORMING FOLK SONG BANDS: A CROSS CASE STUDY OF SCHOOLS RECEIVING OUTSTANDING FOLK SONG BAND AWARDS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 226 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิด ค่านิยม และการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่งรวมทั้งการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง โดยครูกรณีศึกษาจำนวน 3 ท่าน ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะการศึกษาแบบข้ามกรณีศึกษาระหว่างโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่มและการวิเคราะห์เอกสาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา ครูผู้ควบคุมวงดนตรี ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครองของนักเรียน 2) แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม 3) แบบสังเกตการจัดกิจกรรม การปฏิบัติของครูกรณีศึกษาและสภาพโรงเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และการวิเคราะห์แบบข้ามกรณี

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูกรณีศึกษาทั้ง 3 ท่าน มีแนวคิดในการสร้างวงดนตรีลูกทุ่ง เริ่มจากความชอบในดนตรีตั้งแต่วัยเด็กเป็นต้นมา และจัดตั้งวงดนตรีประเภทอื่นก่อนวงดนตรีลูกทุ่ง โดยครู A1 คิดถ่ายทอดความรู้ความสามารถทางดนตรีแก่นักเรียนตั้งแต่บรรจุเข้ารับราชการเพราะเกรงว่าจะหายไปพร้อมกับตนเอง ครู B1 จัดกิจกรรมที่นักเรียนสามารถทำร่วมกันได้หลายๆคน ส่วนครู C1 สร้างวงดนตรีลูกทุ่งให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อประกวดแข่งขัน ด้านค่านิยม ครูทั้ง 3 ท่านมีความภูมิใจในวิชาชีพครูและมีความสุขที่มีส่วนส่งเสริมนักเรียนให้มีความสามารถ พร้อมนำไปใช้ในอนาคตและทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงมากขึ้น และด้านการปฏิบัติ ครูมีความมุ่งมั่นและจริงจังในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร มั่นใจในตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรม มีการจัดทำโครงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง โดยครูเป็นผู้เขียนโครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรี และมีประสบการณ์ในการประกวดแข่งขัน และบริการชุมชนพร้อมทั้งส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม สถานที่จัดกิจกรรม ได้แก่ห้องฝึกซ้อมนักดนตรี ห้องฝึกซ้อมแดนเซอร์ ห้องฝึกซ้อมรวม แหล่งงบประมาณจากโรงเรียนและได้รับค่าตอบแทนการแสดง การประชาสัมพันธ์ โดยประกาศหน้าเสาธง ป้ายประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ของโรงเรียน และเพื่อนบอกต่อเพื่อน ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม การปฐมเทศเกี่ยวกับข้อปฏิบัติในการเป็นสมาชิกของวงดนตรี เน้นการให้เวลาฝึกซ้อมสม่ำเสมอ มีคณะกรรมการนักเรียนได้แก่ หัวหน้ากลุ่มของนักร้อง นักดนตรี และแดนเซอร์ และสมาชิก กิจกรรมที่จัดในวงดนตรีลูกทุ่ง ได้แก่ กิจกรรมการสอนและการฝึกซ้อม และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรม มีการประเมินผลระหว่างฝึกซ้อมโดยการสังเกต มีการรายงานผลด้วยเอกสารทุกครั้งหลังการประกวดแข่งขันและสิ้นปีการศึกษา

ภาควิชา..... วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....

สาขาวิชา..... วิทยาการศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2551

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5083808927 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEYWORDS : CONCEPT / VALUE / PRACTICE / CROSS CASE STUDY

ARJAREE CHAISITNUCHIT : CONCEPTS, VALUES, AND PRACTICES OF
TEACHERS FORMING FOLK SONG BANDS : A CROSS CASE STUDY OF
SCHOOLS RECEIVING OUTSTANDING FOLK SONG BAND AWARDS.

ADVISOR : ASSOC.PROF.DUANGKAMOL TRAIWICHITKHUN, Ph.D.,226 pp.

The purpose of this research was (1) to study concepts, values, and practices of teachers forming folk song bands (2) to study the activity organization in folk song bands of the teachers. The case studies were three teachers who forming folk song bands. The research design was qualitative method used the cross case study between the schools receiving outstanding folk song band awards. The data were collected by formal, informal and in-depth interview, participant and non-participant observation, focus groups technique and documentary analysis. Research instrument were consisted of 1) interview form of case studies, activity controlled teachers, administrators, students, and parents. 2) guidelines in focus group ,and 3) observation forms of activity organization, case studies' practice ,and context of the schools. The data were analyzed by analysis induction, triangulation and cross case analysis.

The research results were as following :

1. *The concepts of three teachers* forming folk song bands were they liked music and then they formed other bands before the folk song band. *For the values of the teachers* were found in professional teachership. *For the practices of the teachers* consisted of they set their heart on their works; beside, creating, having great confident in themselves and accepting in the other opinions.

2. The activity organization. *For the preparing organization.* The projects were drawn by activity controlled teachers. The objectives of the projects were supported for ability development in music, development experience in contest, community services and culture. The settings were the musician room, dancer room, and assemble room. The budget provided for the school and income from their performances. The public relations were the flag salutation, website, and spreading by continuous speech. *For the activity organization*, the members orientation was available. The directions in memberships' the bands were emphasized to regularly, the students committee consisted of the head of singer, musician, dancer, and members. The activities conducted for students were teaching and practicing, and added experience activities. *For the evaluation of the activity organization* between practicing by observation. The activity controlled teachers wrote the documentary reports of the activity organization performance when all the contests were over.

Department : Educational Research and Psychology

Student's Signature

Field of Study : Educational Research

Advisor's Signature

Academic Year : 2008

Anjaree Chai-

Duangkamol T.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ตอนที่ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	6
ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมดนตรี.....	11
ตอนที่ 3 ค่านิยม.....	19
ตอนที่ 4 ครู.....	22
ตอนที่ 5 เทคนิคที่ใช้ในการวิจัย.....	40
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	67
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร.....	68
การกำหนดกรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73

บทที่	หน้า
การจัดกระทำข้อมูล.....	78
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
ตอนที่ 1 โรงเรียน A.....	81
ตอนที่ 2 โรงเรียน B.....	110
ตอนที่ 3 โรงเรียน C.....	139
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์แบบข้ามกรณี.....	163
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	177
สรุปผลการวิจัย.....	177
อภิปรายผลการวิจัย.....	182
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	190
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	191
รายการอ้างอิง.....	192
ภาคผนวก.....	197
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ.....	198
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	200
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	206
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	226

สารบัญตาราง

ณ

ตารางที่		หน้า
2.1	จุดแข็งและจุดอ่อนของแหล่งข้อมูล.....	44
2.2	ภูมิภาคและสังกัดของโรงเรียนกรณีศึกษา.....	69
3.2	จำนวนผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามโรงเรียน.....	70
3.3	การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม.....	78
4.1	วิเคราะห์แนวคิด ค่านิยม และการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี.....	163
4.2	การวิเคราะห์การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี.....	170
4.3	การวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จของวงดนตรีลูกทุ่งแต่ละโรงเรียนกรณีศึกษา : การศึกษาแบบข้ามกรณี.....	174
4.4	การวิเคราะห์จุดเด่นของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี.....	175
4.5	ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้าม กรณี.....	176

สารบัญภาพ

ญ

ภาพที่		หน้า
2.1	องค์ประกอบการวิเคราะห์ : รูปแบบปฏิสัมพันธ์.....	53
2.2	วิธีการศึกษารายกรณี.....	56
2.3	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	67
4.1	สภาพภายในโรงเรียน A.....	82
4.2	ห้องฝึกซ้อมดนตรีและสถานที่ฝึกซ้อมแดนเซอร์ของโรงเรียน A.....	93
4.3	กิจกรรมการฝึกซ้อมของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A	100
4.4	แนวคิด ค่านิยม การปฏิบัติและกระบวนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ของ ครู A1.....	109
4.5	สภาพภายในโรงเรียน B.....	110
4.6	ห้องฝึกซ้อมดนตรีและห้องฝึกซ้อมแดนเซอร์ของโรงเรียน B.....	121
4.7	กิจกรรมการฝึกซ้อมของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B.....	127
4.8	แนวคิด ค่านิยม การปฏิบัติและกระบวนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ของ ครู B1.....	138
4.9	สภาพภายในโรงเรียน C.....	139
4.10	ห้องฝึกซ้อมดนตรีและสถานที่ฝึกซ้อมแดนเซอร์ของโรงเรียน C.....	147
4.11	กิจกรรมการฝึกซ้อมของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน C.....	153
4.12	แนวคิด ค่านิยม การปฏิบัติและกระบวนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ของ ครู C1.....	162

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และมีวัฒนธรรม ในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย นอกจากการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ซึ่งกำหนดไว้ในโครงสร้าง กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มแล้ว หลักสูตรยังกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในโครงสร้างหลักสูตร โดยมุ่งส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติม ให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัดของตนเอง เพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ เห็นคุณค่าในการประกอบสัมมาชีพมีระเบียบวินัยศีลธรรม จริยธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (ชัยฤทธิ์ พรหมมา, 2548) ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการ ใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย พัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ มุ่งส่งเสริมเจตคติ และคุณค่าของชีวิต สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ได้แก่ ค่านิยมประชาธิปไตย รู้หน้าที่ ประหยัด อุตุน ขยัน มีวินัย เสียสละ มีเหตุผล มีคุณธรรม ส่งเสริมให้เด็กรู้จักและเข้าใจตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปรับตัว ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและการดำรงชีวิต (จารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง, 2547)

และในปัจจุบันกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำลังอยู่ในกระแสประเภทหนึ่งคือ วงดนตรีลูกทุ่ง ระดับเยาวชน โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้เล็งเห็นความสำคัญจึงจัดการประกวดแข่งขันเป็นจำนวนมาก อาทิเช่น การประกวดเยาวชนมาฮาลูกทุ่งคอนเทสต์ การประกวดลูกทุ่ง ป.ป.ส. และการประกวดชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์ ของรายการชิงช้าสวรรค์ ทางโมเดิร์นไนน์ ทีวี เป็นต้น ทำให้วงดนตรีลูกทุ่งเป็นที่รู้จักในวงกว้างและปฏิเสธมิได้ว่าผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถและมีส่วนผลักดันให้นักเรียนแสดงศักยภาพของตนให้ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไปคือครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

ดนตรีลูกทุ่ง เพลงลูกทุ่ง เป็นเพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย สืบเนื่องมาเป็นเวลานานซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี (2539) ทรงกล่าวถึงความดีของเพลงลูกทุ่งไว้ว่า เพลงลูกทุ่งเป็นหลักฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์สังคมของประเทศ

เป็นที่รวมของภูมิปัญญาและทรัพย์สินทางปัญญาของชาวบ้าน เป็นเพลงที่เรียบง่ายคือเข้าใจง่าย ร้องง่ายและจำง่าย สามารถเข้าถึงสังคมทุกชั้น กระจายได้กว้างไกลถึงชนบททุกแห่ง มีความเป็นไทยทั้งเรื่องภาษา ทำนองและการขับร้อง โดยทรงสรุปตอนท้ายพระราชนิพนธ์ว่า “เพลงลูกทุ่งเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติที่ควรรักษาไว้เช่นเดียวกับเพลงไทยประเภทอื่นๆ” ประกอบกับดนตรีมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ ดนตรีคืออาหารสมองเช่นเดียวกับอาหารทางกาย เสียงดนตรีไพเราะช่วยกระตุ้นสมองของมนุษย์ทำงานได้ดี ส่งผลให้มีสุขภาพและจิตสมบุรณ์ยิ่งขึ้น ตราบใดที่มนุษย์รับประทานอาหารอยู่ก็ควรได้เสริมอาหารสมองเป็นประจำ (ดุษฎี พนมยงค์ บุญทัศน์กุล, 2539) นอกจากนี้ ดนตรีเป็นวิชาที่สามารถสร้างคนให้เป็นคนดีได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ดนตรีพัฒนาคุณภาพคน และคนพัฒนาคุณภาพชาติ” (สุกรี เจริญสุข, 2538) โดยผู้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณค่าต่อการพัฒนาชาติให้ก้าวหน้าและอยู่รอดปลอดภัย คือ “ครู” (ชวน หลีกภัย, 2529 อ้างถึงใน เสริมศรี สนวนไพรินทร์, 2550)

ในอดีต “ครู” เป็นคำที่สูงมาก “ครูเป็นผู้เปิดประตูทางวิญญาณ” และนำวิญญาณซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจไปสู่คุณธรรมชั้นสูง โดยเฉพาะครูเป็นผู้ควรเคารพเป็นเจ้านิอู่เหนือศิระคนทุกคน (พุทธทาสภิกขุ, 2529 อ้างถึงใน ยนต์ ชุ่มจิต, 2546) และนับจากคริสต์ศตวรรษที่ 19 มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม สืบเนื่องมาสู่ศตวรรษที่ 20 เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจของโลกคือสหรัฐอเมริกา ที่เรียกว่า วิกฤตการณ์แฮมเบอร์เกอร์ (Hamburger Crisis) ส่งผลเป็นลูกโซ่กระทบต่อประเทศอื่นทั่วโลกทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การดำรงชีวิต ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนไทยทุกคน และจะต้องแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน การที่จะแก้ปัญหาต่างๆได้นั้นทุกคนในชาติต้องมีพื้นฐานจากการศึกษา ต้องได้รับการศึกษาที่ดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ และสิ่งสำคัญที่นำพาสู่การศึกษาที่มีคุณภาพก็คือ “ครู” ความเป็นครูในสภาพปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัญหาห้อมล้อมด้าน แต่ปัญหาใดก็ไม่เท่ากับ “วิกฤตศรัทธาในวิชาชีพครู” (สำนักงานโครงการพิเศษเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2542)

ครูในฐานะวิชาชีพและปฐมนิยบุคคลของสังคม ซึ่งวิชาชีพครูถูกระบุให้มีการพัฒนา “วิชาชีพครู” ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 81 บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “จะพัฒนาประเทศต้องพัฒนาคน จะพัฒนาคนต้องพัฒนาครู” หรือ “เศรษฐกิจฐานความรู้” (สุบิน แก้วยัง, 2549) นั่นคือ ครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างคนในสังคมให้มีคุณภาพ มีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต

ปัจจุบันเกิดวิกฤตศรัทธาต่อวิชาชีพครู เกิดขึ้นทั่วโลกและวิกฤตในทุกขั้นตอนของระบบครู นับตั้งแต่การไม่สามารถสรรหาคนดี คนเก่งเข้ามาเป็นครู ดิเรก พรสีมา(2552) กล่าวว่า ปริมาณ

การผลิตครูมีเพียงพอ แต่คุณภาพยังด้อย เนื่องจากกระบวนการการผลิต ไม่มีวัตถุประสงค์ที่สามารถทำให้ผลผลิตของครูศาสตร์ มีคุณภาพสูงได้ ซึ่งจากตัวเลขของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) แจกผลการรับนักเรียนในแต่ละปีช่วงที่ผ่านมาพบว่า ผู้เรียนคณะครูศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ มีคะแนนแบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐานหรือโอเน็ต อยู่ในอันดับสุดท้ายแต่ประเทศที่พัฒนาแล้วเด็กที่สอบได้คะแนนมาก จะมาเรียนครู ซึ่งทำให้ประเทศเหล่านั้นได้ครูดี ครูเก่งมาเป็นครู สอดคล้องกับสำนักงานโครงการพิเศษเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (2542) กล่าวว่า ผู้ที่จบวิชาชีพครูไป ส่วนหนึ่งไปประกอบอาชีพอื่น อีกทั้งอัตราการลาออกของครูที่อยู่ในระบบสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังมีปัญหาความด้อยคุณภาพของครู และการขาดประสิทธิภาพในการทำงานของครู ความไม่ทันสมัย การขาดวิสัยทัศน์ ความไม่รอบรู้ ขาดทักษะ ประสบการณ์ ตลอดจนความประพฤติไม่ดีของครูส่วนน้อยจากวิกฤตดังกล่าวล้วนเป็นภาพพจน์ที่ทำให้สังคมเกิดความเสื่อมถอยศรัทธาต่อตัวครูและอาชีพครูเป็นอันมาก และที่เป็นประเด็นปัญหาแก้ไขได้ยากยิ่งคือ จิตวิญญาณแห่งความเป็นครู (สุดธิดา จันทร์มณี, 2549)

จากเหตุผลข้างต้น กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งมีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพโดยทำให้สมองทำงานได้ดี ส่งผลต่อสุขภาพกายและจิตใจที่สมบูรณ์ และปัจจุบันความเป็นครูกำลังเผชิญปัญหาด้วยคุณภาพ และพบว่ามีครูกลุ่มหนึ่งซึ่งสร้างกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งให้ประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียงระดับประเทศ ครูกลุ่มนี้มีแนวคิดในการสร้างกิจกรรมอย่างไร มีค่านิยมอันเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจให้ปฏิบัติตนและมีการปฏิบัติตนอย่างไร โดยแสดงออกด้วยการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดในการสร้างวงดนตรีค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง รวมทั้งผลผลิตที่ครูได้สร้างสรรค์ให้เกิดแก่นักเรียนผ่านการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น โดยในการศึกษาค้นคว้าใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการศึกษาข้ามกรณีทำให้ผลการวิจัยมีความชัดเจน น่าเชื่อถือและสามารถอ้างอิงได้ในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

คำถามวิจัย

1. ครูผู้สร้างกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง มีแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติอย่างไร
2. การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่งจนกระทั่งประสบความสำเร็จในปัจจุบันเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ค่านิยม และการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง
2. เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการศึกษาแบบข้ามกรณี (Cross-Case Study) ครูผู้สร้างวงดนตรีของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลแชมป์หรือรองแชมป์ ออฟ เดอะ แชมป์ ในการประกวดชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์ ของรายการชิงช้าสวรรค์ทางโมเดิร์นไนน์ทีวี ประจำปี 2548 – 2550 จำนวน 3 คน ผู้วิจัยมุ่งศึกษา 2 ส่วนที่สำคัญได้แก่

1.1 ครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน ในประเด็น แนวคิดในการสร้างวงดนตรี ค่านิยมและการปฏิบัติของครู

1.2 วงดนตรีของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่นของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง ในประเด็นการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรม การดำเนินการจัดกิจกรรม และการประเมินผลการจัดกิจกรรม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่มและการวิเคราะห์เอกสาร โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม รวมระยะเวลาที่อยู่ในสนามทั้งสิ้น 4 เดือน

3. แหล่งข้อมูลในการศึกษามาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล ได้แก่ ครูกรณีศึกษา ครูผู้ควบคุมวงดนตรี ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครองของนักเรียน จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น ทั้ง 3 โรงเรียน รวมทั้งแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่ตอบสนองของความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลในลักษณะชมรม ชุมนุม และกลุ่มสนใจ ในที่นี้คือ กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

แนวคิด หมายถึง ความคิดที่เป็นแนวทางปฏิบัติในการสร้างวงดนตรีลูกทุ่งของครูกรณีศึกษา

ค่านิยม หมายถึง ความชอบในสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลที่ยึดถือว่าดี หรือ ไม่ดี และเห็นว่า มีคุณค่าในการดำเนินชีวิต

การปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินการในกิจกรรมต่างๆของครูที่เกี่ยวข้องกับวงดนตรีลูกทุ่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางในการพัฒนาวงดนตรีลูกทุ่งที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งแนวทางในการบริหารและสนับสนุนกิจกรรมภายในโรงเรียนของผู้บริหาร
2. ทำให้ทราบแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้มีศักยภาพด้านที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี และเป็นตัวอย่างแก่ครูเพื่อพัฒนาตนเองให้มีคุณค่าในความเป็นครูและงานให้มีความเจริญก้าวหน้า
3. ได้ทราบถึงความพยายาม ความอดทนและมุ่งมั่นของครูและนักเรียนเพื่อให้ประสบความสำเร็จในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน
4. เป็นตัวอย่างและแนวทางในการศึกษาวิจัยในลักษณะของการศึกษาแบบข้ามกรณี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์ความรู้เชิงทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีรวมทั้งกระบวนการพัฒนางวงดนตรีลูกทุ่ง จำแนกออกเป็น 6 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมดนตรี

ตอนที่ 3 ค่านิยม

ตอนที่ 4 ครู

ตอนที่ 5 เทคนิคที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.1 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กรมวิชาการ (2546) คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2546) และ ชัยฤทธิ์พรมา (2548) ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกันดังต่อไปนี้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย ให้ได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมาย และมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม มุ่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

จากนิยามดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ส่งเสริมผู้เรียนให้ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

1.2 ความสำคัญในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาควรจัดเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียน ให้ตรงกับ ความสนใจ และ ความถนัด ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังต่อไปนี้

กรมวิชาการ(2546) กล่าวถึง ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่า เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

ชัยฤทธิ์ พรมมา(2548) กล่าวถึง ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่า เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ค้นพบความสามารถ ความถนัดของตนเอง เพื่อพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ เห็นคุณค่าในการประกอบสัมมาชีพให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนในสังคม ทั้งพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

สรุปได้ว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม มีความสำคัญในการพัฒนาองค์รวมของผู้เรียนตามศักยภาพให้ครบทุกด้านทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

1.3 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ดังนี้ (คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2546 ; ชัยฤทธิ์ พรมมา, 2548)

1. พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม
2. พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม
3. เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เลือกตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

1.4 ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวคิดในการจัดประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้มีนักวิชาการจำแนกประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังต่อไปนี้

ประเภทกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น 2 ลักษณะ คือ (กรมวิชาการ, 2546 ; กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต คุณภาพทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเอง สู่ออกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียนมุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองในการอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แบ่ง ตามความแตกต่างระหว่างกิจกรรมได้เป็น 2 ลักษณะ

2.1 กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ตามความต้องการของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการค้นพบความถนัดความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ตลอดจนการพัฒนาทักษะของสังคม และปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

2.2 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝัง ระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่าง ๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคม และวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งกระบวนการจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์และกรมรักษาดินแดน

ชัยฤทธิ พรหมมา (2548) แบ่งประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน

เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิมภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนจะต้องทำหน้าที่แนะแนว ให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน หรือกิจกรรมพัฒนาสาระการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อสนองนโยบายของรัฐ หรือเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ทักษะความสามารถพิเศษที่น่าสู่ความเป็นเลิศ หรือศิลปิน เช่น เป็นนักวิทยาศาสตร์ นักได้วาท นักแสดง นักดนตรี นักร้อง จิตรกร นักกีฬา นักกายภาพ เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนยังต้องจัดกิจกรรม เพื่อสนองนโยบายของรัฐเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เช่น รักการออกกำลังกาย มีน้ำใจนักกีฬา การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาไทย ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การปลูกฝังคุณลักษณะประชาธิปไตย การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การรณรงค์ยุติความรุนแรงในสตรีและเด็ก เป็นต้น

3. กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดนเป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ เพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติ โดยมุ่งเน้นปลูกฝังความเป็นระเบียบวินัยซื่อสัตย์ สุจริต มีความรักสามัคคี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม ดังนั้น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถจำแนกได้ 2 ประเภทใหญ่ๆคือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ตามความต้องการของผู้เรียน และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์

1.5 หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546 ; คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2546 ; ชัยฤทธิ์ พรหมมา, 2548)

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิมภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน
3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และรู้สึกสนุกกับการใ้รู้ ใ้เรียน
4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการ ที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง

5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย
8. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

1.6 แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียนซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เข้าเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสามารถจัดได้หลายรูปแบบและวิธีการ โดยมีแนวการจัดดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546 ; คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2546)

1. เป็นกิจกรรมที่เกื้อกูล ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้นในรูปแบบของการปฏิบัติตามโครงการ/โครงการ ในลักษณะกระบวนการเชิงบูรณาการโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม เป็นพื้นฐาน
2. เป็นกิจกรรมที่สนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียน ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลในในลักษณะชมรม ชุมนุม กลุ่มสนใจ
3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่างๆให้สามารถจัดการกับชีวิตและสังคมได้
4. เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองส่วนรวม

1.7 ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ในขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 7 ขั้นตอนหลัก (กรมวิชาการ , 2546) ได้แก่

1. ประชุมชี้แจงคณะครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. พิจารณาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

3. สํารวจข้อมูล ด้าน ความพร้อมของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น และสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

4. ร่วมกันวางแผนระหว่างคณะครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลจากการ วิสัยทัศน์และการสำรวจข้อมูลที่ได้ มาจัดทำแผนงาน โครงการปฏิทินปฏิบัติงาน กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ทุกภาคเรียนและเสนอขออนุมัติ

5. ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนที่กำหนดไว้

6. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน

7. สรุป รายงานผลการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพควรดำเนินการอย่างมีระบบและ ชัดเจน

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมดนตรี

2.1 ปรัชญาเกี่ยวกับศิลปะของดนตรี

สุนทร ฤ รังสี (อ้างถึงใน สงัด ภูเขาทอง ,2532) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปรัชญา บริสุทธิ์เกี่ยวกับศิลปะของดนตรี แบ่งออกเป็น 3 สาขาใหญ่คือ

1. อภิปรัชญา (Metaphysics) เป็นปรัชญาที่ว่าด้วยความจริงหรือสิ่งที่แท้จริงว่า ความจริงหรือสิ่งที่แท้จริงคืออะไร เกิดขึ้นได้อย่างไร มีอยู่อย่างไร มีธรรมชาติอย่างไร ชนิดหรือ ประเภทอย่างไร

2. ญาณวิทยา(Epistemology) เป็นปรัชญาที่ว่าด้วยความรู้ ความรู้ในที่นี้หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวกับความจริงหรือสิ่งแท้จริง โดยพิจารณาหาความจริงเกี่ยวกับความรู้ว่า ความรู้ คืออะไร ธรรมชาติของความรู้คืออะไร ความรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร ความรู้เป็นชนิดหรือประเภท ใดบ้าง ความรู้ที่เกิดขึ้นหรือมีขึ้นมีความถูกต้องเพียงไรหรือไม่ เป็นต้น

3. คุณวิทยา (Axiology)หรือปรัชญาว่าด้วยคุณค่า (Value) ต่างๆ แบ่งออกเป็นสาขาย่อย 2 สาขา คือ

จริยศาสตร์(Ethics) เป็นปรัชญาที่เกี่ยวกับคุณค่าในการกระทำหรือความ ประพฤติของมนุษย์ที่ถือว่า ดีชั่ว ถูกต้องหรือไม่ โดยพิจารณาว่าความดีคืออะไร ความชั่วคืออะไร ความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องคืออะไร ทำไมจึงถือว่าความประพฤติหรือการกระทำนั้นๆดีหรือชั่ว ถูกต้องหรือไม่ ความดีความชั่วอยู่ที่ไหน คืออยู่ที่การกระทำเองหรืออยู่ที่ใจของมนุษย์ ซึ่งเข้าไป

ประเมินค่าของการกระทำนั้น มีอะไรเป็นมาตรฐานสำหรับการทำความดีความชั่ว หรือความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องบ้างหรือไม่

สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) เป็นปรัชญาว่าด้วยคุณค่าประเภทความสวยหรือความงามโดยพิจารณาว่าความสวยหรือความงามนั้นคืออะไร ความสวยงามอยู่ที่ไหน หรืออยู่ที่ใจของคน หรืออยู่ในใจทั้งของผู้รับในสิ่งที่เขารับรู้ มาตรฐานสำหรับวัดความสวยความงามมีหรือไม่ ถ้ามีควรเป็นอย่างไร นอกจากนี้ยังพิจารณาถึงงานศิลปะประเภทต่างๆ เช่น มัณฑนศิลป์ ทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ คีตศิลป์ และวาทยศิลป์ หรือศิลปะการดนตรี เป็นต้น

สรุปได้ว่า ดนตรีจึงเกี่ยวข้องกับปรัชญาสาขาสุนทรียศาสตร์นั่นคือ ดนตรีเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกดีงาม ละเมียดละมัย สุ่มลึก สุขุม เยือกเย็น บันเทิง ซึ่งพิจารณาความสวยความไพเราะ ความงาม ความดี อันเป็นคุณค่าของดนตรี

2.2 ความหมายของสุนทรียศาสตร์

ปรัชญาบริสุทธิ์สามารถแยกออกเป็น 3 ศาสตร์ใหญ่ๆ คือ อภิปรัชญา (Metaphysics) ญาณวิทยา (Epistemology) และคุณวิทยา (Axiology) สุนทรียศาสตร์จัดเป็นสาขาหนึ่งของคุณวิทยา ซึ่งสาขาย่อยของคุณวิทยาอีก 2 สาขา คือ ตรรกศาสตร์ (Logic) และจริยศาสตร์ (Ethics) ศาสตร์ทั้งสามนี้เป็นศาสตร์แห่งการหาคูณค่าอันเป็นคุณค่าขั้นพื้นฐานของมนุษย์ 3 ประการด้วยกัน คือ ความจริง ความดี และความงาม (จรรยา โกมุทรัตนานนท์, 2533 ; สุเชาว์ พลอยชุม, 2534) คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับสุนทรียศาสตร์ ได้แก่ สุนทรีย์หรือสุนทรีย์ะ สุนทรียศาสตร์ สุนทรีย์ศึกษา และสุนทรีย์ภาพควบคู่ไปด้วยคำว่า สุนทรีย์ะ นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 845) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความงามหรือความเป็นสุนทรีย์ะไว้ดังต่อไปนี้

สุนทรีย์ – สุนทรีย์ะ = หมายถึงเกี่ยวกับความนิยมความงามส่วนคำว่า สุนทรียศาสตร์ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ปรัชญาสาขาหนึ่งว่าด้วยความงาม และสิ่งทีงามในธรรมชาติหรืองานศิลปะ

พจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2541) ได้ให้ความหมายของคำว่า aesthetics สุนทรียศาสตร์ วิชาที่ว่าด้วยความซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งงดงามไพเราะหรือรื่นรมย์ ไม่ว่าจะ เป็นของธรรมชาติหรืองานศิลปะ มักกล่าวในลักษณะเป็น

ปรัชญาหรือทฤษฎีทั้งในเชิงจิตวิทยา จริยศาสตร์ สังคมศาสตร์ รวมถึงประวัติ ธรรมเนียม และการวิจารณ์งานศิลปะด้วย

กิริติ บุญเจือ (2522) ได้กล่าวถึงคำว่า สุนทรียศาสตร์ว่ามาจากศัพท์บาลีว่า“สุนทรี” แปลว่า ดีงาม สุนทรียศาสตร์จึงมีความหมายตามรากศัพท์ว่า วิชาว่าด้วยความงาม

จากศัพท์บัญญัติและแนวคิดของนักวิชาการศึกษาด้านปรัชญาและศิลปศึกษาสรุปได้ว่าสุนทรียศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับความงาม รวมไปถึงความงามในธรรมชาติหรืองานศิลปะ โดยศึกษาถึงหลักการของศิลปะความหมายและขอบข่ายของงานศิลปะแขนงต่างๆ รวมถึงความรู้ความสามารถในการพิจารณาคุณค่าของงานศิลปะนั้นด้วย การศึกษาเกี่ยวกับความงามนี้ ก็เพื่อที่จะนำมาพัฒนารสนิยมทางศิลปะ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.3 คุณค่าของสุนทรียศาสตร์

ความงามหรือความสุนทรีย์ (Aesthetics) เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับความซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งทั้งงดงาม ไพเราะ หรือรื่นรมย์ ไม่ว่าจะเป็นของธรรมชาติหรืองานศิลปะ ความรู้สึกนี้เจริญได้ด้วยประสบการณ์หรือการศึกษอบรม ฝึกฝนจนเป็นอุปนิสัย เกิดเป็นรสนิยม (Taste) ซึ่งย่อมจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2530) การรู้สึกซาบซึ้งในความงามทางศิลปะจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับความเข้าใจความงามเชิงสุนทรียศาสตร์ซึ่งมีคุณค่าทั้งต่อบุคคลและสังคม คุณค่าที่มีต่อบุคคลคือคุณค่าของศิลปะที่มุ่งส่งเสริมให้บุคคลเจริญในศิลปะนิยม การสร้างสรรค์และพัฒนาในด้านต่างๆ ส่วนคุณค่าของศิลปะต่อสังคม คือช่วยส่งเสริมพัฒนาการบุคคลให้เหมาะสมกับปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบัน เพื่อที่จะเป็นกำลังที่สามารถช่วยกันสร้างสังคมให้งดงาม (วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูลย์, 2516) อีกประการหนึ่ง คุณค่าของสุนทรียศาสตร์จึงส่งเสริมในด้านต่างๆ ดังนี้

1. สุนทรียศาสตร์ส่งเสริมความเจริญทางสุนทรีย์ภาพและการรับรู้
2. สุนทรียศาสตร์ส่งเสริมความเจริญทางสติปัญญา
3. สุนทรียศาสตร์ส่งเสริมความเจริญทางอารมณ์
4. สุนทรียศาสตร์ส่งเสริมการสร้างสรรค์
5. สุนทรียศาสตร์ส่งเสริมความเจริญทางเทคนิคของการทำงาน

สุนทรียศาสตร์จึงมีความสำคัญต่อความชื่นชมในความงามของมนุษย์ซึ่งสามารถปลูกฝังได้ด้วยสุนทรียศึกษา ซึ่งสุนทรียศึกษา (Aesthetic Education) เป็นพื้นฐานต่อ

ความสัมพันธ์ทางทักษะความรู้และอารมณ์ เป็นความสามารถในการวิเคราะห์สิ่งที่แลเห็น ได้ยิน สัมผัสทั้งต่อผลงานศิลปะและการกระทำด้านศิลปะทุกแขนง เช่น นาฏศิลป์ การละคร ทัศนศิลป์ วรรณกรรม และดนตรี ผลกระทบจากสุนทรียศึกษาจะช่วยให้พัฒนาความสามารถเฉพาะตัวต่อศิลปะสูงขึ้น (Silverstein, 1981 อ้างถึงใน ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล, 2534) การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถรู้สัมผัสความงามได้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาศิลปะ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2529) สุนทรียศาสตร์ยังเป็นต้นตอหรือบรรทัดฐานในสาขาศิลปะด้านต่างๆ อันจะนำไปสู่ประโยชน์ในด้านอื่นอีก เช่น เป็นบรรทัดฐานในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของศิลปิน เป็นบรรทัดฐานการวิจารณ์ศิลปะของนักวิจารณ์ศิลปะ และเป็นบรรทัดฐานศิลปะศึกษาแก่ครูศิลปะและอื่นๆ อีกหลายด้าน (จรรยา โกมูทรัตนานนท์, 2540)

สุนทรียศาสตร์จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความงาม ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถรู้ และสัมผัสความงามได้ จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2.4 แนวทางการศึกษาสุนทรียศาสตร์

การเรียนรู้สุนทรียศาสตร์ สามารถเรียนรู้ได้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ทางทฤษฎีเป็นการเรียนรู้ค่าความงามทางอ้อม มุ่งหาความรู้จากความคิดต่างๆ ทางสุนทรียศาสตร์ ซึ่งจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ทางศิลปะ เช่น ความหมายของศิลปะ การสร้างสรรค์ศิลปะ รวมถึงความสัมพันธ์ของศิลปะกับสังคมและประวัติศาสตร์ บทบาทของศิลปะที่มีต่อคนและชุมชนศิลปะกับความเพลิดเพลิน ความรู้สึกแสดงออกและอื่นๆ สำหรับการเรียนรู้ทางปฏิบัติจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้โดยตรงของประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์ว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2531)

การเรียนรู้สุนทรียศาสตร์นั้นยังเป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานศิลปะ เพื่อให้ผู้อื่นมีความคิดเห็นสอดคล้องด้วย มักจะเป็นปัญหาวางานศิลปะชิ้นนั้นๆ งามหรือไม่งาม และสรุปไม่ได้ว่าสิ่งนั้นๆ เป็นงานศิลปะหรือไม่ อะไรเป็นที่มาของเหตุผลเหล่านั้น โดยเฉพาะปัญหาความงามที่เกี่ยวกับจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณคดี และดนตรี นักปรัชญาเรียกศาสตร์ทางนี้ว่า “สุนทรียศาสตร์” หมายถึง การขบคิด การพุดจาอภิปรายถึงปัญหาต่างๆ ของความงามและผลงานที่ยอมรับกันว่าเป็นงานศิลปะ ซึ่งนับว่าเป็นหลักการสำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจในปัญหาเกี่ยวกับงานศิลปะได้ (วิรัตน์ พิชญ์ไพญกุล, 2528)

วิชาสุนทรียศาสตร์ เป็นวิชาการแขนงหนึ่งที่เกี่ยวข้องอยู่กับโลกจิตสำนึกสามัญของมนุษย์ ซึ่งมีระดับความรู้สึก เหตุผล และรสนิยมแตกต่างกัน ความแตกต่างกันในคุณสมบัติต่างๆ เหล่านี้เป็นตัวกำหนด และแปลความหมายของอารมณ์ที่รับรู้แตกต่างกันออกไป (พวง มีนอก, 2536)

จรรยา โกมุทร์ตานนท์ (2540) กล่าวว่า การศึกษาเรื่องของศิลปะและความงามมีทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี ภาคทฤษฎีเป็นการศึกษาถึงหลักการและความคิดความเข้าใจในศิลปะและความงาม ความรู้ที่ได้จากภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ภาคทฤษฎียังมีการศึกษาหลายด้านแตกต่างกัน ถ้าศึกษาเรื่องประวัติหรือวิวัฒนาการของศิลปะในแต่ละยุคสมัย เรียกว่า ทฤษฎีประวัติศาสตร์ศิลปะ ถ้าศึกษาด้านการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นต่างๆ เรียกว่า ทฤษฎีศิลปศึกษา และยังมีอีกหลายๆ ด้าน สุนทรียศาสตร์เป็นการศึกษาภาคทฤษฎีอีกด้านหนึ่ง ซึ่งมีวิธีการเฉพาะตัว

สุนทรียศาสตร์หาความรู้ทางศิลปะและความงามโดยวิธีการทางปรัชญา คือการใช้เหตุผลล้วนๆ เป็นเครื่องมือในการหาความรู้ การศึกษาสุนทรียศาสตร์ในแนวทางปรัชญาแบ่งได้เป็น 2 ทางดังนี้

1. ประวัติศาสตร์ของสุนทรียศาสตร์ (History of Aesthetics) ทางแรกศึกษาดูว่าในประวัติศาสตร์ของสุนทรียศาสตร์ มีการวิวัฒนาการและเปลี่ยนแปลงอย่างไร และนักสุนทรียศาสตร์แต่ละคนในแต่ละยุคสมัยมีการถกเถียงและให้ความสำคัญในปัญหาสุนทรียศาสตร์เรื่องใดบ้าง
2. ปัญหาของสุนทรียศาสตร์ (Problem of Aesthetics) ทางที่สองเริ่มต้นโดยการนำปัญหาสำคัญทางสุนทรียศาสตร์มาเป็นจุดเริ่มต้นแล้วดูว่าในประวัติศาสตร์สุนทรียศาสตร์มีนักสุนทรียศาสตร์ถกเถียงในเรื่องนี้อย่างไร แล้วจึงนำความคิดต่างๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้นมาวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงความน่าเชื่อถือ หรือความบกพร่องของแต่ละความคิดในด้านวงการศิลปศึกษา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรักซาบซึ้งเห็นคุณค่าศิลปะ(สุนทรียภาพ) โยฮันเซน กล่าวว่า การพูดถึงศิลปะในเชิงสุนทรียนั้นเป็นการพูดแสดงภูมิปัญญาแห่งผู้รู้ถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผลงานนั้น (Johansen, 1978)

2.5 หลักการพื้นฐานในการสอนดนตรี

หลักการพื้นฐานในการสอนดนตรี(ดาร์ห์ บรรณวิทย์, 2545) ได้แก่

1. วางแผนวางระยะยาวว่าสอนอะไร และคาดหวังให้นักเรียนรู้อะไร
2. อธิบายโดยใช้ภาษาและการเปรียบเทียบที่เข้าใจง่ายตามวัยของนักเรียน
3. สอนนักเรียนให้เข้าใจทีละเรื่อง เพื่อป้องกันความสับสน
4. สอนให้นักเรียนรู้จักคิดหากลวิธีการซ่อมของตนเองที่ฉลาดและสร้างสรรค์
5. คอยตรวจสอบในหัวข้อหรือข้อผิดพลาดเดิมๆที่นักเรียนยังทำไม่ได้
6. วางเป้าหมายระยะสั้นให้นักเรียน
7. พยายามสาธิตในลักษณะเฉพาะทางดนตรีและอารมณ์เพลงมากกว่าการอธิบาย

เพียงอย่างเดียว

8. เชื่อมโยงสิ่งใหม่กับสิ่งที่นักเรียนรู้อยู่แล้ว
9. พยายามสอดแทรกความรู้ด้านทฤษฎีดนตรี ประวัติดนตรี และสไตล์ดนตรีอย่าง

สม่ำเสมอ

สรุปว่าได้ หลักพื้นฐานในการสอนดนตรีดังกล่าวเป็นไปเพื่อเป็นหลักในการจัดเรียน

การสอนให้มีประสิทธิภาพ

2.6 คุณสมบัติของครูในการสอนดนตรี

คุณสมบัติของครูในการสอนดนตรีให้มีประสิทธิภาพ (ดาร์ห์ บรรณวิทย์, 2545) ได้แก่

1. ครูต้องไม่ตั้งสมมติฐานว่านักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาที่สอนทันทีเพราะเมื่อนักเรียนมีความรู้สึกไม่เข้าใจ เขาจะกลัวและไม่กล้าถาม ซึ่งเป็นการพอกพูนความสงสัยแก่นักเรียน
2. ครูต้องมีบทบาทและหน้าที่ 3 ด้านอย่างชัดเจน คือ
 - 2.1 สอนให้นักเรียนมีทักษะพอที่จะเล่นได้(เทคนิคพื้นฐานในการเล่นเครื่องดนตรี)
 - 2.2 คอยช่วยพัฒนาความเข้าใจเชิงศิลปะ และความเป็นนักดนตรี (Musicianship)
 - 2.3 กระตุ้นและส่งเสริมความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวนักเรียน ซึ่งความสามารถนี้จะฉายออกมาเป็นบุคลิกภาพที่โดดเด่นของนักเรียนในการสื่อสารดนตรีสู่ผู้ฟังต่อไป
3. ครูต้องมีองค์ประกอบต่างๆต่อไปนี้
 - 3.1 มีความรู้ความเข้าใจในเครื่องดนตรีของตน
 - 3.2 มีความรักดนตรี
 - 3.3 มีทักษะการสื่อสาร
 - 3.4 มีจินตนาการด้านดนตรี

3.5 มีความฉับไวในทางดนตรี (Musicianship)

3.6 มีทักษะในการจัดการ

3.7 มีความรอบรู้เกี่ยวกับวงการดนตรีในพื้นที่และเป็นคนกว้างขวาง

3.8 มีบุคลิกภาพที่กระตือรือร้นและมีความเป็นครูสูง กล่าวคือ เป็นคนอดทน มีอารมณ์ขัน แต่ต้องเข้มงวดบ้างในบางครั้ง

3.9 มีความสามารถกระตุ้นให้นักเรียนกล้าทำ กล้าแสดงออก

3.10 มีความถ่อมตัว ความสัมพันธ์ของครูและนักเรียนเป็นไปในทางเคารพความคิดเห็นของอีกฝ่าย ซึ่งครูสามารถเรียนรู้ได้จากนักเรียน

4. ครูต้องมีความเข้าใจว่านักเรียนมีหลายประเภท ซึ่งต้องใช้เทคนิคการสอนไม่เหมือนกัน ครูควรรู้พื้นฐานของนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการใช้แนวสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน และพยายามทำความเข้าใจกับนักเรียนในมุมมองอื่น

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนดนตรีที่มีประสิทธิภาพนอกจากจะต้องมีครูและนักเรียนที่มีศักยภาพ ครูนั้นควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการสอนดนตรี เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด

2.7 เพลงลูกทุ่ง

ในการศึกษาครั้งนี้ จำแนกเนื้อหาเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งออกได้ 2 ส่วนคือประวัติและความหมายของเพลงลูกทุ่ง ดังนี้

ประวัติของเพลงลูกทุ่ง

ก่อนปี 2475 คำว่า“เพลงไทย”แบ่งเป็นเพลงไทยเดิมและเพลงพื้นบ้านแต่หลังจากปี 2475 เมื่อวงละครร้องตื่นตัวพร้อมๆกับการกำเนิดของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เริ่มมีคนไทยที่คิดสร้างภาพยนตร์ไทยอย่างจริงจัง จึงทำให้เกิดเพลงไทยประเภทที่สาม คือ เพลงไทยสากล นับเป็นการเปิดศักราชใหม่ของวงการเพลงไทยสากล ช่วงทศวรรษ 2480 ถึงปี 2490 ครูনারดถาวรบุตร – บรมครูนักแต่งเพลง แบ่งเนื้อหาของเพลงไทยสกลยุคแรก ออกเป็น 1. กลุ่มเพลงปลุกใจ ให้รักชาติรักความสามัคคี 2. กลุ่มเพลงรัก 3. กลุ่มเพลงชีวิต คือเพลงที่หยิบเอารายละเอียดชีวิตของคนในอาชีพต่างๆ มาพรรณนาด้วยคำร้องที่เรียบง่ายแต่กินใจ มุ่งสะท้อนภาพสังคมและเสียดสีการเมืองบ้างพอสมควร ถือว่าเพลงชีวิต คือ รากฐานของเพลงลูกทุ่ง และเพลงเพื่อชีวิตในเวลาต่อมา และหลังจากปี พ.ศ. 2500 มีการแบ่งเพลงไทยสกลออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. เพลงลูกกรุง เช่น เพลงของสุนทราภรณ์ , สุเทพ วงศ์กำแหงและชรินทร์ นันทนาคร

2. เพลงลูกทุ่ง เช่น เพลงของสุรพล สมบัติเจริญ โดยคำว่า เพลงลูกทุ่งถือกำเนิดอย่างเป็นทางการในปี 2507 เมื่อรายการโทรทัศน์ทางช่อง 4 บางขุนพรหมรายการหนึ่ง ตั้งชื่อรายการว่า “เพลงลูกทุ่ง” (ธีระภาพ โลหิตกุล, ม.ป.ท.)

ซึ่งการแบ่งประเภทของเพลงไทยสากล ออกเป็น 3 ประเภท คือ ลูกกรุง ลูกทุ่ง และเพลงเพื่อชีวิต ยังคงใช้มาจนถึงปัจจุบัน

ความหมายของเพลงลูกทุ่ง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ(2532) กล่าวว่าไว้ในงานกึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทยว่า เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคม สำเนียงและลีลาการร้อง การบรรเลง ที่เป็นแบบแผนมีลักษณะซึ่งให้บรรยากาศของความเป็นลูกทุ่ง

ศิริพร กรอบทอง (2547) กล่าวว่า เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงไทยสากลที่มีลักษณะสัมพันธ์กับท้องถิ่นพื้นบ้าน

คณะกรรมการงานประกวดแผ่นเสียงทองคำพระราชทานครั้งที่ 2 (2509 ,อ้างถึงในศิริพร กรอบทอง, 2547) กล่าวว่า เพลงลูกทุ่งหมายถึง เพลงที่มีลีลาการบรรเลง ตลอดจนเนื้อร้อง ทำนอง เพลงและการขับร้อง ไปในแนวเพลงพื้น จะเป็นทำนองเพลงผสมหรือดัดแปลงมาจากทำนองเพลงไทย ภาคต่างๆ

ขจร ฝ้ายเทศ(2548) กล่าวว่า เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่พัฒนาขึ้นมาจากเพลงไทยสากลโดยผสมผสานเข้ากับทำนองเพลงทุกประเภท ตั้งแต่เพลงไทยเดิม เพลงพื้นบ้านจากทุกภาค ไปจนกระทั่งทำนองเพลงจากต่างประเทศ โดยมีเนื้อหาที่สะท้อนสภาพชีวิตสังคมและวัฒนธรรมของคนไทยด้วยภาษาที่ตรงไปตรงมา เข้าใจง่าย โดยเพลงจะต้องขับร้องโดยนักร้องที่ได้รับการระบุว่า เป็นนักร้องลูกทุ่งและมีวิธีการขับร้องที่เป็นเอกลักษณ์ของลูกทุ่งด้วยการร้องเต็มเสียงและเอื้อนโดยใช้ลูกคอ

พูนพิศ อมาตยกุล(2531) กล่าวว่า เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่เกิดจากการประสมประสานของเพลงแบบต่างๆหลายประการรวมกัน ได้แก่ เพลงพื้นบ้าน เพลงไทยเดิม เพลงเพื่อชีวิต และเพลงไทยสากล แต่เพลงลูกทุ่งมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือนักร้องลูกทุ่งนั้นต้องมีเสียงดี ร้องเต็มเสียง เนื้อหาส่วนมากจะบรรยายความอันเกี่ยวเนื่องด้วยชีวิตของชาวไทยในชนบท โดยใช้สำนวนลีลาตรงไปตรงมาอย่างชาวบ้าน และเน้นที่เสียงร้องมากกว่าเสียงดนตรี

จากความหมายของเพลงลูกทุ่งดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่มีเนื้อร้อง ทำนองเพลง มักจะบรรยายความเกี่ยวกับชีวิตชาวไทยในชนบท วิธีการขับร้อง ด้วยการร้องเต็มเสียงและเอื้อนโดยใช้ลูกคอ

ตอนที่ 3 ค่านิยม

เมธี ปิณฑนนท์(2523) กล่าวว่า ปรัชญาสาขาคุณวิทยา(Axiology) เป็นปรัชญาเกี่ยวกับค่านิยมหรือคุณค่า(Value) ซึ่งเป็นเรื่องของการสืบหาธรรมชาติและเกณฑ์มาตรฐานของคุณค่าหรือค่านิยม(Value) โดยใช้เป็นค่านามจะให้ความหมายเป็น “ค่านิยม” และถ้าเป็นคำกริยาจะให้ความหมายเป็น”คุณค่า” ค่านิยมมีความหมาย เป็น 2 แนวทาง คือค่านิยมที่เป็นนามธรรมและค่านิยมที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

ค่านิยมที่เป็นนามธรรม (Abstract) จะเป็นลักษณะของค่านิยม เป็นค่านิยมทางบวก (Positive Value) หรือเป็นสิ่งที่มีความดี ใช้หมายถึง มีราคา (Worth) หรือ ความดี (Goodness) ส่วนกรณีที่เป็นความเลว หมายถึง ความไม่มีคุณค่า คือเป็นค่านิยมทางลบ (Negative Value)

และค่านิยมที่เป็นรูปธรรม(Concrete) เป็นได้ทั้งคุณค่าเดียวหรือหลายคุณค่า หมายถึง การที่จิตของคนหรือเจตคติของมนุษย์ตีคุณค่าหรือให้คุณค่าต่อสิ่งต่างๆ

ดังนั้น ค่านิยมจึงเกี่ยวข้องกับทั้งคุณลักษณะของค่านิยมและกระบวนการของการตีคุณค่าหรือให้คุณค่า

3.1 ความหมายของค่านิยม

มีการกล่าวถึงความหมายของค่านิยมไว้จากหลายสำนัก ดังต่อไปนี้

เมธี ปิณฑนนท์ (2523) ได้ให้ความหมายว่า ค่านิยมคือรูปแบบของความเชื่อ (Belief) ที่แต่ละคนยึดถืออยู่ว่าแต่ละคนควรปฏิบัติอย่างไร หรือสิ่งใดมีคุณค่า ไม่มีคุณค่า ค่านิยมจะสัมพันธ์กับทุกสิ่งโดยทั่วไปและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ค่านิยมเป็นมาตรฐานในการตัดสินใจว่าสิ่งใดเลวหรือดี และใช้ในการตัดสินพฤติกรรมของคนด้วย

กีรติ บุญเจือ(2522) กล่าวว่า คุณค่า(ค่านิยม) เป็นระดับของการประเมินค่าข้อเท็จจริงในแง่ต่างๆ

คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2546) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง ความชอบในสิ่งต่างๆของบุคคล ที่เห็นว่ามีคุณค่าในการดำเนินชีวิตและเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางของการดำเนินชีวิต หรือสิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่ามีคุณค่า น่ายกย่อง และยึดถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

Pearsall (n.d.)กล่าวว่า ค่านิยม(Value) เป็นการคำนึงถึงบางสิ่งที่เหมาะสมควรได้รับและอีกความหมายหนึ่ง คือหลักหรือมาตรฐานของพฤติกรรม

สรุปได้ว่า ค่านิยม เป็น ความชอบในสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลที่ยึดถือว่าดี หรือไม่ดี และเห็นว่ามีคุณค่าในการดำเนินชีวิต

3.2 ความเกี่ยวข้องระหว่างคุณวิทย์กับค่านิยมและลักษณะต่างๆของค่านิยม

Runes (อ้างถึงใน เมธี ปิณฑนนท์, 2523) แบ่งความเกี่ยวข้องระหว่างคุณวิทย์กับค่านิยม เป็น 4 กลุ่ม คือ

1) ลักษณะของค่านิยม (Nature of value) ค่านิยมเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้ คือ ความปรารถนา(Desire) ความสนุกสนาน(Pleasure) ความสนใจ(Interest) ความชอบ (Preference) เจตจำนงที่มีเหตุผล (Rational will) และการปฏิบัติ(Pragmatic) เป็นต้น

2) รูปแบบของค่านิยม (Type of Value) จำแนกค่านิยมออกเป็น 2 แบบ คือ ค่านิยมภายในตัวของมันเอง (Intrinsic Value) และค่านิยมที่เป็นเครื่องมือ (Instrumental Value)

ค่านิยมภายในตัวของมันเอง (Intrinsic Value) จะกำหนดคุณค่าตามแนวศีลธรรม หรือตามความจริง ความสวยงาม และความศักดิ์สิทธิ์ ส่วนค่านิยมที่เป็นเครื่องมือ สามารถวินิจฉัยคุณค่าโดยอาศัยองค์ประกอบหรือเครื่องมือในเรื่องเศรษฐกิจ สินค้า และเหตุการณ์ต่างๆตามธรรมชาติ

3) เกณฑ์มาตรฐานของค่านิยม (Criterion of Value) มาตรฐานสำหรับทดสอบค่านิยมนั้นขึ้นอยู่กับหลักของจิตวิทยาและทฤษฎีทางตรรกวิทยา เช่น บางกลุ่มเชื่อว่า การมีความสนุกสนานมากน้อยขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล หรือขึ้นกับสังคม ในขณะที่บางกลุ่มถือว่าการชอบในสิ่งหนึ่งมากกว่าสิ่งหนึ่ง ขึ้นอยู่กับสำนึกเอง (Intuitive) บางกลุ่มถือว่าการปรับตัวเข้ากับธรรมชาติเป็นมาตรฐานของค่านิยม เช่น กลุ่มธรรมชาตินิยม (Naturalism) เป็นต้น

4) สถานภาพทางกายภาพของค่านิยม (Physic Status of Value) ความสัมพันธ์ของค่านิยมกับความจริงของประสบการณ์ของมนุษย์ในเรื่องค่านิยมที่แท้จริงของความอิสระของมนุษย์ ซึ่งสามารถสืบหาได้ด้วยวิธีการทางธรรมชาติวิทยา มี 3 ประการคือ

(1) โดยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับประสบการณ์ของมนุษย์ที่มีต่อค่านิยมนั้น

(2) โดยอาศัยคุณค่าทางตรรกวิทยา ซึ่งค่านิยมนี้ไม่จำเป็นต้องเห็นหรือมีตัวตน อยู่สิ่งนั้นก็สามารคมี่คุณค่าได้

(3) โดยกำหนดคุณค่าของวัตถุโดยให้สัมพันธ์กับการกระทำของมนุษย์

3.3 ความเกี่ยวข้องของคุณวิทยากับการศึกษา

Kneller (อ้างถึงใน เมธี ปิรันธนานนท์, 2523) กล่าวว่า คุณวิทยาเกี่ยวข้องกับ คำถามหลักในการศึกษา 3 ข้อ ดังนี้

1) ค่านิยมต่างๆเป็นปรนัย(Objective) หรือ อัตนัย (Subjective)

ค่านิยมที่เป็นปรนัย(Objective) เป็นค่านิยมที่มีอยู่ในตัวของมันเอง โดยไม่เกี่ยวกับ ความชอบหรือไม่ชอบของมนุษย์ เช่น ความดี (Goodness) สัจจะ (Truth) และความสวยงาม (Beauty) สิ่งเหล่านี้ถือเป็นความจริงอันยิ่งใหญ่ ซึ่งถือเป็นธรรมชาติของสรรพสิ่ง มีความสวยงาม ในตัวเอง ไม่ว่าใครจะชอบหรือไม่ชอบ หรือคิดกับมันอย่างไร

ค่านิยมที่เป็นอัตนัย(Subjective) เป็นค่านิยมที่ขึ้นอยู่กับความชอบหรือไม่ชอบของ มนุษย์ มนุษย์เป็นผู้กำหนดค่าหรือให้คุณค่ากับมัน ถือว่ามีได้มีคุณค่าต่อตนเองแต่อย่างไร

2) ค่านิยมมีการเปลี่ยนแปลงหรือคงที่

ค่านิยมเกิดขึ้นเพราะความปรารถนาของมนุษย์ก็ย่อมเปลี่ยนแปลงได้ อาจเกิดจาก สาเหตุหลายประการ เช่น เงื่อนไขต่างๆทางประวัติศาสตร์ ลัทธิความเชื่อ และศาสนาใหม่ๆ การ ค้นพบทางวิทยาศาสตร์ใหม่ๆ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความก้าวหน้าทางการศึกษาและ อื่นๆ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างมั่นคงได้

ค่านิยมที่คงที่เป็นค่านิยมที่มีคุณค่าแล้วในอดีตและปัจจุบันเป็นสิ่งที่มีความค่าอยู่ แต่ ค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับความปรารถนาของมนุษย์แต่ความต้องการของมนุษย์ เปลี่ยนแปลงได้เนื่องจากหลายสาเหตุ ดังนั้นค่านิยมที่คงที่นี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้

3) ค่านิยมมีเป็นลำดับขั้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับค่านิยมที่แต่ละคนหรือกลุ่มยึดปรัชญาที่ แตกต่างกัน โดย Butler (อ้างถึงใน เมธี ปิรันธนานนท์, 2523) สรุปลักษณะของค่านิยมเป็น 3 ประการ คือ

- ค่านิยมขึ้นอยู่กับความสนใจของบุคคลซึ่งพอใจในค่านิยมเหล่านั้น คือค่านิยมจะ มีได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์ให้การสนับสนุนด้วยความสนใจของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งนั้น (ค่านิยมเป็นอัตนัยและ ไม่คงที่)

- ค่านิยมมีอยู่ในตัวของมันเอง คือ เป็นอิสระจากความสนใจและการให้คุณค่าของมนุษย์ (ค่านิยมเป็นปรนัยและคงที่)

- ค่านิยมเกิดขึ้นด้วยความรู้สึกที่มีความสุขในปัจจุบัน และเป็นทางไปหาความดีต่างๆในประสบการณ์ที่จะได้ในอนาคต

ตอนที่ 4 ครู

หัวข้อนี้ประกอบด้วย ความหมายของคำว่า “ครู” บทบาทและความสำคัญของครู คุณลักษณะของครูไทยที่พึงประสงค์ ลักษณะของครูที่ดีตามเกณฑ์มาตรฐานคุรุสภา และลักษณะของครูที่พึงประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ความหมายของคำว่าครู

เปลื้อง ณ นคร(2516 อ้างถึงใน ยนต์ ชุ่มจิต, 2546) ให้ความหมายของคำว่า “ครู” ไว้ดังนี้

- (1) ผู้มีความหนักแน่น
- (2) ผู้ควรแก่การเคารพของศิษย์
- (3) ผู้สั่งสอน

ภคพันธ์ อุ่นแจ่ม (ม.ป.ป.: 1) กล่าวว่า ครู หมายถึง ผู้ถ่ายทอดความรู้ ผู้อบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีความสามารถในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 คำว่า “ครู” มาจากรากศัพท์ภาษาบาลีว่า “คุรุ-คุรุ” หรือจากภาษาสันสกฤตว่า “คุรุ” โดยความหมายที่เป็นคำนาม แปลว่า ผู้สั่งสอนศิษย์หรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ และความหมายที่เป็นคำวิเศษณ์ในภาษาบาลี แปลว่า หนัก สูง ส่วนในภาษาสันสกฤต แปลว่า ใหญ่ หรือหนัก

พุทธทาสภิกขุ (2529 อ้างถึงใน ยนต์ ชุ่มจิต, 2546) ได้อธิบายความหมายของคำว่า “ครู” ว่าในสมัยโบราณ “ครู” เป็นคำที่สูงมาก “ครูเป็นผู้เปิดประตูทางวิญญาณ” และนำวิญญาณไปสู่คุณธรรมชั้นสูง เป็นเรื่องทางจิตใจโดยเฉพาะครูเป็นผู้ควรเคารพหรือมีความหนักที่เป็นหนักอยู่เหนือศิษยะ เป็นเจ้าเหนืออยู่เหนือศิษยะคนทุกคน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 4 ให้ความหมายของ “ครู” ว่าเป็นบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

อมรา รอดดารา(ม.ป.ป.: 72) ได้ให้ความหมายของครูไว้ว่า ครู หมายถึง ผู้สั่งสอนอบรม บ่มนิสัย และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์

จากความหมายของครูข้างต้น สามารถสรุปความหมายได้ว่า ครู หมายถึง ผู้อบรมสั่งสอนและสนับสนุนศิษย์ ทั้งด้านการเรียนการสอน ด้วยวิธีการต่างๆ รวมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม

ความหมายของอาจารย์

ปัจจุบันคำว่า “ครู” กับ “อาจารย์” มักใช้ปะปนกัน จึงมีผู้ให้ความหมายของ “อาจารย์” ไว้ดังต่อไปนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539) อธิบายว่า อาจารย์ คือ ผู้สั่งสอนวิชาความรู้ ใช้เรียกนำหน้าชื่อบุคคลเพื่อแสดงความยกย่องว่ามีความรู้ในทางใดทางหนึ่ง

พระธรรมโกศาจารย์หรือพุทธทาสภิกขุ (2529) อธิบายว่า ความหมายดั้งเดิมของอาจารย์ หมายถึง ผู้ฝึกมารยาทหรือควบคุมให้อยู่ในระเบียบวินัย เป็นผู้รักษาระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ อาจารย์เป็นผู้วาง เป็นผู้ดูแลให้อยู่ในระเบียบ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 ได้ให้ความหมายของ อาจารย์ ไว้ดังนี้ อาจารย์ หมายถึง ผู้สั่งสอนวิชาความรู้; คำที่ใช้เรียกนำหน้าชื่อบุคคลเพื่อแสดงความยกย่องว่ามีความรู้ในทางใดทางหนึ่ง

จากความหมายของอาจารย์ ข้างต้น สรุปได้ว่า อาจารย์ หมายถึง ผู้สั่งสอนวิชาความรู้และอบรมดูแลความประพฤติให้อยู่ในระเบียบวินัย

4.2 บทบาทและความสำคัญของครู

นอกจากครูในฐานะที่เป็นวิชาชีพและปุชนียบุคคลของสังคมแล้ว ครูยังมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างคนในสังคมให้มีคุณภาพ ดั่งมีนักวิชาการได้จำแนกบทบาทของครูไว้ดังนี้

ธีรศักดิ์ อัครบวร(2543) กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของครูในอดีตและปัจจุบัน ดังนี้

1) บทบาทและความสำคัญของครูในอดีต

ในสังคมในอดีต ครูคือบุคคลผู้มีความสามารถหรือรอบรู้ในวิชา อาชีพหรือวิทยาการ นั้น จนมีความเกรงกลัว สามารถยกระดับขึ้นเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในวิทยากรนั้นๆ แก่บุตรหลาน หรือสานุศิษย์ครูจึงได้รับการยกย่องนับถือจากสังคมเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากครูจะต้องทำมาหากินเหมือนบุคคลอื่นแล้วครูยังต้องมีหน้าที่ถ่ายทอดและสร้างสรรค์องค์ความรู้ ถือว่าครูมีภาระกว่าคนอื่น ในอดีตนั้นองค์ความรู้ต่างๆ มักเป็นสิ่งหวงแหนเพราะสามารถใช้เลี้ยงชีพและสร้างความเชื่อถือให้กับผู้รู้ ดังนั้นผู้ถ่ายทอดสรรพวิทยาจึงเป็นบุคคลที่สังคมให้ความนับถือยกย่องบูชา นอกจากนั้นครูยังมีหน้าที่อบรมจริยา สอนคุณธรรม หลักการปฏิบัติตนในวิชาชีพ และแนวทางในการครองชีวิต สังคมจึงยกย่องครูในฐานะพิเศษที่มีบทบาทและความสำคัญต่อสังคมอย่างยิ่ง

2) บทบาทและความสำคัญของครูในปัจจุบัน

นับจากช่วงเวลาแห่งคริสต์ศตวรรษที่ 19 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม ทำให้มีการสร้างศาสตร์ใหม่ๆ ขึ้นหลายสาขา ความมั่นคงของรัฐ การขยายตัวของอุตสาหกรรมของรัฐ ทำให้ระบบการศึกษาต้องปรับตามไปด้วย สังคมยุคใหม่จึงมีความจำเป็นและต้องการครูที่มีคุณภาพและศักยภาพเข้ามาช่วยจัดระบบวิถีชีวิต ทั้งทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ สังคม บทบาทและความสำคัญของครูในปัจจุบันกล่าวได้ 4 ด้านคือ

2.1) บทบาทและความสำคัญต่อการสร้างเยาวชน

องค์การสหประชาชาติให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิและการคุ้มครองเด็ก โดยจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กในปี พ.ศ. 2522 และในปี พ.ศ. 2532 จัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก และไทยได้ร่วมลงนามและถือเป็นพันธกรณีที่รัฐรับผิดชอบ มีใจความสำคัญ (ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2543) ดังนี้

(1) ครูจะต้องประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยิ่งของเด็ก

(2) ครูควรเป็นทั้งนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา เมื่อเด็กเกิดปัญหาจะได้สามารถช่วยเหลือและแก้ไขได้

(3) ครูจะต้องเป็นผู้ประสานระหว่างครอบครัว ชุมชนกับโรงเรียนเพื่อที่จะได้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กได้

(4) ครูต้องเป็นผู้เสียสละ อุทิศเวลาทั้งร่างกาย แรงใจ และสติปัญญาเพื่อช่วยเหลือเด็ก

(5) ครูต้องทราบและไม่เพิกเฉยต่อสิทธิเด็กและให้การคุ้มครองสิทธิเด็กอย่างเป็นรูปธรรม

2.2) บทบาทและความสำคัญของครูในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือการเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้ดีขึ้นกว่าเดิม หรือเจริญขึ้นกว่าเดิมปัจจัยสำคัญที่สุดของการศึกษาคือครู ครูเป็นผู้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับประเทศชาติในทุกระดับดังนี้

(1) ทรัพยากรมนุษย์ระดับแรงงานและแรงงานกึ่งฝีมือ ครูพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับนี้ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

(1.1) เป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ กล่าวคือ สามารถสื่อสาร อ่านออกเขียนได้ คำนวณได้ เข้าใจสภาพและสิ่งแวดล้อม เข้าใจและติดตามความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ รู้จักบำรุงรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตนและชุมชน รู้จักวิเคราะห์เหตุผลและแสวงหาทางเลือกหลายๆทางในการแก้ปัญหาของตนเองและชุมชนได้ รู้จักเลือกทางเลือกและวางแผนปฏิบัติที่เหมาะสมตลอดจนไม่เอาเปรียบผู้อื่นและรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นตามสมควร

(1.2) เป็นสมาชิกที่ดีของวงการอาชีพ กล่าวคือ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ทำงานเป็น รักการทำงานและรู้จักศึกษากระบวนการในการจัดการกับงานที่ทำ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตทั้งหลาย

(1.3) เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม กล่าวคือ มีความรู้ความเข้าใจในสภาพของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในครอบครัวและชุมชนที่ตนอาศัย สามารถปฏิบัติตนเหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกของครอบครัวและชุมชน ภูมิใจในการปฏิบัติตนได้เหมาะสมในฐานะสมาชิกของชุมชน รู้จักให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมในชุมชนและประเทศชาติ

2) ทรัพยากรมนุษย์ระดับช่างฝีมือหรือระดับช่างเทคนิค

คุณลักษณะของแรงงานระดับช่างฝีมือหรือระดับช่างเทคนิคต้องมีความรู้หรือทักษะเฉพาะด้านในอาชีพของตน รักการอ่านรู้จักแสวงหาความรู้ รู้เท่าทันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี รู้จักส่งเสริมและบริการอนามัยทั้งส่วนตนและชุมชน

และรู้จักอาชีพอนามัยที่เกี่ยวกับอาชีพของตน รู้จักใช้แนวทางใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน เข้าใจสภาพ และการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งระดับประเทศและระดับโลก

3) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับวิชาชีพ

ในระดับนี้ต้องอาศัยครูในสาขาวิชานั้นๆ เป็นผู้ถ่ายทอด ไม่ใช่วิชาชีพที่ ถ่ายทอดกันโดยบรรพบุรุษอย่างสังคมในอดีต วิชาชีพชั้นสูงทุกสาขาต่างต้องอาศัยพื้นฐานจากครู ทั้งสิ้น

2.3) บทบาทและความสำคัญของครูในการรักษาชาติ

การรักษาประเทศชาติแท้จริงนั้นอยู่ที่การรักษาวิถีชีวิตของมวลชนในชาติ หรือ การรักษาวัฒนธรรมของชาตินั้นเอง ซึ่งบทบาทของครูในการส่งเสริมวัฒนธรรมของชาตินั้น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537 อ้างถึงใน ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2543) ได้เสนอ แนวทางให้ครูนำไปจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียน 11 ประการคือ

(1) สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ครูให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความเป็นมา ของชาติไทย ปลุกฝังความรักความหวงแหนและกตัญญูรู้คุณบรรพบุรุษ ที่ได้เสียสละ เลือดเนื้อเพื่อรักษาชาติและอธิปไตยของชาติ ปลุกฝังระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข ครูให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาและปลุกฝังให้ตระหนักในคุณค่าและ ปฏิบัติตามหลักธรรม และตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์

(2) วิถีครอบครัวและชุมชน ครูสั่งสอนให้นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญ ของครอบครัวและชุมชนให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ในการเป็นสมาชิกของครอบครัวและชุมชน

(3) ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า ให้ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระและแก่นแท้ของวัฒนธรรมและประเพณีที่ถูกต้อง

(4) ภาษาไทย ครูสั่งสอนให้นักเรียนตระหนักว่าภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ส่งเสริมให้เกิดความรักและใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของ ภาษาในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารทางวัฒนธรรม

(5) ระเบียบวินัย ครูสั่งสอนให้นักเรียนตระหนักว่าความมีระเบียบวินัยของคน ในสังคมนั้น เป็นพฤติกรรมที่แสดงทางด้านการควบคุมตนเอง ครูช่วยปลูกจิตสำนึกและส่งเสริมให้ ปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัยที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย

(6) ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรม ครูสั่งสอนให้นักเรียนตระหนักว่าค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางสังคมที่สำคัญ การปฏิบัติตามค่านิยมที่พึงประสงค์

เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใส การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การประหยัลดดอดอม การขยัน รักความยุติธรรม และความสงบ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรม เหล่านี้นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี

(7) วิธีชีวิตและภูมิปัญญาไทย ครูสั่งสอนให้นักเรียนตระหนักว่าคนไทยสามารถใช้ปัญญาแก้ปัญหาชีวิต และส่งเสริมนักเรียนให้ภูมิใจในการนำภูมิปัญญาไทยมาผสมผสานเพื่อพัฒนาแนวทางในการดำเนินชีวิต

(8) การแต่งกายแบบไทย ครูสั่งสอนให้นักเรียนตระหนักว่าการแต่งกายแบบไทยนั้นเป็นการบ่งบอกถึงความเป็นไทย รวมทั้งส่งเสริมให้รักเรียนแต่งกายให้ถูกต้องกับกาลเทศะ ประหยัดและสอดคล้องกับวิถีชีวิตไทย

(9) ศิลปกรรมแบบไทย ครูสั่งสอนให้นักเรียนตระหนักว่าศิลปกรรมเป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมในด้านความงามและซาบซึ้งที่เป็นรูปธรรม ครูส่งเสริมให้รู้จักการอนุรักษ์ การสร้างสรรค์และให้มีความเข้าใจในคุณค่าหรือซาบซึ้งในศิลปกรรม

(10) วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว ครูสั่งสอนให้นักเรียนตระหนักว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งจูงใจการท่องเที่ยวที่สำคัญประการหนึ่ง การท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ครูส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลอดจนมารยาทในการท่องเที่ยว

(11) วัฒนธรรมกับการพัฒนา ครูสั่งสอนให้นักเรียนตระหนักว่าพื้นฐานในการพัฒนาชาติบ้านเมืองคือคน การพัฒนาจิตใจคนเป็นการพัฒนาที่ต้องใช้มิติทางวัฒนธรรมอันเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.4) บทบาทและความสำคัญของครูในการเยียวยาสังคม

ในโลกยุคปัจจุบัน มีบุคคลจำนวนมากที่เป็นผลกระทบที่ตนไม่ได้ก่อขึ้น เช่น เด็กพิการ ซึ่งต้องมีโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเหล่านี้ รวมทั้งผู้หลงผิดต้องโทษอยู่ในสถานพินิจและในเรือนจำ ปัจจุบันมีครูเข้าไปให้การศึกษารอบด้านทั่วถึง ครูจึงได้ชื่อว่าเป็นผู้เยียวยาสังคม

นอกจากนั้น ยนต์ ชุ่มจิต (2546) นักการศึกษาได้จำแนกบทบาทของครูไว้ อย่างน่าสนใจ ดังนี้

1) บทบาทของครูในอดีตและปัจจุบัน

ครูในอดีตและปัจจุบันย่อมมีความสำคัญต่อการพัฒนาคน สังคมและประเทศชาติทั้งสิ้น กล่าวคือ ครูที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริงย่อมทุ่มเทพลังที่ครูมีอยู่เพื่อความงอกงามของศิษย์ โดยมุ่งหวังให้ศิษย์เป็นคนดี มีความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถในการประกอบอาชีพสุจริต เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และประเทศชาติ ดังนั้นครูจึงมีความสำคัญโดยเสมอมา

1.1) ครูเป็นแม่พิมพ์ที่ดีทั้งด้านความรู้และความประพฤติ

เมื่อครูจะสอนสิ่งใด ต้องศึกษาหาความรู้ในสิ่งนั้นๆ ให้มากพอและถูกต้องเสียก่อน สิ่งที่คุณครูต้องรู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสอนมีหลายประการดังนี้

- เนื้อหาวิชาที่จะสอน คือครูต้องศึกษาหาความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง กว้างขวาง และต้องมีความรอบรู้
- จิตวิทยาการเรียนการสอน เพื่อให้รู้จักพฤติกรรม ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งวุฒิภาวะของเด็กวัยต่างๆ ซึ่งช่วยให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
- หลักสูตร ก่อนครูสอนให้ชั้นใดต้องทราบเนื้อหาหลักสูตรให้เข้าใจว่ามีจุดประสงค์อย่างไร มีเนื้อหาสาระอะไรบ้าง ซึ่งช่วยให้ครูสอนถูกทางและตามขอบเขตที่ถูกต้อง
- หลักการสอน เป็นสิ่งซึ่งช่วยให้นักเรียนสนใจการเรียนและเพิ่มพูนความสำคัญแก่ครู และวิธีการสอนซึ่งครูควรเลือกให้เหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละรายวิชา ส่วนในด้านความประพฤติของครูนั้น ครูต้องประพฤติให้อยู่ในกรอบของศีลธรรม ขบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม หากต้องการสอนสิ่งใดให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนครูควรปฏิบัติตนให้ได้ก่อนนั้น เสียก่อน เหล่านี้คือแม่พิมพ์ที่ดี

1.2) ครูเป็นผู้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันดีงามให้แก่เยาวชน

บทบาทในด้านนี้เป็นบทบาทอันสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าด้านให้ความรู้แก่นักเรียน เพราะถึงแม้บุคคลมีความรู้ความสามารถเพียงใด หากความประพฤติเสียหายแล้ว ย่อมไม่เป็นที่ปรารถนาของสังคม ดังนั้นครูจึงควรพัฒนาคนให้มีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม

1.3) ครูเป็นผู้นำทางศาสนาและวัฒนธรรม

ครูต้องมีความรู้ในเรื่องศาสนา และวัฒนธรรมเป็นอย่างดี เพื่อจะได้นำความรู้นั้นๆ ไปฝึกอบรมสั่งสอนศิษย์ให้มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งเหล่านั้นอย่างถูกต้อง ส่วนคุณครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำที่ดี สามารถให้คำปรึกษาแก่ชุมชนท้องถิ่นได้

2) บทบาทของครูต่อการพัฒนาเยาวชน

บทบาทของครูในด้านนี้ได้แก่

2.1) การให้ความรู้ในวิชาการเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาเล่าเรียนหรือการประกอบอาชีพ

2.2) การให้ความรู้ลึก หมายถึง การพยายามทำให้เยาวชนมีความสำนึกได้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี ควรปฏิบัติหรือไม่

2.3) การให้ความคิด หมายถึง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การรู้จักคิดเพื่อแก้ปัญหา รวมทั้งให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ รู้จักประเมินการกระทำและเหตุการณ์ต่างๆ

3) บทบาทของครูต่อการพัฒนาสังคม

ครูสามารถพัฒนาสังคมได้ ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

3.1) การให้การศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป อาจในรูปแบบการฝึกอบรมระยะสั้น หรือตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน

3.2) เป็นผู้นำหรือริเริ่ม โดยการกระตุ้นเร่งเร้าให้ประชาชนตื่นตัวในเรื่องการประกอบอาชีพโดยครูทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี แล้วให้นักเรียนนำวิชาการนั้นๆ ไปเผยแพร่แก่ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป

3.3) เป็นผู้ปรับปรุงส่งเสริม โดยครูให้ความรู้ความสามารถที่มีเฉพาะตนไปส่งเสริมประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ทำอยู่ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

3.4) เป็นที่ปรึกษาให้แก่ชุมชน ครูทำหน้าที่ให้คำปรึกษาการทำงานของประชาชน ปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ ดูแลสุขภาพอนามัย การปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม และการแก้ปัญหาต่างๆ

3.5) เป็นผู้สร้างความตื่นตัว โดยการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งสร้างสัมพันธภาพอันดีกับท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้มีความตื่นตัวในการประกอบอาชีพ และปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน

3.6) เป็นผู้อำนวยความสะดวกและประสานงาน โดยครูเป็นผู้ช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่นเพื่อการติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ

4) บทบาทของครูต่อการพัฒนาการเมืองการปกครอง

เนื่องจากครูต้องเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องและส่งเสริมระบบการเมืองการปกครอง และต้องช่วยพัฒนาการเมืองการปกครองให้มีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้า ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

4.1) ให้ความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับระบอบการปกครองอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และระบอบการปกครองอื่นๆ

4.2) ฝึกหัดให้เยาวชนในสถานศึกษานำรูปแบบการปกครองประเทศมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมในโรงเรียน

4.3) ครูเป็นตัวแทนของรัฐในการเชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับต่างๆ

4.4) สร้างค่านิยมในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

4.5) แนะนำประชาชนอย่าเห็นแก่อำมิสสินจ้างหรือการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้ง

5) บทบาทของครูต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ

ครูสามารถช่วยบ้านเมืองและประเทศชาติ ผ่านทางกระบวนการศึกษา และด้วยตัวครู ได้ดังนี้

5.1) สอนนักเรียนด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาการในทุกด้าน ตามจุดหมายของหลักสูตร วิธีการนี้ถือได้ว่าเป็นการช่วยชาติในด้านเศรษฐกิจ

5.2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.3) ส่งเสริมกิจกรรมด้านสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนอย่างจริงจัง

5.4) ส่งเสริมการออมทรัพย์ของครูและนักเรียน

5.5) ให้คำแนะนำ กระตุ้นเร่งเร้าหรือริเริ่มงานอาชีพใหม่ๆ ให้แก่ผู้เรียน ประชาชนและท้องถิ่น

5.6) ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อจัดฝึกอาชีพใหม่ๆ ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

5.7) ให้ความรู้และส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน

5.8) ส่งเสริมการผลิตและการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการผลิตเพื่อพัฒนาคุณภาพของผลผลิต

6) บทบาทของครูในการส่งเสริมความมั่นคงทางศาสนาและวัฒนธรรม

6.1) ครูสามารถส่งเสริมความมั่นคงทางศาสนาด้วยวิธีการดังต่อไปนี้
(ยนต์ ชุ่มจิต, 2546)

- (1) มีความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ
- (2) ศึกษาหลักธรรมคำสอนของศาสนา
- (3) นำหลักธรรมคำสอนมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
- (4) ปฏิบัติศาสนกิจเป็นประจำ
- (5) สำหรับชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ ควรหาโอกาสบรรพชา

อุปสมบท พร้อมทั้งส่งเสริมคนอื่นๆ ให้ใกล้ชิดศาสนา

6.2) สำหรับการส่งเสริมความมั่นคงทางวัฒนธรรม สามารถทำได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ (ยนต์ ชุ่มจิต, 2546)

- (1) ศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชาติให้กว้างขวางและลึกซึ้ง
- (2) เลือกสรรวัฒนธรรมที่ดีงามเพื่อนำไปถ่ายทอดแก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม
- (3) ศึกษาหาวิธีการถ่ายทอดวัฒนธรรมให้น่าสนใจ
- (4) ปรับปรุงเนื้อหาสาระในวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมให้ผู้เรียนได้เข้าใจอย่างแท้จริง
- (5) สอดแทรกวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ
- (6) ครู อาจารย์ทุกคนต้องได้รับการพัฒนาความคิดและเจตคติที่ดีต่อวัฒนธรรม จริยธรรมและค่านิยม
- (7) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์อยู่เสมอ
- (8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ
- (9) ศึกษาค้นคว้าและวิจัยทางวัฒนธรรมต่างๆ แล้วนำผลการวิจัยเผยแพร่ให้เกิดความรู้และความเข้าใจทั่วไป
- (10) จัดห้องวัฒนธรรมในสถานศึกษาให้ทั่วถึง

กล่าวโดยสรุป บทบาทของครูทั้งในอดีตและปัจจุบันครูมีบทบาทอย่างมากในการขับเคลื่อนและพัฒนาทุกส่วนของประเทศ ทั้งด้านการเมืองการปกครอง ประเทศชาติ เศรษฐกิจ สังคม และศาสนา และพัฒนาคนให้มีคุณธรรม จริยธรรม

4.3 คุณลักษณะของครูไทยที่พึงประสงค์

คุณลักษณะ หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ ดังนั้น คุณลักษณะของครู จึงหมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำตัวของครูหรือผู้ที่ประกอบอาชีพครู ลักษณะของครูที่ดีในทัศนะต่างๆ มีดังนี้

1) ลักษณะครูที่ดีตามแนวพระพุทธศาสนา

คำสอนในพระพุทธศาสนา ส่วนที่กล่าวถึงลักษณะของครูที่ดีคือคำสอนเรื่อง กัลยาณมิตรธรรม 7 มีสาระ(ยนต์ ชุ่มจิต , 2546 ; อมรา รอดดารา, ม.ป.ป.: 72-73)ดังนี้

1.1) ปิโย แปลว่า น่ารัก หมายถึง ครูต้องเป็นผู้ให้ความสนิทสนมแก่ศิษย์ ทำตัวน่ารักและเป็นที่ยรักของศิษย์ เพื่อให้ศิษย์มีความสบายใจและกล้าที่จะเข้าไปปรึกษา เรื่องต่างๆ

1.2) ครู แปลว่า นำเคารพ หมายถึง ครูต้องดูแลและปกครองศิษย์ ให้ศิษย์มีความอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งได้ และรู้สึกปลอดภัย ประพฤติสมควรแก่ฐานะ

1.3) ภาวโยนี แปลว่า นำเจริญใจ นำยกย่องในฐานะผู้ทรงคุณ หมายถึง ครูเป็นผู้มีความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง เป็นผู้ฝึกอบรมและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ครูจะต้องฝึกตนให้เชี่ยวชาญในวิชาการและมีสมรรถภาพในการทำงานเสมอ

1.4) วัตตา แปลว่า รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ หมายถึง ครูต้องรู้จักพูดให้ศิษย์เข้าใจตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ สอนในสิ่งที่ถูกต้องไม่บิดเบือน

1.5) วจนักขโม แปลว่า อดทนต่อถ้อยคำ หมายถึง ครูต้องพร้อมรับฟังคำปรึกษาการซักถาม คำเสนอแนะและคำวิพากษ์วิจารณ์

1.6) คัมภีร์ญจะ กถัง กัตตา แปลว่า แถลงเรื่องล้าลึกได้ หมายถึง ครูต้องสามารถอธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจง่าย และช่วยให้ศิษย์เข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง

1.7) โน จัฏฐาเน นิโยชเย แปลว่า ไม่ชักนำในเรื่องเหลวไหล หมายถึง ครูไม่ชักนำศิษย์ไปในทางเสื่อมเสีย ไม่ประพฤติสิ่งชั่ว ละเว้นอบายมุข

2) ลักษณะของครูที่ดีตามแนวคิดในวงการการศึกษาตะวันตก วงการศึกษาทางตะวันตกให้ความสำคัญกับลักษณะครูที่ดี ไว้ดังนี้ (ธีระศักดิ์ อัครบวร, 2544)

2.1) เป็นผู้มีความรอบรู้ (Being Knowledge able) การมีความรู้หรือความเข้าใจในวิชาการต่างๆ ซึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนมาเป็นอย่างดี แม่นยำในวิชาการที่สอนและวิชาอื่นๆ ตามสมควร

2.2) เป็นผู้มีความอารมณ์ขัน (Being Humorous) คือ การเป็นผู้ที่สามารถสอดแทรกความรู้สึกที่ทำให้ขำขันหรือสนุกสนานในการสอน และเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดค่านิยมอันดีงาม

2.3) เป็นผู้มีความยืดหยุ่นผ่อนปรน (Being Flexible) หมายถึง การมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือปรับสถานการณ์ให้เหมาะสมกับการสอน รู้จักยืดหยุ่นในการอบรมสั่งสอน ปรับแผนการเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2.4) เป็นผู้มีความตั้งใจในการทำงาน (Being Upbest) เป็นผู้มีความรักในตัวเองและยินดีในการสอน อุทิศเวลาทำงานอย่างเต็มที่

2.5) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ (Being Honest) ความซื่อสัตย์จริงใจเป็นสิ่งที่ทำให้ศิษย์เกิดความเชื่อถือไว้วางใจและมั่นใจที่ปฏิบัติหรือกระทำตามคำสั่งสอนของครู

2.6) เป็นผู้มีความสามารถสร้างความชัดเจน (Being Clear and Concise) ความสามารถในการทำให้ผู้ที่สัมพันธ์ด้วยเข้าใจได้รวดเร็วชัดเจน สามารถสื่อสารทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน นอกจากนั้นต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความชัดเจนโปร่งใส ถูกต้องตามหลักการและระเบียบอันดีงาม

2.7) เป็นคนเปิดเผย (Being Open) หมายถึง เป็นคนที่ไม่ทำตัวลึกลับ เจ้าเล่ห์ รู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเข้าใจ

2.8) เป็นผู้มีความอดทน (Being Patient) หมายถึง ความเป็นผู้มีความเพียรพยายาม หรือขยันขันแข็ง ทั้งอดทนต่อหน้าที่การงาน การสอน และพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียน

2.9) เป็นแบบอย่างที่ดี (Being a role Model) ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์และสังคม ทั้งในเวลาสอนและการดำเนินชีวิต

2.10) เป็นผู้สามารถประยุกต์ทฤษฎีไปปฏิบัติได้ (Being Able to Relate Theory Practice) การนำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนไปใช้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

2.11) เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Being Self Confident) คือการกล้าตัดสินใจโดยสามารถเลือกวิถีทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาต่างๆ

2.12) เป็นผู้มีความสามารถในศิลปะวิทยาการหลายๆ ด้าน (Being Diversified)

2.13) เป็นผู้แต่งกายเหมาะสมและมีสุขอนามัยส่วนบุคคลดี (Being Groomed and Having Personal Hygiene) ครูต้องแต่งกายให้เหมาะสมและถูกต้องตามกาลเทศะเสมอ และมีความแข็งแรงในสุขภาพกายและใจ

3) ลักษณะครูที่ดีจากผลการวิจัยต่างๆ

สามารถสรุปลักษณะครูที่ดีจากผลการวิจัยต่างๆได้(ธีระศักดิ์ อัครบวร, 2544) ดังนี้

3.1) คุณลักษณะทางด้านส่วนตัว ครูที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

-ความประพฤติดี ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ทั้งด้านจริยธรรมและการแสดงออก ทั้ง ในห้องเรียนและในการดำเนินชีวิตประจำวัน

-มีความใฝ่รู้ดี ครูควรมีความรู้ในเรื่องที่จะสอนเป็นอย่างดี มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง ทันสมัย

-สุขภาพกายดี

-มีสุขภาพจิตดี

-บุคลิกภาพดี ศิษย์จะเกิดความเชื่อถือต่อครูได้ง่ายหากว่าครูมีบุคลิกภาพที่ดี ยิ่งครูวางตัวดีจะช่วยเพิ่มความเชื่อถือให้กับศิษย์ได้มากขึ้น

-ความตรงต่อเวลา การตรงต่อเวลาเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือแก่ศิษย์ โรงเรียนกำหนดเวลาเรียนแน่นอน ครูจึงควรตรงต่อเวลาในการเข้าออกสอน การตรวจงาน

-เจตคติที่ดีต่อศิษย์ ครูต้องเป็นผู้เข้าใจถึงความต้องการและความสามารถของศิษย์ ความแตกต่างของแต่ละบุคคลพร้อมกับส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ

-ความสามารถในการพูด ครูต้องมีการถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์ด้วยวิธีการพูดอยู่เสมอ ครูต้องสามารถใช้การพูดเป็นสื่อทำให้ศิษย์เข้าใจในบทเรียนได้ง่าย จึงต้องออกเสียงให้ชัดเจน น้ำเสียงไพเราะน่าฟัง

3.2) คุณลักษณะทางด้านวิชาการและงานครู มีลักษณะดังนี้

-รอบรู้วิทยาการกว้างขวาง

-มีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี

-มีความรู้ในวิธีการสอนดี การสอนเป็นงานที่สำคัญที่สุดของครู ครูจึงควรวางแผนการสอนเป็นอย่างดี มีการกำหนดวัตถุประสงค์ รูปแบบการสอน วิธีการสอนและอุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรมการสอน และการประเมินผลการเรียน

-มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หาวิธีการใหม่ๆ เพื่อนมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ พยายามหาความรู้เพิ่มเติมทั้งด้านวิชาการ วิธีสอน

-เจตคติดีต่ออาชีพ มีความศรัทธาต่องานครู สนใจแก้ปัญหาต่างๆ ให้สำเร็จด้วยความกระตือรือร้น และพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้นเสมอ

- มีความสามารถในการปรับบทเรียนให้กับนักเรียน หมายถึงการปรับปรุงวิธีการสอน เนื้อหาให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียน

-มีความเข้าใจศิษย์ ครูต้องเข้าใจว่าศิษย์มีความแตกต่างกัน หากครูมีความเข้าใจแล้วก็ย่อมสามารถช่วยเหลือศิษย์ในด้านกาเรียนและความประพฤติได้ดียิ่งขึ้น

-มีความสามารถในการใช้กลวิธีการสอนต่างๆ ใช้วิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ และวัยของศิษย์ในแต่ละชั้น มีอุปกรณ์การสอนหรือสื่อเพื่อสร้างความสนใจแก่ศิษย์ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ศิษย์รู้จักคิดแก้ปัญหาต่างๆ และรู้วิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

3.3) คุณลักษณะทางด้านสังคม ผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะทางด้านสังคมของครูจำแนกได้ดังนี้

- สัมพันธภาพที่ดีแก่ศิษย์ เนื่องจากหน้าที่ครูไม่ใช่เพียงการสอนเท่านั้น ต้องอบรมกล่อมเกลานิรันดร์ ความประพฤติ และต้องสามารถเป็นผู้นำและช่วยเหลือในการทำกิจกรรม

- สัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนครู ครูต้องทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

- สัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง ครูและผู้ปกครองต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ปัญหาต่างๆของเด็ก

- สัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลทั่วไปในชุมชนและท้องถิ่น นอกจากผู้ปกครอง นักเรียนและบุคคลอื่นๆที่ครูต้องเกี่ยวข้องด้วยในการปฏิบัติหน้าที่ครู

4) ลักษณะครูที่ดีจากการศึกษาวิเคราะห์ประวัติครูดีเด่น

ธีรพงษ์ แก่นอินทร์ นิราศ จันทริก และสมคิด ธนะเรืองสกุลไทย (2529 อ้างถึงใน ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2543) ศึกษาคุณลักษณะของครูดีเด่นจากหนังสือประวัติครู จำนวน 24 คน พบว่า คุณลักษณะเด่นของครูกว้างๆ เป็นดังนี้

- 4.1) มีความตั้งใจทำงานอย่างจริงจังด้วยความรัก และความรับผิดชอบ
- 4.2) มีความขยันขันแข็ง
- 4.3) มีความเสียสละ
- 4.4) เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
- 4.5) อุทิศเวลาให้แก่งานราชการ
- 4.6) มีกิจกรรมรยาทเรียบร้อย
- 4.7) มีความเมตตากรุณา มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 4.8) มีอารมณ์แจ่มใสร่าเริง มีอารมณ์ขัน อหิยาศย์ดี รักศิษย์ ห่วงใยเอาใจใส่ต่อศิษย์ ถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดบัง
- 4.9) มีจิตใจโอบอ้อมอารี ประกอบการดี วางตนในศีลธรรม เฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่ม
- 4.10) เป็นคนไม่ถือตัวมีความมักน้อยจิตใจแน่วแน่มั่นคงมีความกล้าหาญ
- 4.11) มีความคิดกว้างไกล สุขุมรอบคอบ กตัญญู และมีความยุติธรรมแก่ทุกคน
- 4.12) ทำงานโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ตรงต่อเวลาและมัธยัส
- 4.13) ให้เกียรติยกย่องผู้อื่น มีน้ำใจนักกีฬา เลื่อมใสศรัทธาในศาสนาอย่างจริงจัง
- 4.14) มีความเป็นผู้นำ มีขันติ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีระเบียบวินัย

4.4 ลักษณะครูที่ดีตามเกณฑ์มาตรฐานคุรุสภา

ครูจะต้องมีมาตรฐานวิชาชีพครู ทั้งสิ้น 2 กลุ่มใหญ่ๆคือ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน (สำนักเลขาธิการคุรุสภา, 2549) ดังนี้

มาตรฐานการปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การศึกษา ค้นคว้า

เพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์การหรือหน่วยงาน หรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาด ด้วยความรัก และหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของ ครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิมรวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ ปรับปรุงหรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือ เตรียมการสอนในลักษณะอื่นๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์คิดค้น ผลิตเลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบการ รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัยและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครุณาเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้

- 1) ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน
- 2) เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมนั้นๆ
- 3) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนด ที่เกิดกับผู้เรียน
- 4) ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ การร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอา

ปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิถีปฏิบัติต่างๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่างๆ ของปัญหาแล้วผันมุมของปัญหาไปในทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่างๆ ได้ กล่าวที่จะเผชิญปัญหาต่างๆ มีสติในการแก้ปัญหา มิได้ตอบสนองปัญหาต่างๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่ลบแบบตรงตัว ครูสามารถมองหักมุมในทุกๆ โอกาส มองเห็นแนวทางที่นำไปสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

มาตรฐานการปฏิบัติตน

จรรยาบรรณต่อตนเอง

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อวิชาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า

4. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

5. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

6. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ

7. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

4.5 ลักษณะของครูที่พึงประสงค์

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2543) ได้สรุปลักษณะของครูที่ดี เป็นลักษณะสำคัญ 3 ด้าน คือ

1) ภูมิรู้ ได้แก่คุณสมบัติส่วนตัว ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถทางวิชาการที่สอน เป็นผู้ที่มีปัญญาดี เฉลียวฉลาด เชื้อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การสอนดี ปกครองดี สามารถอธิบายได้รวบรัดชัดเจน สอนสนุกทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย

2) ภูมิธรรม คือการประพฤติดี เว้นจากอบายมุขทั้งปวง กระทำแต่สิ่งดีทั้งกาย วาจา และใจ และครูต้องมีจรรยาบรรณ คุณธรรมสูง ซื่อสัตย์ เสียสละ มีเมตตากรุณา ยุติธรรมและมานะอดทน

3) ภูมิฐาน คือครูมีบุคลิกภาพดี รูปร่างท่าทางดี แต่งกายสะอาดเรียบร้อย พูดจาไพเราะนุ่มนวล น้ำเสียงชัดเจน มีลักษณะเป็นผู้นำ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีอัธยาศัยไมตรีดี กับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย

สรุปได้ว่า ลักษณะของครูที่ดีและครูที่พึงประสงค์ จะมีลักษณะที่ดีครอบคลุมทุกมิติ คือ ด้านการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ มีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจาและใจ ที่แสดงต่อตนเองและบุคคลอื่น

ตอนที่ 5 เทคนิคที่ใช้ในการวิจัย

เทคนิคที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ความหมายเกี่ยวกับการศึกษารายกรณี ลักษณะสำคัญของการศึกษารายกรณี แหล่งข้อมูลในการวิจัยรายกรณี เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษารายกรณี (Case study Research)

การศึกษารายกรณี มีคำที่ใกล้เคียงกันอยู่หลากหลาย ดังที่อุทุมพร จามรมาน(2538) ได้สรุปไว้ดังนี้

Case (รายกรณี) หมายถึง เจ้าของสิ่งที่ต้องการวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ อาจหมายถึง 1 คน, 1 สถาบัน, 1 กลุ่ม, 1 กระบวนการ, 1 เหตุการณ์ หรือ 1 โครงการ

Case work หมายถึง กระบวนการปรับพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากปกติของคน

Case method เป็นเทคนิคการเรียนการสอนชนิดหนึ่ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นสาระให้นักเรียนอภิปราย ส่วนใหญ่ใช้ในทางการแพทย์ กฎหมายและธุรกิจ

Case history เป็นการสืบสาวจากอดีตของคน กลุ่มคนหรือสถาบัน บางครั้งเป็นส่วนหนึ่งของรายกรณีที่ศึกษา ส่วนใหญ่ใช้ในการทางการแพทย์และสังคมสงเคราะห์

Case record เป็นการสะสมข้อมูลของรายกรณี เพื่อนำไปใช้กับการบริการลูกค้า ส่วนใหญ่ใช้ในทางการแพทย์

5.1 ความหมายเกี่ยวกับการศึกษารายกรณี

ความหมายของกรณีศึกษามีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

องอาจ นัยพัฒน์ (2548) ได้ให้ความหมายของการศึกษาเฉพาะกรณี ดังนี้ การศึกษาเฉพาะกรณี เป็นการสืบค้นหาความรู้ความจริงอย่างละเอียดลึกเกี่ยวกับปรากฏการณ์บางอย่างที่สนใจ ซึ่งเกิดขึ้นในบริบทหรือระบบที่มีขอบเขตเฉพาะเจาะจง (specific context or bounded system) ปรากฏการณ์ที่สนใจศึกษาอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล โครงการ เหตุการณ์ ชุมชน หรือองค์กร เฉพาะรายใดรายหนึ่งหรือหลายรายก็ได้ที่นักวิจัยเลือกมาทำการศึกษาวิจัย

อุทุมพร จามรมาน(2538)ได้ให้ความหมายของการวิจัยรายกรณี ไว้ดังนี้ การวิจัยรายกรณี เป็นการวิจัยเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) ชนิดหนึ่งที่มุ่งเจาะลึกกับสาระของกรณีที่ศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้และสรุปผลนำไปสู่ความเข้าใจในกรณีที่ศึกษาอย่างสมบูรณ์

จากความหมายของการศึกษารายกรณี สามารถสรุป ได้ว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง การสืบค้นหาความรู้ ความจริง ด้วยรูปแบบการสืบเสาะข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปรากฏการณ์บางอย่างที่สนใจทุกแง่มุม ครอบคลุมหน่วยที่ศึกษา ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชนหรือองค์กร ในบริบทหรือระบบที่มีขอบเขตเฉพาะเจาะจง

5.2 ลักษณะสำคัญของการศึกษารายกรณี

มีรายละเอียด (องอาจ นัยพัฒน์, 2548) ดังนี้

1. มุ่งเน้นการศึกษาอย่างลึกซึ้งต่อประเด็นปัญหาใดๆ ในกรณีใดกรณีหนึ่งที่เป็นระบบภายในขอบเขตที่เฉพาะเจาะจง เช่น บุคคล ชุมชน องค์กร โครงการ เหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์

2. กระบวนการแสวงหาความรู้ความจริงดำเนินไปแบบธรรมชาติ (naturalistic inquiry) ใช้ประเด็นปัญหาเป็นศูนย์กลางในการสืบค้นหาคำตอบ (problem centered) และมีขอบข่ายในการศึกษาขนาดเล็ก

3. มุ่งเน้นพรรณนาปรากฏการณ์ที่สนใจอย่างละเอียดลุ่มลึกเห็นภาพพจน์ (lifelike description) และครอบคลุมครบถ้วนในทุกแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการสืบค้นหาคำตอบ (thick description)

4. ให้ความสนใจต่อประเด็นการสรุปอ้างอิงผลการศึกษาวิจัยจากกรณีเฉพาะใดๆ ไปยังกรณีเฉพาะอื่นๆ หรือไปสู่ประชากรของกรณีเฉพาะ (population of case) ในวงกว้างน้อยกว่าการเข้าใจอย่างถ่องแท้ต่อความสลับซับซ้อน (complexity) และความมีเอกลักษณ์ของกรณีเฉพาะที่ทำการศึกษา (particularity)

5. นำเสนอรายงานการวิจัย ซึ่งถือเป็นผลผลิตขั้นสุดท้ายของการศึกษาเฉพาะกรณีด้วยวิธีการที่หลากหลายรูปแบบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และจากมุมมองของบุคคลหลากหลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มนักวิจัย กลุ่มผู้เข้าร่วมในการวิจัย และกลุ่มผู้อ่านรายงานการวิจัย

6. ให้ความสำคัญกับการพรรณนาและอธิบายกรณีศึกษาหรือปรากฏการณ์ที่สนใจว่า มีอะไรเกิดขึ้นบ้างและทำไมสิ่งนั้นจึงเกิดขึ้น (what happened and why) การพรรณนาและอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวกระทำในรูปของการบอกเล่าเรื่องราวเฉพาะในฉากเหตุการณ์สำคัญๆ พร้อมทั้งแสดงข้อมูลหลักฐานประกอบ โดยอาศัยการรับรู้และการตีความหมายของนักวิจัยที่มีต่อเหตุการณ์นั้นโดยตรง

7. มุ่งเน้นสืบค้นหาแบบแผน (patterns) ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมหรือกรณีศึกษาหรือปรากฏการณ์ที่สนใจ ทั้งที่เป็นไปตามการคาดหมายและไม่เป็นไปตามการคาดหมาย รวมทั้งที่เป็นไปอย่างเปิดเผยและเป็นไปอย่างแฝงเร้น ว่ามีลักษณะคงเส้นคงวา (consistency) หรือสอดคล้องตรงกัน (correspondence) ภายใต้เงื่อนไขและสภาวะการณ์แบบใดแบบหนึ่งหรือไม่ อย่างไร เช่น แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างครู/อาจารย์ด้วยกันหรือนักเรียนด้วยกัน และระหว่างครู/อาจารย์กับนักเรียนในโรงเรียนหนึ่งๆ เป็นต้น

8. ความรู้ความจริงจากการศึกษาเฉพาะกรณีที่มีรากฐานจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้จากสนามหรือสถานที่ทำการศึกษาวิจัยจริง โดยทั่วไปมีลักษณะให้อารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้อ่านมาก เสมือนกับผู้อ่านได้เข้าไปสัมผัสหรืออยู่ในปรากฏการณ์นั้นจริง ทั้งนี้เนื่องจากนักวิจัยเลือกใช้ถ้อยคำในการถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับเดียวกับประสบการณ์ของคนเรา ผู้อ่านรายงานการศึกษาวิจัยสามารถนำความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ส่วนตัวเข้ามาช่วยในการตีความหมายได้ ซึ่งนำไปสู่การถ่ายโอนเชิงธรรมชาติข้อสรุปใดๆ ที่ได้จากกรณีศึกษาเข้าไปสู่ประชากรของกรณีศึกษาภายในใจของผู้อ่านต่อไป

สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการศึกษารายกรณี จะมุ่งเน้นการศึกษาในกรณีใดกรณีหนึ่งอย่างลึกซึ้ง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสนามที่ศึกษาจริง

5.3 แหล่งข้อมูลในการวิจัยรายกรณี

Yin (1994 : 78) กล่าวว่าเพื่อให้การวิจัยรายกรณีมีคุณภาพ มีด้วยกัน 6 แหล่งข้อมูล ได้แก่

1. การศึกษาเอกสาร(Documentation)
2. บันทึกเอกสารสำคัญ(Archival Records)
3. การสัมภาษณ์ (Interviews)
4. การสังเกตโดยตรง(Direct Observations)
5. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม(Participant Observation)
6. หลักฐานทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น (Physical Artifacts)

โดยมีแต่ละแหล่งข้อมูลมีจุดแข็งและจุดอ่อนแตกต่างกัน ดังตาราง 2.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 จุดแข็งและจุดอ่อนของแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล (source)	จุดแข็ง	จุดอ่อน
เอกสารสำคัญ (Documentation)	- มีความคงที่ สามารถทบทวนซ้ำได้ - มีความแน่นอน ได้แก่ ชื่อ การอ้างอิงและรายละเอียดของเหตุการณ์ - ครอบคลุมกว้างขวาง ทั้งด้านระยะเวลา หลายเหตุการณ์ และหลากหลายสถานที่	- การแก้ไข ทำได้น้อย - การคัดเลือกข้อมูลอาจเกิดความลำเอียง ถ้าการรวบรวมไม่สมบูรณ์ - ความลำเอียงในการรายงานผล อาจเป็นผลมาจากความลำเอียงของผู้แต่ง - การเข้าถึงข้อมูล อาจเกิดจากการปิดกั้นโดยเจตนา
บันทึกเอกสารสำคัญ (Archival Records)	- เหมือนกับเอกสารสำคัญ - มีความเที่ยงตรงและเป็น ปริมาณ	- เหมือนเอกสารสำคัญ - การเข้าถึงข้อมูล ด้วยเหตุผลส่วนตัว
การสังเกตโดยตรง (Direct Observation)	- ครอบคลุมเหตุการณ์ใน เวลาที่ศึกษา - ครอบคลุมบริบท/ สภาพแวดล้อมของเหตุการณ์	- สิ้นเปลืองเวลา - การคัดเลือกไม่ครอบคลุม - เกิดการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์เนื่องจากผู้วิจัย
การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)	- เหมือนการสังเกตโดยตรง - สามารถสังเกตพฤติกรรมและกิริยาท่าทางระหว่างการสัมภาษณ์	- เหมือนการสังเกตโดยตรง - ลำเอียง เพราะผู้สังเกตกระตุ้นให้เกิดเหตุการณ์อื่น
การสัมภาษณ์ (Interviews)	- มีเป้าหมายตรงกับสิ่งที่สนใจตามหัวข้อของ case study - เข้าใจลึกซึ้ง ถึงสาเหตุ	- ลำเอียง - ในการใช้คำถามที่มีโครงสร้างต่ำ - ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบในสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ - ขาดความถูกต้อง กรณีการระลึกข้อมูลไม่ถูกต้อง
หลักฐานทางกายภาพที่ มนุษย์สร้าง (Physical Artifact)	- การจัดการเทคนิค	- การคัดเลือก - หาได้

5.4 เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล

เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยรายกรณีนั้นจะต้องใช้หลักฐานหรือวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย ประกอบกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ได้แก่

1. เอกสารสำคัญ (Documentation)

เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการศึกษารายกรณี ข้อมูลชนิดนี้มีหลากหลายรูปแบบและสามารถวางแผนการเก็บข้อมูลที่แน่นอน เพื่อหาหลักฐานยืนยันหรือหลักฐานโต้แย้งแหล่งอื่น โดยเอกสารสำคัญ ได้แก่

- จดหมาย บันทึกช่วยจำและแถลงการณ์
- ระเบียบวาระการประชุม ประกาศ และรายงานของเหตุการณ์อื่น
- เอกสารการปกครอง โครงการ รายงานความก้าวหน้า และเอกสารระหว่าง

ประเทศ

- แบบเรียน
- หนังสือพิมพ์ และบทความ เป็นต้น

2. บันทึกเอกสารสำคัญ(Archival Records)

สำหรับการศึกษารายกรณี โดยใช้บันทึกเอกสารสำคัญ นั้น มีรายละเอียด ดังนี้

- บันทึกการบริการ (Service records) เช่น จำนวนการให้บริการ
- บันทึกขององค์กร เช่น แผนภูมิขององค์กร และงบประมาณตามช่วงระยะเวลา
- แผนที่และแผนภูมิของลักษณะภูมิประเทศหรือภูมิศาสตร์
- รายชื่อและรายการสินค้าต่างๆ
- ข้อมูลเชิงสำรวจ เช่น บันทึกการสำรวจสำมะโนประชากรและข้อมูลเกี่ยวกับ

พื้นที่

- บันทึกส่วนตัว เช่น บันทึกประจำวัน ปฏิทินการปฏิบัติงาน และรายชื่อ/รายการโทรศัพท์

3. การสังเกต(Observation)

3.1 ความหมายของการสังเกต

การสังเกตเป็นเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นิยมใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ รวมทั้งการวิจัยรายกรณี โดยนักการศึกษาต่างให้คำจำกัดความของการสังเกตดังต่อไปนี้

ชาย โพรธิตา(2547) ได้ให้ความหมายของการสังเกต ดังนี้ การสังเกตในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หมายถึง กระบวนการที่นักวิจัยเรียนรู้ ด้วยการเฝ้าดูปรากฏการณ์ที่เขาศึกษา ในขณะที่ปรากฏการณ์นั้นเกิดขึ้นและดำเนินไปตามธรรมชาติ ติดต่อกันเป็นเวลานาน โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือควบคุมใดๆ โดย ชาย โพรธิตา กล่าวว่าจากนิยามมีประเด็นน่าสนใจ

4 ประการ ดังนี้ ประการที่หนึ่ง การเฝ้าดูปรากฏการณ์เพื่อการเรียนรู้ เป็นสิ่งบ่งชี้ว่านักวิจัยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมหรือติดต่อในปรากฏการณ์นั้น ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

ประการที่สอง การสังเกตปรากฏการณ์ควรกำหนดขอบเขตของการศึกษา คือสังเกตทั้งหมดหรือเฉพาะส่วนที่ต้องการศึกษา

ประการที่สาม นักวิจัยต้องทำอย่างไรบ้างเพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสังเกต อาจใช้หลายควบคู่กัน

ประการที่สี่ การสังเกตเป็นเวลานานต้องใช้เวลานานนั้นคือผู้วิจัยควรกำหนดเครื่องกำหนดว่าการสังเกตปรากฏการณ์ได้ถึงจุดสิ้นสุด

นิตา ชูโต(2548) ได้ให้ความหมายของการสังเกต ดังนี้ การสังเกต หมายถึง การเฝ้าดูหรือศึกษาเหตุการณ์หรือเรื่องราวโดยละเอียด

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2548) ได้ให้ความหมายของการสังเกต ดังนี้ การสังเกต หมายถึง วิธีการศึกษาบุคคลด้วยการมองและเฝ้าดูพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ในสถานการณ์ปกติหรือสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นโดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้นๆ เพียงแต่เฝ้าดูหรือแอบดูไม่让他ารู้ตัว และพยายามจดจำพฤติกรรมที่เขาแสดงออกให้เห็นนั้นแล้วนำมาทำการบันทึกลงในระเบียบเหตุการณ์เพื่อเก็บรวบรวมไว้เป็นข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์ในการศึกษารายกรณีต่อไป

สุภางศ์ จันทวานิช (2550) กล่าวว่า การสังเกต หมายถึงการเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นหรือปรากฏขึ้นอย่างเอาใจใส่และกำหนดไว้อย่างมีระเบียบวิธี เพื่อวิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นกับสิ่งอื่น

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์(2531) กล่าวว่า การสังเกต เป็นกระบวนการที่นักวิจัยเก็บข้อมูลโดยการบันทึกพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์เฉพาะสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยอาศัยประสาทสัมผัสของผู้สังเกตเป็นสำคัญ

Marshall and Rossman (1999:107) กล่าวว่า การสังเกตนำมาซึ่ง การจดจำและการบันทึกเหตุการณ์ พฤติกรรมและวัตถุวิสัยอย่างเป็นระบบในสถานการณ์ทางสังคม ในสิ่งที่ศึกษา

กล่าวโดยสรุป การสังเกต หมายถึง เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างมีระเบียบ โดยการเฝ้ามองดูเหตุการณ์อย่างละเอียด เพื่อวิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้น

3.2 ประเภทของการสังเกต

การสังเกตแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ(สุภางค์ จันทวานิช, 2550 ; Gillham , 2000)

1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) หรือการสังเกตภาคสนาม(Field Observation) หรืออาจเรียกว่า การสังเกตเชิงคุณภาพ (Qualitative Observation) เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับกลุ่มคนที่ถูกศึกษา มีการร่วมกระทำกิจกรรมด้วยกันและพยายามให้คนในกลุ่มนั้นยอมรับว่า ผู้สังเกตมีสถานภาพเช่นเดียวกับตน โดยนักวิจัยจะต้องใช้ชีวิตร่วมกับคนในชุมชน จนกระทั่งเข้าใจโลกทัศน์ ความรู้สึกนึกคิด และความหมายที่คนเหล่านั้นให้ต่อปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการสังเกต 3 ขั้นตอน คือ การสังเกต การซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจจากการสังเกตโดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับความหมายหรือสัญลักษณ์ และการจดบันทึก ซึ่งสอดคล้องกับ Gillham(2000 : 45) เสนอองค์ประกอบของการสังเกต เป็น 3 องค์ประกอบเช่นกัน ได้แก่ การดูสิ่งที่บุคคลกระทำ การฟังสิ่งที่บุคคลพูดและในบางครั้งใช้การซักถามเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจน

สำหรับการการสังเกตแบบมีส่วนร่วม นี้มีข้อดี คือได้ข้อมูลที่แท้จริง และได้ข้อมูลพฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติ ส่วนข้อเสีย คือก่อให้เกิดความผูกพันทางอารมณ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้ถูกวิจัย ซึ่งอาจก่อให้เกิดอคติได้

2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม(Non - Participant Observation) หรือการสังเกตโดยตรง(Direct Observation)เป็นการสังเกตที่ผู้วิจัยจะเฝ้าสังเกตอยู่วงนอก ด้วยความระมัดระวัง กระทำตนเป็นบุคคลภายนอกโดยไม่เข้าไปร่วมในกิจกรรมที่ทำอยู่ ใช้กับเชิงปริมาณ

และการจำแนกประเภท สิ่งที่เกิดขึ้น

3.3 ประเภทการสังเกต

การสังเกตในสภาพการณ์ธรรมชาติ แบ่งเป็น 5 ประเภท (Denzin , 1971 : 164 อ้างถึงใน นิศา ชูโต ,2548)

1. การสังเกตกายภาพภายนอก
2. การสังเกตการณ์แสดงออก
3. การสังเกตตำแหน่งแหล่งทางกาย
4. การสังเกตการณ์ใช้ภาษา
5. การสังเกตบริบท เวลาและการใช้เวลา

3.4 กรอบของการสังเกต

มีการจัดแบ่งประเภทปรากฏการณ์ทางสังคมเป็น 6 ประเภท (Categories) ได้ดังนี้

1. การกระทำ (Acts) หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในสถานที่ใดหนึ่งในช่วงเวลาสั้นๆคือ ตั้งแต่วินาที นาทีไปจนถึงชั่วโมง
2. กิจกรรม (Activities) หรือการกระทำของหลายๆคนในฉากซึ่งแสดงความสำคัญ และความผูกพันการกระทำที่เกี่ยวข้องกับหลายคนมากกว่าเป็นส่วนบุคคล หรือส่วนตัวซึ่งใช้เวลานาน
3. ความหมาย (Meaning) คือการให้ความหมายของการกระทำหรือกิจกรรมโดยคำพูดที่แสดงออกของผู้ให้ข้อมูล อธิบายให้คำจำกัดความ และทิศทางของการกระทำต่อสิ่งของ เหตุการณ์และคุณลักษณะต่างๆของมนุษย์
4. การมีส่วนร่วม (Participant) ของบุคคลต่างๆในสถานการณ์หรือฉากที่เราศึกษา ซึ่งอาจเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของบุคคลในองค์กรที่มีรูปแบบอยู่แล้วในฉาก
5. ความสัมพันธ์ (Relationship) ของบุคคลต่างๆ ลักษณะของความสัมพันธ์อันเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่มีอิทธิพลต่อกันและกัน ความสัมพันธ์ของกิจกรรมเชื่อมโยงในรูปแบบต่างๆ
6. สถานที่ (Settings) คือรูปแบบทุกสิ่งทุกอย่างภายใต้สถานการณ์ที่ศึกษาซึ่งเป็นหน่วยวิเคราะห์

3.5 ลักษณะการสังเกตโดยตรงที่ดี

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2538) กล่าวว่า ควรมีวางแผนการสังเกตล่วงหน้า ศึกษาเรื่องที่จะสังเกตก่อน สังเกตเฉพาะเรื่อง บันทึกพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตทันที ควรมีการตรวจสอบผลการสังเกตกับผู้อื่น การสังเกตต้องทำออกมาเป็นปริมาณได้และควรฝึกการสังเกตไปสังเกตจริง

3.6 ข้อบกพร่องของการสังเกต

1. นิยามพฤติกรรมที่สังเกตไม่ชัดเจน
2. กลุ่มตัวอย่างที่สังเกตไม่เป็นตัวแทน
3. ผู้สังเกตมีอคติ (Bias)
4. สังเกตทีละหลายเรื่องและนานเกินไป
5. ผู้สังเกตขาดการฝึกฝน
6. ผู้สังเกตทำให้พฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตเปลี่ยนไป
7. แบบบันทึกไม่ได้มีจำนวนรายการละเอียดมากเกินไปจนจำไม่ได้

4. การสัมภาษณ์ (Interviews)

การสัมภาษณ์นั้น ที่จริงก็ไม่ต่างอะไรกับการแต่งงาน ทุกคนรู้ว่าแต่งงานคืออะไร และคนส่วนใหญ่ก็แต่งงานกัน แต่เบื้องหลังบานประตูที่ปิดสนิทนั้น มีโลกแห่งความลับอยู่มากมาย (Oakley, 1981: 41 อ้างถึงใน ชาย โพธิสิตา, 2547: 253) นั่นคือ การสัมภาษณ์เป็นสิ่งที่ต้องสืบเสาะ ค้นคว้าหาข้อมูลที่ยังไม่ถูกเปิดเผยให้กระจ่างชัดเจนขึ้น

4.1 ความหมายของการสัมภาษณ์

นิตา ชูโต (2548) การสัมภาษณ์ เป็นการค้นหาข้อเท็จจริง ความรู้ ความหมาย ต่างๆในแง่มุมมองของผู้ให้สัมภาษณ์ และมักใช้คู่กับการสังเกต การเข้าถึงและคุณภาพของข้อมูลสัมภาษณ์ ย่อมจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของการเผชิญหน้า (Face to Face) ระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2548) กล่าวว่า การสัมภาษณ์ หมายถึง การสนทนากันระหว่างบุคคลสองคนอย่างมีจุดมุ่งหมายแน่นอน โดยมีการเตรียมล่วงหน้าในเรื่องเนื้อหาที่จะสัมภาษณ์ ผู้ถูกสัมภาษณ์ สถานที่และเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์

สุภางค์ จันทวานิช (2544) กล่าวว่า การสัมภาษณ์ คือ การสนทนาซักถามอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลเรื่องในเรื่องหนึ่งที่ต้องการ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์(2538) การสัมภาษณ์ หมายถึง การสนทนาที่มีจุดมุ่งหมาย ที่แน่นอน ผู้สนทนาทั้งสองฝ่ายต่างให้และรับข่าวสาร การสัมภาษณ์เป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ โดยอาศัยภาษาเป็นสื่อ

สรุปได้ว่า การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนาระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์อย่างมีจุดมุ่งหมายแน่นอน มักใช้การสังเกตควบคู่ไปด้วยกัน

4.2 ประเภทของการสัมภาษณ์

สามารถกระทำได้ 3 ระดับคือ

1. การสัมภาษณ์เป็นทางการ (Formal) คือการสัมภาษณ์ที่มีการนัดแนะเวลา สถานที่ ไว้ก่อนล่วงหน้า รวมทั้งมีการบันทึกเทปการสัมภาษณ์เป็นทางการ ส่วนใหญ่มักใช้กับการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) และผู้มีตำแหน่งหน้าที่การงาน เช่น อธิบดี ผู้อำนวยการ นักวิชาการ เป็นต้น ซึ่งมีบรรยากาศในการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นธรรมชาติ แต่ทำให้ได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนน้อยกว่าการจำ เนื่องจากผู้ตอบมีเวลาในการระลึกและเตรียมข้อมูล ก่อนแล้ว

2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal) คือ การสัมภาษณ์ที่เกิดจากการพบปะส่วนตัว บรรยากาศเป็นกันเองมากกว่าแบบแรก นักวิจัยต้องจดและจำไว้ก่อน แล้วจึงบันทึกในภายหลัง และหากมีการบันทึกเทป ควรขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ แต่การระลึกข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนมากกว่าแบบแรก

3.การสัมภาษณ์แบบพูดคุยอย่างกันเอง (Casal) การสัมภาษณ์ประเภทนี้เกิดจากการพบปะพูดคุยกันตามธรรมดา การได้ตอบเป็นไปตามธรรมชาติ ดังนั้นมักเกิดปัญหาการระลึกข้อมูลมากกว่าสองแบบแรก เพราะไม่มีการจดและการบันทึกเทป ในขณะที่สัมภาษณ์

สุภางค์ จันทวานิช (2545)แบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ชนิด ตามที่มีการใช้อย่างแพร่หลาย ได้แก่

1. การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการหรือกึ่งทางการ (Formal or Semiformal Interview) การสัมภาษณ์ประเภทนี้ลักษณะเกือบเหมือนการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

ความแตกต่างกันคือ ใช้วิธีการพูดคุยซักถามแทนการให้ผู้ตอบอ่านแล้วตอบข้อความในแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการหรือกึ่งทางการกับกลุ่มผู้ตอบที่มีจำนวนมากเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลจากคำตอบ และควรวีธีนี้ในตอนกลางหรือตอนท้ายของข้อมูล

2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ(Informal Interview) วิธีการคล้ายการพูดคุย และมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบเรื่องหนึ่งเรื่องใด บรรยายความเป็นไปอย่างง่าย ไม่เป็นพิธีรีตอง ไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์ประเภทนี้เหมาะเพื่อให้ทราบข้อมูลทางวัฒนธรรม และการให้ความหมายของบุคคลต่อเหตุการณ์ต่างๆซึ่งเป็นไปตามบริบททางวัฒนธรรมของชุมชนหรือกลุ่มสังคมนั้นๆ

3. การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก(Key-Informant Interview) คือการซักถามบุคคลบางคนในชุมชน ที่ผู้วิจัยเลือกมาเพราะมีคุณสมบัติพิเศษ ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ดีต้องเป็นคนที่รู้จักการแสดงออก

5. หลักฐานทางกายภาพที่มนุษย์สร้าง (Physical Artifact)

เป็นหลักฐานทางกายภาพที่มนุษย์สร้างหรือทางวัฒนธรรม (Physical or Cultural Artifact) อาจเป็นอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี เครื่องมือหรืออุปกรณ์ งานศิลปะ เป็นต้น ซึ่งสามารถสังเกตได้จากสนามที่เข้าไปศึกษา

6. การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนด้วยวิธีการต่างๆ นักวิจัยจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยต้องกระทำไปพร้อมกับการเก็บข้อมูล เป็นการตรวจสอบทันทีในสนาม และยังสามารถตรวจสอบข้อมูลได้เป็นระยะ หรือในระหว่างวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสุดท้าย โดยการตรวจสอบข้อมูล มีดังต่อไปนี้

6.1 การตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงแหล่งข้อมูลบุคคลที่ใช้ให้หลากหลายต่อไป

6.2 การตรวจสอบข้อมูลสถานที่ที่ต่างกัน ได้แก่ การเปลี่ยนสถานที่ที่ได้ข้อมูลเรื่องเดียวกัน

6.3 การตรวจสอบข้อมูลในเวลาที่แตกต่างกัน ได้แก่ การเปลี่ยนช่วงเวลาที่ได้รับข้อมูล

6.4 การตรวจสอบข้อมูลโดยใช้ผู้เก็บข้อมูลที่ต่างกัน ข้อมูลบางอย่างเปลี่ยนไปตามคุณสมบัติของผู้เก็บ จึงควรมีการเปลี่ยนตัวผู้รับข้อมูลเพื่อจะได้ตรวจสอบว่าได้รับข้อมูลครบถ้วนและตรงกันหรือไม่

6.5 การตรวจสอบข้อมูลกับเจ้าของข้อมูล เป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ ความสนิทสนมไว้เนื้อเชื่อใจกันเป็นตัวกำหนดคุณภาพความแม่นยำและความเชื่อถือได้ของข้อมูล

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลต้องเลือกวิธีที่เหมาะสมกับลักษณะข้อมูล และต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย คำถามและวัตถุประสงค์ในการวิจัย ตลอดจนบริบทของกรณีศึกษา(ชาย โพรสิธิตา ,2547)

7.1 การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction)

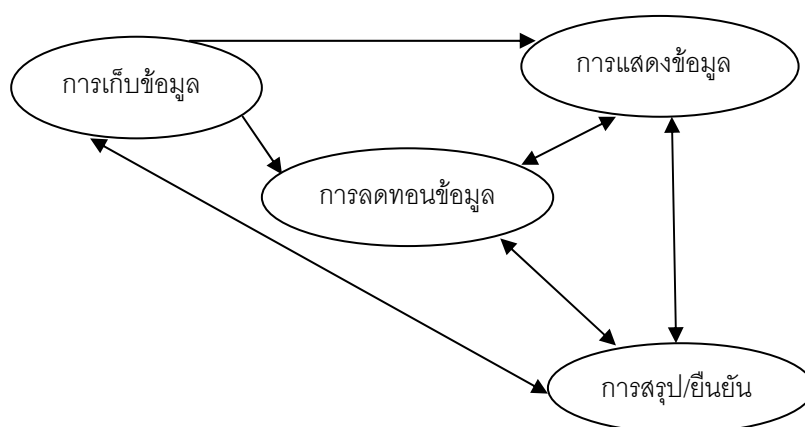
การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย เป็นวิธีการสร้างข้อสรุปทั่วไปที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรตั้งแต่สองตัวขึ้นไป โดยใช้กรณีศึกษาหรือแหล่งข้อมูลเฉพาะจำนวนหนึ่งเป็นหลัก แล้วกล่าวอ้างความจริงทั่วไปขึ้นจากความจริงเฉพาะของข้อมูลชุดดังกล่าว โดยการสร้างข้อสรุปแบบนี้ทำได้จากข้อมูลระดับต่างๆกัน จึงนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ตลอดเวลา และระดับของข้อมูลที่นำมาสร้างข้อสรุปได้ มี 3 ระดับ(สุภางค์ จันทวานิช, 2549) ดังนี้

ระดับของข้อมูล มี 3 ระดับ ได้แก่

1. การสร้างข้อสรุปจากข้อมูลบันทึกหรือบรรยาย การสร้างข้อมูลระดับนี้ไม่ต้องกรข้อมูลที่สลับซับซ้อนมากนัก ใช้บันทึกภาคสนาม(Field Note) ที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ หรือใช้ข้อมูลเอกสารที่มีผู้บันทึกไว้ ก็นำมาสร้างข้อสรุปได้ ข้อสรุปที่ได้จะมีความเป็นนามธรรมค่อนข้างต่ำ เพราะมีความครอบคลุมที่เกี่ยวกับรูปธรรมตัวอย่างเท่านั้น แต่ไม่อาจสรุปเลยไปครอบคลุม (Generalize)
2. การสร้างข้อสรุปจากข้อมูลทำดัชนีหรือจำแนกประเภทแล้ว หลักจากที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ข้อมูลโดยการจำแนกประเภทแล้ว ผู้วิจัยต้องสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่วิเคราะห์ออกมาเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด (Conceptualization)
3. การสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่ได้เปรียบเทียบหรือวิเคราะห์ส่วนประกอบแล้ว เมื่อผู้วิจัยต้องสร้างข้อสรุปหลังจากการเปรียบเทียบข้อมูล เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด คือการวิเคราะห์รายละเอียดต่างๆ แล้วจึงนำข้อมูลเหล่านั้นมารวมใหม่ คือการสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุป

7.2 กิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล

กิจกรรมขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย การลดทอนและปริมาณข้อมูล (Data Reduction) การเลือกเพื่อแสดงหลักฐานข้อมูล (Data Display) และการสร้างและทดลองยืนยันผลสรุป (Conclusion and Vrification) โดยกิจกรรมทั้งสามมีความเื่องสัมพันธ์กัน ดังภาพที่ 2.1

ปรับจาก Miles and Huberman (1987 : 21-22 อ้างถึงใน นิตา ชูโต, 2548 : 230)

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบการวิเคราะห์: รูปแบบปฏิสัมพันธ์

โดยมีรายละเอียดแต่ละกิจกรรม(นิตา ชูโต, 2548) ดังต่อไปนี้

1. การลดทอนข้อมูล(Data Reduction) หมายถึง วิธีการเลือกเฟ้นหาจุดที่น่าสนใจ การปรับลดทอนข้อมูลนักวิจัยทำตลอดเวลา ตั้งแต่การเลือกสนามโดยการตัดสินใจว่าจะเก็บข้อมูลในส่วนที่แสดงแนวคิด และในช่วงการเก็บข้อมูล ทำโดยการลงรหัส ทดสอบแนวคิด แบ่งเป็นส่วนเขียนข้อสรุปชั่วคราวและแปลงข้อมูลตลอดเวลา จนกระทั่งเขียนรายงานเสร็จ โดยนักวิจัยเป็นปัจเจกกลุ่มข้อมูลกลุ่มไหนจะใช้สรุป กลุ่มไหนไม่ใช้ ดังนั้นการลดทอนข้อมูลจึงเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความชัดเจน เป็นพวก ประเภท เป็นรูปแบบ หาจุดสนใจและปรับ ลด เพิ่ม หาข้อมูลใหม่ จนกระทั่งได้ผลสรุป และพิสูจน์บทสรุปจนกระทั่งเป็นที่พอใจ

2. การแสดงผลข้อมูล(Data Display) การแสดงผลข้อมูล หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ การจัดเลือกเฟ้นสรรหาตัวอย่างข้อมูล หรือสารสนเทศ ไม่ว่าจะสรุปรายงานการสังเกต คำพูดจากการสัมภาษณ์ หรือการกระทำ หรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลสำคัญ เป็นต้น แสดงเป็นการ

ประกอบหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราว เพื่อแสดงตัวอย่างให้เห็น และก่อให้เกิดความเข้าใจว่า เกิดอะไรขึ้นก่อนหลังถ้าไม่ อันโยงใยสู่การวิเคราะห์และสรุปผลต่อไป

3. การสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป(Conclusion and Verification) การวิเคราะห์ส่วนนี้หมายถึง การวิเคราะห์ปะติดปะต่อข้อสรุปย่อยๆ ในช่วงแรกเข้าด้วยกันเป็นบทสรุป และตรวจสอบยืนยันเป็นผลสรุปในช่วงสุดท้าย เมื่อได้ข้อมูลในช่วงแรกและเริ่มวิเคราะห์ จะมองเห็นความหมาย ความคล้ายคลึง ความแตกต่าง ความอาจเป็นไปได้และรูปแบบต่างๆ ได้ชั่วคราว และควรสรุปเก็บไว้ แล้วเก็บข้อมูลต่อเนื่อง ทดสอบแนวคิดของการสรุปชั่วคราวไปเรื่อยๆ การพัฒนาข้อสรุปย่อยสู่ข้อสรุปใหญ่ จากข้อสรุปใหญ่พัฒนาสู่ทฤษฎีจากสภาพเฉพาะ ไปสู่ข้อสรุปทั่วไป (Generalized) ซึ่งเป็นแนวคิดอันเกิดจากข้อมูลรูปธรรมจากสนามสู่รูปแบบนามธรรม จนเป็นแนวคิดทฤษฎี (Grounded Theory) ตามวิธีการแบบอุปนัย (Inductive)

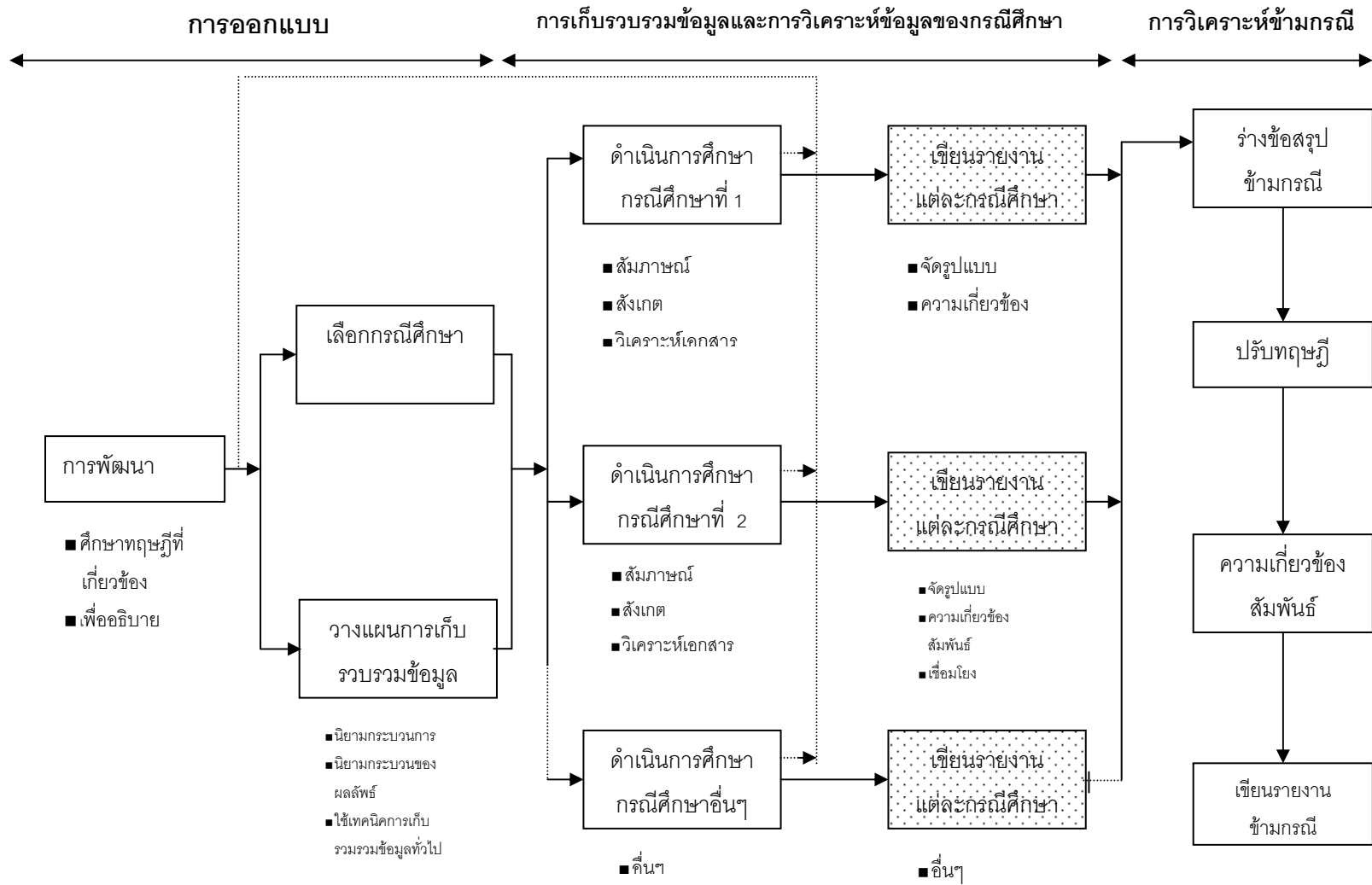
ควรมีการตรวจสอบแบบสามเส้าโดยการนำผลสรุปวิจัยตรวจสอบความถูกต้องกับผู้ให้ข้อมูล ตรวจสอบความแตกต่างหรือความคล้ายคลึงของข้อสรุปของนักวิจัย เพื่อให้บทสรุปที่น่าเชื่อถือ

7.3 การวิเคราะห์ข้ามกรณี

การวิเคราะห์ข้ามกรณี(Cross-Case Analysis) มีนักวิชาการกล่าวถึงลักษณะของการวิเคราะห์ข้ามกรณีไว้ ดังต่อไปนี้

Schofield (2000) กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายกรณีศึกษาว่าเพื่อค้นหาความเหมือนและความแตกต่างของกรณีต่างๆ นั้น จากประเด็นที่ศึกษาเดียวกัน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลนี้จะทำให้ได้ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือ และสามารถสรุปอ้างอิงได้ดีกว่าการศึกษาเพียงกรณีเดียว ซึ่งคล้ายคลึงกับการวิเคราะห์ข้อมูลข้ามกรณีศึกษาเพื่อชี้ให้เห็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างของกระบวนการเกิดปรากฏการณ์หรือกระบวนการและผลที่เกิดขึ้น และสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์บนพื้นฐานของโครงร่าง และสอดคล้องกับ Yin (1994) ที่กล่าวว่า การเปรียบเทียบข้ามกรณีเพื่อแสวงหาความเหมือนและความแตกต่างของเหตุการณ์ ซึ่ง Yin กล่าวเพิ่มเติมในการรายงานผลการวิจัยว่า เนื่องจากผู้อ่านต้องการพิจารณาคำตอบภายในคำถามเดียวกัน ภายในกรณีศึกษาเพื่อเริ่มต้นการเปรียบเทียบข้ามกรณี (cross-case comparison) เพราะผู้อ่านมักสนใจในคำถามที่แตกต่างเพื่อพัฒนาสู่การวิเคราะห์ข้ามกรณี และสุภางค์ จันทวานิช (2550) กล่าวถึงการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูลว่าการเปรียบเทียบอาจทำเป็นตารางหาความสัมพันธ์ และจะพบความสัมพันธ์ใหม่เกิดขึ้นว่า มีอะไรสัมพันธ์กันหรือ

ซ้ำกัน หรือเกี่ยวข้องกันในแง่ใดบ้าง เมื่อขยายวงของการเปรียบเทียบออกไป คุณลักษณะที่คล้ายคลึงกันและที่แตกต่างกันของข้อมูลจะยิ่งมีความชัดเจนมากขึ้น เช่นเดียวกับ ชายโพธิ์ลีตา (2547) กล่าวถึง การเปรียบเทียบความเหมือน/ความต่างของสิ่งที่วิเคราะห์ว่า ไม่ว่าจะสิ่งทีวิเคราะห์จะเป็นระหว่างบุคคล บทบาท กิจกรรม ความคิด หรือพฤติกรรม ช่วยให้เห็นสาระสำคัญของสิ่งที่วิเคราะห์ได้ชัดเจนขึ้น สำหรับการศึกษารายกรณี ประกอบด้วยการออกแบบการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์แบบข้ามกรณี ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.2 วิธีการศึกษารายกรณี

จากภาพที่ 2.2 แสดงให้เห็นว่าขั้นตอนเริ่มแรกในการออกแบบการศึกษาคือการพัฒนาทฤษฎี และแสดงถึงการคัดเลือกกรณีศึกษาและ การให้นิยามการวัดที่เฉพาะว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการออกแบบและกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการศึกษารายกรณียังคงศึกษาเป็นองค์รวม สำหรับข้อสรุปของแต่ละกรณีควรเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างแต่ละกรณี ขณะที่ผลสรุปของทั้งรายกรณีและพหุกรณี ควรรายงานในสรุปผล สำหรับการวิเคราะห์ข้ามกรณี การรายงานควรชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงเหตุผล ว่าเพราะเหตุใดบางกรณีจึงมีผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกันในขณะที่บางกรณีแตกต่างกัน

ดังนั้น จากข้อความข้างต้นพบว่าลักษณะของการวิเคราะห์ข้ามกรณี คือการเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่างของกรณีศึกษาหลายๆกรณีหรือที่เรียกว่าพหุกรณีศึกษา ซึ่งทำให้ได้ข้อสรุปที่กว้าง และชัดเจน มากกว่าการวิเคราะห์กรณีศึกษาเพียงกรณีเดียว

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแบบข้ามกรณีศึกษา การศึกษารายกรณี และการจัดกิจกรรม ดังต่อไปนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแบบข้ามกรณี

Givens (2008) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้ามกรณีการพัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษ 3 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ การศึกษาการฝึกสอนโดยการสอนด้วยครูตัวอย่างของนักเรียนในวิชา และเพื่อสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติ หน่วยที่ศึกษาเป็นครูฝึกสอนจำนวน 3 คน ซึ่งมาจากสถาบันการศึกษาที่แตกต่างกัน เลือกหน่วยที่ศึกษาแบบเจาะจง เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 1 ภาคเรียน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้แบบสำรวจด้วยข้อคำถามปลายเปิดแบบสั้น วิเคราะห์เอกสารของกรณีศึกษา วิเคราะห์วิชาเรียนของนักเรียน และอุปกรณ์ จุดบันทึกภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบข้อมูลทั้งวิเคราะห์รายกรณีและการวิเคราะห์ข้ามกรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัย 5 ปัจจัยมีผลกระทบต่อพฤติกรรมการสอน ดังนี้ (1) ประสบการณ์และการศึกษาของครู (2) บุคลิก ลักษณะและประสบการณ์ชีวิตของครู (3) ลักษณะของนักเรียน (4) ความเชื่อเกี่ยวกับบทเรียน (5) นโยบายของวิทยาลัย

Willard-Holt (1994) ได้ศึกษาความสามารถพิเศษด้านการจำ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบการศึกษาข้ามกรณีของนักเรียนที่มีศักยภาพสูงซึ่งมีอัมพาตด้านสมอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ

สำรวจประสบการณ์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ 2 คน ซึ่งพิการด้านสมองและไม่สามารถสื่อสารด้วยการพูด ระยะเวลาในเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่า 3 ปี และใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เอกสาร การบันทึกเสียงและการบันทึกวิดีโอ วิเคราะห์ข้อมูลวิธีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย การเปรียบเทียบข้อมูล การกำหนดรหัสเพื่อจำแนกข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูลที่ให้รหัส การนำข้อมูลที่จัดกลุ่มแล้วมาบูรณาการเข้าให้เป็นเรื่องราว สำหรับหน่วยที่ศึกษา(subject) มีลักษณะมีความสามารถทางการเรียนสูง มีความรู้ที่กว้างขวาง เรียนรู้และระลึกข้อมูลอย่างรวดเร็ว มีอารมณ์ขัน มีความอยากรู้อยากเห็น มีความเข้าใจลึกซึ้ง มีวุฒิภาวะ มีความคิดที่อิสระ และรู้จักใช้ความฉลาดจัดการแก้ปัญหาด้านความพิการของตน ตัวแปรวิธีสอนที่นำมาพัฒนาทักษะ ได้แก่ การจัดชั้นเรียน โอกาสในการเลือกทางการศึกษาของนักเรียน ประสบการณ์ การพัฒนาทักษะการคิด ผลการวิจัยพบว่า (1) เป็นความยากที่จะมีตัวชี้วัดสามารถแสดงให้เห็นถึงความสามารถพิเศษของนักเรียน (2) มีผลกระทบที่แตกต่างกันระหว่างบรรยากาศการจัดชั้นเรียน โครงสร้างและวิธีการจัดกิจกรรม (3) มีผลโดยรวมต่อห้องเรียนปกติ และ(4) นักเรียนสามารถฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อให้ถึงจุดมุ่งหมายได้

วรินทรา บัณงาม (2549) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนวิถีพุทธ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาแบบข้ามกรณีในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดีในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา)แบบการพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนวิถีพุทธที่มีการปฏิบัติดี และวิเคราะห์ความแตกต่างของรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนระหว่างโรงเรียนวิถีพุทธที่มีการปฏิบัติดี เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคการตรวจเยี่ยมเชิงประเมิน ประกอบด้วยการสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยและการวิเคราะห์แบบข้ามกรณี ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน มีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน คือ การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ธรรมะ การปฏิบัติกิจทางศาสนา การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมคุณธรรม การใช้ธรรมะในการปฏิบัติหน้าที่ในชีวิตจริง การฝึกสมาธิ โดยใช้หลักการเสริมแรงในการพัฒนาคุณธรรม 2) รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษา มีความคล้ายคลึงกัน แต่จุดเน้นของกิจกรรมและวิธีการแตกต่างกัน รูปแบบที่ 1 การสร้างบรรยากาศที่ สะอาด สงบ เน้นการสร้างบรรยากาศทางกายภาพที่สะอาด เพื่อนำไปสู่ความสงบทางจิต ด้วยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีศีล 5 พื้นฐานในการดำรงชีวิต รูปแบบที่ 2 การพัฒนาแบบมุ่งเน้นพฤติกรรมทางสังคม

โดยมีครู เป็นแกนหลัก เน้นการสร้างเสริมคุณลักษณะพฤติกรรมทางสังคมที่ดี โดยใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และรูปแบบที่ 3 การพัฒนาจิตโดยใช้การปฏิบัติตามกิจของพุทธศาสนาเป็นหลัก เน้นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาจิตด้วยการฝึกปฏิบัติตามกิจของพระพุทธศาสนาเป็นหลัก

นภสร ต้นปัทมดิลก(2548) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและภาพความสำเร็จ รวมทั้งปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาแบบข้ามกรณีระหว่างโรงเรียนระดับประถมศึกษา กับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตเมืองและนอกเมือง จากกรณีศึกษา 3 โรงเรียน เก็บข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ ไม่เป็นทางการและแบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และการวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบข้ามกรณี ผลการวิจัยพบว่า

(1) โรงเรียนต้นแบบมีการดำเนินงานดังนี้ ด้านการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษามีการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนโดยครูใช้สื่อ ICT มากกว่านักเรียน ระดับมัธยมศึกษาทั้งครูและนักเรียนได้ใช้สื่อ ICT มากขึ้นและโรงเรียนนอกเมืองนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากกว่าในเมือง ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้ง 3 โรงเรียนได้ปรับสภาพภูมิทัศน์ให้ดูสวยงามเป็นระเบียบ ระดับประถมศึกษาปรับปรุงห้องเรียนให้มีสื่อ ICT มากขึ้นระดับประถมศึกษาสร้างห้องศูนย์การเรียนรู้ยกตามกลุ่มสาระและมีอุปกรณ์ ICT ที่ทันสมัยโรงเรียนในเมืองจะมีโปรแกรม software ที่ใช้ในการสอนมากกว่าโรงเรียนนอกเมือง ด้านการพัฒนาบุคลากรทั้ง 3 โรงเรียนได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการบ่อยขึ้นเพื่อให้ครูได้รับความรู้และนำมาพัฒนาการสอน ด้านการบริหารจัดการแต่ละโรงเรียนได้แบ่งการทำงานออกเป็นฝ่ายเพื่อสะดวกในการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินผลนักเรียนทั้ง 3 โรงเรียนได้รับการประเมินตามสภาพจริงด้วยหลายวิธี ครูได้รับการนิเทศติดตามงานแบบกัลยาณมิตรและโรงเรียนได้รับการประเมินทั้งจากภายในและภายนอก ด้านการประชาสัมพันธ์ทั้ง 3 โรงเรียนมีเว็บไซต์ของโรงเรียนนอกจากนี้ระดับมัธยมศึกษายังมีวารสารของโรงเรียนด้วย ด้านงบประมาณทั้ง 3 โรงเรียนใช้วิธีระดมทรัพยากรจากชุมชนและได้รับความช่วยเหลือบางส่วนจากภาคเอกชน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจะเน้นการพึ่งพาตนเองโดยขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนเป็นหลัก ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

(2) ภาพความสำเร็จของโรงเรียนต้นแบบทั้ง 3 โรงเรียนมีความคล้ายคลึงกัน คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ ครูสามารถใช้สื่อ ICT ในการสอน มีความกระตือรือร้นและมีความเป็นมืออาชีพ นักเรียนมีความกล้าแสดงออก มีความสุขในการเรียน ระดับมัธยมศึกษา นักเรียนมีโอกาสและมีความสามารถในการใช้สื่อ ICT มากกว่าระดับประถมศึกษา โรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับและเป็นตัวอย่างให้โรงเรียนอื่นมาศึกษาดูงาน ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนมากกว่าเดิม

(3) ปัจจัยส่งเสริมการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบ คือ ผู้บริหารมีความสามารถและวิสัยทัศน์ การได้รับการร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย และการเข้าร่วมโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน

(4) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบ คือ บุคลากรไม่เพียงพอ คุมีปัญหาในการใช้สื่อ ICT และงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

แสนชัย ลิขิตธีรภูมิ (2548) ศึกษาแนวคิด การทำงาน และผลงานของนักออกแบบเรขศิลป์ : กรณีศึกษา ชัชวาล ขนขจี โดยวิธีการศึกษาเอกสาร และเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ประมวลผลด้วยการสร้างสรูปแบบอุปนัย พบว่า

(1) ประเด็นข้อมูลเกี่ยวกับชีวประวัติของนายชัชวาล ขนขจี เป็นคนสมถะมีชีวิตที่เรียบง่าย มีสัมพันธภาพทางครอบครัวที่อบอุ่น มีสนใจ และมุ่งมั่นทางการศึกษาศิลปะ มีบทบาทในการเป็นผู้นำในกิจกรรมทางศิลปะ ด้วยพื้นฐานทาง การศึกษาทางศิลปศึกษาทำให้มีระบบการศึกษา และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีพัฒนาการ สามารถเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ตรงจากบุคคลต้นแบบ ตลอดระยะเวลาการทำงานอย่างมีพัฒนาการจนสามารถประสบผลสำเร็จได้รับการยอมรับทั้งวงการวิชาชีพ และนักวิชาการด้านเรขศิลป์ ด้วยรางวัลระดับนานาชาติที่มีเกียรติ สามารถฉายภาพการทำงานของตนเองด้วยผลงานที่เด่นชัดทั้งในด้านความคิด หลักการทางศิลปะ และเทคนิคสื่อสารการรับรู้ อย่างเป็นสากล

(2) ประเด็นเรื่องแนวคิดและการทำงานของชัชวาล ขนขจี พบว่านักออกแบบให้ความสำคัญทั้งในด้านแนวคิด และการทำงานที่นักออกแบบได้จากประสบการณ์ทำงานตลอดระยะเวลาการทำงานของนักออกแบบอันประกอบด้วย 1) แนวความคิดในการออกแบบโดยผ่านกระบวนการทางความคิด (Thinking Process) อย่างเป็นระบบ 2) หลักการนำเสนอแนวทางศิลปะ (Art Direct) เพื่อเน้นผลงานให้สวยงามและโดดเด่น 3) แนวการออกแบบการสื่อสารที่มี

ผลต่อการรับรู้ของผู้ดูที่สอดคล้องกับแนวความคิดในการออกแบบ เรื่องแนวคิดทัศนคติที่มีต่อระบบ การศึกษาด้านการออกแบบเรขาคณิตนั้นให้ความสำคัญกับหลักสูตรที่ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง และผู้สอนที่ควรมีประสบการณ์ และความรู้เชิงวิชาการ มีความคิดที่ใหม่อย่างเหมาะสม การจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนได้คิดค้น และแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อ แวดวงวิชาชีพ เห็นว่า งานออกแบบเรขาคณิตเป็นศิลปะการสื่อสารที่ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งความคิด การแก้ปัญหา และบริบททางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมด้วยศิลปะภาษาทางการออกแบบอย่างมีสุนทรีย์ตามแบบอย่างของตนเอง

(3) ประเด็นในเรื่องผลงานการออกแบบของชัชวาล ขนขจี พบว่า มีพัฒนาการแก้ปัญหา จากโจทย์ในเชิงลึกให้สามารถสื่อสารความหมายที่ชัดเจนโดยเน้นเทคนิค รวมทั้งรูปแบบในการ ออกแบบที่เรียบง่ายให้สอดคล้องกับโจทย์ ซึ่งนำไปสู่แนวคิด (Concept) และแนวทาง (Idea) ที่ ดี อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ทำงานทางด้านออกแบบเรขาคณิตตลอดระยะเวลาในการทำงาน

Muchmore (2002) ศึกษาวิธีการสอนและจริยธรรมของครูวิชาภาษาอังกฤษ ระดับ มัธยมศึกษา จำนวน 1 ท่าน ใช้วิธีการศึกษาชีวิตประวัติและการเล่าเรื่องราว วิธีการศึกษาใช้ในการ วิจัย ได้แก่ แนวทางการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม บันทึกภาคสนาม การพูดคุยและเอกสารสำคัญ ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 5 ปี ผลการวิจัยพบว่า วิธีการสอนของกรณีศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการอ่านออกเขียนได้ การสอนและนักเรียน โดยมี อิทธิพลจากประสบการณ์วัยเด็ก ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย รวมทั้งประสบการณ์จากการ ปลูกฝังของครอบครัว และเริ่มพัฒนาวิธีการสอนอย่างจริงจังเมื่อกรณีศึกษาเริ่มฝึกสอน แต่ผลการ สอนได้ผลลัพธ์ที่ไม่น่าพอใจ จึงเริ่มศึกษาและสำรวจวิธีการสอน โดยปรารถนาจะประสบความสำเร็จในการเป็นครู และวิจารณ์ตนเองเพื่อการสะท้อนเกี่ยวกับความเชื่อและการฝึกหัด การสอน

ธวชินี ไรจนาวี (2544) ศึกษาการดำเนินชีวิต การปฏิบัติงาน และผลงานในอดีตและใน ปัจจุบันของครูแห่งชาติปี 2541 จำนวน 2 ท่าน โดยใช้วิธีการวิจัยการเชิงคุณภาพ พบว่า

1. ลักษณะของครูแห่งชาติ ประกอบด้วย 11 ลักษณะ คือ (1)ครูแห่งชาติมีความรักและ ศรัทธาในการเป็นครู (2) มีความทุ่มเทและรับผิดชอบในการทำงาน (3)มีการบริหารและจัดการ เวลาและการวางแผนการดำเนินงานที่ดี (4)มีบุคลิกดีน่าเชื่อถือ และน่าศรัทธา (5)มีความคิด กว้างไกล และมีความคิดสร้างสรรค์ (6)มีการพัฒนาตนเองในการศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา

(7)มีความเข้าใจในพฤติกรรม ธรรมชาติ และความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน (8)มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน (9)มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนครู (10) สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (11)มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมการทำงานในโครงการครูแห่งชาติ ประกอบด้วย (1) ครูแห่งชาติได้รับการสนับสนุนในการทำงานในโครงการครูแห่งชาติจากเพื่อนครูในโรงเรียนและผู้อำนวยการ (2) ครูแห่งชาติได้รับความร่วมมือในการทำงานจากครูเครือข่าย(3) ครูแห่งชาติได้รับการสนับสนุนจาก สกศ. (4) ครูแห่งชาติได้รับความร่วมมือในการทำงานจากครอบครัว

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพของโครงการครูแห่งชาติที่เด่นชัดที่สุด คือ ควรให้มีการประสานงานกับระหว่าง สกศ. กับหน่วยงานที่ครูแห่งชาติสังกัด

อดิศร เนาวนนท์(2544) ศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและวิเคราะห์หารูปแบบการสอนของครูต้นแบบ และศึกษาเส้นทางสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูต้นแบบ ด้วยวิธีการศึกษาเอกสาร และการศึกษาพหุกรณีศึกษาครูต้นแบบ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผลการวิเคราะห์หารูปแบบการสอนที่ครูต้นแบบใช้ทั้งหมดมี 33 รูปแบบ โดยครูต้นแบบใช้รูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วทุกขั้นตอน 31 คน ประยุกต์ใช้รูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้ว 75 คน และพัฒนารูปแบบการสอนขึ้นมาใช้เอง 12 คน และครูต้นแบบที่สอนในแต่ละวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการสอนดังนี้ วิชาภาษาไทยส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา(มปภ.) วิชาคณิตศาสตร์ใช้รูปแบบการสอนของ สสวท. วิชาภาษาอังกฤษใช้รูปแบบการสอนคู่มือครูตามขั้นตอน 2W3P กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตใช้รูปแบบการสอนแบบแก้ปัญหา กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยและกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพใช้รูปแบบการสอนโดยใช้บัตรงาน เป็นสื่อแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม และครูต้นแบบที่สอนแบบบูรณาการเนื้อหาใช้รูปแบบการสอนแบบบูรณาการ โดยมีขั้นตอนหลักของการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันไปตามลักษณะของแต่ละรูปแบบ และครูต้นแบบจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสรุปหรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

เส้นทางสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูต้นแบบมีลักษณะส่วนสำคัญคือ มีความขยัน ความมั่นใจในตนเอง ความรับผิดชอบ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู มีความเสียสละ มีอุดมการณ์ความเป็นครู มีสำนึกในการพัฒนาท้องถิ่น มีแรงจูงใจต้องการความก้าวหน้าทางหน้าที่ราชการ การยอมรับจากสังคม พัฒนาตนเองโดยเข้ารับการอบรม ศึกษาต่อ และศึกษาตำราหรือเอกสารทางวิชาการด้วยตนเอง ศึกษาดูงาน ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดหรือความเชื่อที่ได้จากการศึกษาอบรม และประสบการณ์ หรือความสามารถพิเศษของตนเอง โดยได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนครู ผู้บริหารโรงเรียน และบุคคลในครอบครัว

วราศิริ วงศ์สุนทร (2543) ศึกษา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพฤติกรรมการสอนของครูต้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา พบว่า ครูต้นแบบมีคุณลักษณะทั้งภายในและภายนอกที่เหมาะสมต่อการได้รับรางวัลและมีรูปแบบการเรียนการสอนที่บูรณาการมาจากทฤษฎีการเรียนรู้หลายๆทฤษฎีแล้วนำมาปรับใช้เป็นของตนเองโดยมีรูปแบบและพฤติกรรมการสอนดังนี้คือ (1) ครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครู ทุ่มเทให้กับการทำงาน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในการประพฤติปฏิบัติตน (2) ครูมีความเข้าใจในพฤติกรรมและธรรมชาติของเด็กแต่ละบุคคล (3) ครูมีความรอบรู้ในเนื้อหาที่สอน มีการวางแผนและเตรียมการสอนล่วงหน้า (4) ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อความสนใจของนักเรียน (5) ครูมีสื่อการสอนที่หลากหลายทำงานๆและสอดคล้องกับบทเรียน (6) ครูจัดบรรยากาศและจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (7) ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

จากรูปแบบและพฤติกรรมการสอนของครู สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน คือ นักเรียนเกิดความปิติจากการได้เรียนและเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนอันเนื่องมาจาก (1) นักเรียนเกิดจากเรียนรู้ด้วยตนเองจากการฝึกปฏิบัติ มีประสบการณ์ตรงที่สัมผัสและนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน (2) นักเรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ และความสนใจ (3) นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและมีโอกาสแสดงความสามารถให้ปรากฏ (4) นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลเกิดความภาคภูมิใจ ชื่นชม และยอมรับในผลงานทั้งของตนเองและผู้อื่น

นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ (2540) ศึกษาเส้นทางในการพัฒนาครูนักวิจัยเป็นครูภาษาไทยจำนวน 1 ท่านโดยใช้การวิจัยรายกรณี พบว่า เส้นทางพัฒนาไปสู่การเป็นครูนักวิจัยของกรณีศึกษา เริ่มจากคุณลักษณะส่วนตัวที่เป็นคนชอบใฝ่หาความรู้ ช่างคิด ชอบอ่าน ชอบเขียนและรักธรรมชาติ ลักษณะดังกล่าวพัฒนามาด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในลักษณะของการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์และสังสมประสบการณ์ชีวิตและการทำงานอย่างบูรณาการในหน้าที่ครูที่รัก เด็กและปรารถนาจะช่วยพัฒนาสู่การเป็นครูนักวิจัย ที่ใช้รูปแบบของการวิจัย ที่เป็นการวิเคราะห์ เอกสารหลักสูตร คีกรายกรณี การวิจัยและพัฒนา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม

กนกวรรณ ศุภสิริโรจน์ (2548) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยศึกษาเฉพาะโรงเรียนดารา วิทยาลัย ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและนักเรียนที่เป็นประธานกิจกรรมสู่ความเป็นเลิศและกิจกรรม ชมรม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบ สัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถาม แบบสังเกตการณ์จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและแบบศึกษา เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ การวิเคราะห์เนื้อหา และ นำเสนอผลการวิจัยเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนมีการกำหนดข้อบังคับของกิจกรรม ครูที่ปรึกษากิจกรรมจัดทำโครงการจัดกิจกรรมและ เสนอขออนุมัติต่อผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ ครูที่ปรึกษากิจกรรมเป็นผู้ประชาสัมพันธ์และรับสมัครสมาชิก ปัญหาใน การเตรียมการจัดกิจกรรมคือ สถานที่จัดกิจกรรมไม่เหมาะสม

ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนปฐมนิเทศสมาชิกเกี่ยวกับข้อปฏิบัติ ของการเข้าร่วมกิจกรรมและวางแผน โดยผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน มีการเลือกตั้ง คณะกรรมการ ครูที่ปรึกษากิจกรรมและนักเรียนร่วมกันคิดแนวการจัดกิจกรรม และครูที่ปรึกษา กิจกรรมเป็นผู้รับผิดชอบติดตามดูแลการจัดกิจกรรม และปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมคือ เวลาในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ

ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนประเมินผลการจัดกิจกรรม ระหว่างและหลังการจัดกิจกรรม ครูที่ปรึกษาจัดทำรายงานผลการจัดกิจกรรมหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ปัญหาการประเมินผลการจัดกิจกรรม ได้แก่ ไม่มีการบันทึกผลการประเมินการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษร การรายงานล่าช้าและจัดทำไม่สม่ำเสมอ

สายพิน พุทธิสาร(2543) ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีไทย และปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลการประกวดดนตรีไทย ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี จำนวน 8 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษา ครูที่ปรึกษากิจกรรมและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง แบบสังเกตและแบบศึกษาเอกสาร พบว่า การเตรียมการจัดกิจกรรม โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมโดยจัดทำแผนปฏิบัติการและโครงการ มีการประสานงานในการอำนวยความสะดวกด้านอาคาร สถานที่ มีการเชิญวิทยากรพิเศษ และศิษย์เก่าเพื่อช่วยในการจัดกิจกรรม งบประมาณได้รับจากเงินบำรุงการศึกษาและเงินสมาคมผู้ปกครองและครู ครูที่ปรึกษากิจกรรมประชาสัมพันธ์การรับสมาชิกกับนักเรียนในห้องเรียน นักเรียนที่เข้าร่วมส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีไทย ปัญหาที่พบในการจัดเตรียมกิจกรรม คือ สถานที่ฝึกซ้อมไม่เหมาะสม ขาดแคลนบุคลากรที่เชี่ยวชาญและงบประมาณไม่เพียงพอ

ด้านการดำเนินกิจกรรม พบว่า มีการประชุมนิเทศสมาชิก คณะกรรมการประกอบด้วย คณะกรรมการครูที่ได้รับการแต่งตั้งและคณะกรรมการนักเรียนได้รับการเลือกตั้ง ร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมฝึกซ้อมเพื่อประกวด ร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน กิจกรรมบริการชุมชน แนวทางการจัดกิจกรรมมุ่งส่งเสริมความถนัด พัฒนาความสามารถ ส่งเสริมทักษะและสร้างโอกาสในการเรียนต่อ ลักษณะการฝึกซ้อมมีการฝึกซ้อมทักษะและการฝึกซ้อมร่วมวง ครูที่ปรึกษากิจกรรมดูแลและจัดการกิจกรรมอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารกิจกรรมและกระเเย่มเยียนให้ขวัญกำลังใจ ปัญหาที่พบ คือ มีเวลาฝึกซ้อมน้อย

ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรม ครูที่ปรึกษาและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและจัดทำเอกสารรายงานผลการจัดกิจกรรมเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ปัญหาในการประเมินผลการจัดกิจกรรม คือ ไม่มีการบันทึกผลการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษร การรายงานล่าช้าและจัดทำไม่สม่ำเสมอ

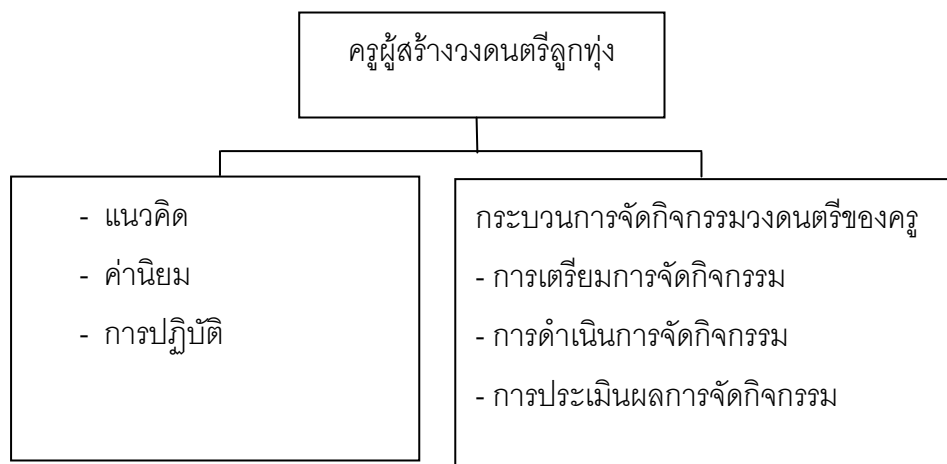
สุรพงศ์ ขวัญศิริ (2541) ศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ในเขตการศึกษา 3 ประชากรได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 18 คน และครู-อาจารย์ จำนวน 297 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และแบบสอบถามสำหรับครู-อาจารย์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ

ค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ทุกโรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และโครงสร้างการจัดกิจกรรมนักเรียน การวางแผนกิจกรรมนักเรียน การดำเนินงาน กิจกรรมนักเรียน และการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนได้อย่างชัดเจน มี คณะกรรมการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินงานการวางแผนการจัดกิจกรรม คำนึงถึงความสนใจ ความสามารถ ความถนัดและความต้องการของนักเรียนโดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนา ระยะ 3 ปี และแผนพัฒนา ระยะ 5 ปี แผนงานที่กำหนดไว้ การควบคุมและติดตามผล การดำเนินงานโดยใช้ปฏิทินปฏิบัติงานและรายงานผลให้ทราบ มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม ทุกครั้ง เมื่อสิ้นสุดแต่ละโครงการ เพื่อนำผลการประเมินไปเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงแผนงาน และการดำเนินงานในครั้งต่อไป ผู้บริหารจะสนับสนุนงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆให้เหมาะสม

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแบบข้ามกรณี พบว่า งานวิจัยในแต่ละเรื่องมุ่งศึกษา เปรียบเทียบ ถึงความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูล ทั้งภายในกรณีศึกษาและข้าม กรณีศึกษา สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี พบว่า มีลักษณะเป็นการศึกษาใน เชิงลึก และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม จะมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรม ในด้าน การเตรียมการจัดกิจกรรม การดำเนินการจัดกิจกรรมและการประเมินผลการจัดกิจกรรม และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งเป็นกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จ และกำลังได้รับความสนใจกิจกรรมหนึ่ง เนื่องจากมีการ ประกวดโดยหน่วยทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นจำนวนมาก และการศึกษาแบบข้ามกรณี เป็นวิธีการ เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกรณีศึกษาทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงศึกษา กระบวนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งด้วยวิธีการศึกษาแบบข้ามกรณี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง: การศึกษาข้ามกรณีโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น ผู้วิจัยศึกษา แนวคิด ค่านิยม และการปฏิบัติ ของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง รวมทั้งกระบวนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ในประเด็นเกี่ยวกับการเตรียมการจัดกิจกรรม การดำเนินการจัดกิจกรรมและการประเมินผลการจัดกิจกรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ค่านิยม และการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง รวมทั้งการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง โดยศึกษาในลักษณะของการศึกษาแบบข้ามกรณี(Cross - Case Study) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร
- ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 5 การจัดกระทำข้อมูล

โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร ตำรา บทความ วารสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและต่างประเทศ ตั้งแต่ เดือน มิถุนายน 2551 ถึง เดือนมีนาคม 2552 รวมทั้งข่าวสาร ผ่านทางเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ หรือรายการทางโทรทัศน์ และวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับการประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง นอกจากนี้ได้ดำเนินการติดต่อขอข้อมูล และสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและนำข้อมูลไปใช้สังเคราะห์โดยมีแนวทางในการพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยและสร้างเครื่องมือในการวิจัย ในประเด็นเกี่ยวกับ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมดนตรี เพลงลูกทุ่ง ค่านิยม ครู การศึกษารายกรณี และการศึกษาแบบข้ามกรณี

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับกรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

2.1 กรณีศึกษา

กรณีศึกษา ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรณีศึกษาเป็นครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่งจำนวน 3 ท่านซึ่งประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังต่อไปนี้

(1) เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลแชมป์หรือรองแชมป์ออฟเดอะแชมป์ จากการประกวดชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์ รายการชิงช้าสวรรค์ ทางโมเดิร์นไนน์ทีวี ประจำปี 2548 – 2550 มีจำนวนทั้งสิ้น 7 โรงเรียน เนื่องจาก จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการครูผู้สร้างวงดนตรี ลูกทุ่ง พบว่า การประกวดวงดนตรีลูกทุ่งในรายการใหญ่ มี 3 รายการคือ รายการชิงช้าสวรรค์ จัดโดยบริษัทเวิร์คพอยท์ เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด มหาชน รายการวงดนตรีเยาวชนมาฮา ลูกทุ่ง คอนเทสต์ จัดโดยบริษัทสยามดนตรียามาฮา จำกัด และรายการลูกทุ่ง ป.ป.ส. จัดโดย กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส. พบว่ารายการชิงช้าสวรรค์ทำให้วงดนตรีของ โรงเรียนกรณีศึกษามีชื่อเสียงมาก เนื่องจากได้เผยแพร่ออกสื่อโทรทัศน์เข้าถึงผู้ชมรายการได้ทุก เพศทุกวัย

(2) จากทั้ง 7 โรงเรียน ในปี 2551 มีจำนวน 2 โรงเรียนได้ยกเลิกกิจกรรมวงดนตรี ลูกทุ่งไปแล้ว จึงเหลือเพียง 5 โรงเรียน โดยจำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของแต่ละโรงเรียน พบว่า มี 2 โรงเรียนอยู่ในภาคเหนือ อีกจำนวน 2 โรงเรียนอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 1 โรงเรียนอยู่ใน ภาคกลางของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงตัดสินใจศึกษาภูมิภาคละ 1 โรงเรียนเพื่อความเป็นตัวแทน ของแต่ละภาค

(3) ผู้วิจัยติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังโรงเรียนในภาคกลางเป็นอันดับแรกแต่ ทางโรงเรียนไม่อนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าไปศึกษาข้อมูล จึงเหลือโรงเรียนเฉพาะในภาคเหนือและภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ

(4) โรงเรียนยินดีให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย จึงคัดเลือกได้จำนวน 3 โรงเรียน ผู้วิจัยตั้งนาม สมมติให้โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน A โรงเรียน B และ โรงเรียน C โดยแสดงสังกัดและภูมิภาคของแต่ละโรงเรียน ได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงภูมิภาคและสังกัดของโรงเรียนกรณีศึกษา

โรงเรียน	A	B	C
ภูมิภาค	ตะวันออกเฉียงเหนือ	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ
สังกัด	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	องค์การบริหารส่วนจังหวัด

(5) เป็นครูผู้สร้างกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง โดยท่านเป็นผู้ริเริ่มสร้างวงดนตรีลูกทุ่ง และเป็นหัวหน้ากิจกรรม จำนวน 3 คน ผู้วิจัยตั้งนามสมมติให้ครูทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ ครู A1 ครู B1 และ ครู C1

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของแต่ละโรงเรียน มีจำนวนสมาชิกโดยประมาณ ดังตารางที่ 3.2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 จำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	จำนวน (คน)						รวม
	หัวหน้ากิจกรรม	ครูผู้ควบคุมกิจกรรม	นักดนตรี	แดนเซอร์	นักร้อง	อื่นๆ *	
โรงเรียน A	1 (ครู A1)	2	15	7	4	14	43
โรงเรียน B	1 (ครู B1)	2	15	16	4	5	43
โรงเรียน C	1 (ครู C1)	1	17	18	2	8	47

หมายเหตุ * หมายถึง นักเรียนที่เป็นตัวประกอบในการแสดงแต่ไม่ได้มีหน้าที่หลักในการเป็นนักดนตรี แดนเซอร์หรือนักร้อง และอาจมาฝึกซ้อมไม่สม่ำเสมอ

ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

(1) ครูผู้ควบคุมวงดนตรีของแต่ละโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 5 คน โดยจำแนกเป็นโรงเรียน A จำนวน 2 คน โรงเรียน B จำนวน 2 คน และโรงเรียน C จำนวน 1 คน

(2) ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน

(3) นักเรียนสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนละ 8 คน จำแนกเป็นนักร้อง 2 คน นักดนตรี 3 คน และ แดนเซอร์ 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 24 คน โดยนักเรียนแต่ละคนสังกัดในกิจกรรมดังกล่าวอย่างน้อย 3 ปี

(4) ผู้ปกครองของนักเรียนสมาชิกของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนละ 2 คน จำนวนทั้งสิ้น 6 คน

รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 38 คน

ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ วิธีการสร้างเครื่องมือและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) ผู้วิจัยศึกษาวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม โดยแบบสัมภาษณ์ครูครุภัณฑ์ศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน แบบสังเกตการจัดกิจกรรม และแบบสังเกตสภาพโรงเรียน ผู้วิจัยปรับปรุงจากเครื่องมือของสายพิณ พุทธิสาร (2543) สำหรับแบบสัมภาษณ์ครูผู้ควบคุมวงดนตรี แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน แนวคำถามในการสนทนากลุ่มนักเรียน และแบบสังเกตการปฏิบัติของครู ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

(2) นำเครื่องมือไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาและตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ตลอดจนความเหมาะสมของภาษา และอาจารย์ให้คำแนะนำเรื่องการจัดกลุ่มแนวคำถามให้สอดคล้องกับประเด็นที่จะศึกษา

(3) นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นแล้วนำกลับไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา จนกระทั่งอาจารย์ที่ปรึกษามีความเห็นว่าถูกต้องเหมาะสม

(4) นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา จำนวน 5 ท่าน มีรายชื่อดังภาคผนวก ก โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

(4.1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธีวิทยาการวิจัย จำนวน 2 ท่าน

(4.2) ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีลูกทุ่ง จำนวน 1 ท่าน ซึ่งท่านเป็นกรรมการผู้ตัดสินการประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง ในเวทีต่างๆ และผู้วิจัยติดต่อเพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ ตอนที่ผู้วิจัยติดตามโรงเรียน A เพื่อไปสังเกตการเข้าประกวดวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A และ โรงเรียน C

(4.3) ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมวงดนตรี จำนวน 1 ท่าน

(4.4) หัวหน้าศึกษานิเทศก์ของเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดกิจกรรมของโรงเรียน จำนวน 1 ท่าน

และได้รับคำแนะนำดังต่อไปนี้

- แบบสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา ให้เพิ่มด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมโดยเพิ่มข้อคำถามการมีส่วนร่วมในการฝึกซ้อมของบุคคลอื่นที่มีความสามารถ เช่น ศิษย์เก่าหรือครูพิเศษ เป็นต้น และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนการจัดกิจกรรม
 - แบบสัมภาษณ์นักเรียน ให้เพิ่มด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรม โดยเพิ่มข้อคำถามเกี่ยวกับผลที่นักเรียนได้รับจากการเข้าเป็นสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งและนักเรียนคิดว่า การเข้าเป็นสมาชิกของวงดนตรีจะมีส่วนช่วยในการประกอบอาชีพในอนาคตหรือไม่ อย่างไร
 - แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองให้เปลี่ยนจากการถามชื่อผู้ปกครอง เป็นถามอาชีพแทน
 - แบบสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียน ให้เน้นการสังเกตสภาพห้องฝึกซ้อมแต่ละห้อง
- (5) นำเครื่องมือที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบและแนะนำในประเด็นต่างๆแล้วมาปรับปรุงแก้ไข นำไปใช้ในสนามจริง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือต่างๆในการวิจัยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้

- (1) แนวทางการสัมภาษณ์กรณีศึกษา
 - ประวัติส่วนตัว
 - ประวัติการศึกษา
 - ประวัติและความเป็นมาของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
 - การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง อันได้แก่ การเตรียมการจัดกิจกรรม การดำเนินการจัดกิจกรรม การประเมินผลการจัดกิจกรรม
 - สิ่งที่ได้รับจากการสร้างวงดนตรีลูกทุ่ง
 - แนวคิดและค่านิยมของครูในการสร้างวงดนตรีลูกทุ่ง
 - การปฏิบัติของครู ได้แก่ หลักในการทำงานและลักษณะการปฏิบัติงานของครู
- (2) แนวทางการสัมภาษณ์ครูผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง
 - ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้ควบคุมวงดนตรี
 - การเตรียม การดำเนินการและการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
 - การปฏิบัติของครูกรณีศึกษา
- (3) แนวทางการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน
 - ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน
 - การเตรียม การดำเนินการและการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

- การปฏิบัติของครูกรณีศึกษา
- (4) แนวทางการสัมภาษณ์นักเรียน
 - ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน
 - การเตรียม การดำเนินการและการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
 - การปฏิบัติของครูกรณีศึกษา
- (5) แนวทางการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียน
 - ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง
 - การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
 - ผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีของบุตร
- (6) แนวทางการสนทนากลุ่มของนักเรียน
 - การเตรียม การดำเนินการและการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
 - ผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรี
 - ปัจจัยที่ทำให้วงดนตรีประสบความสำเร็จ
 - การปฏิบัติของครูกรณีศึกษา
- (7) แนวทางการสังเกตสภาพโรงเรียน มีประเด็นดังต่อไปนี้
 - สถานที่ตั้งและชุมชน
 - สภาพภายในโรงเรียน
 - สภาพสถานที่จัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
- (8) แนวทางการสังเกตการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
 - การเตรียมความพร้อม ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องดนตรีและสถานที่
 - กิจกรรมที่จัดให้นักเรียน
 - สภาพและบรรยากาศในการจัดกิจกรรม
- (9) อุปกรณ์อื่นๆ เช่น สมุดบันทึก เครื่องเขียน เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายภาพ

เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจำแนกขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างความสัมพันธ์ และตารางการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

4.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสังเกต

ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ใช้กรอบการสังเกตของ Loftland (1971 : 14 - 15 อ้างถึงใน นิศา ชูโต, 2548) ดังต่อไปนี้

(1) การกระทำ (Acts) ผู้วิจัยสังเกตชีวิตประจำวันที่โรงเรียน การกระทำพฤติกรรมที่แสดงออกในด้านต่างๆของบุคคลในสนาม

(2) กิจกรรม (Activities) ผู้วิจัยสังเกตการกระทำของบุคคลหลายๆคนที่แสดงความสำคัญและเกี่ยวข้องกัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีกระบวนการ มีขั้นตอน แบบแผน เช่น กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

(3) ความหมาย (Meaning) ผู้วิจัยสังเกตการให้ความหมายของการกระทำหรือกิจกรรม โดยคำพูดที่แสดงออกของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม

(4) การมีส่วนร่วม (Participant) ผู้วิจัยสังเกตการมีส่วนร่วมของครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

(5) ความสัมพันธ์ (Relationship) ผู้วิจัยสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ได้แก่ ครูกรณีศึกษากับนักเรียน ครูกรณีศึกษากับครูผู้ควบคุมวงดนตรี ครูกรณีศึกษากับผู้บริหารโรงเรียน และความสัมพันธ์อื่นซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงที่เกิดขึ้นในสนาม

(6) สถานที่ (Settings) ผู้วิจัยสังเกตรูปแบบทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในสนามซึ่งถือเป็นหน่วยวิเคราะห์ เช่น สภาพโรงเรียน ห้องเรียน การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง สถานที่ฝึกซ้อมวงดนตรีลูกทุ่ง เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์

ใช้การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indept Interview) โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

(1) การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) ใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้วิจัยจะติดต่อนัดหมายและให้แนวคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดประเด็นปัญหาไว้ล่วงหน้าอย่างกว้างๆ ได้แก่การ

บริหารโรงเรียน หลักสูตรกิจกรรม กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง จุดเด่น จุดด้อยของวงดนตรี การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง และการปฏิบัติของครูกรณีศึกษา เป็นต้น

(2) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ(Informal Interview) ใช้กับครูกรณีศึกษา และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็น ครูผู้ควบคุมวงดนตรี นักเรียน ผู้ปกครอง โดยกำหนดกรอบในการ สัมภาษณ์อย่างกว้างๆ ให้มีลักษณะสำคัญ คือ

- แบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลมีอิสระในการตอบอย่าง เต็มที่
- แบบมีจุดสนใจเฉพาะหรือแบบเจาะลึก (Indept Interview) เพื่อให้ผู้วิจัยได้ ข้อมูลที่แท้จริง
- แบบตะล่อมกล่อมเกล่า (Probe) เป็นการสัมภาษณ์เพื่อให้ทราบความรู้สึก นึกคิดและแนวคิดของคนที่อยู่ในสนามที่มีต่อครูกรณีศึกษา และกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของ โรงเรียน
- การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เป็นการสัมภาษณ์ใน กรณีที่เฉพาะเรื่องๆที่ผู้วิจัยต้องการรู้เป็นพิเศษ

โดยการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่ใช้กับกรณีสศึกษานั้น ผู้วิจัยกำหนดวิธีการศึกษาแบบ มนุษยวิธี ซึ่งจะแยกแยะความจริงให้นักวิจัยเห็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของบุคคล เข้าใจถึงแนวคิดและค่านิยมของครูที่มีต่อการสร้างวงดนตรีลูกทุ่ง รวมทั้งให้เข้าใจความหมาย ความเปลี่ยนแปลงของบุคคลเมื่ออยู่ในกลุ่มว่าเกิดขึ้นอย่างไร สภาพปัญหา และหาแนวทาง ปรับปรุงสภาพการณ์ต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมให้ดียิ่งขึ้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Document Analysis)

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและใช้ข้อมูลประกอบการศึกษา ดังนี้

- (1) ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ข้อมูล และแนวคิด เกี่ยวกับ กิจกรรม ลักษณะของครู เพื่อสร้างกรอบแนวทางในการศึกษา
- (2) ใช้ประกอบผลการศึกษา ผู้วิจัยศึกษาเอกสารของโรงเรียน เช่น ประวัติ โรงเรียน การบริหารจัดการโรงเรียน แนวทางการจัดกิจกรรม ศึกษาเอกสารต่างๆของกิจกรรมวง ดนตรีลูกทุ่ง เกียรติบัตรและรางวัลต่างๆที่เคยได้รับ เพื่อศึกษาผลงาน แนวคิดและการปฏิบัติใน การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ของครูกรณีศึกษา

4. การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่มเป็นเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของครูกรณีศึกษา และการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรม การดำเนินการจัดกิจกรรม การประเมินผลการจัดกิจกรรม

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยเข้าไปแฝงตัวอยู่ในโรงเรียนใช้วิธีการสัมภาษณ์ สัมผัส การสนทนากลุ่มและการวิเคราะห์เอกสาร มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา ครูผู้ควบคุมกิจกรรมวงดนตรี ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครอง แบบสังเกตการปฏิบัติของครูกรณีศึกษา การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง และสภาพโรงเรียน แนวคำถามในการสนทนากลุ่มนักเรียน สมุดบันทึก เทปบันทึกเสียงและกล้องถ่ายภาพ

4.3 การสร้างความสัมพันธ์

ผู้วิจัยเข้าสู่สนามโดยการเปิดเผยสถานภาพของตนเองมีบทบาทเป็นนิสิตปริญญาโท มาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยได้แนะนำตัวเพื่อขออนุญาตกับฝ่ายบริหารจากนั้นเริ่มแนะนำตัวกับครูภายในโรงเรียนโดยออกเยี่ยมครูและนักเรียนในโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลยึดหลักว่าพยายามไม่รบกวนเวลาของครูและนักเรียน โดยขอสังเกตการณ์อย่างสงบ และสัมภาษณ์ในเวลาที่มีว่าง อาสาช่วยงานถ้ามีโอกาสหรือสามารถที่จะช่วยเหลือได้ และได้สังเกตบรรยากาศในการทำงาน โดยผู้วิจัยได้ทำตารางกำหนดเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลของแต่ละโรงเรียนทุกวัน รวมเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียน A ประมาณ 4 เดือน ส่วนโรงเรียน B และ โรงเรียน C ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน โดยแต่ละโรงเรียนมีรายละเอียดในการสร้างสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

โรงเรียน A

เนื่องจากผู้วิจัยเป็นบุคลากรของโรงเรียน A และมีความสนใจในกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง จึงเข้าไปคลุกคลีกับวงดนตรีตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ และได้พูดคุยกับครูหัวหน้ากิจกรรมถึงการขออนุญาตเข้ามาศึกษากิจกรรมรวมทั้งตัวครูหัวหน้ากิจกรรม และทำหนังสือที่จะให้ข้อมูล ผู้วิจัยจึงเข้าไปขออนุญาตกับผู้อำนวยการโรงเรียน ต่อมาผู้วิจัยได้พูดคุยกับครูและนักเรียนในวงดนตรีเพื่อสร้างความสัมพันธ์และศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในวงดนตรี ผู้วิจัยใช้เวลาในช่วงเย็นคือเวลาประมาณ 15.30 น. - 17.00 น. ของทุกวันในการสังเกต

การจัดกิจกรรม พูดคุยเรื่องต่างๆไปและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ไปพร้อมๆกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังติดตามวงดนตรีไปประกวดแข่งขันในหลายๆรายการ รวมทั้งการประกวดชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์ ที่สตูดิโอบริษัทเวิร์คพอยท์เอ็นเตอร์เทนเมนต์ในหลายครั้ง และการไปแสดงตามงานต่างๆของวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A รวมทั้งสิ้น 9 รายการ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้มีส่วนช่วยในด้าน การแต่งกายของแดนเซอร์ การปรับปรุงท่าเต้นในบางครั้ง และช่วยดูแลความเรียบร้อยด้านต่างๆ เช่นเอกสารการขออนุญาตไปราชการของครูและนักเรียน เอกสารการเบิกจ่ายค่าเดินทาง ค่าวัสดุ และช่วยจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้แก่นักเรียน เพื่อให้ทุกคนในวงดนตรียอมรับผู้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งในวงดนตรีและทำให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

โรงเรียน B

ผู้วิจัยพยายามหาหมายเลขโทรศัพท์ของโรงเรียน B จากอินเทอร์เน็ต และติดต่อไปหลายครั้ง แต่ไม่มีผู้รับสาย จึงตัดสินใจเดินทางไปโรงเรียน B ด้วยตนเองโดยนำหนังสือขออนุญาต เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครูศาสตร์ ไปพบฝ่ายธุรการของโรงเรียน B เพื่อขออนุญาตในการเข้ามาเก็บข้อมูล และหัวหน้างานธุรการของโรงเรียนแนะนำผู้วิจัยให้ถือหนังสือไปที่ฝ่ายกิจกรรมนักเรียนและชุมชนของโรงเรียน ทำให้ผู้วิจัยได้พบกับครูผู้ควบคุมวงดนตรีท่านหนึ่งและท่านดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนด้านกิจกรรมนักเรียนและชุมชนด้วย เมื่อได้พูดคุยกันแล้วท่านได้แนะนำผู้วิจัยให้รู้จักกับครูผู้ควบคุมวงท่านที่สอง และโอกาสนี้ผู้วิจัยจึงขอสัมภาษณ์ท่านทั้งสอง ต่อมาท่านได้อนุญาตให้ติดต่อประสานงานให้ผู้วิจัยมีโอกาสสัมภาษณ์ท่านผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากิจกรรม ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการจัดกิจกรรมของโรงเรียนนี้ในเวลาประมาณ 17.30 น.– 20.00 น. ของทุกวันที่เข้าไปเก็บข้อมูล นอกจากนี้ผู้วิจัยยังตามไปสังเกตการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ของวงดนตรีวงนี้ ในการไปซ้อมเพื่อแสดงในงานของจังหวัด ทำให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

โรงเรียน C

ผู้วิจัยได้ติดต่อเบื้องต้นด้วยวาทะกับครูหัวหน้ากิจกรรม ในครั้งที่ผู้วิจัยติดตามโรงเรียน A ไปประกวดแข่งขันรายการหนึ่ง หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการถือหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังโรงเรียน C ที่ฝ่ายธุรการของโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายแผนงานและนโยบาย ได้แนะนำให้ผู้วิจัยไปพบครูหัวหน้ากิจกรรม และท่านแนะนำผู้วิจัยให้รู้จักกับครูผู้ควบคุมวงดนตรีอีกท่านหนึ่ง และนักเรียนสมาชิกวงดนตรี ซึ่งทุกคนในวงดนตรีให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ตามไปสังเกตการจัดกิจกรรมในการประกวดแข่งขันของโรงเรียน C จำนวน 3 รายการ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

4.4 ตารางการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีช่วงเวลาที่แน่นอนและเป็นระบบ ผู้วิจัยได้วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ในเบื้องต้น โดยโรงเรียน A ใช้เวลาประมาณ 4 เดือน ส่วนโรงเรียน B และโรงเรียน C ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน ซึ่งเวลาในการเก็บข้อมูลแต่ละแห่งได้เปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม และผู้วิจัยกำหนดช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

กิจกรรม	ช่วงเวลา		
	โรงเรียน A	โรงเรียน B	โรงเรียน C
ติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูล	1 พ.ย. 51	19 ม.ค. 52	20 พ.ย. 51
- มอบหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย - แนะนำตัวแจ้งวัตถุประสงค์	2 พ.ย. 51	19 ม.ค. 52	18 ก.พ. 52
ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน	5 – 8 พ.ย. 51	19 – 21 ม.ค. 52	18 – 22 ก.พ. 52
เก็บข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของโรงเรียน และชุมชนโดยรอบโรงเรียน โดยใช้แบบ สังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียน	9 พ.ย. 51	22 ม.ค. 52	23 ก.พ. 52
- สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา และกลุ่ม ผู้ให้ข้อมูล - สังเกตการปฏิบัติของครูกรณีศึกษา - สังเกตการจัดกิจกรรมวงดนตรี ลูกทุ่ง - สันทนาการกลุ่มนักเรียน	11 พ.ย. 51 - 5 มี.ค. 52	19 ม.ค. 52 - 10 มี.ค. 52	18 ก.พ. 52 - 25 มี.ค. 52

ขั้นตอนที่ 5 การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลต่างๆที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามมาทำการลดทอนข้อมูล การแสดงข้อมูล การสร้างข้อสรุปและยืนยันข้อสรุป การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้ามกรณี และการนำเสนอข้อมูล โดยมีละเอียดในแต่ละกระบวนการดังนี้

5.1 การลดทอนข้อมูล(Data Reduction)

เริ่มตั้งแต่การเลือกเฟ้นหาจุดที่น่าสนใจในข้อมูล โดยทำตลอดเวลา ตั้งแต่การเลือก สนามโดยการตัดสินใจว่าจะเก็บข้อมูลในส่วนที่แสดงแนวคิด และในช่วงการเก็บข้อมูล ทำโดย การลงรหัส ทดสอบแนวคิด แบ่งเป็นส่วน เขียนข้อสรุปชั่วคราวและแปลงข้อมูลตลอดเวลา จนกระทั่งเขียนรายงานเสร็จ เพื่อให้เกิดความชัดเจน เป็นประเภท เป็นรูปแบบ หากจุดสนใจและ ปรับ ลดเพิ่ม หาข้อมูลใหม่ จนกระทั่งได้ผลสรุป และพิสูจน์บทสรุปจนกระทั่งเป็นที่พอใจ

5.2 การแสดงข้อมูล(Data Display)

ในการวิเคราะห์ การจัดเลือกเฟ้นสรรหาตัวอย่างข้อมูล หรือสารสนเทศ ไม่ว่าจะสรุป รายงานการสังเกต คำพูดจากการสัมภาษณ์ หรือการกระทำ หรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคล สำคัญ เป็นต้น แสดงเป็นการประกอบหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราว เพื่อแสดงตัวอย่างให้เห็น และ ก่อให้เกิดความเข้าใจว่า เกิดอะไรขึ้นก่อนหลัง อันเชื่อมโยงสู่การวิเคราะห์และสรุปผลต่อไป

5.3 การสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป(Conclusion and Verification)

การวิเคราะห์ส่วนนี้หมายถึง การวิเคราะห์ปะติดปะต่อข้อสรุปย่อยๆ ในช่วงแรกเข้า ด้วยกันเป็นบทสรุป และตรวจสอบยืนยันเป็นผลสรุปในช่วงสุดท้าย เมื่อได้ข้อมูลในช่วงแรกและ เริ่มวิเคราะห์ จะมองเห็นความหมาย ความคล้ายคลึง ความแตกต่าง ความอาจเป็นไปได้และ รูปแบบต่างๆได้ชั่วคราว และสรุปเก็บไว้ แล้วเก็บข้อมูลต่อเนื่อง ทดสอบแนวคิดของการสรุป ชั่วคราวไปเรื่อยๆ การพัฒนาข้อสรุปย่อยสู่ข้อสรุปใหญ่ จากข้อสรุปใหญ่พัฒนาสู่ทฤษฎีจากสภาพ เฉพาะ ไปสู่ข้อสรุปทั่วไป (Generalized) ซึ่งเป็นแนวคิดอันเกิดจากข้อมูลรูปธรรมจากสนามสู่ รูปแบบนามธรรม ตามวิธีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction)

5.4 การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบแบบสามเส้า เพื่อให้บทสรุปที่น่าเชื่อถือ โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation)

- แหล่งเวลา
- แหล่งสถานที่
- แหล่งบุคคล

(2) ตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodology Triangulation) เป็นการใช่วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการสัมภาษณ์ หรือพร้อมกับการศึกษาเอกสารประกอบกัน

5.5 การวิเคราะห์แบบข้ามกรณี

การวิเคราะห์แบบข้ามกรณี โดยนำข้อมูลที่ได้จากกรณีศึกษาทั้ง 3 ท่าน และวงดนตรีทั้ง 3 วง มาเขียนอธิบายเพื่อแสดงให้เห็นถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างในแต่ละกรณี โดยสามารถทำให้ข้อสรุปมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในแต่ละด้านตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แนวคิด ค่านิยม และการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง รวมทั้งศึกษาการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์แบบข้ามกรณี (Cross – Case Analysis) ระหว่างโรงเรียนที่เป็นแชมป์หรือรองแชมป์ ออฟ เดอะ แชมป์ ในการประกวดชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์ จากรายการชิงช้าสวรรค์ทางโมเดิร์นไนน์ทีวี ประจำปี 2548 – 2550 จำนวน 3 โรงเรียน ผู้วิจัยได้ตั้งนามสมมติ ดังนี้

1. โรงเรียน A
2. โรงเรียน B
3. โรงเรียน C

โดยศึกษาเปรียบเทียบในแบบข้ามกรณีระหว่างโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภูมิภาคเดียวกันซึ่งมีสังกัดต่างกัน และโรงเรียนต่างภูมิภาคกัน ผู้วิจัยนำเสนอทั้งหมด 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 โรงเรียน A
- ตอนที่ 2 โรงเรียน B
- ตอนที่ 3 โรงเรียน C
- ตอนที่ 4 การวิเคราะห์แบบข้ามกรณี

โดยในตอนที่ 1 – 3 จะกล่าวถึงรายละเอียดของแต่ละกรณีศึกษาใน 3 ประเด็น คือ

1. บริบทของโรงเรียน
2. แนวคิด ค่านิยม การปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง
3. การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

รายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 โรงเรียน A

1.1 บริบทของโรงเรียน A

จากการศึกษาเอกสารของโรงเรียน A ได้แก่ ประวัติโรงเรียน โครงการ ป้ายประชาสัมพันธ์ และเว็บไซต์ของโรงเรียน จึงนำเสนอบริบทของโรงเรียน A ได้ดังต่อไปนี้

โรงเรียน A เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษประจำอำเภอ ของจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จัดตั้งตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการจัดตั้งโรงเรียนรัฐบาล เมื่อวันที่ 22 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2512 มีเนื้อที่ 184 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา ปีการศึกษา 2551 มีจำนวนนักเรียน 2,755 คน จำนวนครู 109 คน การบริหารงาน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 ฝ่าย ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป มีอาคารเรียน 6 หลัง หอประชุม 2 หลัง โรงยิมเนเซียม 1 หลัง และอาคารประกอบ 6 หลัง สภาพชุมชนโดยรอบโรงเรียน ประชากรมีหลากหลายอาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอื่นๆ ได้แก่ รับราชการ ค้าขาย พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างเอกชน และรับจ้าง ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน “เป็นโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการ มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย สืบสานวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับชุมชน” โดยสภาพภายในโรงเรียน A แสดงดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 สภาพภายในโรงเรียน A

1.2 แนวคิด ค่านิยม การปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

ด้านแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง ผู้วิจัยมุ่งนำเสนอข้อมูลของครู A1 เนื่องจากครู A1 เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งและเป็นหัวหน้ากิจกรรม ซึ่งประเด็นที่ศึกษา ได้แก่

- 1) แนวคิดในการสร้างวงดนตรีลูกทุ่งของครู A1
- 2) ค่านิยมของครู A1
- 3) การปฏิบัติของครู A1

โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู A1 ครู A2 ครู A3 ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน การสนทนากลุ่มนักเรียน และการสังเกตการปฏิบัติของครู A1 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) แนวคิดของครู A1

แนวคิดในการสร้างวงดนตรีลูกทุ่งของครู A1 คือท่านมีความชอบในดนตรีตั้งแต่เด็ก โดยหัดเล่นดนตรีกับพี่ชายตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นต้นมา จึงทำให้มีทักษะทางดนตรีที่หลากหลายทั้งเพลงไทยประเภทหมอลำจนกระทั่งเพลงสากล และมีความคิดจะถ่ายทอดให้เด็กนักเรียน ตั้งแต่ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการ หากไม่ได้สอนสิ่งที่ตนเองรู้และมีความสามารถแล้ว ความรู้ทางดนตรีนั้นจะหายไปพร้อมกับตัวท่านไม่ตกสู่คนรุ่นหลัง ถึงแม้ท่านจะไม่มีความรู้เชิงวิชาการด้านดนตรีเลย เช่น อ่านโน้ตเพลงสากลไม่เป็น ก็ทำด้วยใจ ด้วยจิตวิญญาณอยากจะทำและประสบการณ์ชีวิตที่เคยเล่นดนตรีมา สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า ครู A1 อ่านโน้ตเพลงไม่เป็น แต่อาศัยการฟังคีย์เพลงหรือเทียบระดับความสูงต่ำของเสียง และท่านยังเป็นคนที่มีความไวของการได้ยินสูง (Perfect Pitch) เนื่องจากสามารถจับความเพี้ยนของเสียงดนตรีที่เล่นรวมวงกันได้อย่างแม่นยำ มีแนวคิด(Idea) ทางดนตรีสูงเกิดกระจ่างชัดขึ้นมาเอง ส่วนดนตรีที่ทำขึ้นนั้นไม่มีหลักการทางวิชาการใดๆแต่เกิดจากความรู้สึกว่าดี พอใจแล้วจึงทำมาเรื่อยๆ

“ทำวงลูกทุ่งมาเพราะประสบการณ์ชีวิตและหัวใจจริงๆ ป.5 เล่นดนตรีกับพี่ชายทุกแนวหมอลำ ยันพิงค์ฟอย เอาทักษะตรงนั้นแหละ ทำด้วยใจ จิตวิญญาณ ไม่รู้ด้านดนตรี อ่านโน้ตไม่เป็น บางครั้งมันมาของมันเอง ทำยังไงมันจะดี ความรู้สึกมันมาเอง มันบึ่งในใจเดียวกระชูด บอกไม่ถูก ก็ ทำ ทำ ทำไป”

(ครู A1 / 9 ม.ค.52)

“เกิดจากความชอบ อยากเล่นดนตรี เราเล่นเป็นเลยอยากสอนเด็ก ถ้าเราไม่สอนมันก็จะตายไปกับเรา มีความคิดตั้งแต่บรรจเลย ”

(ครู A1 / 4 มี.ค.52)

เมื่อเข้ารับราชการครูจึงเริ่มจัดตั้งวงที่ครูรวมกลุ่มเล่นดนตรีด้วยกันชื่อว่า “วงคุณ” เล่นเพลงแนวเพื่อชีวิตและเพลงเก่า ต่อมาครูแต่ละท่านต่างมีภาระหน้าที่ต่างๆจึงแยกย้ายกันไป ครู A1 จึงเริ่มต้นจัดตั้งวงดนตรีอีกครั้งในปี 2540 ซึ่งเป็นวงดนตรีโปงลาง เพื่อตอบสนองนโยบายต่อต้านยาเสพติดของรัฐบาลในสมัยนั้น โดยพาวงดนตรีวงนี้ พร้อมทั้งประสานงานไปยังหน่วยงานอื่น ได้แก่ สถานีตำรวจ โรงพยาบาล เพื่อแสดงดนตรีพร้อมกับให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับยาเสพติด ตามหมู่บ้าน วัดและโรงเรียน ในขณะที่เล่นโปงลางอยู่นั้น ครู A1 สังเกตเห็นว่า มีนางรำในวงดนตรี มีน้ำเสียงไพเราะ จึงให้ร้องเพลงประกอบเรื่องรำ ได้รับคำชื่นชมจากชาวบ้านที่เข้ามาชมการแสดงเป็นอย่างมาก บ้างให้ข้าวสาร บ้างให้ไข่เพื่อตอบแทน ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา จึงจุดประกายให้เริ่มนำเพลงลูกทุ่งเข้ามาในวงดนตรีโปงลางจนกระทั่งปัจจุบันกลายมาเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ที่ผสมผสานการแสดงโปงลางอันเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งในวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A

“ทำวงตอนแรกทำวงครู เอาครูทุกหมวดมาเล่นดนตรีร่วมกัน ทางเพื่อชีวิต เพลงเก่า แล้วหันมาสร้างเด็ก แต่ไม่ค่อยมีเครื่อง ชนกับทางหมวดศิลปะตอนนั้นนโยบายด้านยาเสพติด ได้ทุนตอนปี 40 ไปซื้อเครื่องโปงลาง ได้เล่นที่ตามบ้าน วัด แล้วมีเด็กรำคนหนึ่งเสียงดี ตอนพักโปงลางเลยเล่นลูกทุ่ง คนชอบมากตอนลูกทุ่ง เพลงนางคอยเศร้า เลยเอาลูกทุ่งเข้าเรื่องรำ ชาวบ้านชอบมากให้ข้าวสารเป็นกระสอบ จึงจุดประกายลูกทุ่ง ตอนแรกมีครูเข้ามาเยอะ แต่ครูต่างคนต่างมีงานเลยแยกย้ายกันไป”

(ครู A1 / 4 มี.ค.52)

2) ค่านิยมของครู A1

สิ่งที่ครู A1 ยึดถือเป็นแนวทางและเห็นว่ามีคุณค่าในการดำเนินชีวิต คือ ภาวะภาคภูมิใจต่อวิชาชีพครูมาก สาเหตุประการหนึ่งเพราะพ่อของท่านมีอาชีพครู จึงได้เห็นตัวอย่างจากบิดาและภาคภูมิใจต่อการทำวงดนตรีวงนี้เป็นอย่างมาก และมีความสุขถึงแม้จะเหนื่อยจากการทำวงดนตรี แต่เพราะเป็นสิ่งที่ครู A1 ชอบที่จะทำจึงทำให้ท่านทำวงดนตรีมาเรื่อยๆจนกระทั่งปัจจุบัน ด้วยความคาดหวังว่าจากประสบการณ์ทางดนตรีที่ได้ถ่ายทอดให้แก่แก่นักเรียนนั้นจะทำให้

นักเรียนเติบโตมีการศึกษา พร้อมกับสร้างครอบครัวที่ดี และแค่ได้เห็นนักเรียนยังระลึกถึงครู กลับมาเยี่ยมเยียนบ้าง ท่านคิดว่านั่นคือจุดสูงสุดของความเป็นครู

“ภูมิใจต่ออาชีพครู ภูมิใจ มีความสุข คุณค่าทางจิตใจในคำว่าครูเนี่ยสูงในสังคมทั่วไป แต่สังคมนี้เราให้คุณค่าของความเป็นครูจะมีค่า ก็มีไร้ค่าก็มี อยู่ที่ครูทำตัวมากกว่า ผมว่าเด็กทุกคนอยากยื่นให้ครูสร้างถ้าครูมีเวลาสร้างเด็กพวกนั้น เชื่อว่าครูคงไม่มีศักยภาพสร้างเด็กทุกคนหรอกแต่ก็มีบางคนที่สร้างให้เด็กไปถึงฝันได้ ยอมรับในการฝึกการสอน ซึ่ทาง ครูพร้อมเสมอที่จะชี้ทางดีให้เด็กถ้าถามว่าภูมิใจไหม ภูมิใจมาก เพราะพ่อก็เป็นครู”

(ครู A1 / 4 ม.ค.52)

“เห็นเขาเติบโตมีความสุข มีการศึกษาที่ดี นั่นคือจุดสุดยอดของความเป็นครู ถ้าเห็นลูกศิษย์ได้ดี อุ้มลูกอุ้มเต้ามาให้ดูมั่ง มีความสุขแล้ว เด็กมาหาเรื่อยๆก็ดีใจ”

(ครู A1 / 14 ม.ค.52)

“การทำงทำให้เกิดความสุข ทั้งที่มันเหนื่อย แต่เราก็มีความสุข มันคงเป็นสิ่งที่เราชอบมั้ง เราคงเกิดมาเป็นคนตรี”

(ครู A1 / 10 มี.ค.52)

“ภูมิใจมากๆกับการทำงเนี่ย ถึงจะไม่ประสบความสำเร็จ สูงสุด และรางวัลที่ได้ภูมิใจที่สุด ทุกรางวัล โดยเฉพาะ รางวัลพระราชทาน จาก สมเด็จพระเทพฯ”

(ครู A1 / 11 มี.ค.52)

ประกอบกับความหวังดีต่อนักเรียนจริงโดยคาดหวังให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่ดีใส่ใจกับสิ่งที่ได้สั่งสอนให้เกิดประโยชน์ในอนาคต อยากให้เป็นคนดี มีความสามารถและมีอนาคตที่ดี จากการสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา ครูผู้ควบคุมวงดนตรีและนักเรียน พบว่าหากนักเรียนคนใดต้องการเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งนักเรียนสมาชิกของวงดนตรีมีโอกาได้รับ การพิจารณาเป็นพิเศษจากทางมหาวิทยาลัยทุกคน ทั้งมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและเอกชนหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุมและมหาวิทยาลัยวงสวัสดิกุล เป็นต้น สนับสนุนทุนการศึกษาเรียนฟรีตลอดหลักสูตรปริญญาตรี และสำหรับนักเรียนที่ไม่ต้องการเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป เขาสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเป็น

สมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งไปประกอบอาชีพได้ เช่น นักดนตรี นักร้อง หรือแดนเซอร์ จากการสังเกต พบว่า ท่านมีความรักและปรารถนาดีต่อนักเรียน เห็นได้จากท่านมักถามไถ่ พูดคุยกับนักเรียน เรื่องชีวิตความเป็นอยู่ การเรียน ครอบครัว เพื่อน การฝึกซ้อม ปัญหาต่างๆ อยู่เสมออย่างสนิทสนม ด้วยแววตาที่อ่อนโยน โดยท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ในระยะเวลาที่สร้างวงดนตรี มีปัญหาเกิดขึ้นโดยตลอด แต่เนื่องจากความรักและปรารถนาดีต่อนักเรียนจึงสามารถยืนหยัดอยู่ได้ จนกระทั่งปัจจุบัน และมีความคิดทำวงดนตรีลูกทุ่งไปตลอด จนกว่าจะไม่มีกำลังที่สามารถทำได้อีกต่อไป ทั้งที่ครั้งหนึ่งเคยเลิกวงดนตรีไปแล้วเพราะสมาชิกขาดการสนใจในกิจกรรม แต่กลับเห็นนักเรียนทำสิ่งที่ไม่ดีมีประโยชน์เกิดข้อเสียมากกว่าข้อดี จึงหวนกลับมาทำวงดนตรีอีกครั้งเพราะต้องการให้นักเรียนได้ดี ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

“อยากให้เขารู้ว่าสิ่งที่เราสอนนะเอาไปเป็นอาชีพได้ ใส่ใจมันหน่อย สักวันมันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเอง”

(ครู A1 / 15 ม.ค.52)

“หวังให้เด็กได้ต่อยอดเรียนต่อ ถ้าเรียนไม่ได้ก็มีอาชีพเลี้ยงลูกเมีย ส่วนหนึ่งมีโควต้าได้เรียนฟรี ต่อมหา'ลัย มองเด็กอย่างเดียวตอนนี้”

(ครู A1 / 25 ม.ค.52)

“จริงๆวงเรามีปัญหามากมายตลอด 10 ปี เพราะเราต้องการให้เด็กมันจริงๆ ความตั้งใจตรงนี้มันถึงยืนหยัดอยู่ได้”

(ครู A1 / 26 ม.ค.52)

“เคยคิดเลิกวงเหนื่อยมากๆ เด็กอาจจะอยากทำอย่างอื่น คือเด็กอยากใช้ชีวิตของเขา แต่ชีวิตยังงั้นมันไม่มีคนดูแล บางทีเตะบอลเสร็จ อาบน้ำนอน อ่านหนังสือไม่ว่า แต่ไม่ใช่อย่างนั้น กินเหล้า มีแต่ข้อเสียมากกว่าข้อดี ไอ้ดนตรี เราสามารถ control เด็กได้ เอาไปมา เด็กที่อยู่กับเรามีผลดี ตัดส่วนหนึ่ง ได้ส่วนหนึ่ง ”

(ครู A1 / 4 มี.ค.52)

“สิ่งที่อยากให้เด็กได้รับคือ เป็นคนดีมีฝีมือ”

(ครู A1 / 4 มี.ค.52)

“เกิดผลโดยตรงต่อนักเรียนโดยตรง พาไปสอบเขาให้โควต้าเรียนฟรี ที่อื่นต้องเสียเงินนะ
ที่นี้เรียนฟรี ทุกอย่าง เสียอย่างเดียว...เหงื่อ”

(ครู A1 / 10 มี.ค.52)

3) การปฏิบัติของครู A1

การปฏิบัติของครู A1 มีลักษณะที่สามารถวิเคราะห์ได้หลายประการได้แก่มีความรวดเร็วในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตพบว่า ครู A1 มีการทำงานอย่างรวดเร็ว เช่น แต่งทำนองเพลงมักจะเรียบร้อยในเวลาอันสั้น และการสั่งงานของนักเรียนที่ต้องได้ผลงานอย่างรวดเร็วพร้อมติดตามอย่างใกล้ชิดจนกว่าจะได้ผลลัพธ์ที่พอใจ

“แกเป็นคนที่ทำงานเร็ว แกไม่ชอบชักช้า บางทีแกให้สคริปหู 2 หน้า หนูก็ต้องได้ มั่นชินที่
ต้องเร็ว อย่างนักดนตรี ต้องได้”

(นักเรียนโรงเรียน A / 15 ม.ค.52)

“ชื่นชมแก แกเร็วทำอะไรเร็ว ไม่ช้าแกไม่ชอบทำอะไรชักช้า ทำงานกับแกต้องทำอะไร
รวดเร็วเรียบร้อยทีละอย่าง “

(นักดนตรีโรงเรียน A / 6 ก.พ.52)

สร้างสรรค์ผลงานให้มีความหลากหลาย แปลกใหม่มีเอกลักษณ์ส่วนตัว
สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า เพลงที่ได้เรียบเรียงทำนองขึ้นใหม่และการแสดงประกอบเพลงที่ครู
A1 ร่วมสร้างสรรค์กับครูผู้ควบคุมวงดนตรีและนักเรียนนั้นมีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร ไม่
เหมือนกับต้นฉบับ และเป็นสิ่งที่คณะกรรมการตัดสินผลการประกวดรวมทั้งบุคคลอื่นๆ มีความ
คิดเห็นตรงกันว่าดีและชื่นชอบ โดยคนอื่นลอกเลียนแบบได้ยาก

“เวลาแกคิดมักไม่ตรงกับเราคิด แต่เชื่อใหม่คะมันตรงกับความคิดกรรมการ แล้วเวลาแก
ให้เต็นท์นี่เราก็ไม่อยากเต็น แต่เราก็ต้องเต็น ทำไปงั้นๆ”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน A / 6 ธ.ค. 51)

“แกมีแนวคิดไม่เหมือนใคร ลองไปดูแนวคิด ดูชิงช้าสวรรค์ แกขายความคิด อันนี้เป็นสิ่งที่ทำให้ต่างจากโรงเรียนอื่น เขาอาจเลียนแบบเราได้ แต่ไม่เหมือนเรา เราสามารถเอาอีสาน ละติน มาผสมผสานได้ดี”

(นักเรียนโรงเรียน A / 6 ม.ค.52)

“ชื่นชมการทำงานของลุง ของเราแนวคิดไม่เหมือนใคร”

(นักเรียนโรงเรียน A / 15 ม.ค.52)

ขยันและมีความรับผิดชอบสูง สอดคล้องกับการสังเกต พบว่า ครู A1 จะฝึกซ้อมนักเรียนแทบทุกวันและดูแลด้วยตนเองเสมอ

“แกมีความรับผิดชอบสูง”

(นักดนตรีโรงเรียน A / 7 ม.ค.52)

“แกมีความรับผิดชอบดีมาก”

(นักเรียนโรงเรียน A / 15 ม.ค.52)

“แกขยัน ความรับผิดชอบเยอะดูแลทั้งวง ทั้งนักดนตรีและแดนเซอร์ ชอบคลุกคลีกับเด็ก ทำให้เวลาอาจารย์เล่นก็เล่น จริงก็จริง และมีน้ำใจ แกดีทุกอย่าง”

(นักดนตรีโรงเรียน A / 5 ก.พ.52)

มีความสามารถทางดนตรีสูงมาก สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า ครู A1 สามารถเล่นดนตรีได้ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นกลองชุด คีย์บอร์ด กีตาร์ เป็นต้นและสามารถบอกได้ว่าเครื่องดนตรีชิ้นใดที่มีเสียงเพี้ยนขณะที่นักเรียนเล่นดนตรีรวมวงกันได้อย่างแม่นยำ

“แกมีหัวคิดด้านดนตรีดี ”

(นักดนตรีโรงเรียน A / 7 ม.ค.52)

“เขามีความสามารถทางดนตรีดี”

(ผู้บริหารโรงเรียน A / 14 ม.ค.52)

ทำทุกสิ่งอย่างให้ดีที่สุดโดยเอาใจใส่เข้าไปในงาน สอดคล้องกับข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของครู A1 ดังต่อไปนี้

“ชอบปล่อยตัวแต่ทำสบายๆ ไม่ได้ใคร่ใคร ไม่ผิดกฎหมาย ทำให้ดีที่สุด ก็ทำอะไรเอาใจไปใส่กับมันเกินร้อย”

(ครู A1 / 10 ม.ค.52)

“มีทัศนคติ ว่าทำอะไรต้องเอาใจไปใส่ไปในมัน ถ้าเราเอาใจไปใส่มันจะออกมาดีเอง ซ้อมดนตรีจนมันกลายเป็นแขนเป็นขาเรา เหมือนเป็นชิ้นที่เราตักเข้าปากทุกวัน กลายเป็นความชำนาญ ทักษะอันนี้ อยากให้ติดตัวไปตลอด ”

(ครู A1 / 4 มี.ค. 52)

มีความมั่นใจในตัวเองสูง สอดคล้องกับการสังเกตพบว่าครู A1 เป็นคนที่มีความมั่นใจในตนเองสูง แสดงออกจากลักษณะการพูด การแต่งกายและท่าทางต่างๆ

“ไม่เคยทำอะไรที่ไม่มั่นใจเลย กลัวเด็กพลาด ผิดเอง วิธีทำให้หายตื่น คือประสบการณ์จากการแสดง ช่วยเยอะ การแสดงบนเวที”

(ครู A1 / 10 ม.ค.52)

ศึกษาและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับการสังเกตพบว่าครู A1 มักจะพูดคุยกับบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะคนที่มีความสามารถทางดนตรี หรือคณะกรรมการที่ตัดสินผลการประกวดแข่งขันหรือผู้ชมการแสดง นอกจากนั้นท่านยังใช้เวลาว่างเพื่อฟังเพลงและดูโทรทัศน์รายการที่เกี่ยวกับดนตรีและวัฒนธรรมไทย เพื่อให้ได้แนวคิดใหม่ๆ ในการปรับปรุงคุณภาพวงดนตรีและด้านอื่นๆ ด้วย

“คิดว่าตนเองไม่เก่ง ศาสตร์ดนตรีต้องเดินทาง อยากซ้อมซัฟถึงแก่น ดนตรี อย่างภูไทอยากซ้อมซัฟ เพื่อเอาปรับปรุงวง ไปโฮสเตย์ ประเพณีโบราณ เขามาพ่อน รำ เล่นให้ดู”

(ครู A1 / 4 มี.ค.52)

รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแต่มักตัดสินใจด้วยตนเอง

“เราก็มีการประชุมเลือกเพลง ว่าเราจะเอาเพลงไหน คุณแกก็เลือกมา 4 – 5 เพลง แล้วพวกเราก็คุยกันว่าเอาเพลงไหน แต่แกก็ตัดสินใจเอง ไม่รู้จะถามทำไมคะ แต่ก็ถามทุกที”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน A/ 6 ธ.ค. 51)

และจากการสังเกต พบว่า ท่านจริงจังและมุ่งมั่นให้งานสำเร็จลุล่วงในการทำงาน เนื่องจากทุกครั้งที่ฝึกซ้อม ท่านจะดูแลด้วยตนเอง แทบทุกครั้งและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทันที โดยขณะฝึกซ้อมท่านจริงจังและค่อนข้างดุ ซึ่งนักเรียนให้ทำสิ่งใดนักเรียนต้องทำให้ได้

1.3 การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่มนักเรียน และการวิเคราะห์เอกสารด้านการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ผู้วิจัยเสนอประเด็นตามลำดับดังนี้

- 1) ประวัติและความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A
- 2) การเตรียมการจัดกิจกรรม
- 3) การดำเนินการจัดกิจกรรม
- 4) การประเมินการจัดกิจกรรม
- 5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกิจกรรม
- 6) จุดเด่นของวงดนตรี
- 7) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A
- 8) ผลงานของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ประวัติและความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A

แรกเริ่มจัดตั้งวงที่มีสมาชิกเป็นครู ให้ชื่อว่า “วงคุณ” เล่นเพลงแนวเพื่อชีวิตและเพลงเก่า ต่อมาครูแต่ละท่านต่างมีภาระหน้าที่ต่างๆจึงแยกย้ายกัน ครู A1 จึงจัดตั้งวงดนตรีไปกลางขึ้นในปี 2540 เพื่อตอบสนองนโยบายต่อต้านยาเสพติดของรัฐบาลในสมัยนั้น โดยพวงดนตรีวงนี้ พร้อมทั้งประสานงานไปยังหน่วยงานอื่น ได้แก่ สถานีตำรวจ โรงพยาบาล แสดงดนตรีพร้อมกับให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับยาเสพติด ตามหมู่บ้าน วัดและโรงเรียน ในขณะที่เล่นไปกลางนั้น พบว่ามีนางรำในวงดนตรี มีน้ำเสียงไพเราะ จึงให้ร้องเพลงประกอบเรื่องรำ ได้ผลตอบจากชาวบ้านที่เข้ามาชมการแสดงเป็นอย่างดี บ้างให้ข้าวสาร บ้างให้ไข่เพื่อตอบแทน จึงจุด

ประกายให้เริ่มนำเพลงลูกทุ่งเข้ามาในวงดนตรีโปงลาง ตั้งแต่ปี 2544 จนกระทั่งปัจจุบันกลายมาเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ที่ผสมผสานการแสดงโปงลางอันเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งในวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A มีครูผู้ควบคุมวงดนตรี 3 คน ให้นามสมมติดังนี้ ครู A1 ครู A2 และ A3 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ครู A1 เป็นหัวหน้ากิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง เพศชาย อายุ 51 ปี อายุราชการ 26 ปี ปฏิบัติงานในโรงเรียนนี้เป็นเวลา 26 ปี สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง 8 ปี จบการศึกษาระดับ ปวส. วิชาเอก ช่างกลโลหะ สถานภาพม้าย วิทยฐานะชำนาญการ

ครู A2 เป็นครูผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง เพศชาย อายุ 51 ปี อายุราชการ 32 ปี ปฏิบัติงานในโรงเรียนนี้เป็นเวลา 10 ปี ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง 8 ปี วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรบัณฑิต(คณิตศาสตร์) สถานภาพสมรส วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

ครู A3 เป็นครูผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง เพศหญิง อายุ 46 ปี อายุราชการ 5 ปี ปฏิบัติงานครูอัตราจ้าง 11 ปี ปฏิบัติงานในโรงเรียนนี้เป็นเวลา 16 ปี ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง 8 ปี วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรบัณฑิต(สังคมศึกษา) สถานภาพโสด วิทยฐานะครูปฏิบัติการ

2) การเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

การเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A ประกอบด้วย

- การจัดทำโครงการกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
- การเตรียมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆ
- การเตรียมด้านบุคลากรของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A
- การเตรียมด้านงบประมาณของโรงเรียน A
- การประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A
- สมาชิกกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

โดยมีรายละเอียดดังนี้

- การจัดทำโครงการกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

การจัดทำโครงการกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้ควบคุมวงดนตรีทั้ง 3 ท่าน นักเรียนสมาชิกวงดนตรีลูกทุ่งและศึกษาเอกสารโครงการของวงดนตรีลูกทุ่ง พบว่าครูทั้ง 3 ท่าน ดำเนินการเขียนโครงการ ชื่อโครงการ “โครงการพัฒนาวงดนตรีลูกทุ่งสู่ความเป็นเลิศ” ซึ่งเป็นโครงการที่เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม

นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีให้มีประสบการณ์ในการประกวดและแข่งขันในระดับจังหวัด ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับประเทศ ช่วยงานต่างๆของชุมชน และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติสืบต่อไป นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเขียนโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติด้านการจัดทำโครงการกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งพบปัญหาด้านงบประมาณที่เสนอเพื่อขออนุมัติมีการอนุมัติจำนวนเงินดังกล่าวแต่การเบิกจ่ายล่าช้ามากบางครั้งได้งบประมาณน้อย หรือบางครั้งไม่ได้งบประมาณ ทำให้เกิดความท้อแท้ในการเขียนโครงการ

สำหรับการวางแผนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อประกวดแข่งขันโดยวางแผนเป็นรายปีเพื่อเตรียมงบประมาณ ส่วนการเลือกเพลงที่ใช้ในการประกวดแข่งขัน ทุกคนในวงดนตรี ได้แก่ ครูผู้ควบคุมวงดนตรี และนักเรียนสมาชิก ร่วมกันวางแผนเลือกเพลง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบด้าน ความถนัดของนักดนตรี ความสามารถของนักร้องเมื่อเลือกเพลงได้แล้วจึงวางแผนด้านการปรับและเรียบเรียงทำนองเพลงใหม่ให้มีความสร้างสรรค์ในงานดนตรี แล้วฝึกซ้อมท่าทางของแดนเซอร์ และอันดับสุดท้ายจึงคิดโชว์องค์รวมทั้งหมดของเพลง สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“การซ้อมไปแข่ง อาจารย์จะถามนักร้อง แก่เลือกมา 3- 4 เพลง มาถามนักดนตรี และแดนซ์ ในวง ช่วยกันวางแผน”

(นักดนตรีโรงเรียน A / 7 ม.ค. 52)

“วางแผนเป็นระยะยาวอยู่แล้ว รายการใหญ่มี 3 รายการ ยามาฮ่า ซิงซ์สวรรค์ ปปส. เราเตรียมทั้งปีอยู่แล้ว”

(ครู A1 / 4 มี.ค. 52)

“การวางแผน ครูและนักร้องและนักดนตรีร่วมกัน ต่างคนต่างกะโน้ต แต่คีย์บอร์ดครูแกะเลือกโน้ต เลือกระดับโทน แล้วนักร้องมาร้อง และลด-เพิ่มคีย์ตามเสียงนักร้อง แล้วใส่รายละเอียดเพิ่มสีสั่น”

(ครู A2 / 4 มี.ค. 52)

- การเตรียมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆ

การเตรียมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆ ของโรงเรียนทางโรงเรียนสนับสนุนห้องฝึกซ้อมดนตรี 1 ห้อง ขนาด กว้าง 6 เมตร ยาว 6 เมตร ภายใน

ประกอบด้วยตู้เสื้อผ้า โต๊ะครู ตู้เย็น เต้าแก๊ส ตู้เก็บถ้วยรางวัล และกล่องสำหรับเก็บเครื่องแต่งตัว และรองเท้า ไม่มีตู้เก็บเครื่องดนตรี สำหรับสถานที่ฝึกซ้อมแดนเซอร์ ใช้บริเวณลานหน้าห้องดนตรี ดังภาพที่ 4.2 กรณีการฝึกซ้อมรวมวงใช้บริเวณหอประชุมม่วงเหลือง หรือหอประชุม 30 ปี ด้านเครื่องดนตรีมีความพอเพียง เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนและองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาและรางวัลซึ่งได้รับจากการประกวด สำหรับปัญหาการเตรียมด้านอาคารสถานที่ เครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่น พบว่าห้องฝึกซ้อมดนตรีมีขนาดเล็ก ไม่มีห้องฝึกซ้อมแดนเซอร์ซึ่งปัจจุบันต้องใช้ลานหน้าห้องฝึกซ้อมดนตรี และไม่มีห้องฝึกซ้อมรวมเป็นของตนเองโดยใช้หอประชุมเป็นสถานที่ฝึกซ้อมหากหอประชุมม่วงเหลือง ต้องใช้เป็นสถานที่ทำกิจกรรมใดๆ วงดนตรีต้องย้ายสถานที่ฝึกซ้อมไปยังหอประชุม 30 ปีซึ่งอยู่ไกลกว่าหอประชุมม่วงเหลืองและการย้ายบ่อยๆ นั้นทำให้อุปกรณ์ต่างๆ ชำรุดเสียหายได้ง่าย เช่น กลองชุดหัก ตู้ขยายเสียงเสีย เป็นต้น ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ ไม่มีงบประมาณซ่อมแซมเครื่องดนตรีจากทางโรงเรียน

“สถานที่ของนักดนตรีไม่มีปัญหา แต่แดนซ์มี อาจต้องใช้ห้องกระจก”

(นักดนตรีโรงเรียน A / 7 ม.ค. 52)

“เครื่องดนตรี เราก็ให้สนับสนุนทุกอย่าง ให้จนครบ เครื่องดนตรีบางส่วนไปแข่งขันชนะเลิศ บางอย่างได้รางวัลมา หลังจากไปออกงาน ไปแข่ง มาเขาให้ก็ซื้อเอง แต่โรงเรียนซื้อให้เป็นหลัก”

(ผู้บริหารโรงเรียน A / 14 ม.ค. 52)

“สถานที่ซ้อมลำบาก ย้ายไปมา มันพังเพราะย้ายบ่อย ไม่มีที่ประจำมันไม่ปลอดภัยบางที ถูกขโมย ตู้แอมป์ คีย์บอร์ด ”

(ครู A1 / 4 มี.ค. 52)

ภาพที่ 4.2 ห้องฝึกซ้อมดนตรีและสถานที่ฝึกซ้อมแดนเซอร์ของโรงเรียน A

- การเตรียมด้านบุคลากรของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

การเตรียมด้านบุคลากรของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A มีครูผู้ควบคุมวงดนตรี 3 ท่าน ผู้วิจัยให้สัมภาษณ์แก่ครูทั้งสามท่าน ดังนี้ ครู A1 ครู A2 และ ครู A3 โดยครู A1 เป็นหัวหน้ากิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง มีหน้าที่ควบคุมดนตรีและภาพรวมของวงดนตรี ได้แก่ การเรียบเรียงทำนองเพลง แกะโน้ตเพลง เป็นต้น ครู A2 มีหน้าที่ฝึกซ้อมทำรำ และการแต่งกายของนักดนตรีและแดนเซอร์ ส่วนครู A3 มีหน้าที่ดูแลเอกสารต่างๆและการแต่งกายของแดนเซอร์ ครูทั้ง 3 ท่านร่วมกันคิดโชว์ประกอบการแสดงและหากเป็นการฝึกซ้อมเพื่อประกวดแข่งขันจะมีครูพิเศษ เป็นเพศชายซึ่งเป็นบุคคลภายนอกดูแลเรื่องการแต่งกายและช่วยฝึกซ้อมท่าเต้นของแดนเซอร์

- การเตรียมด้านงบประมาณของโรงเรียน A

การเตรียมงบประมาณในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A แหล่งที่มาของงบประมาณ จากทางโรงเรียนสนับสนุนค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปประกวดแข่งขัน ค่าเช่าเหมารถและค่าเช่าชุดของนักร้องและแดนเซอร์ งบประมาณอีกส่วนหนึ่งมาจากเงินค่าตอบแทนจากงานแสดง เงินจำนวนนี้เป็นค่าซ่อมแซม เครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่น รวมทั้งเป็นค่าอาหารในการฝึกซ้อม ซึ่งใช้เงินจำนวนมากเนื่องจากฝึกซ้อมเป็นประจำและสมาชิกของวงมีจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีผู้มีอุปการะคุณท่านหนึ่งซึ่งประทับใจในการแสดงของวงดนตรีวงนี้จากการดูโทรทัศน์ให้การสนับสนุนตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา

ปัญหาในการดำเนินงานประมาณ พบว่างบประมาณมีจำนวนน้อยมากไม่เพียงพอต่อค่าอาหาร ครูแก้ปัญหาด้วยการให้สมาชิกในวงนำข้าวสารมาจากบ้านเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร

“เงินจาก เหลือเก็บที่ไปออกงานไว้เป็นทุนซื้อมให้เด็ก น้ำท่า ขนม กับข้าว ให้โทษทำ (สมาชิกของวง) ข้าวสารก็จากบ้านพี่ อย่างพี่ก็ห่อข้าวต้มให้มัน”

(ครู A3 / 26 ก.พ. 52)

“งบประมาณ จากโรงเรียนบ้าง และหามาเก็บสะสม เป็นค่าอาหาร สายกีตาร์ ไม้กลอง ว่าจะของบเป็นปีละครั้ง ไม่เหมือนดุริยางค์ ค่าอาหารซื้อมอยู่กิน เด็กที่อยู่กินเราต้องดูแล แต่ชุดแพงๆโรงเรียนและอบจ. และคุณอมร เป็นผู้มีจิตศรัทธา เขาเห็นในทีวี ให้อยู่ๆ 5,000 -7,000 ให้ทุนการศึกษาบ้าง แต่เราก็เอามาเป็นค่าอาหารบ้าง ค่าหนังสือกลอง สายกีตาร์ แจ็คมั่ง ทุกวันนี้ไม่รู้แกอยู่ไหน รู้แต่ชื่อกับเบอร์โทร บางทีส่งข้อความมา ขอให้ชนะ ส่งเงินมาให้ นะ เราก็ขอบคุณแกให้เรามาตั้งแต่ปีที่แล้ว ให้ตลอด”

(ครู A1 / 4 มี.ค. 52)

“งบแข่งขัน ที่มีอยู่ ไม่มากเมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น”

(ครู A1 / 4 มี.ค. 52)

“งบได้จากหาเองการออกงาน สะสมไว้ และทางโรงเรียนสนับสนุนเฉพาะการประกวด สำหรับชิงช้าสวรรค์ เสียค่าใช้จ่ายครั้งละ 30,000 - 40,000 บาท”

(ครู A2 / 4 มี.ค. 52)

- การประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

การประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์รับสมัครสมาชิกและประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงรางวัลที่ได้รับจากการประกวดแข่งขันในเวทีต่างๆ โดย กิจกรรมหน้าเสาธง ป้ายประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ของโรงเรียน ประกาศเสียงตามสาย และเพื่อนบอกต่อเพื่อน สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า มีป้ายประชาสัมพันธ์รางวัลที่วงดนตรีลูกทุ่งได้รับ บริเวณนอกรั้วโรงเรียนและในเว็บไซต์ของโรงเรียน สำหรับปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ไม่พบปัญหาใดๆ

“มีประชาสัมพันธ์ทางหน้าเสาธง เสียงตามสาย ปากต่อปาก มีเชิญชวนเข้าสู่ชุมนุมดนตรี
พื้นเมืองและลูกทุ่ง เสียงตามสาย เชิญเป็นสมาชิก เด็กสนใจมาก”

(ครู A1 / 4 มี.ค. 52)

“มีประชาสัมพันธ์หน้าเสาธง เสียงตามสายบ้าง สมาชิกไปหาเพื่อนเพิ่มบ้าง”

(ครู A2 / 4 มี.ค. 52)

- สมาชิกกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

คุณสมบัติของสมาชิกวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A คือมีใจรักในดนตรี สำหรับ
ความสามารถอื่นๆมาพัฒนาภายหลังเข้าเป็นสมาชิกของวงดนตรี ด้านวิธีการรับสมัครสมาชิก โดย
ส่วนใหญ่จะประชาสัมพันธ์รับสมัครช่วงกิจกรรมหน้าเสาธง และพบว่านักเรียนจำนวนมากมีความ
สนใจในกิจกรรมแต่หากนักเรียนไม่มีใจรักด้านนี้จริงจะไม่สามารถฝึกซ้อมได้เป็นเวลานาน
เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวสมาชิกต้องมีความอดทนสูงมาก ในปัจจุบันมีสมาชิกของวงดนตรี
จำนวน 40 คน ประกอบด้วย นักดนตรี แดนเซอร์ นักร้อง นักแสดงประกอบและทีมงาน ปัญหา
ด้านสมาชิกกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง พบว่าแดนเซอร์มีจำนวนน้อยเพียง 7คนและยังไม่มีรุ่นใหม่มาร
ทดแทนเป็นปัญหาต่อการสืบทอด วงดนตรีต่อไป

“คุณสมบัติแค่ใจรักอย่างเดียว อย่างอื่นมาฝึกเอาที่นี้ มีครู มีพี่ฝึกให้”

(ครู A1 / 4 มี.ค. 52)

“อันดับแรก ใจชอบ อย่างเดียวอย่างอื่นไม่ได้ไปฝึกเอา”

(ครู A2 / 4 มี.ค. 52)

- การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของ โรงเรียน A

การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน มีการ
สนับสนุนค่าเช่ารถ ค่าชุดแดนเซอร์เป็นบางครั้ง ค่าเบี้ยเลี้ยงแต่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของ
วงดนตรี ส่วนปัญหาในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง พบว่าครูและ
นักเรียนในโรงเรียนไม่ค่อยให้ความสำคัญและสนับสนุนมากเท่าที่ควรทั้งด้านกำลังใจ และความ

มีน้ำใจแก่ทุกคนในวงดนตรี สอดคล้องกับการสังเกต พบว่า วงดนตรีโรงเรียน A ฝึกซ้อมทุกวัน แต่บุคลากรของโรงเรียน ไม่ค่อยเข้ามาสนับสนุนหรือแม้แต่พูดคุยให้กำลังใจ

“ผอ. ครูไม่ค่อยสนใจ คือได้รางวัลมาเขาก็ไม่ค่อยสนใจ เขาก็เฉยๆ”

(ครู A2 / 11 พ.ย. 51)

“ไม่รู้ดีกว่าโรงเรียนช่วยอะไรเรา แต่หนูก็ไม่รู้ว่าโรงเรียนช่วยอะไรเราบ้าง”

(แดนเซอร์โรงเรียน A / 4 ธ.ค. 51)

“ไม่รู้ดีกว่าโรงเรียนสนับสนุน ตอนที่พวกหนูได้ถ้วย ปปส. พวกหนูเคยขอชุด ผอ. เวลาไปไหนจะได้ดูดี เป็นทีม แถบออกอยากทำก็เอาเงินส่วนที่แข่งไปทำ”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน A / 6 ธ.ค. 51)

“ล่าสุดขอห้องดนตรี แถบอกไม่รับปากแต่จะพิจารณา แถบไม่ค่อยสนับสนุน มีรายการชิงช้าสวรรค์มาขอถ่ายทำ แล้วพวกหนูไปขอตั้งค้ค่าข้าวกล่อง แถบอกไปสั่งก่อนเลย พอสุดท้ายแถบไม่ให้ตั้งค้ แต่เวลาที่มีอะไรให้แต่ไปกลางทำ อย่างเขามาตรวจโรงเรียน หนูต้องไปพูดให้แถบ เวลาแข่งเงี้ยให้เราทำ แต่ความดีความชอบไม่ให้เรา”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน A / 6 ธ.ค. 51)

“ดูริยางค์ได้ทุกอย่าง ชุดตัดให้ อะไรใหม่ พวกหนูอะไรก็เก่าๆ ถ้า ผอ.เราสนับสนุน เราไปไกลกว่านี้อีกเยอะ”

(แดนเซอร์โรงเรียน A / 6 ธ.ค. 51)

“โรงเรียนสนับสนุนเฉพาะเวลางานราชการ ให้ยืมรถแต่ออกค่าน้ำมันเอง ถ้าเวลาประกวดให้เบี่ยเลี้ยง ค่ำรถ ค่ำชุดบางครั้ง”

(ครู A2 / 4 มี.ค. 52)

2) การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ประกอบด้วย

- การปฐมนิเทศสมาชิกและข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรม

- คณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรม
- กิจกรรมที่จัดในวงดนตรีลูกทุ่ง
- การติดตามดูแลการจัดกิจกรรม

เก็บรวบรวมข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ครูครุภัณฑ์ศึกษา ครูผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียนสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่ง การสนทนากลุ่มนักเรียน การสังเกตการจัดกิจกรรม และการวิเคราะห์เอกสาร มีรายละเอียดของแต่ละด้านดังต่อไปนี้

- การปฐมนิเทศสมาชิกและข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

การปฐมนิเทศสมาชิก สำหรับสมาชิกใหม่ จะต้องกราบไหว้พระพิฆเนศวร พร้อมทั้งปฏิญาณตนว่าจะตั้งใจฝึกซ้อม และเผยแพร่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมต่อความตั้งใจและเต็มใจ นอกจากนี้ ชี้แจงข้อปฏิบัติแก่สมาชิกเกี่ยวกับวิธีการสอน มีความตรงต่อเวลา ให้เวลาในการซ้อม และห้ามเสพสิ่งเสพติดทุกชนิด การจัดกลุ่มสมาชิกออกเป็นนักดนตรี แคนเซอร์และนักร้อง ปัญหาด้านการปฐมนิเทศไม่มี แต่ด้านข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า สมาชิกไม่ค่อยตรงต่อเวลา ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ข้อปฏิบัติในวง ก็ห้ามเสพยาเสพติดทุกชนิด ข้อเดียว”

(ครู A1 / 4 ม.ค. 52)

“ตรงต่อเวลา กำหนดเวลาแล้วต้องมาซ้อมให้ความสำคัญกับงาน เวลานั้นซ้อมนานๆ”

(ครู A2 / 5 ม.ค. 52)

“ปฐมนิเทศมี คู่ยกกัน กราบไหว้พระพิฆเนศวร เทพเจ้าแห่งศิลปะ แล้วปฏิญาณตนว่าจะตั้งใจซ้อมและเผยแพร่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมต่อคนอื่นด้วยความตั้งใจและเต็มใจ”

(ครู A1 / 4 มี.ค.52)

“มีปฐมนิเทศเกี่ยวกับ วิธีสอน ให้แบ่งกลุ่ม นักร้อง นักดนตรี แคนเซอร์ รำ ใครชอบจับตามชอบ ไม่พอใจเปลี่ยน “

(ครู A2 / 4 มี.ค.52)

- คณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

คณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นครูผู้ควบคุมวงดนตรีทั้ง 3 ท่าน ในส่วนของคณะกรรมการดำเนินงานของนักเรียน ได้มาจากการแต่งตั้งโดยครู มีตำแหน่งหัวหน้าแต่ละกลุ่มได้แก่ หัวหน้านักดนตรี หัวหน้าแดนเซอร์และหัวหน้านักร้อง ให้มีหน้าที่กำกับ ติดตาม ดูแลการฝึกซ้อมและประสานงานกับครูผู้ควบคุมวงดนตรี ส่วนสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งมีหน้าที่เตรียมและเก็บรักษาเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ของตนเอง สำหรับคณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการไม่พบปัญหา เนื่องจากบุคลากรทุกคนในวงดนตรีให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า หัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่มจะดูแลสมาชิกของตนเอง รับผิดชอบ แนะนำสมาชิกเรื่องการฝึกซ้อมและมีส่วนร่วมในการวางแผนการแสดง

- กิจกรรมที่จัดในวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

กิจกรรมที่จัดในวงดนตรีลูกทุ่ง ประกอบด้วย 2 กิจกรรมคือกิจกรรมการสอนและฝึกซ้อม และกิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมฝึกซ้อมเพื่อปรับปรุงเทคนิค ความแม่นยำและความชำนาญ สำหรับเวลาในการฝึกซ้อม เวลาการฝึกซ้อมปกติที่จัดเป็นประจำทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ฝึกซ้อมเวลา 15.30 – 18.00 น. และหากใกล้เวลาที่ต้องเข้าประกวดแข่งขันจะมีความเข้มข้นในฝึกซ้อมเพิ่มในวันเสาร์ – อาทิตย์ และบางครั้งในเวลาเรียน สำหรับการฝึกซ้อมนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยเตรียมเครื่องดนตรีเอง สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า เมื่อเลิกโรงเรียนในเวลา 15.30 น. นักดนตรีทุกคนจะเตรียมเครื่องดนตรีของตนเองเมื่อรับผิดชอบของตนเองเรียบร้อยแล้วจึงช่วยเพื่อนยกของที่เหลือ เช่น กลองชุด ลำโพง เป็นต้น มีการฝึกซ้อมเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม หลังจากแยกฝึกซ้อมรายบุคคลและรายกลุ่มแล้ว ครูที่ปรึกษาหรือหัวหน้าวงเรียกวงรวมวง และฝึกซ้อมรวมวง บรรยากาศในการจัดกิจกรรมนักเรียนมีความสนิทสนมกันดีมาก ครูที่ปรึกษาเป็นกันเองแต่มีความจริงจัง ให้โอกาสนักเรียนในการแสดงความคิดเห็นในการฝึกซ้อม นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการฝึกซ้อมตลอดเวลาเต็มที่ทุกครั้งเหมือนประกวดแข่งขันบนเวที ครูและนักเรียนร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในการฝึกซ้อมทุกครั้ง โดยบอกในจุดที่ควรปรับปรุง สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า บรรยากาศในการฝึกซ้อมนักเรียนทุกคนจะมีส่วนร่วมในการฝึกซ้อมและปรับปรุงมาก เช่นนักดนตรีเมื่อซ้อมจบเพลงหรือจบชุดเพลง จะคุยกันว่าควรปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร ส่วนแดนเซอร์จะคิดท่าเต้นเองโดยแดนเซอร์ทุกคนมีส่วนร่วม และสังเกตตนเองและเพื่อนว่าเต้นถูก

หรือไม่ว่าพร้อมเพียงหรือไม่และช่วยกันปรับปรุงแก้ไขโดยครูดูแลด้วย ขณะที่หัวหน้านักเรียนจะฝึกซ้อมเพลงให้นักเรียนสมาชิกคนอื่น โดยกิจกรรมการสอนและการฝึกซ้อม ดังภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 กิจกรรมการฝึกซ้อมของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้แก่ การประกวดแข่งขัน การบริการชุมชน การเผยแพร่วัฒนธรรม และการแสดงตามงาน พร้อมทั้งได้เรียนรู้จากแหล่งที่วงดนตรีไปแสดงหรือประกวดแข่งขัน

- การติดตามดูแลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

การติดตามดูแลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ครูผู้ควบคุมวงดนตรีทั้ง 3 ท่าน และหัวหน้ากลุ่ม ติดตามดูแลสมาชิกวงดนตรีอย่างใกล้ชิด ดูแลการฝึกซ้อมแทบทุกครั้ง ทำให้รู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสมาชิกวงดนตรีเป็นอย่างดี หากเกิดปัญหาใดๆที่นักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง นักเรียนจะปรึกษาเพื่อนและครูเพื่อให้การช่วยเหลือต่อไป สอดคล้องกับการสังเกต

พบว่า ครูทั้ง 3 ท่าน จะคอยดูแลตลอดในเวลากาการฝึกซ้อมและนอกช่วงเวลา เช่น ตอนเข้าก่อนเข้า แลวนักเรียนจะมารวมตัวกัน และตอนกลางวันนักเรียนจะทานอาหารกลางวันด้วยกันที่ห้อง ฝึกซ้อมนักดนตรีของทุกวัน จึงทำให้ครูสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด

4) การประเมินการจัดกิจกรรม

ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง จำแนกเป็น

- วิธีการประเมินผลกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
- การรายงานผลการจัดกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- วิธีการประเมินผลกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

วิธีการประเมินผลกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A มีการประเมินผลทุกครั้ง ระหว่างการฝึกซ้อมเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดระหว่างการฝึกซ้อม โดยการสังเกตและพูดคุย ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับครู สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า ครูและนักเรียนจะมีส่วนร่วมในการฝึกซ้อมเสมอและช่วยกันแก้ไขปรับปรุง กรณีการประเมินผลจากการประกวดแข่งขัน โดยฟังคำแนะนำของกรรมการที่ทำหน้าที่ตัดสินผลการประกวดแข่งขัน ว่าจุดเด่นและจุดด้อยของการแสดงมีอะไรบ้าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องด้วยการพูดคุย ระหว่างครูทั้ง 3 ท่านและสมาชิกวงดนตรี กรณีการประเมินผลจากการแสดงตามงานต่างๆ ครูผู้ควบคุมวงดนตรีทั้ง 3 ท่านสัมภาษณ์และผู้เข้าชมการแสดงของวงดนตรีอย่างไม่เป็นทางการ ปัญหาในการประเมินผลการจัดกิจกรรม พบว่า ไม่มีการประเมินเป็นเอกสารในบางกิจกรรม ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ประเมินผล ไม่มี คอยกันเฉยๆ ในเพื่อนๆ ในกลุ่ม เออ วันนี้เล่นดีนะ อะไรประมาณนี้ ไม่มี ประเมินผลเป็นรูปธรรม”

(นักดนตรีโรงเรียน A / 7 ม.ค.52)

“อาจารย์เสนอก่อนแล้วก็ถามความคิดเห็นนักเรียนร้องเห็นด้วยไหม มีการปรับปรุงแก้ไข อะไรบ้าง”

(นักเรียนโรงเรียน A / 15 ม.ค.52)

“พอแข่งเสร็จกรรมการบอก ตี อาจารย์ก็บอก ผิดพลาดก็เอาใหม่ตั้งใจใหม่”

(นักดนตรีโรงเรียน A / 5 ก.พ. 52)

“ประเมินเป็นเอกสารไม่มีแต่เป็นวาจา เขาพูดมาเราก็มาปรับปรุง พี่ยังอยากให้ครู A2 ทำอยู่เลย จะฟังคนข้างๆที่ไปดูแสดง บางทีผู้ปกครอง เขาว่าน่าจะมีตลกสอดแทรกนะ นักร้องน่าจะหลายๆคนนะ ”

(ครู A3 / 26 ก.พ. 52)

- การรายงานผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A

การรายงานผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง มีการรายงานผลการจัดกิจกรรมทุกครั้ง หลังจากวงดนตรีลูกทุ่งไปประกวดแข่งขันในรายการต่างๆ และเมื่อสิ้นปีการศึกษา มีการรายงานผลรวมของทุกกิจกรรมในปีการศึกษานั้น โดยครูที่ปรึกษากิจกรรมเป็นผู้รับผิดชอบ ไม่พบปัญหาด้านการรายงานผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า มีเอกสารการรายงานผลการจัดกิจกรรมโดยครู A3 มีหน้าที่ในการทำเอกสารดังกล่าว

5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

ด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง มุ่งนำเสนอถึงสิ่งที่ทำให้วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A ขึ้นมาอยู่ในระดับแนวหน้าของประเทศ โดยปัจจัยแห่งความสำเร็จของโรงเรียน A จำแนกได้ 2 ด้านคือ ด้านครูและด้านนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านครู ได้แก่ ความมุ่งมั่นของครู เพื่อความสำเร็จของวงดนตรี ความสามัคคีในหมู่คณะ มีความรับผิดชอบ มีใจรักในดนตรีและวงดนตรี และการมีเจตคติต่อการทำสิ่งต่างๆว่าต้องเอาใจไปใส่ในงาน ครูมีความสามารถทางดนตรีสูง พร้อมถ่ายทอดแก่นักเรียนและครูที่จุดประกาย คอยบอก คอยสอนนักเรียน สอดคล้องกับการสังเกตพบว่าครูทั้ง 3 ท่านมักจะพูดคุยกันเรื่องเกี่ยวกับวงดนตรีเสมอ เช่นเวลาทานอาหาร เรื่องที่คุยกันในวงอาหารก็เป็นเรื่องในวงดนตรี เช่น การวางแผนการจัดกิจกรรม ปัญหาของนักเรียน ปัญหางบประมาณ และปัญหาอื่นๆ เป็นต้น ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ครูสามคนนี่ไม่ค่อยได้อะไร ใจรักเฉยๆหรือก วงเอง บ้านนอกกว่าเขา ขนาดเองไม่ค่อยมีอะไร ยังเป็นรองแชมป์ ออฟ เดอะ แชมป์ เพราะอาจารย์เก่ง”

(นักเรียนโรงเรียน A / 4 ธ.ค. 51)

“อาจารย์และทุกคน ถ้าไม่มีอาจารย์เราก็ไม่สำเร็จกันทุกวันนี้ พอใกล้จะแข่งเหมือนมีพลังที่ทำให้เราทำได้”

(สนทนากลุ่มโรงเรียน A / 6 ธ.ค. 51)

“ถ้าไม่มีอาจารย์ เราก็ไม่ประสบความสำเร็จขนาดนี้ ความสำเร็จทำให้อยากทำไปเรื่อยๆ”

(นักเรียนโรงเรียน A / 15 ม.ค.52)

“ความสามัคคี ครูคอยบอก ส่วนสำคัญมากที่สุดคือ อาจารย์ที่คอยบอกสอน จุดประกาย”

(นักดนตรีโรงเรียน A / 5 ก.พ.52)

“ครูรักศิษย์เหมือนลูก ปรารถนาให้นักเรียนได้รับแต่สิ่งที่ดี หวังดีต่อศิษย์ ส่วนนักเรียนรักครูเหมือนพ่อแม่ มีความผูกพันกันภายในวง”

(ครู A2 / 4 มี.ค.52)

ปัจจัยด้านนักเรียน ได้แก่ ความมุ่งมั่นของนักเรียน เพื่อความสำเร็จของวงดนตรี ความสามัคคีในหมู่คณะ มีความรับผิดชอบ มีใจรักในดนตรีและวงดนตรี หมั่นฝึกซ้อมจนกระทั่งมีชำนาญเปรียบเครื่องดนตรีเสมือนเป็นอวัยวะในร่างกายของตน สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า นักเรียนตั้งใจฝึกซ้อมทุกครั้ง เช่นแดนเซอร์ที่เต้นอย่างจริงจัง จนกระทั่งเหงื่อไหลไคลย้อยเป็นอย่างมาก บางครั้งเสื้อเปียกโชกไปทั้งตัว หรือนักดนตรีที่ตีกลองอย่างรุนแรงและหนักหน่วง เป็นต้น

“เวลาทำอะไรสามัคคีกัน รับผิดชอบเองเวลาอาจารย์ไม่อยู่ซ้อมกันได้”

(สนทนากลุ่มโรงเรียน A / 6 ธ.ค. 51)

“ความมุ่งมั่นของครูและนักเรียน มีความมุ่งมั่นสูง นักเรียน มีความมุ่งมั่นสูง ก็ประสบความสำเร็จ”

(ผู้บริหารโรงเรียน A / 14 ม.ค.52)

“การหาประสบการณ์จากการประกวด ถือว่าดีเลยแหละ เป็นปัจจัยทำให้เราประสบความสำเร็จครับ”

(นักดนตรีโรงเรียน A / 5 ก.พ.52)

“ครูและนักเรียนที่มีใจมุ่งมั่น อดทน สามัคคีกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน”

(ครู A2 / 4 มี.ค.52)

6) จุดเด่นของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

จุดเด่นของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง จำแนกได้ 2 ด้าน ได้แก่ เล่นเพลงที่เน้นความเป็นลูกทุ่ง บ้านไร่ บ้านนา พร้อมทั้งมีความหลากหลายที่ผสมผสานในเพลงอย่างลงตัว ทั้งลูกทุ่ง ละตินและอิสาน และแดนเซอร์ นักร้อง นักดนตรีเน้นมีคุณภาพ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ดังนี้

“เพลงหลากหลายใกล้ตัวที่สุด ลูกทุ่งที่สุด ลูกทุ่งนี่คือลูกของทุ่งไร่ทุ่งนา ชาวไร่ชาวนา ไม่อสังการ เป็นเทพเทวดา ลูกทุ่งเรียบง่ายๆ ไม่ใช่รูปแบบอสังการเด็ดขาด ผสมผสาน ทั้งลูกทุ่ง ละตินและอิสาน เราโชคดีอย่างมากที่เป็นคนอิสาน เพราะอิสานมีเพลงอิสานมากมาย ดึงเข้ามาใช้ในเพลงลูกทุ่งได้ ต้องขอบคุณบรรพชนอิสานที่ทำให้เรามีเพลงมาฟังจนทุกวันนี้วันนี้ ถ้าไม่เอาจาก ความอสังการมาสู่เราสู่ได้ทั่วโลก เราสู่ได้หมดเพราะแดนเซอร์ นักร้อง นักดนตรีเราเน้น ”

(ครู A1 / 4 ม.ค. 52)

“ดนตรีเป็นพื้นบ้าน”

(นักดนตรีโรงเรียน A / 5 ก.พ.52)

“มีความหลากหลาย คือการแสดงที่หลากหลาย มีความสนุกสนาน มีชีวิตชีวา ให้คนดูมีส่วนร่วมด้วย”

(ครู A2 / 4 มี.ค. 52)

และด้านสัมพันธภาพภายในวงดนตรีคือความรู้จักพี่ รู้จักน้อง นักเรียนที่อายุน้อยกว่ามีสัมมาคารวะ ไหว้พี่ก่อนเสมอ สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า นักเรียนรุ่นน้องทุกคนจะไหว้รุ่นพี่เสมอ และนักเรียนจะไหว้ครู ภารโรง คนขับรถที่ทางวงดนตรีของโรงเรียน A เข้าหาทุกคนเช่นกันด้วยความนอบน้อม และพบว่าผู้ปกครองนักเรียนก็มีความเห็นสอดคล้องกันด้วย

“เด็กเราดีนะ จุดเด่นเขาก็คือมารยาทการไหว้นี่แหละ เขาไหว้กระทั่งคนขับรถ”

(ผู้ปกครองนักเรียน / 11พ.ย.51)

“มารยาทเวลาไปไหนทักทายกัน สวัสดีกัน ที่อื่นไม่มี รุ่นน้องเคารพรุ่นพี่”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน A / 6 ธ.ค. 51)

7) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน A

ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง จำแนกได้ 3 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและวงดนตรี ด้านครูและด้านนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านโรงเรียนและวงดนตรีได้รับชื่อเสียงทำให้เป็นที่รู้จักทั่วไป สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า โรงเรียน A เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงไปทั่วประเทศเนื่องจากวงดนตรีลูกทุ่ง และสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“อาจารย์แนะนำไปประชุมแกเล่าให้ฟังว่า เขาถามว่าอ้าว! มีโรงเรียนนี้มาด้วยหรือ แต่เขานึกได้ว่ามีวงดนตรีลูกทุ่ง เนี่ยคะเพราะวงลูกทุ่งเขาถึงรู้จักกันทั่วประเทศ มีคนมอบทุนมาให้วงลูกทุ่งเลย”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน A / 6 ธ.ค. 51)

“ชื่อเสียงเกียรติยศ ด้านวงดนตรีเขาก็รู้จักเราดี อย่าง ผอ.ไปประชุม แนะนำตัวว่ามาจากโรงเรียน A(นามสมมติ) เขาก็ถาม ทางด้านครูควบคุมก็มีชื่อเสียง ”

(ผู้บริหารโรงเรียน A / 14 ม.ค.52)

ด้านครูผู้ควบคุมวงดนตรีได้รับชื่อเสียงเช่นกัน สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า ขณะที่ครูพานักเรียนเดินทางไปแสดงหรือประกวดแข่งขัน จะมีผู้คนเข้ามาทักทาย พูดคุยด้วยตลอดทั้งในเขตอำเภอที่โรงเรียน A สังกัดอยู่และต่างจังหวัด

ด้านนักเรียนมีความรู้ความสามารถเพื่อไปประกอบอาชีพ หรือเรียนต่อในระดับสูงขึ้น และมีรายได้ระหว่างเรียน มีความอดทน กล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบมีระเบียบวินัย สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า นักเรียนมีความกล้าแสดงออก และมีความอดทน โดยนักเรียนมักจะถูกดู เนื่องจากการฝึกซ้อมอยู่บ่อยครั้งแต่นักเรียนก็ไม่ออกจากวงหรือถอดใจจากวงออกไป ยังคงมีความอดทนต่อปัญหาอื่นๆเช่นกัน

“พวกที่อยู่นี่คือโดนดุก็โดน โดนว่าก็โดน แต่เด็กที่อยู่กะเราผ่านออกไปจะมีความอดทนมาก มันผ่านจากเราไปนี่มีความอดทนสูงหูได้ยินปากพูด อดทนสูง ออกกำลังก็มาก อยู่กะวงบางที่อดทน มันมีความอดทนทั้งครูทั้งนักเรียน”

(ครู A2 / 11 พ.ย. 51)

“จากไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าจับเครื่องดนตรีก็กล้า ได้พี่ได้น้อง เราก็รักกันดี ห่วงกัน”

(นักเรียนโรงเรียน A / 4 ธ.ค. 51)

“ประสบการณ์ ที่ใช้ในอนาคต ได้เห็นรู้หลายอย่าง อายุแค่นี้เราต้องรับผิดชอบมากมาย มันเหมือน เราเป็นผู้ใหญ่กว่าวัยเดียวกัน บางความคิดเราเป็นผู้ใหญ่กว่าเขาเพราะเราเคยมีประสบการณ์กว่าเขา”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน A / 6 ธ.ค. 51)

“ได้รับจากการเข้าร่วม ความสามารถ การปรับตัวเข้าสังคมความสามารถส่งผลกับเรา วางแผนไว้ก่อน โควตา และวางแผนอนาคต เข้ามหาลัย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มข.มีโควตาดนตรี ทั้ง Ad และรับตรง”

(นักดนตรีโรงเรียน A / 7 ม.ค.52)

“นักเรียนสามารถหารายได้ระหว่างเรียนได้ มีความรู้ความสามารถ ไปประกอบอาชีพ ไปเรียนมหาลัย รายได้ดีนะพวกนักดนตรี ”

(ผู้บริหารโรงเรียน A / 14 ม.ค.52)

“เปลี่ยนแปลงจากที่ไม่เป็นอะไรเลย ก็เป็น การร้องเพลงเล็กร้องเพลงในรำคอ เมื่อก่อน พุดพิธีกร ไม่เป็นแต่ก็เป็น และมารยาท การไหว้เคารพกันน้องไหว้พี่ ความคิด ความกล้า เวลาเขาสัมภาษณ์ ก็กล้าพูด เอาไปใช้ในชีวิตจริงมี ระเบียบวินัย รับผิดชอบความสามัคคี การแสดงออก นำไปประกอบอาชีพในอนาคต”

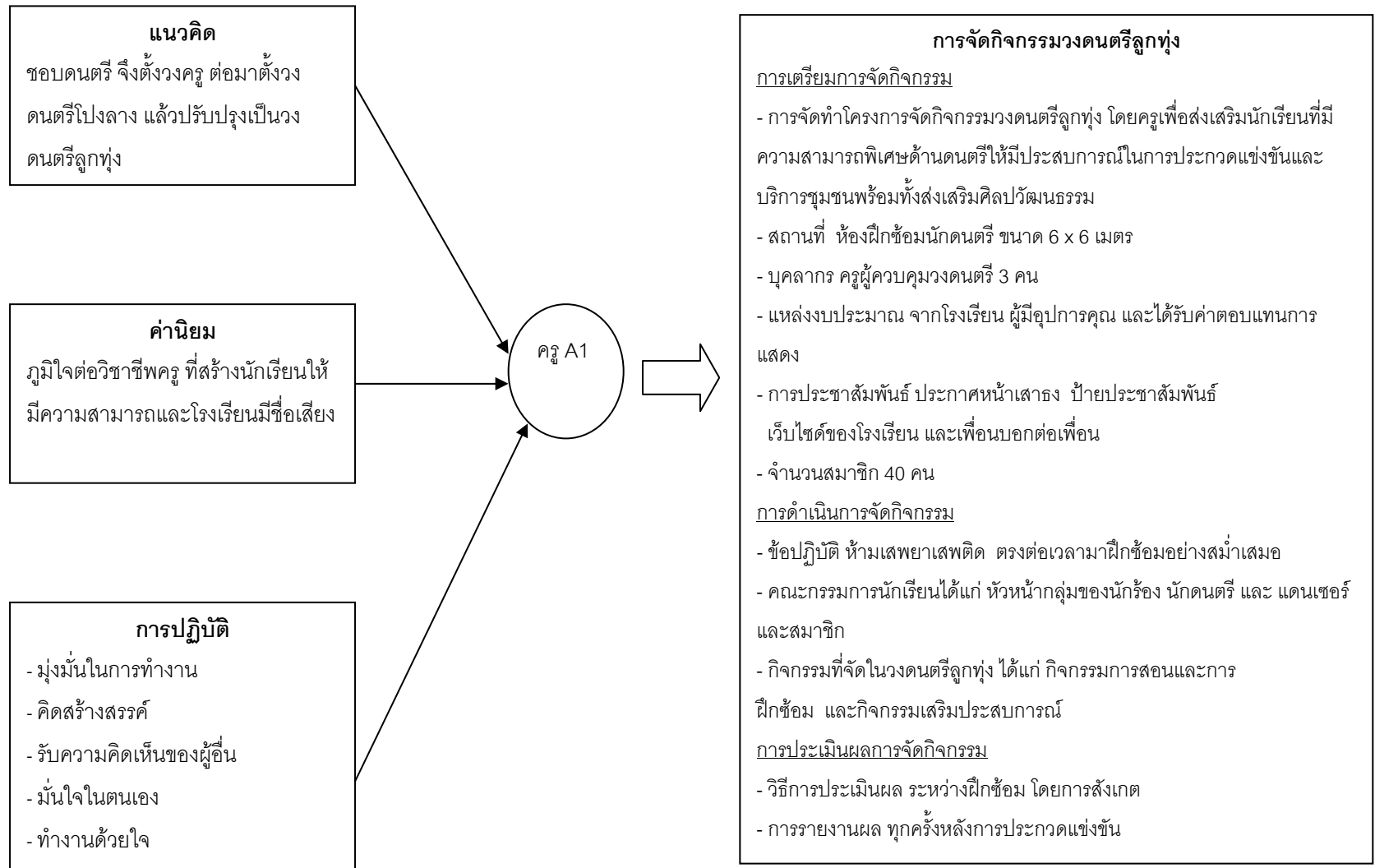
(นักเรียนโรงเรียน A / 15 ม.ค.52)

8) ผลงานของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A

- ปี 2546 ได้รับรางวัลพัฒนาเพชร ในรายการยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2547 ได้รับรางวัลพัฒนาเพชรในรายการยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2547 ได้รับรางวัลดีเด่น ในรายการยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ รอบชิงชนะเลิศ
- ปี 2548 ได้รับรางวัลพัฒนาเพชร ในรายการยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2548 ได้รับรางวัลขวัญใจมหาชน ในการประกวดชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์
- ปี 2549 ได้รับรางวัลชนะเลิศถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ในการประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง ป.ป.ส. ปี 2
- ปี 2549 ได้รับรางวัลระดับพัฒนาเพชร ในรายการยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2550 ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับมัธยมศึกษา ในการประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง ป.ป.ส. ปี 3 ชิงชนะเลิศภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2550 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ในการประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง ป.ป.ส. ปี 3 ชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย
- ปี 2550 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่ง “ชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์” ปี 3
- ปี 2550 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 ชนะเลิศถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารีในการประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง “พิมายคอนเทสต์” ครั้งที่ 2
- ปี 2550 ได้รับรางวัลชนะเลิศ ในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่ง “ชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์” ปี 3 ชิงแชมป์ประจำฤดูหนาว

- ปี 2551 ได้รับรางวัล รองชนะเลิศอันดับ 1 ในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่ง “ดาวรุ่ง ลูกทุ่งโคราช” ครั้งที่ 1 สะกิดใจ ตามล่าหาสมบัติ D7
- ปี 2551 ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองจัดโดย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2551 ได้รับรางวัลระดับพิณเพชร ในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งเยาวชน ยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ครั้งที่ 8 รอบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2551 ได้รับรางวัลชนะเลิศ ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งเยาวชน “พิมายคอนเทสต์” ครั้งที่ 3
- ปี 2551 ได้รับรางวัลชนะเลิศถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งเยาวชน “หล่มศักดิ์ คอนเทสต์” ครั้งที่ 1

รวมผลงานของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A ตั้งแต่ปี 2546 – 2551 จำนวนทั้งสิ้น 17 รางวัล จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 1 ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นแผนภาพแสดง แนวคิด ค่านิยม การปฏิบัติและการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของครู A1 ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.4 แนวคิด ค่านิยม การปฏิบัติและการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของครู A1

ตอนที่ 2 โรงเรียน B

2.1 บริบทของโรงเรียน B

โรงเรียน B เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษประจำจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือ เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จัดตั้งตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการจัดตั้งโรงเรียนรัฐบาล เมื่อวันที่ 17 เดือน มกราคม พ.ศ. 2504 มีเนื้อที่ 11 ไร่ 2 งาน 85 ตารางวา ปีการศึกษา 2551 มีจำนวนนักเรียน 2,998 คน จำนวนครู 171คน การบริหารงาน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 6 กลุ่ม ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป กลุ่มบริหารงานงบประมาณ กลุ่มงานปกครอง กลุ่มงานกิจกรรมและชุมชน มีอาคารเรียน 3 หลัง หอประชุม 1 หลัง สภามชวมชน โดยรอบโรงเรียน ประชากรมีหลากหลายอาชีพ ได้แก่ รับราชการ ค้าขาย พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างเอกชน เกษตรกรและรับจ้าง ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

โดยสภาพภายในโรงเรียน B ดังภาพที่ 4.5 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.5 สภาพภายในโรงเรียน B

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน “สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เคียงคู่คุณธรรม ดำรงตนเป็นพลเมืองดี เทคโนโลยีก้าวหน้า รู้คุณค่าวัฒนธรรมไทย ร่วมใจพัฒนาชุมชน”

2.2 แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

ด้านแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง ผู้วิจัยมุ่งนำเสนอข้อมูลของครู B1 เนื่องจากครู B1 เป็นผู้เริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งและเป็นหัวหน้ากิจกรรม ซึ่งประเด็นที่ศึกษา ได้แก่

- 1) แนวคิดในการสร้างวงดนตรีลูกทุ่งของครู B1
- 2) ค่านิยมของครู B1
- 3) การปฏิบัติของครู B1

โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู B1 ครู B2 ครู B3 ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน การสนทนากลุ่มนักเรียน และการสังเกตการปฏิบัติของครู B1 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) แนวคิดของครู B1

แนวคิดในการสร้างวงดนตรีลูกทุ่งของครู B1 นอกจากวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยยัง วิเคราะห์เอกสารระบบกิจกรรมนักเรียน ชื่อ “Best Practices สู่ความเป็นเลิศของวงดนตรีลูกทุ่ง” และ “การจัดการความรู้” พบว่า ครู B1 มีความชอบในดนตรีตั้งแต่วัยเด็ก จึงเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สาขาดุริยางค์ตะวันตก และในขณะที่เรียนนั้นได้ร่วมเล่นดนตรีกับวงดนตรีของมหาวิทยาลัย คือ CU Band พร้อมกับบางครั้งยังเป็นนักดนตรี Back Up ให้กับวงดนตรีต่างๆ ในสมัยนั้นหลายวง เช่น พุ่มพวง ดวงจันทร์ และยอดรัก สลักใจ เป็นต้น เมื่อเข้ารับราชการครูท่านเริ่มจัดตั้งวงโยธวาทิตขึ้น ในปี พ.ศ. 2532 และประสบความสำเร็จสูงสุดระดับประเทศ ในปี 2535 ได้รับรางวัล ชนะเลิศประเภท ข ถ้วยพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในขณะนั้น ครู B1 เล็งเห็นว่าการทำวงโยธวาทิต มีปัญหาค่อนข้างมาก และไม่โด่งดัง ท่านจึงได้จัดตั้งวงสตริง วงบิกแบนด์ วงแจ๊ส วงคอมโบ ตามความสามารถของนักเรียนและโอกาสที่มี ทำให้ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งคือได้รับรางวัลชนะเลิศวงโฟล์คซอง ในงานศิลปหัตถกรรม พร้อมกับได้รางวัลนักเรียนยอดเยี่ยม วงสตริงคอมโบ และมีความเห็นว่ากิจกรรมวงสตริงมีนักเรียนร่วมกิจกรรมได้น้อยเพียงวงละ 3 – 4 คน จึงเริ่มสนใจเกี่ยวกับวงดนตรีลูกทุ่ง ในครั้งแรกท่านไม่รู้ลึกซึ้งชื่นชอบเพลงลูกทุ่งมากมายนัก แต่มองเห็นว่าลูกทุ่ง กระแสค่อนข้างแรงและเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยกันครั้งละหลายคน จึงจัดตั้ง

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B ขึ้น ตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา และผลงานที่ได้รับของวงดนตรีโรงเรียน B ทำให้นักเรียนมีสถานศึกษาที่รับเข้าเรียนต่อทุกคน ประกอบกับการแข่งขันที่ต่อเนื่อง จึงทำให้การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B ดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน

“แนวที่เราเล่นจริงๆพื้นฐานของวงมาจาก บิ๊กแบนมากกว่า สไตลคือ เราเล่น CU Band มาตอนที่เรียนอยู่จุฬา เราก็เล่นกับวงต่างๆเยอะ อย่างเป็นแบกอัฟ ให้หลายคนแม้แต่พี่มพวง ยอดตรงยอดรัก ไป เมืองนงเมืองนอกก็ไปกับเขา เป็นมือปี่นมากกว่าเป็น Back Up เขาขาด ตำแหน่งนี้เราก็ไปแทนเขา”

(ครู B1 / 19 ม.ค.52)

“ถามว่าทำไมต้องทำวงขนาดใหญ่ ทำไมต้องทำวงลูกทุ่ง ผมไม่ได้คิดถึงใครลูกทุ่งขนาดนั้น เพียงแต่มองเห็นว่า ลูกทุ่งกระแสค่อนข้างแรง และเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยกันค่อนข้างเยอะ อย่างวงสตริงมีแค่ 3 – 4 คน ก็ทำได้ไม่ต้องรับภาระค่อนข้างเยอะ แต่ตอนแรกโรงเรียน ของเราทำวงโยช แล้วก็ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แล้วเราพอ แล้วปัญหา ค่อนข้างเยอะ แล้วมันไม่ดังด้วย เหนื่อยก็เหนื่อย ทำวงลูกทุ่งเนี่ย เหนื่อยน้อยกว่า แล้วดังกว่า ปัญหาน้อยกว่า”

(ครู B1 / 20 ม.ค.52)

2) ค่านิยมของครู B1

ครู B1 มีความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพครูที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถพิเศษ ด้านดนตรีเพื่ออนาคตที่ดี และทำให้ชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นที่รู้จักทั่วไป จากการสังเกตพบว่าครู B1 มักจะทำหรือพูดสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่นกล่าวว่าหากทำอย่างนี้แล้วนักเรียนจะได้อะไรบ้าง ผลที่เกิดกับนักเรียนคุ้มค่าหรือไม่ อย่างไร

“จรรยาบรรณของครูมันเสียตั้งแต่วางระบบ เราก็ไม่ได้เรียนครูนะแต่เรายังรู้สึกว่ามี ความเป็นครูมากกว่าครูบางคนด้วยซ้ำ”

(ครู B1 /19 ม.ค.52)

“ผลที่เกิดขึ้น อันดับหนึ่งก็คงเป็นชื่อเสียง”

(ครู B1 /20 ม.ค.52)

“มีคนรู้จักเมื่อก่อนไม่มีคนรู้จัก โรงเรียนB(นามสมมติ) แต่ทุกวันนี้เขารู้จักเพราะดนตรี กล้าพูดได้เลย”

(ครู B1 /21 ม.ค.52)

โดยคาดหวังให้นักเรียนประสบความสำเร็จในชีวิต มีประสบการณ์ จากการเป็นสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งด้านความสามารถและการปฏิบัติตน พร้อมทั้งเก็บเกี่ยวประสบการณ์ จากสถานที่ต่างๆทั้งภายในและต่างประเทศที่วงดนตรีเดินทางไปแสดงหรือประกวดแข่งขันเพื่อนำไปใช้ในอนาคต และท่านคิดเห็นว่านักเรียนสมาชิกของวงดนตรีได้ประสบการณ์มากกว่านักเรียนอื่นๆ รวมทั้งต้องการให้นักเรียนทำงานด้วยความรู้สึกและจิตใจที่อยากทำโดยไม่อยากให้นักเรียนคำนึงถึงค่าตอบแทนมากเกินไป เพียงแต่มองว่าค่าตอบแทนที่ได้มาถือเป็นกำลังใจ หรืออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตโดยไม่ถือเป็นเงื่อนไขสำคัญในการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B

“คาดหวัง อย่างน้อยๆเห็นเด็กประสบความสำเร็จ”

(ครู B1 / 19 ม.ค.52)

“อยากให้เขาเก็บประสบการณ์เหล่านี้เป็นประสบการณ์ของตัวเอง”

(ครู B1 / 19 ม.ค.52)

“สำหรับวงลูกทุ่งอยากหยุด มันจะเริ่มเป็นเรื่องของธุรกิจมากเกินไป ซึ่งเราไม่ได้ตั้งไว้ เด็กก็จะมองเรื่องรายได้มากเกินไป เราก็ไม่อยากให้มองเรื่องค่าตอบแทน ผลตอบแทนมากเกินไป อยากให้เขาตั้งใจพัฒนางานของเขามากที่สุดเพียงแต่ที่ว่าค่าตอบแทนที่ได้มาเป็นกำลังใจเขา อำนวยความสะดวกมากกว่า ไม่ใช่เป็นเงื่อนไข เพราะไม่งั้นถ้าเป็นงานที่ไม่ได้เงินจะไม่อยากทำ ไม่อยากให้คิดอย่างนั้น อยากให้ทำด้วยใจมากกว่า แต่เราก็พยายามไม่ให้เด็กเดือนร้อน มากกว่า”

(ครู B1 / 20 ม.ค.52)

“แต่จริงๆนะผลมันเกิดกับเด็กโดยที่เด็กไม่รู้ตัว เด็กพวกนี้เขาจะได้ประสบการณ์มหาศาล เช่นอย่างเด็กที่นั่งเรียนในห้องเขาจะไม่ค่อยได้ มีโอกาสที่จะได้ไปต่างจังหวัด เด็กพวกนี้เขาได้ไปทั่วประเทศนะ สมุย หรือต่างประเทศเขาก็ได้ไป อย่างดิสนี่แลนด์ อย่างแม่สายเขาก็ได้ข้ามเขต ไปเป็นว่าเล่น”

(ครู B1 / 20 ม.ค.52)

และมาตรฐานดนตรีที่ครู B1 สอน เป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วประเทศ ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงโดยเฉพาะนักดนตรีที่หากจบการศึกษาจากโรงเรียน B แล้ว ความสามารถทางดนตรีเป็นที่ยอมรับจากสถาบันการศึกษาหลายแห่งจึงให้โควตาเรียนต่อในระบบมหาวิทยาลัย พร้อมกับให้ทุนการศึกษา นั่นคือการเป็นสมาชิกในวงดนตรีส่งผลต่อนักเรียนโดยตรงในด้านการเรียนต่อหรือการประกอบอาชีพในอนาคต

“มาตรฐานที่เราสอนอย่างน้อยก็เป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วประเทศ”

(ครู B1 / 19 ม.ค.52)

“เล่นดนตรีมาจากไหน มาจากโรงเรียนB(นามสมมติ) เขาก็เป็นที่ยอมรับ การันตีเลย”

(ครู B1 / 20 ม.ค.52)

“พอเรามีชื่อเสียงบูป เด็กก็ได้ในเรื่องการเรียนต่อ โควต้าในเรื่องการเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยซึ่งเหมือนกับว่าเป็น port เป็นประกาศนียบัตร”

(ครู B1 / 20 ม.ค.52)

“สถาบันต่างๆเกี่ยวกับดนตรี เขาก็ยอมรับ เราจะสอนดนตรีทุกแบบทุกแนว แล้วแต่เขาชอบเขาถนัด”

(ครู B1 / 21 ม.ค.52)

3) การปฏิบัติของครู B1

การปฏิบัติของครู B1 มีลักษณะที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้หลายประเด็น ได้แก่ สร้างสรรค์ผลงาน ใหม่ๆอยู่เสมอ ไม่นิ่งอยู่กับที่ มีแนวคิดที่เป็นเอกลักษณ์ สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า เพลงและดนตรีของโรงเรียน B จะไม่เหมือนกับต้นฉบับมีการแต่งทำนองเพลงขึ้นใหม่ ซึ่งแปลกใหม่ไม่เหมือนใคร

“แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน คือเราไม่ได้เลียนแบบใคร เราสร้างสรรค์ผลงานเป็นของเรา แล้วอีกอย่างหนึ่ง มีแนวคิดที่เป็นเอกลักษณ์ของB(นามสมมติ)คือ มี อเรนจ์ใหม่ มีแนวคิดของตัวเอง ต้องดูคลิกว่านักร้องคนนี้เหมาะสมไหม ถ้าไม่ผ่านก็เข้าวงไม่ได้”

(ครู B1 / 19 ม.ค.52)

“เป็นคนที่ไม่อยู่กับที่ ไม่ยอมทำอะไรที่มันซ้ำกันนะ คือเราจะทำอะไรใหม่ๆ ไม่ทำงานที่ซ้ำๆ ถึงแม้จะทำถูกทุ่ง ก็ไม่ทำถูกทุ่งที่ซ้ำ”

(ครู B1 / 19 ม.ค.52)

รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแต่บางครั้งมักจะตัดสินใจด้วยตนเอง เพื่อแนวคิดที่หลากหลายไม่ใช่แนวเพลงของคนใดคนหนึ่ง หรือเป็นเฉพาะของครู B1 เท่านั้น บางครั้งให้ศิษย์เก่าหรือนักเรียนเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานทั้งแกะโน้ตเพลงหรือเรียบเรียงดนตรีใหม่ โดยมีครู B1 เป็นผู้ควบคุมคุณภาพ ซึ่งแสดงข้อมูลการให้สัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับการสังเกตได้ดังต่อไปนี้

“ต้องชื่นชมครู B1 (นามสมมติ) ที่เขายอมรับคนไม่มีความสามารถเข้ามาอยู่ในวงด้วยแล้ว ครู B1 เขาก็ฟัง เนี่ยเป็นข้อดี ของครู B1 เขาฟังกระทั่งคนไม่มีความรู้ทางด้านดนตรี ”

(ครู B3 / 20 ม.ค.52)

“โน้ตตอนนี้ก็ไม่ได้ทำ เมื่อก่อนทำได้ยวนี้ไม่เลย เพียงแต่บอก concept ว่าเราต้องการยั้งนี้ นะ แล้วเด็กเขาก็ไปทำ ที่เราทำยั้งนี้เพราะแนวคิดมันก็จะไม่ออกมาเป็นของเราคนเดียว แต่เราต้องการสมองใหม่ๆเราให้โจทย์ไป เขาก็จะไปตีโจทย์หลายๆแบบ แต่ละคนไป แต่ถ้าไม่ดีเราก็ไม่ผ่าน”

(ครู B1 / 21 ม.ค.52)

พยายามทำให้ดีที่สุด โดยไม่ใส่ใจฟังคนที่ให้ร้าย จากการสังเกตพบว่า ครู B1 พยายามทำทุกสิ่งให้ดีที่สุดหากเป็นสิ่งที่ท่านคิดว่าดีแล้ว ท่านจะทำอย่างเต็มที่

“เราก็พยายามทำให้ดีที่สุดคืออย่าไปฟัง ไม่ใช่หมายความว่าไม่ฟังใคร ฟังทั้งด้านบวกด้านลบ แต่เราก็อย่าไปฟังคนที่มาให้ร้าย ก็ไม่ใส่ใจไม่สนใจ จริงๆวันๆหนึ่งก็ ไม่ค่อยยุ่งกับใคร ถ้าไม่อยู่โรงเรียน เราก็ไม่ยุ่งกับใคร”

(ครู B1 / 19 ม.ค.52)

มีอุดมการณ์ในการทำงานและมีน้ำใจให้แก่บุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์ครู B1 พบว่าท่านสร้างสรรค์วงดนตรีของโรงเรียน B โดยตลอดและประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เช่น วงโยธวาทิตและวงตรี ซึ่งนอกจากวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B เองแล้ว ท่านยังได้นำนักเรียนที่เป็นหัวหน้ากลุ่มนักดนตรี แดนเซอร์และนักร้อง รวมทั้งสมาชิกที่มีทักษะเกี่ยวกับดนตรีสูงไปช่วยฝึกซ้อมให้แก่โรงเรียนอื่นมากมาย ได้แก่ โรงเรียนในภาคเหนือและภาคกลาง หลายโรงเรียนด้วยกัน โดยไม่ได้เรียกร้องค่าตอบแทนใดๆ จนทำให้โรงเรียนเหล่านั้นบางโรงเรียนได้รับรางวัลระดับพิณเพชร จากการประกวดในรายการเยาวชนมาฮา ลูกทุ่งคอนเทสต์ หลายปีติดต่อกัน รวมทั้งจากการสร้างวงดนตรีโรงเรียน B ให้มีชื่อเสียงในระดับประเทศทำให้ท่านได้รับรางวัลจากมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ในสาขาครูผู้สอนดนตรี และรางวัลผู้อนุรักษ์ดนตรีไทย(มังคละ) จากรายการคุณพระช่วย แต่ท่านไม่ได้ให้ความสำคัญกับรางวัล เนื่องจากผู้วิจัยขอดูหลักฐานรางวัล แต่ท่านบอกว่าไม่ทราบอยู่ที่ไหน ต้องใช้เวลาในการหา เพราะได้แต่ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่ได้หันกลับมามองรางวัลที่ตนเคยได้รับ

“ถ้าตอนนี้ในเรื่องของวงลูกทุ่ง อยากหยุด เพราะว่ามันน่าจะหยุดแล้วขอแข่ง match นี้ match เดียวก็อยากสร้างในมันสวยๆ สร้างเป็นตำนาน เพราะว่ายิ่งทำมันจะยิ่งไม่ใช่อุดมการณ์แล้ว เยอะไปเรื่อยเปื่อยแล้วเป็นภาระค่อนข้างเยอะ งานอะไรที่พัฒนาคนตรีกำลังมองอยู่ว่าจะทำอะไร ทางมหา'ลัยเขาก็มองว่าจะทำเกี่ยวกับ มัธยมดนตรี ก็ลองดูว่าจะพัฒนาได้อย่างไร”

(ครู B1 / 19 ม.ค.52)

ใช้หลักเหตุผลในการปฏิบัติ ซึ่งครู B1 มักจะมีเหตุผลรอบด้านเพื่อตัดสินใจ บางอย่าง เช่น การเลือกเพลงเพื่อประกวดแข่งขัน ต้องมีความเหมาะสมทุกด้าน ทั้งความสามารถของนักร้อง นักดนตรี เป็นต้น

“เวลาเลือกเพลงส่วนใหญ่ก็จะเลือกคนเดียวแต่ก็ดูความเหมาะสม บางทีขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายขึ้นอยู่กับตัวโจทย์ของนักร้อง ว่านักร้อง เป็นใครแล้วเหมาะสมตรงไหน บางทีไม่ใช่ว่าอยากร้องเพลงนี้ ก็ต้องทำไม่ใช่ นักร้องนักดนตรี เฮ้ยเพลงนี้ลำบากนะ ถ้าเล่นเพลงนี้นักดนตรีลำบากนะ ต้องมีเหตุผลหลายๆจุดที่จะมาแย้งกันแล้วก็สรุป ควรจะเป็นเพลงที่เก่าเป็นเพลงอมตะ ยิ่งถ้าได้รางวัลก็ยิ่งดี”

(ครู B1 / 19 ม.ค.52)

มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

“อย่างตอนแรกเลย ยามาฮาถูกทุ้งคอนเทสต์ เราแพ้อ้าง ชนะบ้าง เราทำจนกระทั่งเราชนะเราก็หยุดเลย เราทำได้แล้ว ปีนี้ไม่ได้ไปเพราะเราได้ถ้วยปี 49 แล้ว ก็เลยพอ เพราะอีกอย่างหนึ่งนะเราเข้าใจความรู้สึกของหลายโรงเรียนนะ ที่อยากรู้สึกของการเป็นแชมป์ ความรู้เสียใจ ความรู้สึกเป็นแชมป์เราผ่านมามากแล้ว เราก็อยากให้ โรงเรียน อื่นๆ ได้รู้สึกด้วย”

(ครู B1 / 19 ม.ค.52)

ทำทุกสิ่งอย่างด้วยมีทัศนคติว่าเอาใจใส่เข้าไปในงาน ด้วยความรู้สึกอยากจะทำ ไม่ใช่การบังคับให้นักเรียนปฏิบัติตาม

“ เป็นเรื่องของความพร้อมความประพฤติต่างๆ ความรับผิดชอบ จะเห็นว่าหลายๆโรงเรียนจะตีโจทย์ตรงนี้ผิด ไปชูเด็กบ้าง บางคนร้องให้ไป เป่าแตรไป ผมมองเห็นว่ามันไม่ใช่ วงโยชหลายวง ดนตรีไม่ใช่อย่างนั้น แล้วก็สอนเด็กตลอดเวลาว่า อะไรก็ตามที่เป็นทำด้วยความรู้สึกอยากจะทำ จะทำได้ดีกว่า และเด็กที่เข้ามาหาเราเนี่ยต้องเกิดจากความอยากจะทำ ต้องอยู่ในระบบให้ได้”

(ครู B1 / 20 ม.ค. 52)

มีความสามารถทางดนตรีสูง จากการสังเกตพบว่า ท่านสามารถเล่นดนตรีได้หลายประเภท ทั้งดนตรีไทย แจ๊ส สากลและดนตรีพื้นเมือง ได้แก่ กีตาร์ คีย์บอร์ด กลองและมังกะ เป็นต้น นอกจากนี้ท่านยังสามารถเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรี และรู้ว่าใครมีความสามารถอย่างไร พร้อมกับเลือกเครื่องดนตรีที่มีความสามารถสูงให้โดดเด่นในการประกวดแข่งขัน เพื่อแสดงจุดเด่นของวงดนตรีโรงเรียน B อย่างชัดเจน

“อาจารย์เขาเก่งเลือกตามความสามารถของบุคลากร พี่มองว่าครู B1 เขาเก่งมาก ทางดนตรี”

(ครู B2 / 20 ม.ค.52)

“การทำงานเน้น ปฏิบัติจริงใช้ได้จริงมากกว่า แหกตาไม่ได้ คือหลายๆวง เราเห็นมาว่าใช้คอมฯบ้าง แล้วก็ตอนสอบดนตรีกับเราสอนเดี่ยวเลย มองดูชาวบ้าน มองมือชาวบ้านเป่าก็เป่าไม่ออก เหมือนกับสอบตัวต่อตัวเลย มันสกรีนเด็ก”

2.3 การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่มนักเรียน และการวิเคราะห์เอกสารด้านการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ผู้วิจัยเสนอประเด็นตามลำดับดังนี้

- 1) ประวัติและความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B
 - 2) การเตรียมการจัดกิจกรรม
 - 3) การดำเนินการจัดกิจกรรม
 - 4) การประเมินการจัดกิจกรรม
 - 5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกิจกรรม
 - 6) จุดเด่นของวงดนตรี
 - 7) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B
 - 8) ผลงานของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B
- โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ประวัติและความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B เริ่มจากการก่อตั้งวงโยธวาทิต เมื่อปี พ.ศ. 2532 เป็นกิจกรรมภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกในความสามารถด้านดนตรี และวงโยธวาทิตของโรงเรียนประสบความสำเร็จมีผลงานชนะเลิศถ้วยพระราชทานฯ ประเภท ข ในขณะนั้นครูผู้ก่อตั้ง เห็นว่าการทำวงโยธวาทิต มีปัญหาค่อนข้างมาก และไม่ดัง จึงได้จัดตั้งวงสตริง ทำให้ได้รับรางวัลชนะเลิศวงโฟล์คซอง ในงานศิลปหัตถกรรม ชนะเลิศวงสตริงพร้อมกับชนะเลิศได้รางวัลนักร้องยอดเยี่ยม วงสตริงคอมโบ และมีความเห็นว่ากิจกรรมวงสตริงนี้มีนักเรียนร่วมกิจกรรมได้น้อยประมาณ 3 – 4 คน จึงเริ่มสนใจเกี่ยวกับวงดนตรีลูกทุ่ง ในครั้งแรกท่านไม่ได้รู้สึกคลั่งไคล้เพลงลูกทุ่งมากมายนัก แต่มองเห็นว่าลูกทุ่งกระแสค่อนข้างแรงและเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยกันค่อนข้างเยอะ จึงจัดตั้งวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B ขึ้น

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B มีครูผู้ควบคุมวงดนตรี 3 คน ให้นามสมมติดังนี้ ครู B1 ครู B2 และ ครู B3 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ครู B1 เป็นหัวหน้ากิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง เพศชาย อายุ 44 ปี อายุราชการ 22 ปี ปฏิบัติงานในโรงเรียนนี้เป็นเวลา 22 ปี สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง 8 ปี วุฒิการศึกษา ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาดุริยางค์ตะวันตก สถานภาพสมรส วิทยฐานะชำนาญการ

ครู B2 เป็นครูผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง เพศหญิง อายุ 56 ปี อายุราชการ 33 ปี ปฏิบัติงานในโรงเรียนนี้เป็นเวลา 23 ปี ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง 8 ปี วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตร์บัณฑิต(สังคมศึกษา) สถานภาพสมรส วิทยฐานะชำนาญการ

ครู B3 เป็นครูผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง เพศหญิง อายุ 55 ปี อายุราชการ 32 ปี ปฏิบัติงานในโรงเรียนนี้เป็นเวลา 25 ปี ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง 8 ปี วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตร์บัณฑิต(ภาษาไทย) สถานภาพสมรส วิทยฐานะชำนาญการ

2) การเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

การเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B ประกอบด้วย

- การจัดทำโครงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
- การเตรียมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆ
- การเตรียมด้านบุคลากรของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B
- การเตรียมด้านงบประมาณของโรงเรียน B
- การประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B
- สมาชิกกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

โดยมีรายละเอียดดังนี้

- การจัดทำโครงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

การจัดทำโครงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้ควบคุมวงดนตรี 3 ท่านและนักเรียนสมาชิกวงดนตรีลูกทุ่ง พบว่าครูทั้ง 3 ท่านดำเนินการเขียนโครงการ ชื่อโครงการ “โครงการความเป็นเลิศทางการดนตรี” ซึ่งเป็นโครงการที่เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีได้มีประสบการณ์ในการประกวดและแข่งขันในระดับประเทศ ช่วยงานต่างๆของชุมชน และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติสืบต่อไป นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเขียนโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติ โดยมีหลักการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ให้มีความหลากหลายตามความต้องการของนักเรียนมากที่สุด ด้านการจัดทำโครงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งไม่พบปัญหา การวางแผนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง โดยวางแผนเป็นรายปี เพราะเกี่ยวข้องกับงบประมาณที่ฝ่ายบริหารต้องจัดหา และพบว่าหากโรงเรียนวางแผนเข้าแข่งขันรายการใหญ่ เช่น ยามาฮ่า และชิงช้าสวรรค์ จะต้องใช้งบประมาณครั้งละไม่ต่ำกว่า 150,000 บาท โดยครูผู้ควบคุมวงดนตรีเป็นผู้วางแผน ส่วนการวางแผนในการเลือกเพลงเพื่อประกวด

แข่งขัน ทุกคนในวงดนตรี ได้แก่ ครูผู้ควบคุมวงดนตรี และนักเรียนสมาชิก และคณะกรรมการศิษย์เก่า ร่วมกันวางแผนเลือกเพลง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบด้าน ความถนัดของนักดนตรี ความสามารถของนักร้องเมื่อเลือกเพลงได้แล้ว จึงวางแผนด้านการปรับและเรียบเรียงทำนองเพลงใหม่

- การเตรียมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆ ของโรงเรียน B

การเตรียมด้านอาคารสถานที่ เครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆ ทางโรงเรียน สนับสนุนห้องซ้อมแดนเซอร์ 1 ห้อง ขนาด กว้าง 8 เมตร ยาว 8 เมตร ภายในประกอบด้วยตู้เก็บชุดแดนเซอร์ ตู้เก็บรองเท้า ตู้เก็บถ้วยรางวัล และมีกระจกขนาดกว้าง 1.5 เมตร กว้าง 3.5 เมตร นอกจากนี้ยังมีห้องนักดนตรี 1 ห้อง มีขนาด กว้าง 8 เมตร ยาว 8 เมตร ภายในประกอบด้วยตู้เก็บเครื่องดนตรี ทั้ง 2 ห้องมีเครื่องปรับอากาศ แต่ไม่มีห้องฝึกซ้อมรวม สำหรับการฝึกซ้อมรวมวงใช้บริเวณใต้หอประชุมของโรงเรียน ปัญหาด้านการเตรียมอาคารสถานที่ พบว่า ห้องฝึกซ้อมแดนเซอร์มีขนาดเล็กเกินไป เมื่อเทียบกับจำนวนแดนเซอร์ ทำให้ไม่สามารถฝึกซ้อมแดนเซอร์ได้ทั้งหมดในเวลาเดียวกัน และจากการสังเกตพบว่า ทั้งห้องฝึกซ้อมแดนเซอร์และห้องฝึกซ้อมนักดนตรี มีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย มีตู้เก็บเสื้อผ้า และรองเท้าเป็นสัดส่วน ดังภาพ 4.6 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.6 ห้องฝึกซ้อมดนตรีและห้องฝึกซ้อมแดนเซอร์ของโรงเรียน B

- การเตรียมด้านบุคลากรของโรงเรียน B

การเตรียมด้านบุคลากร วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B มีครูผู้ควบคุมวงดนตรี 3 ท่าน ผู้วิจัยให้นามสมมติแก่ครูทั้งสามท่าน ดังนี้ ครู B1 ครู B2 และ ครู B3 โดยครู B1 เป็นหัวหน้าวงดนตรี มีหน้าที่ดูแลและควบคุมนักดนตรี คัดเลือกเพลงที่จะใช้ในการประกวดแข่งขัน วางแผนด้านดนตรี ครู B2 มีหน้าที่ควบคุมและดูแลทั่วไป รวมทั้งภาพรวมของวงดนตรี และ ครู B3 มีหน้าที่ดูแลด้านการเงิน ได้แก่ การใช้จ่ายภายในวง รวมทั้งค่าตอบแทนของครูผู้ควบคุมวงดนตรี ผู้ฝึกสอนดนตรีและแดนเซอร์ และสมาชิกวงดนตรี สำหรับบุคคลอื่น ๆ ที่มาช่วยในการจัดกิจกรรมได้แก่ ศิษย์เก่าที่จบจากโรงเรียนนี้และเคยเป็นสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งวงนี้มาก่อน ซึ่งปัจจุบันกำลังศึกษาที่มหาวิทยาลัยนเรศวรและมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 4 คน มีหน้าที่ฝึกซ้อมดนตรีแก่นักเรียนสมาชิก ส่วนคณะกรรมการฝึกซ้อมแดนเซอร์เป็นรุ่นพี่ที่ได้รับการติดต่อให้มาช่วยสอนและศิษย์เก่าที่จบจากโรงเรียนนี้และเคยเป็นสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งวงนี้มาก่อน ซึ่งปัจจุบัน

กำลังศึกษาที่มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 4 คน จากการสังเกตพบว่าศิษย์เก่าจะเข้ามาช่วย
ควบคุม ดูแลนักดนตรีและแดนเซอร์ พร้อมทั้งแนะนำปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเป็นประจำ

- การเตรียมด้านงบประมาณของโรงเรียน B

การเตรียมด้านงบประมาณ ในแต่ละปีใช้งบประมาณทั้งสิ้นกว่า 1 ล้านบาท ซึ่งแยกจากงบประมาณวิชาการในโรงเรียน สำหรับแหล่งงบประมาณได้แก่การรับบริจาคจาก
ชมรมครูผู้ปกครอง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล วัด ศิษย์เก่า
และในบางปีมีการจัดกิจกรรมพิเศษ ได้แก่ การทอดผ้าป่า และการจัดคอนเสิร์ต โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อพัฒนาดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนโดยเฉพาะจึงไม่พบปัญหาในด้านงบประมาณของโรงเรียนB

“งบประมาณ ผอ.แบ่งจัดสรรงบประมาณก็จะแบ่งงบไว้ให้ ก็คือบความเป็นเลิศทางดนตรี
ของเรามีความเป็นเลิศทางดนตรีและกีฬา ที่แบ่งออกจากวิชาการ”

(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

“งบประมาณ แต่ละงบ จะแยกกันชัดเจน จะชัดเจนมาก อย่างถามว่าปีนี้จะมีแข่งไหม อะไร
ผมจะได้หาเงินไว้ให้ เป็นบชมรมครูผู้ปกครอง เงินก้อนนี้ เป็นบที่หาเป็นพิเศษ ซึ่งจะไม่เกี่ยวกับ
งานวิชาการ เพราะฉะนั้นวิชาการจะว่าไม่ได้ว่า มั่วแต่สนับสนุนวงลูกทุ่ง โรงเรียนที่จะไม่เป็นแยก
ชัดเจน และผู้บริหารจะบอกกับพี่ชัดเจนเลยว่า คุณนะมีหน้าที่ดูแลนักเรียน ผมนะมีหน้าที่หาเงิน
ที่จะไม่มีส่วนในการหาเงินด้วย”

(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

- การประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

การประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ประกอบด้วย การ
ประชาสัมพันธ์รับสมัครสมาชิกและประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงรางวัลที่ได้รับจากการประกวดแข่งขันใน
เวทีต่างๆ โดยวารสารของโรงเรียน ประกาศหน้าเสาธง ป้ายประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ของโรงเรียน
และเพื่อนบอกต่อเพื่อน สำหรับปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ไม่พบปัญหาใดๆ สอดคล้องกับการ
สังเกตพบว่า โรงเรียน B จะประกาศกิจกรรมต่างๆช่วงกิจกรรมหน้าเสาธง หลังร้องเพลงชาติ และ
สวดมนต์ รวมทั้งกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง และพบการประชาสัมพันธ์รางวัลที่ได้รับจากการประกวด
แข่งขัน ในเว็บไซต์ของโรงเรียนและบริเวณป้ายหน้าโรงเรียนทำจากไม้ ขนาด กว้าง 1 เมตร ยาว 1
เมตร

- สมาชิกกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

ด้านคุณสมบัติ สมาชิกของวงดนตรีต้องมีความสามารถและใจรักในดนตรีหรือการเต้น และพบว่านักเรียนจำนวนมากมีความสนใจในกิจกรรมแต่หากนักเรียนไม่มีใจรักด้านนี้จริงจะไม่สามารถฝึกซ้อมได้เป็นเวลานาน เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวสมาชิกต้องมีความอดทนสูงมาก นักเรียนต้องเป็นสมาชิกของชุมนุมวงดนตรีลูกทุ่ง ซึ่งหากนักเรียนคนใดมีความสามารถโดดเด่นและมีความประพฤติดี จึงได้เป็นสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่ง อีกประการคือนักเรียนเข้ามาในโรงเรียนด้วยโควต้าพิเศษด้านดนตรี ปัจจุบันปี 2551 มีสมาชิก 40 คน เป็นนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 และไม่พบปัญหาด้านสมาชิกของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า นักเรียนมีตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 และต่างทำหน้าที่ของตนเองอย่างดี

“การเข้ามา ก็อย่างแรกต้องสมัครใจ เราก็คิดอีกที่ว่า ความสามารถพอไหม ถ้าฝีมือไม่ถึงก็ไม่เอาเหมือนกันอย่างความประพฤติไม่ดีก็ไม่เอาเหมือนกัน”

(ครู B1 / 19 ม.ค. 52)

“เวลาเด็กเข้าเรียนเด็กบางคนเขามาด้วยโควต้าพิเศษ นักร้องบาง แดนเซอร์บ้าง ดนตรี ศิลปะ กีฬา”

(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

- การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ทุกด้าน และมีความต่อเนื่องทั้งด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า โรงเรียนมีอุปกรณ์ เครื่องดนตรี และสถานที่ อื่นๆ เพียงพอ การพัฒนาบุคลากร โดยมีวิธีการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ ให้นักผู้ควบคุมวงดนตรีเข้าอบรมเกี่ยวกับดนตรี และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือสนับสนุนการแสดงดนตรีตามงานต่างๆ ซึ่งพบว่าการแสดงดนตรีตามงานต่างๆสามารถช่วยพัฒนาทักษะของสมาชิกวงดนตรีในหลายด้าน ได้แก่ ความกล้าแสดงออก ความรับผิดชอบ ความสามัคคีและนักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์กับสมาชิกของวงดนตรีอย่างมากเนื่องจาก สมาชิกของวงดนตรีส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีปัญหาครอบครัว รวมทั้งผู้ปกครองมีรายได้น้อย ซึ่งสามารถนำรายได้จากการแสดงนี้ไปช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะสมาชิกของวงดนตรีมีรายได้เฉลี่ยเดือน

ละประมาณ 3,000 – 5,000 บาท และพบว่าผู้มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมนี้ นอกจากภายในโรงเรียนแล้วยังมีชุมชนรอบโรงเรียน ได้แก่ วัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ชมรมครูและผู้ปกครอง อีกด้วย สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“การสนับสนุน ดีมาก ต่อเนื่อง งานวิชาการก็ต้องเอื้อให้เด็กด้วย เขาก็จะขออนุญาตไป แล้วก็อนุโลมให้เด็ก สอบอาจจะติดงาน สอบที่หลัง แต่ก็มิรู้เรื่องบ้าง ไม่รวมมือบ้าง ที่สำคัญที่สุด คือ ผอ. ต้องสนับสนุน เป็นผลดีด้วยเพราะเราต้องใช้งบมาก”

(ครู B1 / 19 ม.ค. 52)

“ถ้าไม่พอเนี่ย ก็ผอ. จะคุยกับชมรมแต่ไม่เกี่ยวกับงานวิชาการ คอนเสิร์ตผอ.คิด ทุกครั้ง เราก็จัดผ้าป่า เราก็จะแยกออกมาจากงบการศึกษา มีอยู่ปีหนึ่งทอดผ้าป่าได้ เจ็ดแสนกว่าบาทเยอะมาก มีส่วนร่วมเยอะมาก เขาขอของเพิ่มนะ”

(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

“เมื่อไรเอ่ยปากให้เขาช่วยเหลือ เมื่อไรที่ต้องการกำลังช่วยเหลือ อย่างฝ่ายศิลป์ ให้วาด ฉาก บางที สามวันเจ็ดวันให้เขาวาดฉาก ทันที ไม่มีบ่นตะงอดตะแงด ไม่มีบ่น เพราะเขาถือว่าเป็นงานโรงเรียน”

(ครู B3 / 19 ม.ค. 52)

“ผู้ช่วย อบต. เทศบาล วัด ผู้ปกครอง ทอดผ้าป่าปีเดียว ปี 48 เพื่อเอาเงินทำวง อย่างเดียววางวัดฤดูประสงค์ ผ้าป่า ได้แก่ ศิษย์เก่า ผู้ปกครองบ้จจ่ายเงินที่เราสนับสนุนไม่ได้เอาเงินหลวง แต่เป็นคนเสิร์ท ผู้ปกครอง วัดบ้างต่างๆ ทุกครั้ง ผมต้องสนับสนุน ถ้าไม่แล้วจะเอาเงินที่ไหน”

(ผู้บริหารโรงเรียน / 20 ม.ค. 52)

2) การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ประกอบด้วย

- การปฐมนิเทศสมาชิกและข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรม
- คณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรม
- กิจกรรมที่จัดในวงดนตรีลูกทุ่ง
- การติดตามดูแลการจัดกิจกรรม

เก็บรวบรวมข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ครูผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียนสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่ง การสนทนากลุ่มนักเรียน การสังเกตการจัด กิจกรรม และการวิเคราะห์เอกสาร มีรายละเอียดของแต่ละด้านดังต่อไปนี้

- การปฐมนิเทศสมาชิกและข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรี ลูกทุ่งของโรงเรียน B

ด้านการปฐมนิเทศสมาชิก มีการปฐมนิเทศให้แก่สมาชิกใหม่โดยการพูดคุย เกี่ยวกับเรื่องการซ้อมดนตรีและเรื่องการปฏิบัติตนทั่วไป รวมทั้ง ข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรม วงดนตรีลูกทุ่ง ได้แก่ ต้องมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีความอดทน สำหรับข้อห้ามของการ เป็นสมาชิกวงดนตรีลูกทุ่งเป็นเรื่องทั่วไป แต่ที่สำคัญที่สุดคือ เรื่องชู้สาว เนื่องจากทำให้เสียระบบ การทำงาน เสียสมาธิในการฝึกซ้อมและไม่เหมาะกับวัยของนักเรียน ไม่พบปัญหาด้านการ ปฐมนิเทศและข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า นักเรียนมีความ สนับสนุนกันแบบเพื่อนร่วมงานไม่มีปัญหาชู้สาวในวงดนตรี

“ข้อห้าม เยอะ ห้ามเรื่องแรกเลย ชู้สาว มีแล้วเสียระบบ”

(ครู B1 / 19 ม.ค. 52)

“ห้ามเรื่องชู้สาวเด็ดขาดค่ะ”

(นักเรียนโรงเรียน B / 19 ม.ค. 52)

“ที่ห้ามแน่ๆคือเรื่องชู้สาวค่ะ มีแล้วเสียหาย และไม่เหมาะกับวัยของเขา”

(ครู B1 / 19 ม.ค. 52)

- คณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรม วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

คณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมวง ดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรม ได้แก่ ผู้จัดการวง ดนตรี 1 คน และครูผู้ควบคุมวงดนตรี 3 ท่าน มีหน้าที่กำกับดูแล นักเรียนสมาชิกวงดนตรี ในส่วน ของคณะกรรมการดำเนินงานของนักเรียน ได้มาจากการแต่งตั้งโดยครู มีตำแหน่งหัวหน้าแต่ละ กลุ่มได้แก่ หัวหน้านักดนตรี หัวหน้าแดนเซอร์และหัวหน้านักร้อง ให้มีหน้าที่ กำกับ ติดตาม ดูแล การฝึกซ้อมและประสานงานกับครูผู้ควบคุมวงดนตรี ส่วนนักเรียนสมาชิกทุกคนมีหน้าที่เตรียม

และจัดเก็บเครื่องดนตรีของตนเองและอุปกรณ์อื่นที่ใช้ฝึกซ้อมและไปประกวดหรือแสดงตามงานต่างๆให้เรียบร้อย สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า นักเรียนจัดเตรียมเครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นด้วยตนเองก่อนแล้วจึงช่วยเหลือเพื่อนที่หลัง เมื่อซ้อมเสร็จเก็บเครื่องดนตรีด้วยตนเอง สำหรับคณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการไม่พบปัญหา เนื่องจากบุคลากรทุกคนในวงดนตรีให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า บุคลากรทุกคนต่างทำหน้าที่ของตนและร่วมมือกันในการดำเนินการทำงานเป็นอย่างดี

“การเตรียม ของใครของมันถ้าคนไหนเยอะเราก็ช่วยกันแต่ว่าดูของตัวเองก่อน เอารับผิดชอบตัวเองให้ดีที่สุดก่อน อย่างนักเรียนก็ขงไมล์ ขนตู้”

(นักดนตรีโรงเรียน B / 19 ม.ค. 52)

“คณะกรรมการ จะมีรุ่นพี่ที่เขาจบไปแล้วจะคุมดนตรี เก่งมากคะ ชื่อพี่ป้อง ช่วยอาจารย์พี่โบก็สอนแดนเซอร์ ส่วนนักเรียนถ้าวันไหนซ้อมดนตรีก็ไปอยู่กับนักดนตรี ถ้าวันไหนซ้อมเต้นก็ไปอยู่กับแดนเซอร์ มีหัวหน้าแต่ละอย่าง แต่ละ part หัวหน้ามีหน้าที่ช่วยคุณ ครู B1 ก็จะสั่งลงมาให้พี่ที่เป็นหัวหน้าช่วย พี่หนูอะไรเงี้ยคะ นะนักเรียนเวลานี้มาซ้อมนะ จะไปบอกกันเอง ภายใน section”

(นักเรียนโรงเรียน B / 19 ม.ค. 52)

“ก็คือก็จะมีหัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่ม และรับคำสั่งจากผม เวลามีปัญหาอะไรก็จะคอยรายงานเรา เราจะคอยดูอยู่ห่างๆ ถ้ามีปัญหาเราก็จะเข้ามา อย่างเด็กเล่นผิด ไม่มีระเบียบวินัยอะไรเงี้ย เราก็เข้ามาตักเตือน”

(ครู B1 / 19 ม.ค. 52)

- กิจกรรมที่จัดในวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

กิจกรรมที่จัดในวงดนตรีลูกทุ่ง ประกอบด้วยกิจกรรมสอนและฝึกซ้อม และกิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมการสอนและฝึกซ้อมเพื่อปรับปรุงเทคนิค ความแม่นยำและความชำนาญ เวลาในการฝึกซ้อม แบ่งเป็นซ้อมปกติและซ้อมเพื่อแข่งขัน ใช้วันจันทร์ ถึงศุกร์ เวลาประมาณ 18.00 – 21.00 น. และเสาร์ – อาทิตย์ สำหรับการซ้อมเพื่อการแข่งขันเพิ่มช่วงซ้อมในเวลา 12.00 – 13.00 น. ไม่มีเข้าค่ายจัดกิจกรรมเนื่องจากซ้อมเป็นประจำสม่ำเสมอ มีการ

ฝึกซ้อมเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม หลังจากแยกฝึกซ้อมรายบุคคลและรายกลุ่มแล้ว ครูที่ปรึกษาหรือหัวหน้าวงหรือคณะกรรมการศิษย์เก่าเรียกวงวง และฝึกซ้อมวงวง บรรยากาศในการจัดกิจกรรมนักเรียนมีความสนิทสนมกันดีมาก ครูที่ปรึกษาเป็นกันเองแต่มีความจริงจัง ให้ออกสนักเรียนในการแสดงความคิดเห็นในการฝึกซ้อม นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการฝึกซ้อมตลอดเวลาเต็มทีทุกครั้งเหมือนประกวดแข่งขันบนเวที ครูและคณะกรรมการศิษย์เก่ามีการให้ข้อเสนอแนะในการฝึกซ้อมทุกครั้ง โดยบอกในจุดที่ควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรม ดังภาพ 4.7

ภาพที่ 4.7 กิจกรรมการฝึกซ้อมของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B

ส่วนกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้แก่ การประกวดแข่งขัน การบริการชุมชน กิจกรรมปีใหม่ การเผยแพร่วัฒนธรรม และการแสดงตามงานพร้อมทั้งได้เรียนรู้จากแหล่งที่วงดนตรีไปแสดงหรือประกวดแข่งขัน

“หลักการจัดกิจกรรม กิจกรรมที่จัดตลอดเวลาคือ ปีใหม่ ทุกปีเต็มที่ และแหล่งเรียนรู้ที่สถานที่ๆเราไปแข่ง อย่างสมุทรปราการ สมุทรสงคราม มีแหล่งเรียนรู้อะไร เราก็จะพาไป มีเมืองจำลอง สวมนงนุช คือจะพาไปหมด อย่างไปชลบุรี พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ สุพรรณ ก็บึงชวาก เนี่ย อะไรอย่างเนี่ยแหล่งเรียนรู้เหล่านี้เด็กอื่นไม่รู้จัก ไม่ได้รับ ได้มากกว่าหลายเท่า ให้เด็กได้ประสบการณ์ เล่นทะเล อย่างสมุย พี่แะกกลางทางคือทุ่งวัวแล่น เด็กก็ได้เล่นทะเล พักไปเลย แล้วค่าตัวไม่มีนะ กินอยู่มีอันครุเลย กินทะเลเด็กก็ทะเล อย่างกาญจนบุรีพี่ก็พาไปดูโรงถ่ายพระนเรศวร อย่างไปสะพานข้ามแม่น้ำแคว เนี่ยลำบากยากแค้นแค่นั้น อังกฤษ อเมริกา เป็นใช้มาลาเรียตายไปเท่าไร ญี่ปุ่น อะไรต่ออะไร อย่างน้อยก็ได้ประวัติศาสตร์ เนี่ยคือกิจกรรมเสริม แต่ขณะมาเมื่อไร เราจัดเลี้ยงเต็มที่ได้ภูมิอกภูมิใจ”

(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

“กิจกรรมหนึ่งที่ทำให้เด็กได้คือการไปออกงาน จะช่วยได้เยอะด้านการแสดงออก ด้านความมั่นใจ ไม่ตื่นเวที ถ้าไม่ได้ออกไปไหนเลย ก็จะตื่น มัวแต่ซ้อมๆก็จะตื่นเวที”

(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

“ที่อยากให้เด็กได้อยากให้เด็กรู้ว่าชีวิตของเรามันไม่ได้มีอะไรสำเร็จทุกอย่าง ดีทุกอย่าง มันต้องมีดีและไม่ดี แพ้ชนะปะปนกัน เพราะฉะนั้นเด็กของเราต้องรู้จักแพ้ชนะ เป็น ถ้าไม่รู้จักมันก็จะเกิดเหตุการณ์ที่ว่า เกรตไม่ถึงสาม วิศวะโดดตึกตาย จุฬายา ต้องอะไรก็ได้ ๆ เพราะฉะนั้นทุกวันนี้สอนเด็ก โดยเฉพาะนักดนตรีเธอต้องระลึกไว้เสริมว่าชีวิตมี 2 ด้านเสมอ ด้านสมหวังไม่สมหวัง จากที่เด็กเห็นมันเกิดกับตัวเรา เราก็จะมีความสุข อย่าไปสอนความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด อยากให้ใช้ชีวิตเป็น รู้ทันเขาไม่เอาเปรียบ ใคร”

(ผู้บริหารโรงเรียน B / 20 ม.ค. 52)

- การติดตามดูแลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

การติดตามดูแลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ครูผู้ควบคุมวงดนตรีทั้ง 3 ท่านติดตามดูแลนักเรียนตลอดเวลา โดยมาช่วงเวลาซ้อมเป็นระยะๆ และเป็นที่ปรึกษาพร้อมทั้งประสานงานต่างๆภายในวงดนตรี ซึ่งครูรู้จักนักเรียนทุกคน ในทุกด้าน ได้แก่ด้านการเรียน ด้านการเป็นสมาชิกของวงดนตรี และด้านครอบครัว โดยติดตามแก้ไขปัญหานักเรียนทุกคน นอกจากนี้ครูยังมีศิษย์เก่าเข้ามาดูแลการฝึกซ้อมของนักเรียนสมาชิกของวงดนตรีทุกครั้งอย่างใกล้ชิด พร้อม

ทั้งช่วยแก้ปัญหาต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้น สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า ครูและศิษย์เก่า เข้ามาดูแล การฝึกซ้อมและตามไปให้กำลังใจในการประกวดแข่งขันต่างๆ เสมอ

“ไม่มีปัญหาการติดตามเพราะเด็กอยู่ในกรอบ สร้างปัญหาอะไร มากมายไม่มี มึงมาพา ไวยจะไม่มีพี่จะปรามตลอด เด็กก็ขอโทษค่ะ เด็กครูว่าง่าย ว่านอนสอนง่าย”

(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

4) การประเมินผลการจัดกิจกรรม

ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง จำแนกเป็น

- วิธีการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
- การรายงานผลการจัดกิจกรรม

โดยมีรายละเอียดดังนี้

- วิธีการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

วิธีการประเมินผลกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B มีการ ประเมินผลทุกครั้ง ระหว่างการฝึกซ้อมเพื่อปรับปรุง แก้ไขข้อผิดพลาดระหว่างการฝึกซ้อม โดยการ พูดคุยระหว่างนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับศิษย์เก่าหรือครู หากพบข้อผิดพลาดจะหยุดพูดคุย กันเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า ระหว่างการฝึกซ้อมเมื่อมี ข้อผิดพลาดเกิดขึ้นจะปรับปรุงแก้ไขสม่ำเสมอ กรณีการประเมินผลจากการประกวดแข่งขัน โดย ฟังคำแนะนำของกรรมการที่ทำหน้าที่ตัดสินผลการประกวดแข่งขัน ว่าจุดเด่นและจุดด้อยของการ แสดงมีอะไรบ้าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องด้วยการพูดคุยระหว่างครูผู้ควบคุมวงดนตรี ทั้ง 3 ท่าน หากมีส่วนที่เกี่ยวกับนักเรียนจะต้องแก้ไข ครูจึงบอกให้นักเรียนปรับปรุง ในขณะที่การ ประเมินในส่วนของผู้บริหารโรงเรียน ท่านประเมินจากการเสียงผู้ปกครอง ชุมชน พ่อค้า เกี่ยวกับ มาตรฐานการเล่นของวงดนตรี อย่างสม่ำเสมอ ปัญหาในการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรี ลูกทุ่ง พบว่า จากการประเมินด้วยการพูดคุย ประเมินจากสภาพจริง จึงไม่มีการทำเอกสารการ ประเมิน เนื่องจากครูผู้ควบคุมวงดนตรีต่างมีความเห็นตรงกันว่า ตนเองถนัดทางปฏิบัติมากกว่า งานเอกสาร

“การประเมินผล สิ้นปี พี่ค่อนข้างจะขาดตรงนี้ แต่จะมีคนดูแลให้คือวิชาการ เพราะว่า เวลาเขามาประเมิน โรงเรียนมันก็ทุกด้าน แล้วเราไม่ค่อยประเมินเวลาทำอะไรแล้วจะทิ้งไปเลย

“เพราะว่ามันต้องรุดหน้าไปเรื่อย ความจริงเราอยากตั้งคนเขามาอยู่ แต่คนเขาไม่ชอบเขาก็ไม่ค่อยอยู่”

(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

“เราได้ประเมิน ที่จริงเราก็สรุปรงาน ความจริงปัญหาเราก็แก้ไข ทุกครั้ง ปัญหาเก่าจะไม่มี เพราะว่าถ้าปล่อยเป็นปัญหายืดเยื้อก็จะเดินไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นเรามีการพูดคุยกันตลอด อย่างเช่นเนี่ยทีมงานเรา น้อยไป อะไรอย่างเนี่ยเราต้องแก้ไขก่อนที่เราจะไปแข่งครั้งถัดไปอยู่แล้ว เราก็แก้ไข เราก็ทำตลอดเวลา แต่ไม่ได้ทำเป็นหลักฐาน เพราะการประเมินเหมือนเราประเมินตัวเองอยู่ แล้ว บางทีชนะเฉียดฉิวมา ก็คุยกัน ครูประเมิน พูดคุยกันแล้ว แล้วอันไหนเป็นของเด็กเราก็จะไปพูดกับเด็ก อีกทีว่าเนี่ยแดนเซอร์นะ ดนตรีนะ อย่างนักเรียนครั้งนี้เขาดีออกไปนิด ลักษณะอย่างนี้ พูดคุยกัน”

(ครู B3 / 19 ม.ค. 52)

“การประเมินผล ถ้าเราตอนเล่นอยู่เราจะฟังไม่รู้ อาจารย์ พี่หนู จะคอยดูอยู่แล้ว อันนี้ยังไม่ดีนะ นักเรียนให้ปรับปรุง อะไรเงี้ยคะ ก็ประเมินแต่อาจารย์มากกว่า เรายังฟังแล้วปรับปรุงตาม”

(นักเรียนโรงเรียน B / 19 ม.ค. 52)

“ผอ. จะประเมินพวกพี่โดยสุ่ม เวลาพวกพี่ไปแสดง แกก็จะไปกับพวกพี่ด้วย แล้วไปถามผู้ชม แล้วคนเยอะแล้วยังชื่นชม ก็ให้ทำต่อ”

(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

“ประเมินบ้าง บางทีไปแอบดูมาตรฐานโรงเรียนมันเสียชื่อโรงเรียนใหม่ แล้วเขาก็เล่นดี เราก็พบปะ ชุมชน บ้าง พ่อค้า บางทีไปถามๆ ให้จัดการเอง ถ้ามีปัญหาเขาก็มาฟ้องเราเอง เราทำอะไรประเมินจากเสียง ผู้ปกครอง ชุมชน แล้วช่วยกันระดมไปได้ ”

(ผู้บริหารโรงเรียน B / 20 ม.ค. 52)

- การรายงานผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนB

การรายงานผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง มีการรายงานผลการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรม โดยการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายวิชาการและครูผู้ควบคุมวงดนตรี โดยรายงานช่วงสิ้นปีการศึกษาเพื่อเสนอผู้อำนวยการ

“มีทำเป็นแฟ้ม รายปี แต่ไม่ค่อยดีหรอกนะ ใ้เราไม่ชอบงานเอกสาร พวกพี้นีบอกได้
 เลยนะไม่ชอบงานเอกสาร ทำดีกว่า เราชอบทำแล้วให้มันประสบความสำเร็จ ไม่ชอบเอกสาร ใคร
 รู้ก็รู้ไม่รู้ก็ไม่รู้ ไม่สนใจว่าต้องใ้รู้ ครูทำแล้วก็แล้วไป ทั้งสามคนเป็นแบบนี้”

(ครู B2/ 19 ม.ค. 52)

5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง มุ่งนำเสนอถึงสิ่งที่ทำ
 ใ้วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B ขึ้นมาอยู่ในระดับแนวหน้าของประเทศ จำแนกได้ 4 ด้าน คือด้าน
 ครู นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และการสนับสนุนจากฝ่ายอื่นๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านครู ได้แก่ มีจิตใจมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ มีความเป็นอันหนึ่งอัน
 เดียวกันไม่แตกแยก และครูติดตามดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับการสังเกต คือท่าน
 พุดคุยกันด้วยความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี โดยครูทั้ง 3 ท่าน เข้ามาดูแล
 การฝึกซ้อมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และหากมีปัญหาใดที่นักเรียนไม่สามารถแก้ไขได้ ครูจะ
 เข้ามาช่วยดูแลอีกเพิ่มเติม ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ความคิดต้องไม่แตกแยก ถ้าเกิดคือความคิดแตกแยกกันเมื่อไร หรือความคิดแตกแยก
 พี่เห็นมาหลายวงแล้ว ครูควบคุมในวงมีความเห็นแตกแยกกันแล้ว แตกกันทุกที ไม่เห็นทาง
 แยกกัน เมื่อนั้น แตกแยก”

(ครู B2/ 19 ม.ค. 52)

“ทั้ง ผอ. ครู นักเรียน มีจิตใจที่มุ่งมั่น”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน B / 21 ม.ค. 52)

ปัจจัยด้านนักเรียน ได้แก่ ความสามารถของสมาชิกในวงดนตรี มีความ
 อุตสาหะทุ่มเทใ้กับการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับข้อผิดพลาดพร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุง และ
 มีความสามัคคีในหมู่คณะ สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า นักเรียนหมั่นฝึกซ้อมด้วยความทุ่มเท
 มาก เมื่อตนเองผิดก็ยอมรับความผิดพลาดแล้วแก้ไขไม่โกรธหรือหงุดหงิดเมื่อถูกตำหนิติเตียน ดัง
 คำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เราประสบความสำเร็จที่ชนะมา เพราะความรัก สามัคคี การวางแผน คือมันต้องมีอะไรหลายๆอย่างเป็นทางเดียวกันไม่ใช่ว่าคนนี้อย่าง คนนี้อีกอย่างแล้วครูเพลงเขาชื่นชมโรงเรียนเรามาก ว่า วางแผนดี รักใคร่กลมเกลียวรักสามัคคี เป็นหนึ่งใจเดียวกัน”

(ครู B3 / 19 ม.ค. 52)

“เด็กเราสวยมาก ค่ะ แล้วการเป็นแดนเซอร์ สวยมาก การเป็นแดนเซอร์เนี่ยะ กระชับเหนื่อยมาก ยิ่งเต้นยิ่งสวย เพราะเขาไม่ได้เต้นวันละ สามสี่รอบ วันละ ยี่สิบ สามสิบรอบ เต้นกันจนทำพอง ติดพลาสติกกันคนละ สามสี่แผ่น เขารักที่จะทำ ผ่านมาได้เพราะอึด เด็กเราผ่านมาได้บอกเลยว่าเด็กบ้านนอก อึด”

(ครู B2/ 19 ม.ค. 52)

“ความสามารถของเด็ก ความสามัคคีในหมู่คณะ มันก็มีหลักๆ ตัวนี้”

(ครู B3/ 19 ม.ค. 52)

“ความสามัคคี ความรักใคร่กลมเกลียว และทุกคนมีใจที่มุ่งมั่นให้ประสบความสำเร็จค่ะ”

(แดนเซอร์โรงเรียน B / 20 ม.ค. 52)

ด้านผู้อำนวยการ มีการบริหารงานที่ดีมากทุกๆด้านได้แก่ การจัดสรรงบประมาณ การคัดเลือกบุคลากรเพื่อรับผิดชอบงาน การดูแลเอาใจใส่ ให้อิสระในการดำเนินงานภายในวงดนตรี ฝ่ายบริหารช่วยประสานงานอย่างใกล้ชิด ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ถ้าผู้บริหาร ไม่สนับสนุนมันก็ยาก ”

(ครู B2/ 19 ม.ค. 52)

“ผมว่า ผอ.ต้องรู้จักบริหาร ทั้งงบประมาณต้องจัดสรร ปรับคนที่ดูแลวงให้ได้ เราต้องเอาใจใส่ หรือไม่ก้าวก่าเขามากเกินไป และความสำเร็จมันจากความสามัคคีของเด็ก การจัดการของ โรงเรียนครูที่เขาไปทำวงใจรักในวง ก็ดูดี”

(ผู้บริหารโรงเรียน B / 20 ม.ค. 52)

การสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องคือ ครูและนักเรียนในโรงเรียน ผู้ปกครอง สถานที่ฝึกซ้อม วัสดุอุปกรณ์ เครื่องดนตรี เพียงพอ มีผู้ช่วยฝึกซ้อมดนตรี นักร้อง และแดนเซอร์ที่มีความสามารถ สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า เครื่องดนตรี อุปกรณ์อื่น สถานที่ฝึกซ้อม มีความสะดวกถึงแม้มีปัญหาด้านห้องซ้อมแดนเซอร์ก็สามารถแก้ปัญหาได้ โดยการซ่อมที่ละจุด เนื่องจากโรงเรียน B มีแดนเซอร์ 2 ชุด จึงไม่คิดว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่ไม่สามารถแก้ไขได้ และครูและนักเรียนในโรงเรียน มีการสนับสนุนวงดนตรีมาก ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนB(นามสมมติ)ดี คือไม่ว่าจะยังไง เรามีความช่วยเหลือกัน เมื่อต้องการ มีความร่วมมือร่วมใจกัน ขนาดตอนนี้เราเพิ่งจัดคอนเสิร์ต ไปเพราะว่าเงินเราไม่พอ มันน้อย แล้วจะขอผ้าป่าอีกก็เกรงใจ ก็เลยจัดคอนเสิร์ต”

(ครู B2/ 19 ม.ค. 52)

“ปัจจัยที่ทำให้โรงเรียน เราประสบความสำเร็จ คือ การสนับสนุนค่ะ”

(ครู B3/ 19 ม.ค. 52)

6) จุดเด่นของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

จุดเด่นของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B จำแนกได้ 2 ด้าน คือ การแสดงองค์รวมที่สอดคล้อง ทุกด้านทั้งดนตรี นักร้อง แดนเซอร์

“ทุกอย่างสอดคล้อง ไม่ใช่เฉพาะดนตรี ไม่ใช่ว่า เฉพาะนักร้อง ทุกอย่างองค์รวม องค์รวมอันเนี้ยถ้ามันด้อยอันใดอันหนึ่ง มันก็คงจะไม่ได้”

(ครู B3 / 19 ม.ค. 52)

รวมทั้งความผูกพันอันแน่นแฟ้นระหว่างรุ่นพี่-รุ่นน้อง ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน มีความร่วมมือร่วมใจ สามัคคีกันอย่างมากเพื่อให้วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า รุ่นน้อง รุ่นพี่ ศิษย์เก่าและครูมีความสนิทสนมกัน โดยนักเรียนสามารถปรึกษาปัญหาต่างๆกับครูหรือรุ่นพี่ได้เสมอ

“รุ่นพี่เขาจะไม่ทิ้งกัน ไปช่วยอันนี้เป็นสายสัมพันธ์ที่ดี ที่สำคัญของโรงเรียน เราคือรุ่นพี่รุ่นน้องเขาไม่ทิ้งกัน”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน B/ 19 ม.ค. 52)

“ภูมิใจกับวงไม่เพราะเราประสบความสำเร็จ แต่ภูมิใจเพราะดนตรีทำให้เราเห็นว่าโรงเรียน B มีความสามัคคีแค่ไหน เราถึงสำเร็จ เพราะถ้าครูไม่สามัคคี ความสำเร็จก็จะไม่เกิดขึ้น เมื่อไรที่ต้องการความช่วยเหลือครูจะ ช่วยเหลือ มันเป็นความภาคภูมิใจ”

(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

7) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน B

ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง จำแนกได้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโรงเรียนและวงดนตรี ด้านครู และนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านโรงเรียนและวงดนตรีได้รับชื่อเสียงทำให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป เปรียบเทียบจากอดีต มีคนอ่านชื่อโรงเรียนไม่ถูกต้องแต่ปัจจุบันไม่มีใครไม่รู้จักชื่อเสียงของโรงเรียนแห่งนี้ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“กิจกรรมมันมีประโยชน์มหาศาล อย่างโรงเรียน B เวลา คนอ่านชื่อ ยังอ่านไม่ออก เดี่ยวนี้ไม่มีคนไม่รู้จัก ไม่มีคนอ่านชื่อไม่ออก อย่างเดี๋ยวนี้เวลาไฟไปไหน เขาจะวิ่งมาดูว่า มาแสดงหรือเปล่า วันนี้มาทำไมที่นี่”

(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

“นักเรียนของเรา ไปออกเทป ได้ยินว่าเพลงเปิดตัวก็ติดชาร์ต เสียงเขาดีมากเลยนะคะ มันเป็นจุดขายของโรงเรียนเราเลย เด็กที่มา เขาสนใจดนตรี ปีที่เราได้แชมป์มาเป็นประวัติการณ์เลย เด็กที่มาสมัครกับเราเยอะที่สุด”

(ครู B3 / 19 ม.ค. 52)

“ชื่อเสียงโรงเรียน”

(ผู้บริหารโรงเรียน / 20 ม.ค. 52)

ด้านนักเรียนมีความรู้ความสามารถทางดนตรีเพื่อไปประกอบอาชีพ หรือเรียนต่อในระดับสูงขึ้น และมีรายได้ระหว่างเรียนบางคนถึงขั้นสามารถเลี้ยงดูผู้ปกครองได้ มีความอดทน กล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบ ได้เพื่อนที่ดี มีความรักและผูกพันต่อกัน มีประสบการณ์ในชีวิต มั่นใจในตนเองและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“บางที่เหมือนเด็กต้องประสบการณ์มันสอนให้เขาไม่หวั่นไหว สะท้อนสะท้อนบ้างแต่เขาไม่ นะบางที่เขาปลอบเรานะ อย่างครูเขาไม่มีอะไรหรอกค่ะ เขามีความมั่นใจในตัวเองค่อนข้างสูง”

(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

“เด็กที่มาอยู่กับเรา ก็เป็นเด็กที่ไม่ค่อยมีเงิน อย่างเด็กนักเรียนของพี่ปัจจุบันนี้ แม่ตงงาน พ่อก็ไม่มี แม่ก็คือรับจ้างรีดผ้าไปวันๆ ได้น้อย กลายเป็นว่าทุกวันนี้เขาเลี้ยงแม่เขา”

(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

“ได้อะไรหลายๆอย่าง ได้เพื่อน ได้มิตรภาพดีๆ ได้มีประสบการณ์เยอะมากมาย ประสบ การข้างนอกที่ไหนที่เราไม่เคยไป เราก็คงได้ไป ถ้าเราไปกับครอบครัวก็สนุกอย่างหนึ่งไปกับเพื่อนก็ สนุกอีกอย่างหนึ่ง”

(นักดนตรีโรงเรียน B / 19 ม.ค. 52)

“พัฒนาตนเอง จากเมื่อก่อนบางที่เราขี้อายมาก พูดไม่เก่ง คำพูดใช้ไม่เก่ง บางที่เรา ต้องการจะพูดแบบนี้ค่ะแต่เรา ไม่ตั้งใจให้เป็นแบบนี้มันกลายเป็นฟังแล้วแบบไม่ดีค่ะ ทีนี้อาจารย์ เขาก็จะเกลา ช่วยให้ดีขึ้น แล้วก็การร้องเพลง มีพัฒนาการดีขึ้น”

(นักร้องโรงเรียน B / 19 ม.ค. 52)

“ชื่อเสียงโรงเรียน ตัวนักเรียนก็ได้ มีที่เรียน มหา'ลัยก็รับ ปีหนึ่งก็ไม่กี่คนหรอก 7-8 คน ก็ ได้รับ มหาวิทยาลัย เขาก็รับ มีทุนด้วย เรียนด้วย ปีหนึ่งได้หลายนะ”

(ผู้บริหารโรงเรียน B / 20 ม.ค. 52)

“กล้าแสดงออกมากขึ้น ได้เพื่อน ได้พี่ๆเรื่อง ฝีมือด้านการเต้น เต้นดีมากขึ้น ทักษะ มากขึ้น ได้ความรู้ได้ประสบการณ์จากการแสดง ในที่ต่างๆ ได้เพื่อน ได้พี่ ความรับผิดชอบ อยู่ตรง นี้ต้องแบ่งเวลาการซ้อมและการเรียนอยู่แล้วค่ะ”

(แดนเซอร์โรงเรียน B / 20 ม.ค. 52)

“ความรัก ความผูกพันที่เรามีต่อกัน พี่มีต่อเรา เรามีต่อพี่ และรักโรงเรียนมากขึ้นมากขึ้น รักวงดนตรี รู้สึกว่าความผูกพัน กลายเป็นว่าคำว่าครูกับลูกศิษย์กลายเป็นคำว่าคุณแม่คุณแม่ไป แล้ว อยู่ด้วยกันบ่อยเราใช้เวลาว่างทุกวินาที ถ้าเราอยู่บ้านไม่ได้ทำอะไร เราก็มารวมตัวกันซ้อม ดนตรีค่ะ “

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน B / 20 ม.ค. 52)

“ได้เพื่อน ความผูกพันระหว่างเพื่อน ประสบการณ์”

(นักดนตรีโรงเรียน B / 20 ม.ค. 52)

“เปลี่ยนแปลงตนด้านพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนกลุ่มมาก เรื่องการเรียนขยันขึ้น รับผิดชอบ ดีขึ้น ได้ประสบการณ์ มีความสามารถ”

(ผู้ปกครองคนที่ 1 / 20 ม.ค. 52)

“มีความรับผิดชอบมากขึ้น แต่ก่อนเขาเก้ง เขาเหมือนกับคิดว่าเขาเก้ง เขาได้แต่ที่หนึ่งๆ มาตลอด แต่พอมาอยู่ หลายคนเงี้ยมันไม่ใช่ก็ค่อยๆปรับๆไป ทุกวันนี้เขาก็ได้ใช้ประโยชน์นะ หลังจากการซ้อมเงี้ยเขาก็ได้ใช้ประโยชน์ตรงนั้น”

(ผู้ปกครองคนที่ 2 / 20 ม.ค. 52)

ด้านครูผู้ควบคุมวงดนตรี จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่าได้รับชื่อเสียง และความภาคภูมิใจเช่นกัน

“คนชาวจังหวัดเขาถือว่าจ่านกร้องเป็นของพิชโลก อย่างคนมาพิชโลกเขาถามหา วงดนตรีจ่านกร้อง มันเหมือนของคู่พิชโลก เนี่ยมันเป็นความภาคภูมิใจ”

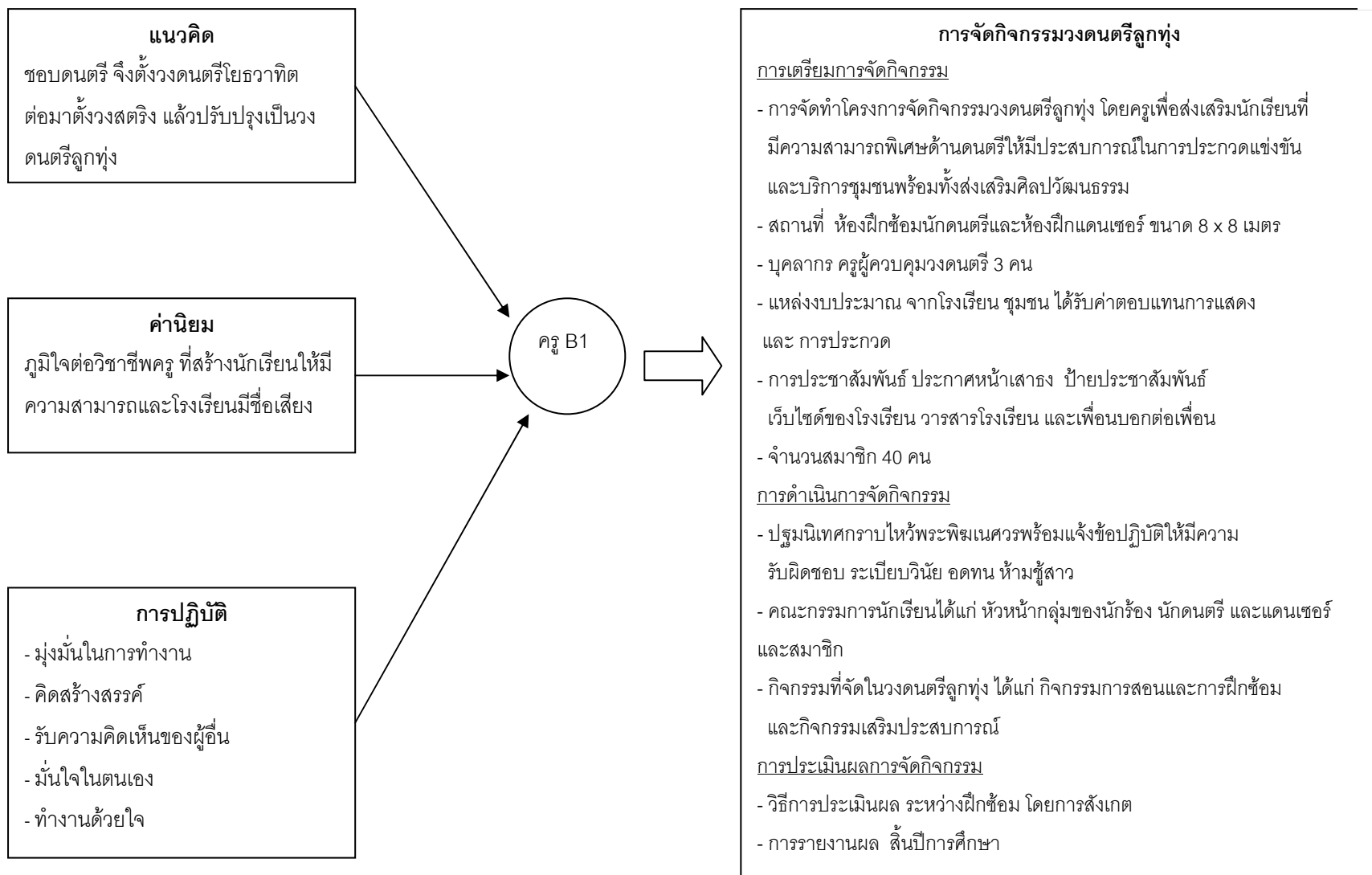
(ครู B2 / 19 ม.ค. 52)

8) ผลงานของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B

- ปี 2545 ได้รับรางวัลพิณเพชร ในการประกวดวงดนตรีเยาวชนยามาฮ่า ลูกทุ่งคอนเทสต์ ภาคเหนือ
- ปี 2546 ได้รับรางวัลพิณเงิน ในการประกวดวงดนตรีเยาวชนยามาฮ่า ลูกทุ่งคอนเทสต์ภาคเหนือ
- ปี 2547 ได้รับรางวัลพิณเพชร ในการประกวดวงดนตรีเยาวชนยามาฮ่า ลูกทุ่งคอนเทสต์ภาคเหนือ
- ปี 2548 ได้รับรางวัลชนะเลิศ รับถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ในการประกวดวงดนตรีเยาวชนยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์
- ปี 2548 ได้รับรางวัล Champ of the Champ รับถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ในรายการลูกทุ่งเยาวชนชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์

- ปี 2549 ได้รับรางวัล Champ of the Champ รับถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รายการลูกทุ่งเยาวชนชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์ เป็นปีที่ 2

รวมผลงานของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน B ตั้งแต่ปี 2545 – 2549 จำนวนทั้งสิ้น 6 รางวัล จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 2 ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นแผนภาพแสดง แนวคิด ค่านิยม การปฏิบัติและการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของครู B1 ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.8 แนวคิด ค่านิยม การปฏิบัติและการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของครู B1

ตอนที่ 3 โรงเรียน C

1.1 บริบทของโรงเรียน C

โรงเรียน C เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษประจำอำเภอ ของจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จัดตั้งตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการจัดตั้งโรงเรียนรัฐบาล เมื่อ พ.ศ. 2459 มีเนื้อที่ 129 ไร่ 3 งาน 48 ตารางวา ปีการศึกษา 2551 มีจำนวนนักเรียน 2,466 คน จำนวนครู 124 คน การบริหารงานประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 ฝ่าย ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป มีอาคารเรียน 6 หลัง หอประชุม 3 หลัง สนามชุมชนโดยรอบโรงเรียน ประชากรมีหลากหลายอาชีพ ได้แก่ รับราชการ ค้าขาย พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างเอกชน เกษตรกรและรับจ้าง ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยสภาพภายในโรงเรียน C แสดงในภาพ 4.9 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.9 สภาพภายในโรงเรียน C

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน “มุ่งให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรมมีคุณธรรม ตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษา เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ จัดแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีภาษาที่ หลากหลายเป็นศูนย์กลางให้บริการชุมชน”

1.2 แนวคิด ค่านิยม การปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

ด้านแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง ผู้วิจัยมุ่งนำเสนอ ข้อมูลของครู C1 เนื่องจากครู C1 เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งและเป็นหัวหน้า กิจกรรม ซึ่งประเด็นที่ศึกษา ได้แก่

- 1) แนวคิดในการสร้างวงดนตรีลูกทุ่งของครู C1
- 2) ค่านิยมของครู C1
- 3) การปฏิบัติของครู C1

โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู C1 ครู C2 ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน การสนทนากลุ่มนักเรียน การสังเกตการปฏิบัติของครู C1 และการศึกษาสื่อ VCD ของรายการ VIP ออกอากาศเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2549 ที่ครู C1 เป็นแขกรับเชิญในรายการและโครงการเรื่อง “คนกลางคืน” ของนักศึกษาปริญญาตรี สาขานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) แนวคิดของครู C1

แนวคิดในการสร้างวงดนตรีลูกทุ่งของครู C1 คือท่านมีความชอบในดนตรีและ สังเกตเห็นนักเรียนนั่งเล่นดนตรีได้ตั้งไม่ประกอบกับมีวงสตริงของโรงเรียน จึงชักชวนให้นักเรียน มาจัดตั้งวงดนตรีไปกลาง นักเรียนมีความสนใจมากพอสมควร ต่อมาปี 2544 มีการประกวด รายการเยาวชนมาฮาลูกทุ่งคอนเทสต์เป็นปีแรก และผู้จัดงานโทรศัพท์ติดต่อเชิญมาประกวด แข่งขันในรายการดังกล่าว เป็นโชคดีที่ท่านเป็นผู้รับโทรศัพท์ด้วยตนเอง ท่านจึงตัดสินใจในเวลา นั้นที่จะเข้าแข่งขันในรายการดังกล่าวแต่ปัญหาคือ ท่านยังไม่มีวงดนตรีลูกทุ่งมีเพียงวงดนตรี ไปกลางซึ่งประกอบด้วย นักดนตรี นักร้องและนางรำ แต่ขาดแดนเซอร์ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ สำคัญอย่างหนึ่งของวงดนตรีลูกทุ่ง ท่านจึงชักชวนครู C2 (ภรรยาของครู C1) และเป็นครูสอน นาฏศิลป์ให้ทำแดนเซอร์ขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเกิดวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน C ขึ้น ในปีนั้นเองวง ดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน C ประสบความสำเร็จ ชนะเลิศในระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้เป็น ตัวแทนของภาคไปชิงแชมป์แห่งประเทศไทย แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จในระดับประเทศ จึง ปรับปรุงพัฒนางวงดนตรีวงนี้มาตลอด โดยทุกครั้งที่พานักเรียนไปประกวดแข่งขัน ท่านจะถ่าย

วิดีโอการแสดงของนักเรียน เพื่อนำมาทบทวนและปรับปรุงข้อบกพร่อง และถ่ายวิดีโอรายการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับลูกทุ่ง เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงวงดนตรีวงนี้อีกประการหนึ่ง สำหรับแรงบันดาลใจที่ทำให้ทางดนตรีลูกทุ่งมาจนกระทั่งปัจจุบันคือ ได้เห็นสิ่งที่นักเรียนสมาชิกในวงดนตรีทุ่มเทอย่างต่อเนื่อง หากหยุดหรือเลิกวงดนตรีไปจะรู้สึกสงสารนักเรียนหากทอดทิ้งไป

“เห็นสิ่งที่นักเรียนทุ่มเทและต่อเนื่อง เราไม่ต้องการได้ ไม่ต้องดีนรณมาก ถ้าเราหยุดก็สงสารเด็ก เขามีปัญหาด้านการเรียน”

(ครู C1 / 18 ก.พ.52)

2) ค่านิยมของครู C1

สิ่งที่ครู C1 ยึดเหนี่ยวจิตใจและมีอิทธิพลในการดำเนินชีวิตคือครู C1 มีความพอใจต่อวิชาชีพครูและมีความสุขจากการทำวงดนตรี ที่มีส่วนในการส่งเสริมความรู้ ความสามารถของนักเรียน ซึ่งนักเรียนได้นำไปใช้ในอนาคตด้านการเรียนต่อ คือ ได้สิทธิ์การเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย หรือเพื่อนำไปประกอบอาชีพในอนาคตได้ หากนักเรียนเป็นสมาชิกของวงดนตรีวงนี้ โดยท่านมีความทุ่มเทในการฝึกซ้อมให้กับนักเรียน พร้อมกับอบรมสั่งสอนด้านการปฏิบัติให้นักเรียนมีความอดทน มุ่งมั่น เป็นคนดีมีศีลธรรม โดยท่านดูแลการฝึกซ้อมอย่างใกล้ชิด บางครั้งมากกว่าครอบครัวของตนเอง เพราะท่านคิดว่านักเรียนเปรียบเสมือนลูกที่ท่านต้องดูแล และผู้ปกครองของนักเรียนไว้วางใจให้ครูดูแลแทนแล้วท่านต้องรับผิดชอบให้ดีที่สุด

ท่านชอบชีวิตที่ติดดิน ไม่ยึดติดกับวัตถุและอยู่กับสิ่งที่ชอบ โดยไม่คำนึงถึงวิทยฐานะหรือตำแหน่งงานที่สูงขึ้นกว่าปัจจุบัน จากการสังเกตและการสัมภาษณ์พบข้อมูลเพิ่มเติมว่า ครู C1 เคยเข้าอบรมหลักสูตรการเลื่อนวิทยฐานะ แต่ท่านกลับคิดว่าหากใช้เวลาในการทำผลงานทางวิชาการเพื่อตนเองแล้ว ในช่วงเวลานั้นใครจะเป็นผู้ดูแลนักเรียน จากการไตร่ตรองของท่านแล้วท่านให้คำตอบกับตนเองว่า ควรเลือกอยู่กับปัจจุบันคือทำวงดนตรีให้มีคุณภาพต่อไปมากกว่านึกถึงประโยชน์ของตนเองอย่างเดียว และปัจจุบันครู C1 มีวิทยฐานะชำนาญการ

“ครูเข้าเย็น เข้าขามเย็นขาม เป็นครูอย่างผมเป็นครู 24 ชั่วโมง ไม่ใช่เที่ยงแล้วต้องเลิก ถ้าไม่เสร็จต้องทำให้เสร็จ ลูกยังให้คนอื่นไปรับมา นี่ก็คือครูอย่างผม เวลาไม่รู้และพอใจในอาชีพนี้ถึงแม้จะมีอุปสรรคก็เป็นธรรมชาติของชีวิต ชอบสุดยอดของชีวิตคือครูแบบนี้ ไม่คิดต้องมีวิทยฐานะ ไม่คิดเป็น ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ เราชอบติดดิน อยู่กับเด็กบ้านนอก เด็กที่เขาคัดทิ้งแล้ว เราสามารถปกครองตัวเองได้ด้วยตัวเอง อยู่ด้วยตัวเองมาตลอดตั้งแต่ ม.4 อยู่กับแม่ค้า

บ้างช่วยเขาล้างถ้วยล้างจาน ใช้อะไรทำให้เขาหมด พาเขาปั่นจักรยานไปตลาด แรกๆเขาคิดเงินค่าเช่าผมนะจนหลังๆเขาไม่คิดแล้ว เพราะฉะนั้นวิทยฐานะไม่เกี่ยว ผมถือว่าเป็นครูที่ปีใหม่มีศิษย์เก่ามาหาผมมากที่สุด ของขวัญเต็มไปหมด มีความสุข เราอยู่ตรงนี้สิ่งที่เราชอบ ชอบมาก เราไม่ชอบนั่งโต๊ะสอนเสร็จก็ไป วันไหนถ้าเด็กไม่ได้ออกงานนอนไม่หลับ”

(ครู C1 / 18 ก.พ.52)

“วิทยฐานะไม่คิดอยากได้เลยไปอบรมมาแล้ว แล้วผมคิดทุกคนที่ได้อาจารย์ 3 มาผลงานผมเยอะกว่าด้วย แล้วคนที่ได้มา จ้างเขาทำด้วย ผมก็จ้างได้ แล้วผมก็เอาผลงานผมไปจ้างให้เขาทำ ผมได้ด้วย เงินที่ได้มากับผลงานที่เราทำผมกลัวเป็นมะเร็ง กรรมมันมี คนที่ได้เงินมาแต่ไม่ได้ใช้ ต้องเอาเงินไปรักษาตัว ลูกเขาไม่ดูแล ลูกเราก็เกรงๆ ตัวเองเลยไม่มีใครใส่ใจ”

(ครู C1 / 18 ก.พ.52)

โดยคาดหวังให้โรงเรียนมีชื่อเสียง เนื่องจากท่านคิดว่าท่านเกิดจากโรงเรียนแห่งนี้ คือบรรจุเข้ารับราชการครั้งแรกที่โรงเรียน C ทำให้ท่านมีอาชีพที่ดี เช่นในปัจจุบัน จึงต้องการตอบแทนพระคุณของสถานศึกษาแห่งนี้ให้เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป และต้องการเห็นนักเรียนมีสถาบันเรียนต่อที่ดีและมีทุนการศึกษาด้วย

“คิดว่าจะคืนความดีให้โรงเรียนที่เราอยู่ ให้ชื่อเสียงของ C (นามสมมติ) มีชื่อเสียง ไม่อยากได้อะไรอื่นเพราะเราเกิดจากนี้”

(ครู C1 / 18 ก.พ.52)

“คาดหวังว่านักเรียนจะมีที่เรียนต่อที่ดีและมีทุนการศึกษา”

(ครู C1 / 25 ก.พ.52)

3) การปฏิบัติของครู C1

การปฏิบัติของครู C1 จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มนักเรียน พบว่าครู C1 มีลักษณะที่สามารถวิเคราะห์ได้หลายประเด็นได้แก่ ทำในสิ่งที่ตนเองชอบ หมายความว่า หากทำดนตรีหรือเพลงก็เป็นสิ่งที่ท่านชอบไม่มีใครบังคับให้ปฏิบัติ หากถูกบังคับแล้วท่านรู้สึกไม่อยากทำ ฝืนความรู้สึกและผลงานที่ออกมาจะไม่เป็นที่พอใจเท่าใดนัก แต่หากเป็นสิ่งที่ชอบแล้วจะทำให้เต็มที่อย่างดีที่สุด

“ถ้าทำตามคนอื่น เรารู้สึกฝืนขัดกับตนเอง สไตล์เราไม่ชอบซ้ำใครเขา ลูกทุ่งของโรงเรียน C(นามสมมติ) แน่น หลากหลาย”

(ครู C1 / 18 ก.พ.52)

วางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า ครู C1 มักจะคิดไตร่ตรอง ทบทวนซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่าสิ่งที่วางแผนนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร เช่น แผนการแสดง ท่านมีความรอบคอบ พร้อมทั้งเตรียมการหลายขั้นตอนและนักเรียนให้การยอมรับในความสามารถด้านนี้ของท่าน สำหรับเรื่องการเงินที่ได้รับจากการแสดงหรือการประกวด รวมทั้งเงินจากโรงเรียน ท่านได้วางแผนการจัดการอย่างรอบคอบโดยให้มีคณะกรรมการในการเบิกจ่ายเงิน พร้อมกับเปิดบัญชีเงินฝากให้กับวงดนตรีเพื่อเป็นทุนในการฝึกซ้อมและอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับดนตรี และเปิดบัญชีธนาคารออมสินของนักเรียนแต่ละคน โดยครู C2 มีหน้าที่ฝากเงินในแต่ละครั้งที่ได้รับเงินมา นักเรียนมีสิทธิ์อย่างเต็มที่ในการถอนเงิน ซึ่งบัตรเอทีเอ็ม อยู่ที่นักเรียนโดยครูทั้งสองท่านไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับการถอนเงินแต่อย่างใด

“ซั้บซั้บ ซ่อนเงื่อน อย่างเวลาแกลงแผน ชั้นแรกพังกี่มีชั้นสอง เกี่ยวกับเรื่องพลบที่ไปแข่ง การpresent การแสดง อาจารย์วางแผนดี เนียน คิดไม่ถึง แผนดี”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน C / 24 มี.ค.. 52)

“งานอื่นที่ได้รับมอบหมายผมบริหารจัดการหมด ไปซื้อของไม่เอาเงินไป ให้เจ้าหน้าที่เขาไปจ่ายเอง จะได้ไม่มีคำครหานินทา ไม่ต้องรับเงิน”

(ครู C1 / 24 ก.พ.52)

มีความมุ่งมั่นและจริงจังในการทำงานทำให้ประสบความสำเร็จโดยไม่หวั่นไหวต่อปัญหาที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า ครู C1 มักทำงานด้วยความมุ่งมั่นให้สำเร็จและมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้วยความตั้งใจจนบางครั้งถึงกับลืมทานอาหารและกลับบ้านดึกเพื่อให้งานที่ปฏิบัติอยู่สำเร็จ และออกมาดีที่สุดในที่สุด

“ปัญหาเยอะแต่ก็ไม่หวั่นไหว ไม่แคร์ การนั่งดีที่สุดในที่สุด ยึดตามสิ่งที่ตัวเองชอบ แล้วจะทำให้สำเร็จ”

(ครู C1 / 18 ก.พ.52)

“งานทำอะไรต้องได้ ต้องสำเร็จ ทำงานได้ดีมากประสบความสำเร็จด้านการทำวงลูกทุ่ง
แกไม่เคยเล่นดนตรี แต่สอนได้ แกไม่เคยเป็น นักกีตาร์แต่ชนะ คือเป็นคนทำอะไรจริงจัง”

(ผู้บริหารโรงเรียน C / 18 ก.พ.52)

“ถ้าผมทำงานไม่เสร็จหรือยังไม่ดีผมจะทำให้เสร็จให้ได้ บางที่บ้านของผมแทบไม่ได้กลับ
ผมเป็นคนอย่างจี้”

(ครู C1 / 25 มี.ค.52)

3.3 การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่มนักเรียน และการวิเคราะห์
เอกสารด้านการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ผู้วิจัยเสนอประเด็นตามลำดับดังนี้

- 1) ประวัติและความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน C
- 2) การเตรียมการจัดกิจกรรม
- 3) การดำเนินการจัดกิจกรรม
- 4) การประเมินการจัดกิจกรรม
- 5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกิจกรรม
- 6) จุดเด่นของวงดนตรี
- 7) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน C
- 8) ผลงานของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน C

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ประวัติและความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน C

เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2544 โดยผู้อำนวยการในสมัยนั้นเริ่มต้นจาก การ
ประกวดร้องเพลงลูกทุ่ง ,ประกวดแดนเซอร์ และประกวดวงดนตรีสตริง ภายในโรงเรียน โดยกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถทางด้านดนตรีและนาฏศิลป์ได้แสดงออก
ถึงความสามารถ จนได้บูรณาการรวมกันมาเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง และได้ส่งเข้าประกวดในรายการ
ยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ครั้งที่ 1 ในปี 2544 ได้รับรางวัลพิเศษ (ชนะเลิศในระดับภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ)ได้เป็นตัวแทนเข้าชิงชนะเลิศในระดับประเทศเป็นครั้งแรก ต่อมาได้รับการ
สนับสนุนจากท่านผู้อำนวยการคนปัจจุบันเต็มที่ จึงจุดประกายให้มีความพยายามและพบกับ
ความสำเร็จได้รับรางวัลมากมายและมีชื่อเสียงโด่งดังทั่วประเทศ มีงานรับเชิญให้ไปแสดงทั้งงาน

ชุมชน, เอกชน และส่วนราชการ เมื่อ พ.ศ. 2550 โรงเรียนได้รับการถ่ายโอนเข้าสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้จัดทำโครงการพัฒนางานดนตรีลูกทุ่งส่งเข้าแข่งขัน ผู้ความเป็นเลิศ และได้รับงบประมาณ จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้ามาพัฒนางาน ทำให้มีผลงานและรางวัลมากมาย

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน C มีครูผู้ควบคุมวงดนตรี 2 คน ให้นามสมมติดังนี้ ครู C1 และ ครู C2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ครู C1 เป็นหัวหน้ากิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง เพศชาย อายุ 53 ปี อายุราชการ 31 ปี ปฏิบัติงานในโรงเรียนนี้เป็นเวลา 22 ปี สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง 8 ปี วุฒิการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา) สถานภาพสมรสกับครู C2 วิชยฐานะชำนาญการ

ครู C2 เป็นครูผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง เพศหญิง อายุ 53 ปี อายุราชการ 31 ปี ปฏิบัติงานในโรงเรียนนี้เป็นเวลา 22 ปี สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง 8 ปี วุฒิการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต (นาฏศิลป์) สถานภาพสมรส วิชยฐานะชำนาญการ

2) การเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C

การเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C ประกอบด้วย

- การจัดทำโครงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C
- การเตรียมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆ
- การเตรียมด้านบุคลากรของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน C
- การเตรียมด้านงบประมาณของโรงเรียน C
- การประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C
- สมาชิกกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C

โดยมีรายละเอียดดังนี้

- การจัดทำโครงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C

การจัดทำโครงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้ควบคุมวงดนตรีทั้ง 2 ท่าน และนักเรียนสมาชิกวงดนตรี การสนทนากลุ่มนักเรียน และศึกษาเอกสารโครงการของโรงเรียนพบว่า โครงการที่จัดทำได้แก่ “โครงการส่งวงดนตรีเข้าประกวดและแข่งขันผู้ความเป็นเลิศ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตามความสามารถและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ห่างไกลจากยาเสพติดและแหล่งอบายมุขต่าง พร้อมทั้งนำประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข และ

เพื่อพัฒนางานดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน ให้สามารถบริการด้านการแสดงต่อหน่วยงานราชการและชุมชน และให้มีศักยภาพในการแข่งขัน โดยผู้เขียนโครงการ คือ ครูผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่งทั้ง 2 ท่านร่วมมือกับฝ่ายบริการของโรงเรียน นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเขียนโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติ โดยโครงการส่งวงดนตรีเข้าประกวดและแข่งขันสู่ความเป็นเลิศ นอกจากเน้นการประกวดแข่งขันและบริการชุมชนแล้วยังมีกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสรรหาผู้มีความสามารถเข้าสู่วงดนตรีลูกทุ่งได้แก่ การประกวดแข่งขันเพื่อส่งเสริมศักยภาพทางดนตรีภายในโรงเรียน อาทิ การประกวดร้องเพลง การประกวดโฟล์คซอง การประกวดแดนเซอร์ และวงสตริง อีกด้วย

ส่วนการวางแผนในการเลือกเพลงเพื่อประกวดแข่งขัน ทุกคนในวงดนตรีได้แก่ ครูผู้ควบคุมวงดนตรี นักเรียนสมาชิก และคณะกรรมการศิษย์เก่า ร่วมกันวางแผนเลือกเพลงโดยพิจารณาจากองค์ประกอบด้าน ความถนัดของนักดนตรี ความสามารถของนักร้องเมื่อเลือกเพลงได้แล้ว จึงวางแผนด้านการปรับและเรียบเรียงทำนองเพลงใหม่

“การเลือกเพลงช่วยกัน อาจารย์ รุ่นพี่ที่จบ อาจารย์มอบหน้าที่ให้พี่ที่ ราชภัฏบ้านสมเด็จ ส่วนมากอาจารย์ บอกเพลงไหน รุ่นพี่ก็โอเค แดนเซอร์ อาจารย์กับรุ่นพี่ ช่วยกัน แกรี่สวย จบ นาฏศิลป์ เต็มได้ด้วย”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

“ตอนแรกไม่มี เราตั้งชุมนุมนาฏศิลป์ ชุมนุมพ็อนรำ ชุมนุมดนตรีลูกทุ่ง ชายก็อยู่นี้ ผู้หญิงก็ไปนาฏศิลป์ แล้วเอา 3 ชุมนุมมารวมกันไปแข่งขัน พอเรามีชื่อเสียงก็ทำโครงการ “วงดนตรีลูกทุ่งเพื่อความเป็นเลิศ” เพื่อของบประมาณเมื่อปีที่แล้ว เพราะเข้า อบจ. แล้วได้อุปกรณ์เครื่องมือ ห้องซ้อมได้งบจาก อบจ. ห้องซ้อมนี้เป็นห้องประชุมเก่า ห้องรมเป็นห้องพักนักดนตรี เขาก็พัก”

(ครู C1 / 18 ก.พ. 52)

- การเตรียมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆ ของโรงเรียน C

การเตรียมด้านสถานที่และอุปกรณ์ สำหรับเครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางโรงเรียนและองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีความเพียงพอต่อการใช้งาน ส่วนห้องซ้อมแดนเซอร์มีความกว้าง 8 เมตร ยาว 10 เมตร ห้องซ้อมดนตรีและซ้อมรวมวง มีความกว้าง 8 เมตร ยาว 27 เมตร ห้องพักของนักดนตรี 1 ห้อง และห้องพักแดนเซอร์ 1 ห้อง มีความกว้าง 8 เมตร ยาว 9 เมตร โดยปี 2550 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทอย่างมากใน

การสนับสนุนเครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่น เนื่องจาก โรงเรียน C เป็นโรงเรียนแรกในจังหวัดที่ย้าย
เข้าสังกัดในองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไม่พบปัญหาด้านอาคารสถานที่ เครื่องดนตรีและอุปกรณ์
อื่นๆ เนื่องจากอาคารสถานที่มีความเพียงพอ ส่วนการซ่อมแซมอุปกรณ์ในวงสามารถจัดการ
แก้ปัญหาด้วยตัวเองได้จากเงินค่าตอบแทนงานแสดงต่างๆ สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า
โรงเรียน C มีห้องฝึกซ้อมนักดนตรีและแดนเซอร์ที่มีขนาดใหญ่ และมีเครื่องปรับอากาศ ทำให้มี
ความสะอาดสบายมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า ห้องฝึกซ้อมแดนเซอร์และดนตรี มี
ขนาดใหญ่ พร้อมทั้งติดตั้งเครื่องปรับอากาศ ดังภาพที่ 4.10

รูปที่ 4.10 ห้องฝึกซ้อมดนตรีและสถานที่ฝึกซ้อมแดนเซอร์ของโรงเรียน C

- การเตรียมด้านบุคลากรของโรงเรียน C

การเตรียมด้านบุคลากร ที่ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง มีจำนวน 2 ท่าน ผู้วิจัยตั้งนามสมมติว่า ครู C1 และครู C2 ท่านแรก เป็นเพศชาย และเป็นหัวหน้าวงดนตรี มีหน้าที่ดูแลควบคุมนักดนตรีและ เรียบเรียงทำนองเพลง อีกท่านเป็นเพศหญิง ดูแลด้านการแต่งกาย การทำชุดพร้อมทั้งท่าทางของแดนเซอร์และนักร้อง สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า ครูทั้ง 2 ท่านควบคุมดูแลนักเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งครู C1 จะควบคุมด้านดนตรีและปรับปรุงข้อผิดพลาด ส่วนครู C2 ดูแลแดนเซอร์ เครื่องแต่งกายแดนเซอร์และนักร้อง พร้อมปรับปรุงข้อผิดพลาดเช่นกัน นอกจากนี้ มีครูกลุ่มสาระศิลปะของโรงเรียนเข้ามาช่วยจัดทำอุปกรณ์ประกอบฉากกรณีเข้าประกวดแข่งขัน และศิษย์เก่าซึ่งเคยเป็นสมาชิกของวงดนตรีมาก่อนช่วยควบคุมคุณภาพดนตรีอีกด้วย ไม่พบปัญหาด้านการเตรียมด้านบุคลากร

- การเตรียมด้านงบประมาณของโรงเรียน C

การเตรียมด้านงบประมาณ ปี 2551 งบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งประกอบด้วย 2 ส่วนคือ งบประมาณจากทางโรงเรียนสนับสนุนค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเช่ารถกรณีวงดนตรีของโรงเรียน C ไปประกวดแข่งขัน งบประมาณอีกส่วนหนึ่งได้จากค่าตอบแทนงานแสดงที่วงดนตรีวงนี้ได้รับจ้างแสดงตามงานต่างๆ ไม่พบปัญหาการเตรียมด้านงบประมาณ

“จากโรงเรียนทำงบไป อบจ. เราไม่ได้รับจากเขต ทั้งปี เสนอไปเขาก็ตัดงบ และรายได้จากการรับจ้างแสดง ไม่เกี่ยวกับทางงบประมาณ เรามาบริหารจัดการ ซึ่งโรงเรียน ไม่แต่ต้อง เรามีคณะกรรมการ ผอ. รองผอ. คณะครู เนี่ย 4 คน เราจะมาเบิกจ่ายอะไร พอเดินทางปุ๊บเราจะจ่าย เบี้ยเลี้ยงเด็กคนละ 100 บาท ใช้เรื่องส่วนตัวเขา แวะนั่นนี่แล้วตาเขา พอกลับมาหักค่าใช้จ่าย ค่าสายกีตาร์ แป้ง จีปาถะ อะไรต่างๆ ร้องทำหัก ร้องทำใหม่ ที่เหลือ หัก 20 % ของรายได้ที่เหลือเข้าเป็นกองกลาง รร ไม่เกี่ยวเก็บ ที่เหลือเอา นร และครูทั้งหมด หารเท่ากัน ได้ 500 บ้าง 300 บ้าง เหลือมากได้มาก เหลือน้อยได้น้อย ก็จะเขียนฝากเข้าบัญชีเด็กทุกคนจะเปิดบัญชี เพื่อให้มีตัวเลขคุม แล้วมีบัญชีรับเงิน ถ้ามีบัญชีรับเงินอย่างเดียวมันปลอมง่าย มีสมุดบัญชีมันปลอมไม่ได้ มีทุกคน เก่งไม่เก่งเท่ากัน ถือว่ามีความสำคัญเท่ากัน”

(ครู C1 / 18 ก.พ. 52)

- การประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C

การประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์รับสมัครสมาชิกและประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงรางวัลที่ได้รับจากการประกวดแข่งขันในเวทีต่างๆ สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า แดนเซอร์และนักดนตรีหลายคนสามารถร้องเพลงได้ดี โดยร้องเพลงตามงานแสดงของวงดนตรี และนักดนตรีสามารถเล่นเครื่องดนตรีได้หลายประเภท เช่น กีตาร์ สามารถเล่นคีย์บอร์ดได้ โดยวารสารของโรงเรียน ประกาศหน้าเสาธง ป้ายประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ของโรงเรียน และเพื่อนบอกต่อเพื่อน ไม่พบปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า เว็บไซต์ของโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ชื่อเสียง รางวัลที่ได้รับของ กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ทั้งภาพกิจกรรมและเนื้อหาสาระ

- สมาชิกกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C

ด้านคุณสมบัติต้องมีใจรักในดนตรีและเป็นคนใฝ่เรียนรู้ นั่นคือนักดนตรีทุกคนต้องเล่นเครื่องดนตรีได้หลากหลายชนิด และแดนเซอร์ควรร้องเพลงได้ และนักร้องต้องเต้นได้เช่นกัน เพื่อป้องกันหากเกิดปัญหากับนักเรียนสมาชิกของวงดนตรี เช่น อุบัติเหตุ หรือผู้ปกครองไม่อนุญาตให้ไปแสดงตามงานต่างๆ ด้านวิธีการรับสมัครสมาชิก โดยส่วนใหญ่จะประชาสัมพันธ์กิจกรรมหน้าเสาธง และพบว่านักเรียนจำนวนมากมีความสนใจในกิจกรรมแต่หากนักเรียนไม่มีใจรักด้านนี้จริงจะไม่สามารถฝึกซ้อมได้เป็นเวลานาน เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวสมาชิกต้องมีความอดทนสูงมาก ซึ่งนักเรียนต้องเป็นสมาชิกของชุมนุมวงดนตรีลูกทุ่ง หากนักเรียนคนใดมีความสามารถโดดเด่นจึงได้รับการชักชวนเพื่อเป็นสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่ง ปัจจุบันมีสมาชิก 45 คน และไม่พบปัญหาด้านสมาชิกของกิจกรรม

“ทุกคนต้องเป็นทุกอย่าง แดนซ์ที่เด่นต้องร้อง นักร้องต้องแดนซ์ได้ นักดนตรีต้องเป็นเครื่องดนตรีหลากหลาย สับเปลี่ยน ได้ผลดีกับเด็กที่มีปัญหากะทันหัน บางทีพ่อแม่ไม่ให้ไป”

(ครู C1 / 18 ก.พ. 52)

- การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C

การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของ โรงเรียนพบว่า โรงเรียนสนับสนุนด้านสถานที่ เครื่องดนตรี ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเหมารถ ตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น แต่การซ่อมแซมเครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่น ชุดแดนเซอร์ นักร้องและนักดนตรี

งบประมาณนี้ได้จากการรับจ้างแสดงตามงานต่างๆของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนC ด้านกำลังใจจากในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนได้รับมากพอสมควร ปัญหาด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม พบว่าบุคคลภายนอกวงดนตรี บางคนไม่สนับสนุนการจัดกิจกรรม บ้างกล่าวด้วยวาจา บ้างเขียนกระทู้ต่อว่าทางอินเทอร์เน็ต โดยมักเป็นเรื่องค่าตอบแทนผลประโยชน์ เป็นต้น สอดคล้องกับการสังเกตกระดานบอร์ดบนอินเทอร์เน็ต พบว่า มีกระทู้ที่กล่าวถึงครูทั้งสองท่าน ตั้งแต่ปี 2549 หลังจากนั้นในปีเดียวกัน ครูทั้งสองท่านจึงแก้ปัญหาเรื่องเงินอย่างชัดเจนด้วยการเปิดบัญชีของวงดนตรีลูกทุ่ง 2 บัญชีธนาคาร ได้แก่ธนาคารกรุงไทยและธนาคารออมสิน เพื่อเป็นค่าอุปกรณ์ ค่าอาหารระหว่างฝึกซ้อม ค่าชุดและอื่นๆ ส่วนของนักเรียนได้เปิดบัญชีธนาคารของนักเรียนทุกคน ตั้งแต่ปี 2549 เพื่อนำเงินฝากเข้าบัญชีซึ่งเป็นค่าตอบแทนจากงานแสดงต่างๆ และงานประกวดแข่งขัน พบว่าหากเป็นงานที่ได้รับค่าตอบแทนจะได้เข้าบัญชีเงินฝากคนละอย่างต่ำ 100 – 1,500 บาทต่อครั้ง สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า มีปัญหาเงินฝากของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน C 2 บัญชีคือ ธนาคารกรุงไทยและธนาคารออมสิน นอกจากนี้ยังมีบัญชีเงินฝากธนาคารออมสินของนักเรียนแต่ละคน

“เรา ครู C1 ครู C2 ผอ. รอง ผอ. เขาสนับสนุนทุกอย่างไม่ว่า ดนตรี กีฬา และช่วงก่อนแข่งก็ ผอ. กองการศึกษา มาให้กำลังใจ คือกำลังใจสำคัญที่สุด ก่อนที่จะแข่ง ก็จะมีผู้ใหญ่มา มาให้กำลังใจ จาก อบจ. ปลัดจังหวัด”

(นักดนตรีโรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

“เขาสนับสนุน นนท์ เริ่มสนับสนุนมาก ได้ตู้แอมป์ เครื่องเป่า ชุดแดนเซอร์ ลั่นหลาม ดีกว่าแต่ก่อน และดีกว่าอีกหลายโรงเรียนแต่ก่อนตู้เล็กๆ ราคา 3,00 - 4,000 เดี่ยวนี้ 60,000 - 70,000 ”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

2) การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C

การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ประกอบด้วย

- การปฐมนิเทศสมาชิกและข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรม
- คณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรม
- กิจกรรมที่จัดในวงดนตรีลูกทุ่ง
- การติดตามดูแลการจัดกิจกรรม

เก็บรวบรวมข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ครูผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียนสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่ง การสนทนากลุ่มนักเรียน การสังเกตการจัด กิจกรรม และการวิเคราะห์เอกสาร มีรายละเอียดของแต่ละด้านดังต่อไปนี้

- การปฐมนิเทศสมาชิกและข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรี ลูกทุ่งของโรงเรียนC

การปฐมนิเทศสมาชิก เพื่อชี้แจงข้อปฏิบัติร่วมกันและนักเรียนสมาชิกวงดนตรีลูกทุ่งที่เข้ามาใหม่ต้องปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกเดิมเสียก่อนโดยต้องมีความอดทนและพยายามฝึกซ้อมเป็นอย่างดี จึงจะได้เป็นสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งอย่างสมบูรณ์ สำหรับข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ประกอบด้วย 4 ข้อหลัก ได้แก่ (1) สมาชิกต้องมาซ้อมอย่างสม่ำเสมอ (2) หากไม่มาต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า สำหรับการออกงานแสดงหรือการประกวดแข่งขัน กรณีที่ขาด 1 ครั้ง จะได้รับการตักเตือนจากครู หากขาด 2 ครั้ง จะถูกพักการแสดง และหากขาดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ลงโทษด้วยการเชิญออกจากการเป็นสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนC (3) ห้ามรับงานแสดงพิเศษด้วยตนเอง เนื่องจากป้องกันความเสื่อมเสียด้านพฤติกรรมที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งทำให้เสียชื่อเสียงของวงดนตรีและโรงเรียนได้ (4) ห้ามมีปัญหาลูกสาว เนื่องจากไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและนักเรียนอยู่ภายใต้การดูแลของครู ฝึกซ้อมตามเวลาที่กำหนด ไม่พบปัญหาด้านการปฐมนิเทศและข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรม

“มีปฐมนิเทศใหม่ เรายังไม่รับเป็นสมาชิกเลย จนกว่าจะเป็นที่ยอมรับ จึงให้เป็นสมาชิก”

(ครู C1 / 18 ก.พ. 52)

“เวลาในการซ้อม ถ้าเรากำหนดซ้อมแล้วไม่มา ให้โอกาสครั้งที่ 1 ครั้งที่สองให้พัก ครั้งที่สามออกไปเลย งานแสดงข้างนอกนะ และถ้าสังกัดวงแล้วห้ามไปรับจ้างพิเศษนอก เพื่อป้องกันคำครหา ภาพไม่สวยงาม ดูไม่ดี ถ้าเราพบ ก็ให้โอกาส 3 ครั้ง แล้วไม่รับกลับคืน”

(ครู C1 / 18 ก.พ. 52)

“ผู้สาว กฏเหล็ก ถ้ามี คือเรายังเด็กอยู่ถ้ามีมันก็ไม่ดี แล้ว อาจารย์ก็ดูแลพวกเราด้วยแต่ถ้ามีก็จะให้พัก แต่ไม่ใช่ไล่ออก แล้วก็ส่งต่อโรงเรียนให้ย้าย”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

- คณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C

คณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นครูผู้ควบคุมวงดนตรีทั้ง 2 ท่าน ในส่วนของคณะกรรมการดำเนินงานของนักเรียน ได้มาจากการแต่งตั้งโดยครู มีตำแหน่งหัวหน้าแต่ละกลุ่มได้แก่ หัวหน้านักดนตรี หัวหน้าแดนเซอร์และหัวหน้านักร้อง ให้มีหน้าที่กำกับ ติดตาม ดูแลการฝึกซ้อมและประสานงานกับครูผู้ควบคุมวงดนตรี ส่วนสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งมีหน้าที่เตรียมและเก็บรักษาเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ของตนเอง สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า นักดนตรีแต่ละคนจะดูแลรักษาเครื่องดนตรีของตนเป็นอย่างดี เช่น เช็ดฝุ่นคีย์บอร์ด กีตาร์ และ ทรัมเบ็ต เป็นต้น สำหรับคณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการไม่พบปัญหา เนื่องจากบุคลากรทุกคนในวงดนตรีให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

“ตั้งเครื่องของใครของมัน อย่างคีย์บอร์ด ตั้งเอง แต่ตู้แอมป์ช่วยกันยก ถ้าไปแข่งเอาเฉพาะเครื่องดนตรีไป เบส กีตาร์ คีย์บอร์ด กลองทอม แล้วก็เครื่องเป่า แซก ทรัมเบ็ต”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

- กิจกรรมที่จัดในวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C

กิจกรรมที่จัดในวงดนตรีลูกทุ่ง ประกอบด้วยกิจกรรมการสอนและฝึกซ้อม และกิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมการสอนและฝึกซ้อมเพื่อปรับปรุงเทคนิค ความแม่นยำและความชำนาญ การวางแผนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง เป็นการวางแผนในระยะยาว โดยครูผู้ควบคุมวงดนตรีเป็นผู้วางแผน สำหรับเวลาในการฝึกซ้อมปกติเป็นประจำทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ฝึกซ้อมเวลา 18.00 – 21.00 น. และหากใกล้เวลาที่ต้องเข้าประกวดแข่งขันจะมีความเข้มข้นในฝึกซ้อมเพิ่มในวันเสาร์ – อาทิตย์ และบางครั้งในเวลาเรียน สำหรับการฝึกซ้อมนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยเตรียมเครื่องดนตรีเอง มีการฝึกซ้อมเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม หลังจากแยกฝึกซ้อมรายบุคคลและรายกลุ่มแล้ว ครูที่ปรึกษาหรือหัวหน้าวงเรียกรวมวง และฝึกซ้อมรวมวง ดังภาพที่ 4.11 จากการสังเกตพบว่า บรรยากาศในการจัดกิจกรรมนักเรียนมีความสนิทสนมกันดีมาก ครูที่ปรึกษาเป็นกันเองแต่มีความจริงจัง ให้ออกาสนักเรียนในการแสดงความคิดเห็นในการฝึกซ้อมนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการฝึกซ้อมตลอดเวลาเต็มที่ทุกครั้งเหมือนประกวดแข่งขันบนเวที

นักเรียนทุ่มเทในการฝึกซ้อมอย่างจริงจัง บางครั้งแดนเซอร์เต้นแรงจนกระทั่งเท้าเจ็บ ครูมีการให้ข้อเสนอแนะในการบรรเลงทุกครั้ง โดยบอกในจุดที่ควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรม

ภาพที่ 4.11 กิจกรรมการฝึกซ้อมของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน C

ส่วนกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้แก่ การประกวดแข่งขัน การบริการชุมชน การเผยแพร่วัฒนธรรม และการแสดงตามงาน การพานักเรียนสมาชิกของวงดนตรีไปทัศนศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ โดยปี 2549 ไปทัศนศึกษาที่ประเทศสิงคโปร์ ปี 2550 ที่ประเทศมาเลเซีย บประมาณส่วนนี้มาจากค่าแสดงตามงานต่างๆที่ครูและนักเรียนร่วมกันสะสมไว้และทุกครั้งที่วงดนตรีต้องแสดงตามงานต่างๆและประกวดแข่งขันนักเรียนจะได้รับประสบการณ์จากแหล่งนั้นๆ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวถือเป็นจุดขายที่ทำให้นักเรียนที่ยังไม่เป็นสมาชิกของวงดนตรีให้ความสนใจอยากสมัครเข้าเป็นสมาชิกของวง

- การติดตามดูแลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนC

การติดตามดูแลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง โดยครูจะควบคุมศิษย์เก่าและสมาชิกทุกคน ศิษย์เก่าซึ่งมีบ้านอยู่ใกล้โรงเรียนจะเข้ามาช่วยครูดูแลการซ้อมของนักดนตรีเป็นประจำ สอดคล้องกับการสังเกตพบศิษย์เก่าเข้ามาช่วยฝึกซ้อมนักดนตรี กรณีใกล้รายการประกวดแข่งขันจะมีศิษย์เก่าอีก 1 ชุดเข้ามาดูแลการซ้อมของนักดนตรีและแดนเซอร์เพิ่มเติม หากมีปัญหาที่ศิษย์เก่าหรือสมาชิกของวงดนตรีไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จะรายงานต่อครูเพื่อแก้ปัญหาต่อไป ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“น้องที่เข้ามาให้ให้รุ่นพี่จับ เข้ามาใหม่ ไม่มีใครเป็น ต้องใส่ใจ ต้องรัก”

(แดนเซอร์โรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

“เหมือนพ่อแม่ เข้าใจศิษย์ทุกคนว่ามีปัญหา อันนี้ไม่ดึนะให้เราแตกต่างกับคนที่ไม่ทำอะไรเลย ว่ามันแตกต่างกัน”

(นักร้องโรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

“เปรียบเหมือนพ่อแม่ เราอยู่ในวงมี อาจารย์คอยดูแลเราซ้อม กินข้าว เวลาถูกมีปัญหา คอยช่วยแก้ปัญหา อาจดูแต่อยากให้เราเป็นคนดี”

(นักดนตรีโรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

“แกมีเวลาให้เรามากกว่าลูกแกอีก 24 ชั่วโมง อยู่กับพวกผม 20 ชั่วโมง ซ้อมเสร็จตอนไหนก็กลับบ้าน เวลาเลิกจากราชการเหนื่อยๆก็อาจปล่อยให้อิสระในการทำงาน อาจารย์บอก ว่าเวลาซ้อมก็จะกดดัน แล้วนัดซ้อม อาจารย์ก็จะมาแก้ มาปรับดูหลายๆคน”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

4) การประเมินการจัดกิจกรรม

ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง จำแนกเป็น

- วิธีการประเมินผลกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
- การรายงานผลการจัดกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้
โดยมีรายละเอียดดังนี้

- วิธีการประเมินผลกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนC

วิธีการประเมินผลกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนC มีการประเมินผลทุกครั้งก่อนการซ้อมเพื่อประเมินความพร้อมก่อนการฝึกซ้อม ระหว่างการฝึกซ้อมเพื่อปรับปรุง แก้ไขข้อผิดพลาดระหว่างการฝึกซ้อมและหลังการฝึกซ้อมเพื่อประเมินความสำเร็จ ภายหลังจากการฝึกซ้อม โดยการพูดคุย หากพบข้อผิดพลาดจะหยุดพูดคุยกันเพื่อปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า นักเรียน ครูและศิษย์เก่า ช่วยกันสร้างสรรค์ดนตรีและทำเต็ม รวมทั้งแก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาด กรณีการประเมินผลจากการประกวดแข่งขัน โดยฟังคำแนะนำของกรรมการที่ทำหน้าที่ตัดสินผลการประกวดแข่งขัน ว่าจุดเด่นและจุดด้อยของการแสดงมีอะไรบ้าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องด้วยการพูดคุยกันภายในวงดนตรีโดยครูทั้ง 2 ท่าน สมาชิกวงดนตรีและศิษย์เก่า ไม่พบปัญหาในการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

“ประเมินจากการแข่งจากกรรมการ ไม่ได้เป็นแบบฟอร์ม แต่พูดคุย สังเกต ดูจากโครงการต่างๆที่เราทำ ประเมินโครงการทุกกิจกรรม โดยมีครูคณิตศาสตร์มาทำ”

(ครู C1 / 18 ก.พ. 52)

- การรายงานผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนC

การรายงานผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง มีการรายงานผลการจัดกิจกรรมทุกครั้งที่ยังวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนC ไปประกวดแข่งขัน นำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า มีเอกสารการรายงานผลการประกวดแข่งขันทุกรายการ

5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C

ด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง มุ่งนำเสนอถึงสิ่งที่ทำให้วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C ขึ้นมาอยู่ในระดับแนวหน้าของประเทศ จำแนกได้ 3 ด้านคือ ด้านครู ด้านนักเรียนและด้านผู้บริหาร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านครู ได้แก่ ครูบริหารจัดการกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งได้ดี มีการคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมโดยเฉพาะนักเรียนร้อง และครูสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในวงดนตรีได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า ครูมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ

“ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผมคนเดียว จบทุกกรณี ไม่ว่าจะรุนแรง แก้ปัญหาเอง และพอใจ ผลงานที่เราทำได้รับความไว้วางใจ”

(ครู C1 / 18 ก.พ. 52)

“การบริหารจัดการที่ดี และมีการพัฒนาตนโดยหาเด็กประถม คัดเลือกอีกที คือสกรีนเด็ก”

(สนทนากลุ่มนักเรียนโรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

ปัจจัยด้านนักเรียน ได้แก่ การร่วมมือกันของทุกคนในวงดนตรีลูกทุ่ง มีความสนใจในกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับการสังเกตพบความร่วมมือกันของทุกฝ่ายเป็นอย่างดี มีความสามัคคีกัน ประกอบกับทุกคนมีใจรักในสิ่งเดียวกันคือดนตรีและวงดนตรีของพวกเขา ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ปัจจัยที่ทำให้สำเร็จคือการร่วมมือของทุกคน แดน นกดนตรี รุ่งพี ที่จับ ให้กำลังใจกันและกัน บางทีมีปัญหาไม่กล้าปรึกษา อาจารย์ก็ปรึกษาพี่ ความร่วมมือ”

(นักดนตรีโรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

“เด็กให้ความสนใจต่อเนื่อง ถ้าไม่มีความต่อเนื่องก็หยุดทำวง”

(ครู C1 / 18 ก.พ. 52)

“เรารักที่จำทำในสิ่งที่เราฝึกตัวเองให้เรื่อยๆ ประสบการณ์ที่เราไปแข่งมามาปรับแก้ หลายคนมาอยากเล่นแต่ใจไม่ถึง เลยเลิกไปห่างพ่อแม่มา เหมือนเป็นเด็กที่มีชีวิตกับดนตรีขาดไม่ได้ อยู่บ้านยังเต้น”

(แดนเซอร์โรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

“เด็กมีความตั้งใจ เขาไม่ได้ตั้งใจเฉยๆ เขารัก รักประเภทให้กลับบ้านไม่กลับ กลับบ้านใหม่ลูก กลับบ้านถูกใหม่ อาจารย์ครับผมไม่ออกไป แล้วให้นอนห้องนอนไม่นอน มันจะนอนมุดเครื่องดนตรีของมันนะ”

(ครู C2 / 24 ก.พ. 52)

ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ การสนับสนุนจากหัวหน้าสถานศึกษา การได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารในการจัดกิจกรรม ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“หัวหน้าสถานศึกษาเข้าใจในการทำงานของเรา แก่ให้เราบริหารจัดการโดยท่านไม่จุจกจิก จู้จี้ ดีทำเลย”

(ครู C1 / 18 ก.พ. 52)

6) จุดเด่นของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C

จุดเด่นของวงดนตรีโรงเรียน C จำแนกได้ 2 ด้าน ได้แก่ แนวเพลงที่หลากหลายไม่ซ้ำแบบใคร ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เราเล่นดนตรีที่สนุกสนาน”

(ครู C2 / 24 ก.พ. 52)

“แนวเพลงที่หลากหลาย การทำดนตรีใหม่ ถือว่าเราเป็นวงแรกๆที่ทำเพลงแนวนี้”

(นักดนตรี/ 25 ก.พ. 52)

รวมทั้งชุดของแดนเซอร์และนักร้องที่สร้างขึ้นเองด้วยการช่วยเหลือกันของแดนเซอร์และครู C2 โดยไม่ซื้อชุดสำเร็จ

“เสื้อผ่ามาจากฝีมือเด็กทั้งนั้น ครูตัดเด็กปัก ครูปักเด็กเย็บ กระโปรงเย็บได้ ถ้าหลายๆ อย่างเป็นของเด็กทำงานมาส่ง”

(ครู C2 / 24 ก.พ. 52)

7) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน C

ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง จำแนกได้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโรงเรียนและวงดนตรี ด้านนักเรียนและด้านครู

ด้านโรงเรียนและวงดนตรี มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป

“อย่างไร้สอบคณะพลศึกษา ถ้ามแต่คนตรีลูท่ง ไม่ถ้ามเรื่องพะละเลย แคเห็นรถโรงเรียน
เรานี้กว่าไปแข่งวงดนตรีลูท่ง อย่างโรงเรียนเขาเรียกแต่ชิงข้าสวรรค ได้ชื่อเสียง”

(นักดนตรีโรงเรียน C / 25 ก.พ. 52)

ด้านนักเรียนมีความรู้ความสามารถทางดนตรีเพื่อไปประกอบอาชีพ หรือ
เรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป และมีรายได้ระหว่างเรียนบางคนถึงขั้นสามารถเลี้ยงดูผู้ปกครองได้ มีความ
อดทน สามัคคีในหมู่คณะ กล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบ ได้มิตรภาพระหว่าง ครู รุ่นพี่
และเพื่อน มีความรักและผูกพันต่อกัน มีประสบการณ์ในชีวิตทั้งภายในและต่างประเทศ มั่นใจใน
ตนเองและมีเข้มแข็งในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับการสังเกตพบว่า นักเรียนมีความมั่นใจใน
ตนเอง กล้าแสดงออก สามัคคีและมีความรับผิดชอบ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ได้ประสบการณ์เยอะมากทุกด้าน ประสบการณ์ เป็นความที่เราอยากเข้า ก็หลายสิ่ง
หลายอย่างทำให้เราเห็นว่าในวงกับข้างนอกต่างกันยังไง อย่างข้างนอกไปเรียนอย่างเดียว กับเรา
ที่เรียนด้วยได้ทำกิจกรรมด้วย มันมากกว่าคนอื่น ได้ประสบการณ์เยอะกว่า”

(แดนเซอร์โรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

“ตอนแรกร้องให้กลับบ้าน โดน อาจารย์ด่า เข้มแข็งขึ้น”

(นักร้องโรงเรียน C / 18 ก.พ. 52)

“อดทน ช่างวางแผน คิดก่อนทำ และได้ปรับปรุงตามอาจารย์ คิดว่าถ้าผ่านตรงนี้ก็
มีความอดทนสูง อยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ได้ดี อยู่กับคนอื่นง่าย แล้วคนอื่นด่าก็ไม่เท่า อาจารย์ชอบให้
อาจารย์ด่า ก็ด่าให้คิด และมีความสามัคคี ความอดทน การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ”

(สนทนากลุ่มนักเรียน / 18 ก.พ. 52)

“ได้เพื่อนใหม่ๆเยอะ กว่าไปแข่งกับโรงเรียน อื่น แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น
เหมือนเป็นลูกพ่อแม่เดียวกัน อยู่ด้วยกันตลอด รักกัน เหมือนพี่น้องคลานตามกันมา ถ้าจบจะ
กลับมา อย่างรุ่นพี่ก็กลับ”

(นักดนตรีโรงเรียน C / 24 ก.พ. 52)

“เวลาไปออกงานได้ไปหลายจังหวัดที่เราไม่เคยเจอ ที่ผ่านมาก็ไปสิงคโปร์ ต่อมาไป

มาเลเซีย พม่า ลาว ไม่น่าเชื่อว่าแค่พวกหนูเป็นเด็กได้ไปต่างประเทศ ลูกชานา พ่อแม่ทำนา มีความสุข รักกันอยู่กับดนตรี ได้ยินเสียงดนตรีต้องเต้น ได้ทุกอย่าง เพื่อน ประสบการณ์ ความรู้ มีกิจกรรม รวมแล้วก็ดีเพิ่มประสบการณ์ชีวิตตัวเอง”

(แดนเซอร์โรงเรียน C / 24 ก.พ. 52)

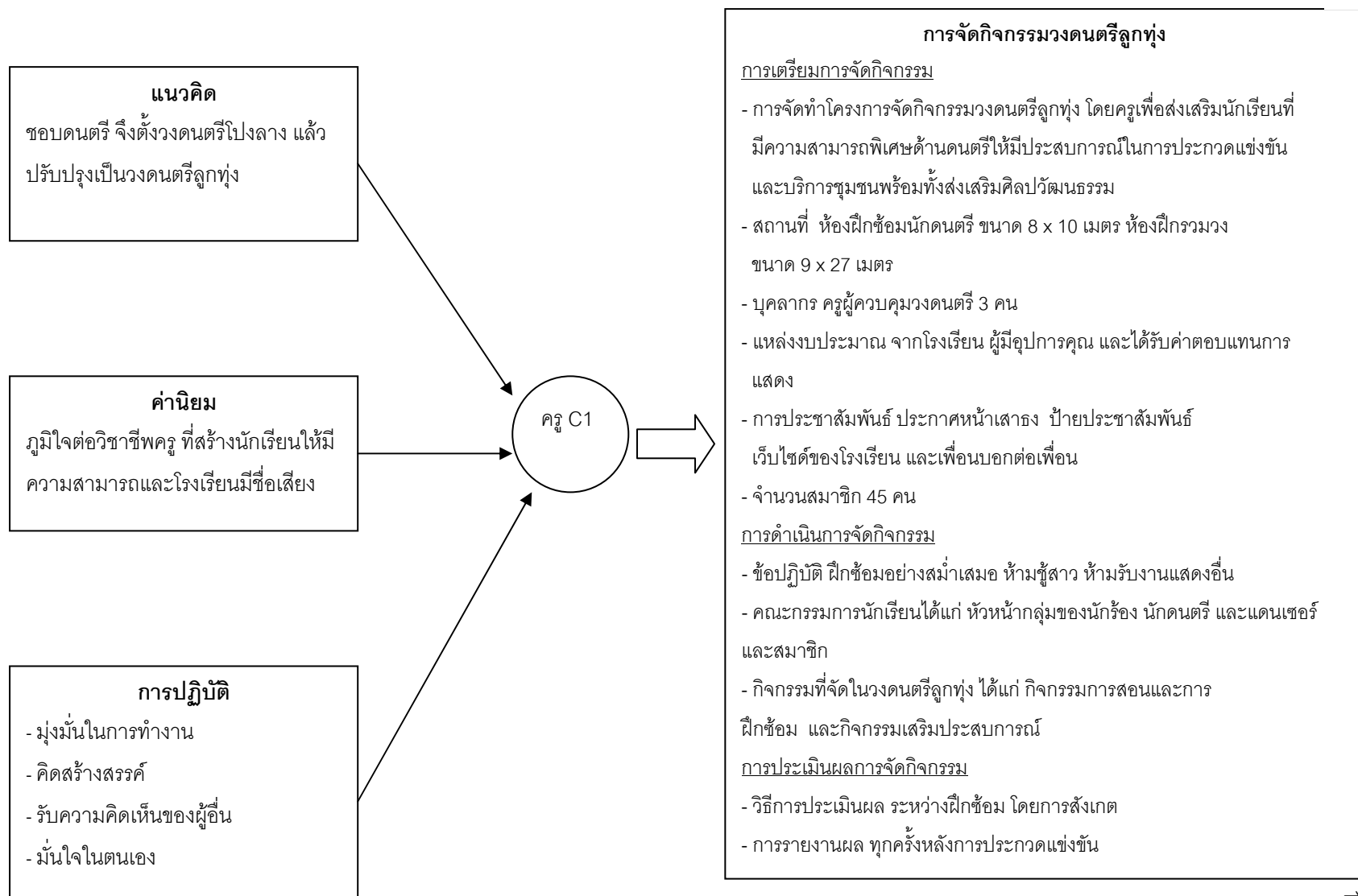
8) ผลงานของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน C

- ปี 2544 ชนะเลิศ (พิณเพชร) การแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งเยาวชนยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2545 ได้รับรางวัลชนะเลิศ (พิณเพชร) การแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งเยาวชนยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2546 ได้รับรางวัลชนะเลิศ (พิณเพชร) การแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งเยาวชนยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2547 ได้รับรางวัลชนะเลิศ (พิณเพชร) การแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งเยาวชนยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2547 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ในระดับประเทศ การแข่งขันวงดนตรียามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ครั้งที่ 4
- ปี 2548 ได้รับรางวัลชนะเลิศ (พิณเพชร) การแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งเยาวชนยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2548 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ ในรายการแข่งขันวงดนตรี ชิงช้าสวรรค์ คอนเทสต์ ประจำคู่ออน
- ปี 2548 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ชิงช้าสวรรค์ รอบแชมป์ ออฟเดอะแชมป์
- ปี 2548 ได้รับรางวัลชนะเลิศแห่งประเทศไทย ในการประกวดในรายการแข่งขันวงดนตรีและนาฏศิลป์พื้นเมืองของนักเรียน จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ)
- ปี 2548 ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่ง ป.ป.ส. ชิงแชมป์แห่งประเทศไทย
- ปี 2548 ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ ในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่ง ป.ป.ส. ชิงแชมป์แห่งประเทศไทยรางวัลถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- ปี 2548 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ1 ระดับประเทศ ในการแข่งขันวงดนตรี OTOP ไทยลูกทุ่ง CONTEST 2005 ระดับเยาวชน
- ปี 2549 ได้รับรางวัลชนะเลิศ ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการแข่งขันวงดนตรีเยาวชน “พิมาย คอนเทสต์” ครั้งที่1
- ปี 2549 ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่ง ป.ป.ส. ชิงแชมป์แห่งประเทศไทย
- ปี 2549 ได้รับรางวัลชนะเลิศแห่งประเทศไทย ในการประกวดในรายการแข่งขันวงดนตรีและนาฏศิลป์พื้นเมืองของนักเรียน จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ปี 2549 ได้รับรางวัลชนะเลิศ (พิณเพชร) การแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งเยาวชน ยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2549 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ในระดับประเทศ การแข่งขันวงดนตรียามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ครั้งที่ 6
- ปี 2549 ได้รับรางวัลชนะเลิศ ในรายการแข่งขันวงดนตรี ชิงช้าสวรรค์ คอนเทสต์ประจำฤดูร้อน
- ปี 2549 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ชิงช้าสวรรค์ รอบแชมป์ ออฟเดอะ แชมป์
- ปี 2550 ได้รับรางวัลชนะเลิศ (พิณเพชร) การแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งเยาวชน ยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2550 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ในระดับประเทศ การแข่งขันวงดนตรี ยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ครั้งที่7
- ปี 2550 ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่ง ป.ป.ส. ชิงแชมป์แห่งประเทศไทย
- ปี 2550 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ระดับประเทศ ในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่ง ป.ป.ส.
- ปี 2550 ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดร้องเพลงลูกทุ่งประกอบแดนเซอร์ ระดับประเทศ ในงานมหกรรมการจัดการศึกษาท้องถิ่น ที่เมืองทองธานี และรองชนะเลิศอันดับ1 ปี 2551
- ปี 2550 ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดวงดนตรีลูกทุ่งระดับมัธยมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ MSU MUSIC CWCARDS จัดโดยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- ปี 2551 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ระดับประเทศ ในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่ง ป.ป.ส.
- ปี 2551 ได้รับรางวัลชนะเลิศ (พิณเพชร) การแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งเยาวชน ยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปี 2551 ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่ง ป.ป.ส.ชิงแชมป์แห่งประเทศไทย
- ปี 2551 ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดวงดนตรีลูกทุ่งระดับมัธยมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ MSU MUSIC CWCARDS จัดโดยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ปี 2551 ได้รับรางวัลชนะเลิศ ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งเยาวชนไทย “จัดโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์”
- ปี 2551 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ การประกวดร้องเพลงลูกทุ่งประกอบแดนเซอร์ ระดับประเทศในงานมหกรรมการจัดการศึกษาท้องถิ่น ที่เมืองทองธานี

รวมผลงานของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน C ตั้งแต่ปี 2544 – 2551 จำนวนทั้งสิ้น 31 รางวัล จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 3 ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นแผนภาพแสดง แนวคิด คำนิยม การปฏิบัติและการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของครู C1 ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.12 แนวคิด ค่านิยม การปฏิบัติและการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของครู C1

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้ามกรณีศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง และการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง การดำเนินการจัดกิจกรรมและการประเมินผลการจัดกิจกรรม จากครูกรณีศึกษาทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ ครู A1 ครู B1 และ ครู C1 ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์แบบข้ามกรณีระหว่างครูที่สังกัดในโรงเรียน ที่อยู่ในจังหวัดเดียวกันและต่างจังหวัดกัน แสดงได้ดังนี้

1. แนวคิด ค่านิยม และการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านแนวคิดของครูในการสร้างวงดนตรีลูกทุ่ง ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง สามารถสรุปได้เป็นตารางเปรียบเทียบข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4.1 วิเคราะห์แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี

ประเด็น	ครู A1	ครู B1	ครู C1
1.1 แนวคิดของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง	- ความชอบในดนตรีตั้งแต่เด็ก โดยหัดเล่นดนตรีกับพี่ชายตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นต้นมา จึงทำให้มีทักษะทางดนตรีที่หลากหลายทั้งเพลงไทยประเภทหมอลำ จนกระทั่งเพลงสากล - มีความคิดจะถ่ายทอดให้เด็กนักเรียน ตั้งแต่ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการ หากไม่ได้สอนสิ่งที่ตนเองรู้และมีความสามารถแล้ว ความรู้ทางดนตรีนั้น	- ความชอบในดนตรีตั้งแต่วัยเด็ก จึงเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สาขาดุริยางค์ตะวันตก - เล่นดนตรีกับวงดนตรีของมหาวิทยาลัย เป็นนักดนตรี Back Up ให้กับวงดนตรีต่างๆ เช่น พุ่มพวง ดวงจันทร์ และยอดรัก สลักใจ เป็นต้น - เริ่มจัดตั้งวงโยธวาทิตขึ้นในปี พ.ศ. 2532 และประสบความสำเร็จสูงสุดระดับประเทศ แต่การทำวงโยธวาทิต	- มีความชอบในดนตรี จึงชักชวนให้นักเรียนวงสตริงของโรงเรียนจัดตั้งวงดนตรีโปงลาง และปรับปรุงเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อประกวดรายการเยาวชนยามาฮา ลูกทุ่งคอนเทสต์ในปีแรก - ปรับปรุงพัฒนางวงดนตรีวงนี้มาตลอด โดยถ่ายวิถีโอการแสดงของนักเรียนเพื่อนำมาทบทวนและปรับปรุงข้อบกพร่อง และถ่ายวิถีโอการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับลูกทุ่ง

ตารางที่ 4.1(ต่อ) วิเคราะห์แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรี
ลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี

ประเด็น	ครู A1	ครู B1	ครู C1
1.1 แนวคิดของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง	จะหายไปพร้อมกับตัวท่าน ไม่ตกสู่คนรุ่นหลัง ถึงแม้ท่านจะไม่มีความรู้เชิงวิชาการด้านดนตรีเลย เช่น อ่านโน้ตเพลงสากลไม่เป็น ก็ทำด้วยใจ ด้วยจิตวิญญาณอยากจะทำและประสบการณ์ชีวิตที่เคยเล่นดนตรีมา - มีความไวของการได้ยินสูง (Perfect Pitch) เนื่องจากสามารถจับความเพี้ยนของเสียง ดนตรีที่เล่นรวมวงกันได้อย่างแม่นยำ - มีแนวคิด(Idea) ทางดนตรีสูงเกิดกระจ่างชัดขึ้นมาเอง - ดนตรีที่ทำขึ้นนั้นไม่มีหลักการทางวิชาการใดๆแต่เกิดจากความรู้สึกที่ดีพอใจแล้วจึงทำมาเรื่อยๆ - เมื่อเข้ารับราชการครูเริ่มจัดตั้งวงที่ครูรวมกลุ่มเล่นดนตรีด้วยกัน เล่นเพลงแนวเพื่อชีวิตและเพลงเก่า ต่อมาครูแต่ละท่านต่างมีภาระหน้าที่ต่างๆจึงแยกย้ายกันไป	มีปัญหาค่อนข้างมาก และไม่โด่งดัง ท่านจึงได้จัดตั้งวงสตริง วงป๊อปปี้แบนด์ วงคอมโบ ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่กิจกรรมวงสตริงมีนักเรียนร่วมกิจกรรมได้น้อยเพียงวงละ 3 – 4 คน - เริ่มจัดตั้งวงดนตรีลูกทุ่งในปี 2544 เพราะเห็นว่าลูกทุ่งกระแสค่อนข้างแรง และเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยกันครั้งละหลายคน - แรงบันดาลใจที่ทำวงดนตรี จนกระทั่งปัจจุบันคือผลงานที่ได้รับของวงดนตรี ทำให้นักเรียนมีสถานศึกษาที่รับเข้าเรียนต่อทุกคน	เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงวงดนตรี - แรงบันดาลใจที่ทำให้ทำวงดนตรีลูกทุ่งมาจนกระทั่งปัจจุบันคือ ได้เห็นสิ่งที่นักเรียนสมาชิกในวงดนตรีทุ่มเทอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.1(ต่อ) วิเคราะห์แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรี
ลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี

ประเด็น	ครู A1	ครู B1	ครู C1
	- เริ่มต้นจัดตั้งวงดนตรีโปงลาง ในปี 2540 เพื่อตอบสนอง นโยบายต่อต้านยาเสพติด และสังเกตเห็นว่า มีนางรำในวงดนตรีโปงลาง มีน้ำเสียงไพเราะ จึงให้ร้องเพลงประกอบเรื่องรำ ได้รับคำชื่นชมจากชาวบ้าน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจึงจุดประกายให้เริ่มนำเพลงลูกทุ่งเข้ามาในวงดนตรีโปงลางจนกระทั่งปัจจุบันกลายมาเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง		
1.2 ค่านิยมของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง	- ภาคภูมิใจต่อวิชาชีพครูมาก สาเหตุประการหนึ่งเพราะพ่อของท่านมีอาชีพครู จึงได้เห็นตัวอย่างจากบิดาและภาคภูมิใจต่อการทำวงดนตรีวงนี้เป็นอย่างมาก - มีความสุขจากการทำวงดนตรี แต่เพราะเป็นสิ่งที่ครู A1 ชอบที่จะทำจึงทำให้ท่านทำวงดนตรีมาเรื่อยๆ - ปัจจุบัน คาดหวังว่านักเรียนเติบโตมีการศึกษาพร้อมกับสร้างครอบครัวที่ดี นักเรียนยังระลึกถึงครู	- ภาคภูมิใจต่อวิชาชีพครูที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถพิเศษ ด้านดนตรีเพื่ออนาคตที่ดี และทำให้ชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นที่รู้จักทั่วไป - คาดหวังให้นักเรียนประสบความสำเร็จในชีวิต มีประสบการณ์ จากการเป็นสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งด้านความสามารถ และการปฏิบัติตน พร้อมทั้งมีประสบการณ์จากสถานที่ต่างๆ	- พอใจต่อวิชาชีพครูและมีความสุขจากการทำวงดนตรี - มีส่วนในการส่งเสริมความรู้ ความสามารถของนักเรียน ซึ่งนักเรียนได้นำไปใช้ในอนาคตด้านการเรียนต่อ คือ ได้สิทธิ์การเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย หรือเพื่อนำไปประกอบอาชีพในอนาคตได้ - มีความทุ่มเทในการฝึกซ้อม ให้กับนักเรียน พร้อมกับอบรมสั่งสอนด้านการปฏิบัติให้นักเรียนมี

ตารางที่ 4.1(ต่อ) วิเคราะห์แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรี
 ลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี

ประเด็น	ครู A1	ครู B1	ครู C1
	กลับมาเยี่ยมเยียนบ้าง ท่านคิดว่านั้นคือจุดสูงสุดของความเป็นครู - หวังดีต่อนักเรียนจริงโดยคาดหวังให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่ดีใส่ใจกับสิ่งที่ได้สั่งสอนให้เกิดประโยชน์ในอนาคต อยากให้เป็นคนดี มีความสามารถและมีอนาคตที่ดี ได้รับทุนการศึกษาเรียนฟรีตลอดหลักสูตรปริญญาตรี - คาดหวังให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งไปประกอบอาชีพได้ - คิดทำวงดนตรีลูกทุ่งไปตลอด จนกว่าจะไม่มีกำลังที่สามารถทำได้อีกต่อไป - ต้องการให้นักเรียนได้ดีใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	- ต้องการให้นักเรียนทำงานด้วยความรู้สึกและจิตใจที่อยากทำโดยไม่อยากให้นักเรียนคำนึงถึงค่าตอบแทนมากเกินไปและไม่ถือเป็นเงื่อนไขสำคัญในการปฏิบัติตน - มาตรฐานดนตรีที่สอนเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วประเทศ - ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียง - หากจบการศึกษาจากโรงเรียน B แล้วความสามารถทางดนตรีเป็นที่ยอมรับจากสถาบันการศึกษาหลายแห่งจึงให้โควตาเรียนต่อในระบบมหาวิทยาลัย พร้อมกับให้ทุนการศึกษา	ความอดทน มุ่งมั่น เป็นคนดีมีศีลธรรม - ดูแลการฝึกซ้อมอย่างใกล้ชิด - รักนักเรียนเปรียบเสมือนลูกที่ท่านต้องรับผิดชอบให้ดีที่สุด - ชอบชีวิตที่ติดดิน ไม่ยึดติดกับวัตถุและอยู่กับสิ่งที่ชอบ - ไม่คำนึงถึงวิทยฐานะหรือตำแหน่งงานที่สูงขึ้นกว่าปัจจุบัน - ปัจจุบันคือทำวงดนตรีให้ มีคุณภาพต่อไปมากกว่านี้ถึงประโยชน์ของตนเอง - คาดหวังให้โรงเรียนมีชื่อเสียง ต้องการตอบแทนพระคุณของสถานศึกษาแห่งนี้ - ต้องการเห็นนักเรียนมีสถาบันเรียนต่อที่ดีและมีทุนการศึกษา

ตารางที่ 4.1(ต่อ) วิเคราะห์แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรี
ลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี

ประเด็น	ครู A1	ครู B1	ครู C1
1.3 การปฏิบัติ ของครูผู้สร้างวง ดนตรีลูกทุ่ง	- มีความรวดเร็วในการทำงาน เช่นแต่งทำนองเพลงมักจะเรียบร้อยในเวลาอันสั้น และการสั่งงานของนักเรียนที่ต้องได้ผลงานอย่างรวดเร็วพร้อมติดตามอย่างใกล้ชิดจนกว่าจะได้ผลลัพธ์ที่พอใจ โดยคนลอกเลียนแบบยาก - ขยันและมีความรับผิดชอบสูง ฝึกซ้อมนักเรียนแทบทุกวันและดูแลด้วยตนเองเสมอ - มีความสามารถทางดนตรีสูงมาก สามารถเล่นดนตรีได้ทุกประเภทและสามารถบอกได้ว่าเครื่องดนตรีชิ้นใดที่มีเสียงเพี้ยนขณะที่นักเรียนเล่นดนตรีรวมวงกันได้อย่างแม่นยำ - ทำทุกอย่างให้ดีที่สุดโดยเอาใจใส่เข้าไปในงาน - มีความมั่นใจในตัวเองสูง แสดง ออกจากลักษณะการพูด การแต่งกายและท่าทางต่างๆ	- สร้างสรรค์ผลงาน ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ไม่นิ่งอยู่กับที่ - มีแนวคิดที่เป็นเอกลักษณ์ เพลงและดนตรีที่สร้างขึ้นจะไม่เหมือนกับต้นฉบับมีการแต่งทำนองเพลงขึ้นใหม่ ซึ่งแปลกใหม่ไม่เหมือนใคร - รั้งฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแต่บางครั้งมักจะตัดสินใจด้วยตนเองเพื่อแนวดนตรีที่หลากหลาย ไม่ใช่แนวเพลงของคนใดคนหนึ่ง - พยายามทำให้ดีที่สุด โดยไม่ใส่ใจฟังคนที่ให้ร้ายหากเป็นสิ่งที่ท่านคิดว่าดีแล้ว ท่านจะทำอย่างเต็มที่ - มีอุดมการณ์ในการทำงานและมีน้ำใจให้แก่บุคคลอื่น ได้นำนักเรียนที่มีทักษะเกี่ยวกับดนตรีสูงไปช่วย ฝึกซ้อม ให้หลายโรงเรียน โดยไม่ได้เรียกร้องค่าตอบแทนใดๆ จนทำให้โรงเรียนเหล่านั้นบางโรงเรียนได้รับ	- ทำในสิ่งที่ตนเองชอบ หากถูกบังคับแล้วท่านรู้สึกไม่ชอบทำ ฝืนความรู้สึก แต่ถ้าเป็นสิ่งที่ชอบแล้วจะทำให้เต็มที่อย่างดีที่สุด - วางแผนการทำงานอย่างรอบ คอบ มัก จะ คิด ไตร่ตรอง ทบทวนซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่าสิ่งที่วางแผนนั้นมี ความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไรและ การเงินที่ได้รับจากการแสดงหรือการประกวด รวมทั้งเงินจากโรงเรียน ท่านได้วางแผนการจัดการอย่างรอบ คอบ โดย ให้ มี คณะกรรมการในการเบิกจ่ายเงิน พร้อมกับเปิดบัญชีเงินฝากให้กับวงดนตรีเพื่อเป็นทุนในการฝึกซ้อมและอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับดนตรี และเปิดบัญชีธนาคารออมสินของนักเรียนแต่ละคน โดยครูทั้งสองท่านไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับการถอนเงินแต่อย่างใด

ตารางที่ 4.1(ต่อ) วิเคราะห์แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรี
 ลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี

ประเด็น	ครู A1	ครู B1	ครู C1
	- ศึกษาและพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ มักจะพูดคุยกับบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะคนที่มีความสามารถทางดนตรีหรือคณะกรรมการที่ตัดสินผลการประกวดแข่งขันหรือผู้ชมการแสดง - ใช้เวลาว่างเพื่อฟังเพลง และดูโทรทัศน์รายการที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและวัฒนธรรมไทย เพื่อให้ได้แนวคิดใหม่ๆ ในการปรับปรุงคุณภาพวงดนตรีและด้านอื่นๆ - รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแต่มักตัดสินใจด้วยตนเอง - จริงจังและมุ่งมั่นในงานสำเร็จลุล่วงในการทำงานเนื่องจากทุกครั้งที่ฝึกซ้อมท่านจะดูแลด้วยตนเองแทบทุกครั้งและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทันที โดยขณะฝึกซ้อมท่านจริงจังและค่อนข้างดุ สั่งนักเรียนให้ทำสิ่งใดนักเรียนต้องทำให้ได้	รางวัลระดับพิณเพชร จาก การประกวดในรายการเยาวชนยามาฮ่าลูกทุ่งคอนเทสต์ และ ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงในระดับประเทศทำให้ท่านได้รับรางวัล จากมหาวิทยาลัยนเรศวร ในสาขาครูผู้สอนดนตรี และรางวัลผู้อนุรักษ์ดนตรีไทย (มังคละ) จากรายการคุณพระช่วย แต่ท่านไม่ได้ให้ความสำคัญกับรางวัล ได้แต่ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่ได้หันกลับมามองรางวัลที่ตนเคยได้รับ - ใช้หลักเหตุผลในการปฏิบัติ ซึ่งครู B1 มักจะมีเหตุผลรอบด้านเพื่อตัดสินใจบางอย่าง เช่น การเลือกเพลงเพื่อประกวดแข่งขัน ต้องมีความเหมาะสมทุกด้าน ทั้งความสามารถของนักร้อง นักดนตรี เป็นต้น	- มีความมุ่งมั่นและจริงจังในการทำงานทำให้ประสบความสำเร็จโดยไม่หวั่นไหวต่อปัญหาที่เกิดขึ้น - มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้วยความตั้งใจจนบางครั้งถึงกับล้มทานอาหารและกลับบ้านดึกเพื่อให้งานที่ปฏิบัติอยู่สำเร็จ และออกมาดีที่สุดในที่สุด

ตารางที่ 4.1(ต่อ) วิเคราะห์แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรี
 ลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี

ประเด็น	ครู A1	ครู B1	ครู C1
		- มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น - ทำทุกอย่างอย่างด้วยมีทัศนคติว่าเขาใจใส่เข้าไปในงาน ด้วยความรู้สึกอยากจะทำไม่ใช่การบังคับให้นักเรียนปฏิบัติตาม - มีความสามารถทางดนตรีสูง สามารถเล่นดนตรีได้หลายประเภท ทั้งดนตรีไทย แจ๊ส สากลและดนตรีพื้นเมือง ได้แก่ กีตาร์ คีย์บอร์ด กลองและม้งคละ เป็นต้น - มีความสามารถเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับงาน รู้ว่าใครมีความสามารถอย่างไร พร้อมกับเลือกเครื่องดนตรีที่มีความสามารถสูงให้โดดเด่นในการประกวดแข่งขัน	

2. การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของครูกรณีศึกษาทั้ง 3 ท่าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรม การดำเนินการจัดกิจกรรมและการประเมินผลการจัดกิจกรรม สามารถสรุปได้เป็นตารางเปรียบเทียบข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง:การศึกษาแบบข้ามกรณี

รายการ	ประเด็น	โรงเรียน A	โรงเรียนB	โรงเรียนC
2.1 ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง				
2.1.1)การจัดทำ โครงการจัด กิจกรรมวงดนตรี ลูกทุ่ง	วัตถุประสงค์	ส่งเสริมนักเรียนที่มี ความสามารถ พิเศษด้านดนตรีให้ มีประสบการณ์ใน การประกวดแข่งขัน และบริการชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม	ส่งเสริมนักเรียนที่มี ความสามารถ พิเศษด้านดนตรีให้ มีประสบการณ์ใน การประกวดแข่งขัน และบริการชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม	ส่งเสริมนักเรียนที่มี ความสามารถ พิเศษด้านดนตรีให้ มีประสบการณ์ใน การประกวดแข่งขัน และบริการชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม
	ผู้จัดทำโครงการ	ครูผู้ควบคุมวง	ครูผู้ควบคุมวง	ครูผู้ควบคุมวง
	ระยะเวลา ดำเนินการ	1 ปี	1 ปี	1 ปี

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) การวิเคราะห์การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี

รายการ	ประเด็น	โรงเรียน A	โรงเรียนB	โรงเรียนC
2.1.2) การเตรียม ด้านอาคาร สถานที่ เครื่องดนตรีและ อุปกรณ์อื่นๆ	ห้องฝึกซ้อมนัก ดนตรี	มีขนาด 6 x 6 เมตร	มีขนาด 8 x 8 เมตร พร้อม เครื่องปรับอากาศ	ใช้ห้องฝึกซ้อมรวม วง พร้อม เครื่องปรับอากาศ
	ห้องฝึกซ้อมแดน เซอร์	ไม่มี	มีขนาด 8 x 8 เมตร พร้อม เครื่องปรับอากาศ	มีขนาด 8x10 เมตร
	ห้องฝึกซ้อมรวมวง	ไม่มี	ได้หอประชุม	มีขนาด 9x27 เมตร
	เครื่องดนตรีและ อุปกรณ์อื่นๆ	พอเพียง	พอเพียง	พอเพียง
2.1.3) การเตรียม ด้านบุคลากร	ครูผู้ควบคุมวง ดนตรี	3 คน	3 คน	2 คน
	หัวหน้ากิจกรรม	ชาย	ชาย	ชาย
	บุคคลอื่นที่มีส่วนใน การฝึกซ้อมนักเรียน	มี เฉพาะแดนเซอร์ เพื่อเตรียมประกวด รายการใหญ่	มี ทุกครั้งฝึกซ้อมทั้ง แดนเซอร์และดนตรี	มี บางครั้งฝึกซ้อม ทั้งแดนเซอร์และ ดนตรี
2.1.4) การเตรียม ด้านงบประมาณ	แหล่งที่มา	โรงเรียน ผู้มีอุปการะคุณ และได้รับ ค่าตอบแทนการ แสดงหรือประกวด แข่งขัน	ด้วยความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน และได้รับ ค่าตอบแทนการ แสดงหรือประกวด แข่งขัน	โรงเรียน และได้รับ ค่าตอบแทนการ แสดงหรือประกวด แข่งขัน
	งบประมาณในการ เตรียมและประกวด แข่งขันต่อ 1 เพลง	30,000-40,000 บาท	ไม่ต่ำกว่า 150,000 บาท	100,000 – 110,000 บาท

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) การวิเคราะห์การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี

รายการ	ประเด็น	โรงเรียน A	โรงเรียนB	โรงเรียนC
2.1.5)การ ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมวงดนตรี ลูกทุ่ง	การประชาสัมพันธ์ รับสมัครสมาชิก และรางวัลที่ได้รับ กิจกรรมวงดนตรี ลูกทุ่ง	ประกาศหน้า เสาธง ป้าย ประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ของ โรงเรียน และ เพื่อนบอกต่อ เพื่อน	วารสารของ โรงเรียน ประกาศ หน้าเสาธง ป้าย ประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ของ โรงเรียน และ เพื่อนบอกต่อ เพื่อน	วารสารของ โรงเรียน ประกาศ หน้าเสาธง ป้าย ประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ของ โรงเรียน และ เพื่อนบอกต่อ เพื่อน
2.1.6)สมาชิก กิจกรรมวงดนตรี ลูกทุ่ง	จำนวน	40 คน	40 คน	45 คน
2.1.7)การส่งเสริม และสนับสนุนการ จัดกิจกรรมวงดนตรี ลูกทุ่ง	โรงเรียน	ไม่เพียงพอ	เพียงพอ	เพียงพอ
2.2 การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง				
2.2.1)การ ปฐมนิเทศสมาชิก และข้อปฏิบัติใน การเข้าร่วมกิจกรรม วงดนตรีลูกทุ่ง	เรื่องที่การ ปฐมนิเทศ	กราบไหว้พระ พินิจศวร และ ปฏิญาณตน เผยแพร่วัฒนธรรม แบ่งกลุ่ม	การฝึกซ้อมและการ ปฏิบัติตน	ข้อปฏิบัติร่วมกัน
	ข้อปฏิบัติ	-ห้ามเสพยาเสพติด - ตรงต่อเวลา - ข้ออย่าง สม่ำเสมอ	-มีความ รับผิดชอบ -มีระเบียบวินัย -มีความอดทน - ห้ามเรื่องชู้สาว	-ข้ออย่าง สม่ำเสมอ -แจ้งก่อนขาดซ้อม -ห้ามรับงานแสดง พิเศษด้วยตนเอง -ห้ามมีปัญหาชู้สาว

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) การวิเคราะห์การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี

รายการ	ประเด็น	โรงเรียน A	โรงเรียนB	โรงเรียนC
2.2.2)คณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง	หัวหน้ากลุ่ม นักร้อง นักดนตรี และแดนเซอร์	มีและมีหน้าที่ดูแล และติดตามการ ฝึกซ้อมของสมาชิก	มีและมีหน้าที่ดูแล และติดตามการ ฝึกซ้อมของสมาชิก	มีและมีหน้าที่ดูแล และติดตามการ ฝึกซ้อมของสมาชิก
	นักเรียนสมาชิก	มีหน้าที่เตรียมและ เก็บอุปกรณ์ของ ตนเอง	มีหน้าที่เตรียมและ เก็บอุปกรณ์ของ ตนเอง	มีหน้าที่เตรียมและ เก็บอุปกรณ์ของ ตนเอง
2.2.3)กิจกรรมที่จัดในวงดนตรีลูกทุ่ง	กิจกรรมการสอน และการ ฝึกซ้อม	โดยครูและเพื่อน	โดยศิษย์เก่าและ ครูพิเศษ เป็นส่วน ใหญ่ มีครูคอย ควบคุม	โดยครูและ ศิษย์เก่า
	เวลาซ้อมปกติ จันทร์-ศุกร์	15.30-18.00 น.	18.00 – 21.00 น.	18.00 – 21.00 น.
	เวลาซ้อมปกติ เสาร์-อาทิตย์	09.00-16.00 น.	13.00 – 21.00 น.	เฉพาะนักดนตรี 09.00 – 16.00 น.
	กิจกรรมเสริม ประสบการณ์	ทัศนศึกษาใน ประเทศที่ได้ไป แสดงหรือประกวด	ทัศนศึกษาใน ประเทศและ ต่างประเทศที่ได้ไป แสดงหรือประกวด	ทัศนศึกษาใน ประเทศและ ต่างประเทศที่ได้ไป แสดงหรือประกวด
2.2.4)การติดตามดูแลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง	ผู้ติดตาม	ครู	ครูและศิษย์เก่า	ครูและศิษย์เก่า
2.3 การประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง				
2.3.1)วิธีการประเมินผลกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง	การประเมินผลการ ฝึกซ้อม	ระหว่างฝึกซ้อม โดยการสังเกตแล้ว ปรับปรุง	ระหว่างการ ฝึกซ้อมโดยการ สังเกตแล้ว ปรับปรุง	ก่อน ระหว่าง และ หลังการฝึกซ้อม โดยการสังเกตแล้ว ปรับปรุง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) การวิเคราะห์การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี

รายการ	ประเด็น	โรงเรียน A	โรงเรียนB	โรงเรียนC
	การประเมินผล จากการประกวด แข่งขัน	จากคำแนะนำของ คณะกรรมการแล้ว นำผลมาปรับปรุง แก้ไข	จากคำแนะนำของ คณะกรรมการแล้ว นำผลมาปรับปรุง แก้ไข	จากคำแนะนำของ คณะกรรมการแล้ว นำผลมาปรับปรุง แก้ไข
2.3.2)การรายงานผล การจัดกิจกรรมวง ดนตรีลูกทุ่ง	การรายงานผลการ จัดกิจกรรมวง ดนตรีลูกทุ่ง	เป็นรูปเล่มทุกครั้ง หลังการประกวด แข่งขัน	เป็นรูปเล่มรายงาน เมื่อสิ้นปีการศึกษา	เป็นรูปเล่มทุกครั้ง หลังการประกวด แข่งขัน

ตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จของวงดนตรีลูกทุ่งแต่ละโรงเรียน : การศึกษาแบบข้ามกรณี

รายการ	ประเด็น	โรงเรียน A	โรงเรียนB	โรงเรียนC
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการจัดกิจกรรมวง ดนตรีลูกทุ่ง	ปัจจัยด้านครู	-มีความมุ่งมั่น -คอยจุดประกาย และกระตุ้น นักเรียน -ดูแลอย่างใกล้ชิด -ครูมี ความสามารถสูง	-มีความมุ่งมั่น -มีความสามารถ -ดูแลนักเรียนอย่าง ใกล้ชิด	-ใจรักในดนตรี -สามารถแก้ปัญหา ด้วยตนเอง
	ปัจจัยด้านนักเรียน	-มุ่งมั่นทำให้สำเร็จ -สามัคคี -หมั่นฝึกซ้อม สม่ำเสมอ -มีความสามารถ สูง	-มีความมุ่งมั่น -ทุ่มเทฝึกซ้อม สม่ำเสมอ -มีความสามารถ	-ใจรักในดนตรี -หมั่นฝึกซ้อม สม่ำเสมอ
	ปัจจัยด้านอื่นๆ	ไม่มี	-ผู้อำนวยการ บริหารงานเป็น อย่างดี	-ได้รับการ สนับสนุนจาก โรงเรียน

ตารางที่ 4.3(ต่อ) การวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จของวงดนตรีลูกทุ่งแต่ละโรงเรียน : การศึกษาแบบข้ามกรณี

รายการ	ประเด็น	โรงเรียน A	โรงเรียนB	โรงเรียนC
			-มีความสามัคคี -ได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย -สถานที่และอุปกรณ์เพียงพอ -ผู้ช่วยฝึกซ้อมมีความสามารถ	-ความร่วมมือของครู นักเรียน และศิษย์เก่า -ปรับปรุงข้อบกพร่องในวงดนตรีทุกครั้ง

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์จุดเด่นของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี

รายการ	ประเด็น	โรงเรียน A	โรงเรียนB	โรงเรียนC
จุดเด่นของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง	จุดเด่นของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง	-ความหลากหลายที่ผสมผสานในเพลง - ความเคารพของรุ่นน้องต่อรุ่นพี่	-ความสอดคล้องทุกด้านทั้งดนตรี นักร้อง แดนเซอร์ และการแสดงองค์รวม -ความผูกพันอันแน่นแฟ้นระหว่างรุ่นพี่-รุ่นน้อง -ความร่วมมือร่วมใจและสามัคคี	-แนวเพลงที่หลากหลายไม่ซ้ำ -ความรักใคร่สามัคคีของทุกคน -ประติษฐ์ชุดของแดนเซอร์และนักร้องเอง

ตารางที่ 4.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาแบบข้ามกรณี

รายการ	ประเด็น	โรงเรียน A	โรงเรียนB	โรงเรียนC
ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง	ด้านครู	-ความภาคภูมิใจ	-ความภาคภูมิใจ -ชื่อเสียง	-ความภาคภูมิใจ -ชื่อเสียง
	ด้านนักเรียน	-ความสามารถ นำไปใช้ในอนาคต -มีรายได้ - มีความอดทน ระเบียบวินัย ความ รับผิดชอบและกล้า แสดงออก มี ประสบการณ์	-ความสามารถ นำไปใช้ในอนาคต -มีรายได้ - มีความอดทน ระเบียบวินัย ความ รับผิดชอบและ มี ประสบการณ์ มั่นใจในตนเอง -ได้เพื่อนและความ ผูกพัน	-ความสามารถ นำไปใช้ในอนาคต -มีรายได้ - มีความอดทน ระเบียบวินัย ความ รับผิดชอบและกล้า แสดงออก เข้มแข็งในการ ดำเนินชีวิต
	ด้านอื่นๆ	-โรงเรียนและวง ดนตรีได้ชื่อเสียง	-โรงเรียนและวง ดนตรีได้ชื่อเสียง	-โรงเรียนและวง ดนตรีได้ชื่อเสียง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาข้ามกรณีโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ค่านิยม และการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง และศึกษาการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง โดยครูกรณีศึกษาจำนวน 3 ท่าน โดยใช้วิธีการศึกษาแบบข้ามกรณี วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่มและการวิเคราะห์เอกสาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา ครูผู้ควบคุมวงดนตรี ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครองของนักเรียน แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม แบบสังเกตการจัดกิจกรรม การปฏิบัติของครูกรณีศึกษาและสภาพโรงเรียน การจัดกระทำข้อมูล ประกอบด้วย การลดทอนข้อมูล การแสดงข้อมูล การสร้างข้อสรุปตามวิธีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และการวิเคราะห์แบบข้ามกรณี ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยเป็นความเรียง แล้วนำมาเปรียบเทียบข้ามกรณีในรูปแบบตาราง จากผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. แนวคิด ค่านิยม การปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

แนวคิดของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่งทั้ง 3 ท่านในการสร้างวงดนตรีลูกทุ่ง ของครู A1 ครู B1 และครู C1 มีความคล้ายคลึงกันคือเริ่มจัดตั้งวงดนตรีประเภทอื่นก่อนโดยครู A1 จัดตั้งวงของครู ต่อมาจัดตั้งวงดนตรีโปงลาง แล้วจึงปรับมาเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ครู B1 เริ่มต้นจากการจัดตั้ง วงโยธวาทิต และวงสตริง แล้วจึงปรับเป็นวงดนตรีลูกทุ่งตามลำดับ ในขณะที่ครู C1 เริ่มต้นจากวงดนตรีโปงลางและวงดนตรีลูกทุ่งเช่นในปัจจุบัน

ค่านิยมของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่งทั้ง 3 ท่าน มีค่านิยมคล้ายคลึงกันคือ ความภาคภูมิใจ พอใจ ต่อวิชาชีพครู โดยคาดหวังให้เกิดคุณสมบัติที่ดีในตัวนักเรียนคือ มีประสบการณ์ ความสามารถ อนาคตที่ดีและทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียง

การปฏิบัติของครูครุภัณฑ์ศึกษาทั้ง 3 ท่าน มีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือมีความมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จลุล่วง มีความสร้างสรรค์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแต่มักตัดสินใจด้วยความคิดของตนเอง มีความมั่นใจในตนเองสูง และพบว่าครู A1 และ B1 มีความคล้ายคลึงกันอีกประการคือ ใส่ความรู้สึกในการทำสิ่งต่างๆ และปรารถนาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะนี้เช่นกัน

2. การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรม

การจัดทำโครงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งทั้ง 3 โรงเรียน มีโครงการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง และต่างมีแนวทางในการจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยเน้นส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีให้มีประสบการณ์ในการประกวดแข่งขันและบริการชุมชนพร้อมทั้งส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ผู้มีส่วนร่วมในการเขียนโครงการหลักคือครูผู้ควบคุมวงดนตรี สำหรับการวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นแผนระยะยาวตลอดปีการศึกษา ส่วนแผนในการเลือกเพลงเข้าประกวดแข่งขัน ทุกคนในวงดนตรีร่วมกันวางแผน โดยโรงเรียน B และโรงเรียน C มีศิษย์เก่ามีบทบาทด้านนี้ด้วย ไม่พบปัญหาในการทำโครงการของโรงเรียน B และโรงเรียน C แต่พบปัญหาด้านงบประมาณในโรงเรียน A ทำให้ครูเกิดความท้อแท้ในการเขียนโครงการ

การเตรียมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์มากที่สุดคือโรงเรียน C เนื่องจากมีความพร้อมอย่างเพียงพอทุกด้าน ขณะที่โรงเรียน B พบปัญหาด้านห้องฝึกซ้อมแดนเซอร์มีขนาดเล็ก ส่วนโรงเรียน A พบปัญหา คือไม่มีห้องฝึกซ้อมแดนเซอร์และห้องฝึกซ้อมรวมวง

การเตรียมด้านบุคลากรครุภัณฑ์ศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน มีครูผู้ควบคุมวงดนตรีจำนวน 2 – 3 ท่าน โดยโรงเรียน A และโรงเรียน B มีครู 3 ท่าน โรงเรียน C มีจำนวน 2 ท่าน และทั้ง 3 วงมีครูหัวหน้ากิจกรรมเป็นเพศชายและดูแลด้านดนตรีเป็นหลัก พบความร่วมมือในการฝึกซ้อม

ความสามารถทางดนตรีระหว่างศิษย์เก่าและนักเรียนสมาชิวงดนตรีของโรงเรียนในโรงเรียน B มากที่สุดคือศิษย์เก่ามาควบคุมดูแลการฝึกซ้อมทุกครั้ง โรงเรียน C ศิษย์เก่ามาดูแลในบางครั้ง ขณะที่โรงเรียน A มาน้อยมาก

การเตรียมด้านงบประมาณพบว่าทั้ง 3 โรงเรียน มีแหล่งงบประมาณหลัก 2 ส่วนคือ จากการสนับสนุนของโรงเรียนและเงินที่วงดนตรีสามารถจัดหาได้เอง ได้แก่ เงินที่ได้รับจาก ค่าตอบแทนงานแสดง และเงินรางวัลที่ได้รับจากการประกวดแข่งขัน โดยโรงเรียน A มีผู้สนับสนุน อีกท่านซึ่งเป็นบุคคลภายนอกโรงเรียน และโรงเรียน B แยกงบประมาณของวงดนตรีออกจาก งบประมาณวิชาการ ซึ่งได้มาจากการรับบริจาคจาก ชมรมครู-ผู้ปกครอง องค์การบริหารส่วน จังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และวัด

การประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียนมีการ ประชาสัมพันธ์คล้ายคลึงกัน โดยการประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ประกอบด้วย การ ประชาสัมพันธ์รับสมัครสมาชิกและประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงรางวัลที่ได้รับจากการประกวดแข่งขันใน เวทีต่างๆ โดยวารสารของโรงเรียน ประกาศหน้าเสาธง ป้ายประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ของโรงเรียน และเพื่อนบอกต่อเพื่อน ไม่พบปัญหาใดๆด้านการประชาสัมพันธ์

สมาชิกกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งจากโรงเรียนกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน พบว่าด้าน คุณสมบัติของสมาชิกคือต้องมีใจรักในดนตรีและมีความอดทน โรงเรียน B กำหนดคุณสมบัติ เพิ่มเติมคือมีความสามารถและความประพฤติดี ขณะที่โรงเรียน C เพิ่มเติมว่าสมาชิกต้องเป็นคน ใฝ่เรียนรู้ จำนวนสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A และโรงเรียน B จำนวนประมาณ 40 คน โรงเรียน C ประมาณ 45 คน พบปัญหาด้านสมาชิกของโรงเรียน A คือจำนวนแดนเซอร์มีจำนวน น้อย

การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งพบความแตกต่างด้านการ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม โดยโรงเรียน B ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีในทุกด้านจาก ภายในและภายนอกโรงเรียน และที่สำคัญพบความร่วมมืออย่างมากจากชุมชน ขณะที่โรงเรียน A และโรงเรียน C ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนด้านค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเหมารถและค่าชุดของนัก

ดนตรี แดนเซอร์และนักร้อง เป็นบางครั้ง พบปัญหาด้านการสนับสนุนกำลังใจในโรงเรียน A และโรงเรียน C

การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

การประชุมพิเศษสมาชิกและข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งทั้ง 3 โรงเรียน เพื่อชี้แจงข้อปฏิบัติร่วมกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานของนักเรียนสมาชิกของวงดนตรี ได้แก่ ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และมีความตรงต่อเวลาเป็นต้น และโรงเรียน A มีกราบไหว้บูชาพระพิฆเนศวร เพื่อเป็นสิริมงคล พร้อมปฏิญาณตนว่าจะตั้งใจฝึกซ้อมดนตรีและเผยแพร่วัฒนธรรมสืบไป และสิ่งที่โรงเรียน B และโรงเรียน C ให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษคือเรื่องผู้สาวโดยต่างมีความเห็นตรงกันว่า ทำให้เสียระบบงานและไม่เหมาะกับวัยของนักเรียน และไม่พบปัญหาด้านการประชุมพิเศษของทั้ง 3 โรงเรียน

คณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวงดนตรีลูกทุ่งกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน มีการจัดด้านคณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการ คล้ายคลึงกันคือ โรงเรียนออกคำสั่งแต่งตั้งครู และครูแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มนักดนตรี หัวหน้ากลุ่มนักร้อง และหัวหน้ากลุ่มแดนเซอร์ ให้มีหน้าที่ กำกับ และติดตามสมาชิกของตนทั้งด้านการฝึกซ้อมและประสานกับครู ด้านนี้ไม่พบปัญหาใดๆ

กิจกรรมที่จัดในวงดนตรีลูกทุ่งจากข้อมูล พบว่ากรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน มีกิจกรรมที่จัดในวงดนตรี คือ กิจกรรมสอนและฝึกซ้อม เพื่อปรับปรุงเทคนิค ความแม่นยำ และความชำนาญ และอีกกิจกรรมหนึ่งคือกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ได้แก่ การประกวดแข่งขัน การบริการชุมชน การเผยแพร่วัฒนธรรม และการแสดงตามงาน ในการเดินทางเพื่อไปประกวดแข่งขันหรือออกแสดง นักเรียนจะได้เรียนรู้ไปกับแหล่งต่างๆด้วย สำหรับเวลาในการฝึกซ้อมโดยปกติประมาณวันละ 2-3 ชั่วโมงในวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ และเพิ่มการฝึกซ้อมในวันเสาร์ – อาทิตย์ รวมทั้งในเวลาเรียนหากถึงวันใกล้ประกวดแข่งขัน

การติดตามดูแลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง พบว่ากรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน ครูผู้ควบคุมวงดนตรีทุกท่านเข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิดทำให้ครูรู้จักนักเรียนและปัญหาที่เกิดขึ้นกับ

นักเรียนทุกคนเป็นอย่างดี โดยโรงเรียน B และโรงเรียน C มีศิษย์เก่าเข้ามาช่วยกำกับติดตามเพิ่มเติม

การประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

วิธีการประเมินผลกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม โดยโรงเรียน A และโรงเรียน B ประเมินผลระหว่างการฝึกซ้อมเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ส่วนโรงเรียน C ประเมินก่อน ระหว่างและหลังการฝึกซ้อม ส่วนที่มีความคล้ายคลึงกันได้แก่การประเมินผลกรณีการประกวดแข่งขัน จากคำแนะนำของคณะกรรมการตัดสินทั้งข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุงแล้วนำมาพัฒนางวงดนตรีต่อไป และทุกโรงเรียนไม่มีการประเมินเป็นเอกสาร

การรายงานผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียนมีการรายงานเสนอเป็นรูปเล่ม โดยโรงเรียน A และโรงเรียน C จัดทำรายงานหลังการประกวดแข่งขันทุกครั้ง ส่วนโรงเรียน B จัดทำรายงานเสนอเป็นรายปี

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน พบว่า โรงเรียน A ให้ความสำคัญไปที่ครูผู้ควบคุมวงดนตรี และนักเรียน ที่มีความสามัคคี และจิตใจที่มุ่งมั่น ขณะที่โรงเรียน B เน้นที่การสนับสนุนของผู้บริหาร และความสามารถ ความสามัคคีของนักเรียน ส่วนโรงเรียน C ให้ความสำคัญไปที่ ทั้งครูและนักเรียน ที่มีความรักในสิ่งเดียวกันคือดนตรีและวงดนตรี ประกอบกับมีความสามัคคี รักใคร่ผูกพันต่อกัน และผู้บริหารให้การสนับสนุน

จุดเด่นของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ทั้ง 3 ของโรงเรียนกรณีศึกษา พบว่า โรงเรียน A และโรงเรียน C มีจุดเด่นที่คล้ายกันคือ แนวเพลงที่หลากหลายหลายมีการผสมระหว่างแนวดนตรีที่แตกต่างกัน ส่วนโรงเรียน B มีจุดเด่นด้านความรักใคร่ผูกพันระหว่างพี่กับน้อง ครูกับศิษย์เป็นอย่างมาก และองค์รวมของการแสดงที่สอดคล้องประสานกันอย่างลงตัว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ของกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน สามารถจำแนกได้ 3 ประการคือประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อครู นักเรียนและบุคคลอื่น ดังต่อไปนี้ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อครูคือครูมีความสุขและภาคภูมิใจที่ได้สร้างวงดนตรีและนักเรียนให้มีความรู้

ความสามารถเพื่อนำไปใช้ในอนาคต ส่วนประโยชน์ต่อนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความรู้ความสามารถด้านดนตรี ได้ประสบการณ์ที่มีคุณค่า ได้พัฒนาตนเองทั้งด้านการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ นอกจากนั้นยังได้ความรัก ความผูกพัน สามัคคีในหมู่คณะ ขณะที่ประโยชน์ต่อบุคคลอื่น คือต่อโรงเรียน และจังหวัดได้ชื่อเสียงทำให้คนรู้จักมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับ แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง : การศึกษาข้ามกรณีโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายตามลำดับดังนี้

1. แนวคิด ค่านิยม การปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

แนวคิดของครูกรณีศึกษาทั้ง 3 ท่านในการสร้างวงดนตรีลูกทุ่ง ของครู A1 ครู B1 และครู C1 มีความคล้ายคลึงกันคือเริ่มจัดตั้งวงดนตรีประเภทอื่นก่อนโดยครู A1 จัดตั้งวงของครู ต่อมาจัดตั้งวงดนตรีโปงลาง แล้วจึงปรับมาเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ครู B1 เริ่มต้นจากการจัดตั้งวงโยธวาทิต และวงสตริง แล้วจึงปรับเป็นวงดนตรีลูกทุ่งตามลำดับ ในขณะที่ครู C1 เริ่มต้นจากวงดนตรีโปงลางและวงดนตรีลูกทุ่งเช่นในปัจจุบัน โดยทำทุกอย่างให้ดีที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่า ครูทั้ง 3 ท่าน มีความคิดสร้างสรรค์ พัฒนางานอยู่เสมอพร้อมทั้งอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ ยนต์ ชุ่มจิต (2546) ที่กล่าวว่า ครูมีบทบาทในการส่งเสริมความมั่นคงทางวัฒนธรรม โดย เลือกรสรววัฒนธรรมที่ดีงาม เพื่อถ่ายทอดแก่นักเรียนอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

ค่านิยมของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่งของครูกรณีศึกษาทั้ง 3 ท่าน มีค่านิยมคล้ายคลึงกันคือ ความภาคภูมิใจ พอใจ ต่อวิชาชีพครู ประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ครูมีความเป็นครูอย่างสูง เนื่องจาก ทำงานโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด เพียงเพื่อให้ตัวเองมีความสุข และมีความพึงพอใจต่อวิชาชีพครู เท่านั้น สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ คือครูต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อวิชาชีพ และผลการวิจัย พบว่า ครูคาดหวังให้เกิดคุณสมบัติที่ดีในตัวนักเรียนคือ มีประสบการณ์ ความสามารถ อนาคตที่ดีและทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียง ผู้วิจัยเห็นว่า ครู มีความคาดหวังให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่ดีติดตัว เพื่อนำไปใช้ในอนาคต มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับ มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานที่ 6

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

การปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง ทั้ง 3 ท่าน มีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือมีความมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จลุล่วง มีความสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเองสูง ประเด็นนี้ ผู้วิจัย เห็นว่า ครูควรเป็นคนที่มีความมุ่งมั่นในงานประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน สอดคล้องกับ อติสร เนาวนนท์ (2544) และ ชีระศักดิ์ อัครบวร (2543) กล่าวว่าลักษณะครูที่พึงประสงค์ คือครูควรมีลักษณะสำคัญได้แก่ มีคุณสมบัติส่วนตัว ที่เกี่ยวกับ มีปัญญาดี เชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ครูรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแต่มักตัดสินใจด้วยความคิดของตนเอง ผู้วิจัยเห็นว่า ครู ควรมีความใจกว้างคือยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แต่หากพิจารณาแล้วเห็นควรตัดสินใจด้วยตนเองก็ควรมีความเด็ดขาด สอดคล้องกับ อติสร เนาวนนท์ (2544) และ ชีระศักดิ์ อัครบวร (2543) ที่กล่าวว่า ครูเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง คือกล้าตัดสินใจโดยสามารถเลือกวิถีทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาต่างๆ และพบว่าครู A1 และ B1 มีความคล้ายคลึงกันอีกประการคือ ใส่ความรู้สึกในการทำสิ่งต่างๆ และปรารถนาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะนี้เช่นกัน ผู้วิจัยเห็นว่าครูสอนนักเรียนให้ทำกิจกรรมต่างๆโดยเอาใจใส่ในงาน เพื่อให้ผลการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานที่ 6 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

การจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

การเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

การจัดทำโครงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง กรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน มีโครงการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง และต่างมีแนวทางในการจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยเน้นส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีให้มีประสบการณ์ในการประกวดแข่งขัน และบริการชุมชนพร้อมทั้งส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2546) และ กระทรวงศึกษาธิการ (2545) โดยกล่าวว่าวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ เพื่อพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ พัฒนาทักษะทางสังคมและปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สำหรับ ผู้มีส่วนร่วมในการเขียนโครงการหลักคือครูผู้ควบคุมวงดนตรี สำหรับการวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นแผนระยะยาวตลอดปีการศึกษา ส่วนแผนในการ

เลือกเพลงเข้าประกวดแข่งขัน ทุกคนในวงดนตรีร่วมกันวางแผน ซึ่งการร่วมกันวางแผนนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า มีความสอดคล้องกับ กรมวิชาการ(2546) คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2546) และชัยฤทธิ์ พรอมมา (2548) ที่กล่าวว่า หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

การเตรียมด้านอาคาร สถานที่ เครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นๆ โรงเรียนที่มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์มากที่สุดคือโรงเรียน C เนื่องจากมีความพร้อมอย่างเพียงพอทุกด้าน ขณะที่โรงเรียน B พบปัญหาด้านห้องฝึกซ้อมแดนเซอร์มีขนาดเล็ก ส่วนโรงเรียน A พบปัญหาคือไม่มีห้องฝึกซ้อมแดนเซอร์และห้องฝึกซ้อมรวมวง ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การเตรียมอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ควรคำนึงถึงความเหมาะสม และผู้บริหารควรเข้ามาบิบทบาทในการจัดเตรียม และวางแผนให้สอดคล้องกับข้อจำกัดต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549) กล่าวว่า ผู้บริหารควรวางแผนองค์กรได้อย่างมียุทธศาสตร์ เหมาะสมกับเงื่อนไข ข้อจำกัดของผู้เรียน ครู ชุมชน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับนโยบาย แนวทาง เป้าหมายของการพัฒนาเพื่อนำไปปฏิบัติจนเกิดผลต่อการพัฒนาอย่างแท้จริง

การเตรียมด้านบุคลากรกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน มีครูผู้ควบคุมวงดนตรี จำนวน 2 – 3 ท่าน โดยโรงเรียน A และโรงเรียน B มีครู 3 ท่าน โรงเรียน C มีจำนวน 2 ท่าน และทั้ง 3 วงมีครูหัวหน้ากิจกรรมเป็นเพศชายซึ่งดูแลด้านดนตรีเป็นหลัก พบความร่วมมือในการฝึกซ้อมความสามารถทางดนตรีระหว่างศิษย์เก่าและนักเรียนสมาชิกวงดนตรีของโรงเรียนในโรงเรียน B มากที่สุดคือศิษย์เก่ามาควบคุมดูแลการฝึกซ้อมทุกครั้ง โรงเรียน C ศิษย์เก่ามาดูแลในบางครั้ง ขณะที่โรงเรียน A น้อยมาก จากผลการวิจัย ผู้วิจัยเห็นว่า การเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมและเหมาะสมเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจาก บุคลากรจะเป็นผู้จัดเตรียมประสบการณ์ให้แก่สมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับ สายพิณ พุทธิสาร (2543) ที่กล่าวว่า การเตรียมบุคลากรมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมอย่างยิ่ง ความเข้าใจใจเนื้อหาสาระของดนตรี จะช่วยชี้แนะนักเรียนได้ถูกต้อง

การเตรียมด้านงบประมาณ พบว่าทั้ง 3 โรงเรียน มีแหล่งงบประมาณหลัก 2 ส่วน คือ จากการสนับสนุนของโรงเรียนและเงินที่วงดนตรีสามารถจัดหาได้เอง ได้แก่ เงินที่ได้รับจากค่าตอบแทนงานแสดง และเงินรางวัลที่ได้รับจากการประกวดแข่งขัน โดยโรงเรียน A มีผู้สนับสนุนอีกท่านซึ่งเป็นบุคคลภายนอกโรงเรียน และโรงเรียน B แยกงบประมาณของวงดนตรีออกจากงบประมาณวิชาการ ซึ่งได้มาจากการรับบริจาคจาก ชมรมครู-ผู้ปกครอง องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และวัด จากผลการวิจัย ผู้วิจัยเห็นว่า ถึงแม้โรงเรียนมีการสนับสนุนงบประมาณ แต่ก็ยังไม่เพียงพอเนื่องจากการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก และในส่วนของวงดนตรีเองก็หารายได้เพิ่มเติมจากการออกงานแสดง และรางวัลที่ได้รับจากการประกวด ในบางโรงเรียนยังพบปัญหาด้านงบประมาณ ผู้บริหารจึงควรเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการช่วยแก้ปัญหาด้านนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ สายพิน พุทธิสาร (2543) ที่กล่าวว่า งบประมาณเป็นสิ่งสำคัญในการจัดกิจกรรมซึ่งต้องใช้งบประมาณสูง ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมให้และควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดรายได้ในทางสร้างสรรค์

การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งกรณีศึกษา ทั้ง 3 โรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์คล้ายคลึงกัน โดยการประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์รับสมัครสมาชิกและประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงรางวัลที่ได้รับจากการประกวดแข่งขันในเวทีต่างๆ โดยวารสารของโรงเรียน ประกาศหน้าเสาธง ป้ายประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ของโรงเรียน และเพื่อนบอกต่อเพื่อน จากผลการวิจัย ผู้วิจัยเห็นว่า การประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการที่หลากหลายทำให้กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไปได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับความเห็นของ สายพิน พุทธิสาร (2543) ที่กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้กว้างขวางขึ้น และการประชาสัมพันธ์สามารถทำได้หลายวิธี การประชาสัมพันธ์ที่ดีสามารถชักชวนให้นักเรียนสนใจในกิจกรรมและตัดสินใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

สมาชิกกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งจากโรงเรียนกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน พบว่าด้านคุณสมบัติของสมาชิกคือต้องมีใจรักในดนตรีและมีความอดทน โรงเรียน B กำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติมคือมีความสามารถและความประพฤติดี ขณะที่โรงเรียน C เพิ่มเติมว่าสมาชิกต้องเป็นคนใฝ่เรียนรู้ ประเด็นนี้ผู้วิจัย มีความเห็นว่า คุณสมบัติสมาชิกควรมีใจรักและมีความสามารถ ในการทำกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากการได้ทำในสิ่งที่สนใจ จะทำให้สามารถพัฒนาตนเองได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ชัยฤทธิ์ พรหมมา (2548) ที่กล่าวว่า ควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย ความ

สนใจ ความถนัดและความสามารถของนักเรียน ด้าน จำนวนสมาชิกของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน A และโรงเรียน B จำนวนประมาณ 40 คน โรงเรียน C ประมาณ 45 คน พบปัญหาด้านสมาชิกของโรงเรียน A คือจำนวนแดนเซอร์มีจำนวนน้อย ประเด็นนี้ผู้วิจัย มีความเห็นว่า จำนวนสมาชิกของกิจกรรม ควรมีควรมีเหมาะสม หมายความว่า มีความเพียงพอ ไม่ขาดแคลน เนื่องจากอาจทำให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2546) ที่กล่าวว่า จำนวนสมาชิกควรมีความเหมาะสมกับลักษณะของการจัดกิจกรรม

การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง พบความแตกต่างด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม โดยโรงเรียน B ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีในทุกด้านภายในและภายนอกโรงเรียน และที่สำคัญพบความร่วมมืออย่างมากจากชุมชน ขณะที่โรงเรียน A และโรงเรียน C ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนด้านค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเหมารถและค่าชุดของนักดนตรี แดนเซอร์และนักร้อง เป็นบางครั้ง พบปัญหาด้านการสนับสนุนกำลังใจในโรงเรียน A ประเด็นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุน กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง อย่างเพียงพอ โดยทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ครู ชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับ คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2546) ที่กล่าวว่า ยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

การปฐมนิเทศสมาชิกและข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง การปฐมนิเทศของกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน เพื่อชี้แจงข้อปฏิบัติร่วมกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานของนักเรียนสมาชิกของวงดนตรี ได้แก่ ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และมีความตรงต่อเวลาเป็นต้น และโรงเรียน A มีกราบไหว้บูชาพระพิฆเนศวร เพื่อเป็นสิริมงคล พร้อมปฏิญาณตนว่าจะตั้งใจฝึกซ้อมดนตรีและเผยแพร่วัฒนธรรมสืบไป และสิ่งที่โรงเรียน B และโรงเรียน C ให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษคือเรื่องชู้สาวโดยต่างมีความเห็นตรงกันว่า ทำให้เสียระบบงานและไม่เหมาะกับวัยของนักเรียน ประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การปฐมนิเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นประการหนึ่งเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และเป็นข้อปฏิบัติที่ควรมีร่วมกัน สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2546) การจัดกิจกรรมควรมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

คณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง 3 โรงเรียน มีการจัดด้านคณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการดำเนินการ คล้ายคลึงกันคือ โรงเรียนออกคำสั่งแต่งตั้งครู และครูแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มนักเรียน หัวหน้ากลุ่มนักเรียนร้อง และหัวหน้ากลุ่มแดนเซอร์ ให้มีหน้าที่ กำกับ และติดตามสมาชิกของตนทั้งด้านการฝึกซ้อมและประสานกับครู จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมหัวหน้ากลุ่ม ให้มีหน้าที่กำกับ และติดตามสมาชิก มีความเหมาะสมเนื่องจาก ครูควรฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย สอดคล้องกับ สายพิณ พุทธิสาร (2543) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมที่นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม ควรเปิดโอกาสนักเรียนได้มีบทบาทเป็นการฝึกฝนนักเรียนให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน

กิจกรรมที่จัดในวงดนตรีลูกทุ่งจากข้อมูล พบว่ากรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน มีกิจกรรมที่จัดในวงดนตรี คือ กิจกรรมสอนและฝึกซ้อม เพื่อปรับปรุงเทคนิค ความแม่นยำ และความชำนาญ และอีกกิจกรรมหนึ่งคือกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ได้แก่ การประกวดแข่งขัน การบริการชุมชน การเผยแพร่วัฒนธรรม และการแสดงตามงาน ในการเดินทางเพื่อไปประกวดแข่งขันหรือออกแสดง นักเรียนจะได้เรียนรู้ไปกับแหล่งต่างๆด้วย ประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า กิจกรรมต่างๆที่จัดให้นักเรียนควรเพื่อให้นักเรียนมีทักษะมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรเพื่อให้เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวมคือเผยแพร่วัฒนธรรมสืบไป สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2546) ที่กล่าวว่า กิจกรรมที่จัดนั้นควร เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงาน และการให้บริการด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม สำหรับเวลาในการฝึกซ้อมโดยปกติประมาณวันละ 2-3 ชั่วโมงในวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ และเพิ่มการฝึกซ้อมในวันเสาร์ – อาทิตย์ รวมทั้งในเวลาเรียนหากถึงวันใกล้ประกวดแข่งขัน และจากผลการวิจัยในประเด็นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เวลาที่ใช้ในการฝึกซ้อม มีความสำคัญในการพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนได้ และสอดคล้องกับ คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2546) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมควรมีการกำหนดเวลาให้เหมาะสม

การติดตามดูแลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง พบว่ากรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน ครูผู้ควบคุมวงดนตรีทุกท่านเข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิดทำให้ครูรู้จักนักเรียนและปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนทุกคนเป็นอย่างดี โดยโรงเรียน B และโรงเรียน C มีศิษย์เก่าเข้ามาช่วยกำกับติดตามเพิ่มเติม จากผลการวิจัย ผู้วิจัยเห็นว่า การติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดของครู ทำให้ครูสามารถเข้าใจความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน อันส่งผลต่อการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับ สายพิณ พุทธิสาร (2543) ที่กล่าวว่า การติดตามดูแลการจัดกิจกรรมด้วยวิธีการดังกล่าวมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากการจัดกิจกรรมต้องมีครูที่ปรึกษากิจกรรมที่เข้าใจและให้คำแนะนำแก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี

การประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

วิธีการประเมินผลกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง กรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม โดยโรงเรียน A และโรงเรียน B ประเมินผลระหว่างการฝึกซ้อมเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ส่วนโรงเรียน C ประเมินก่อน ระหว่างและหลังการฝึกซ้อม ส่วนที่มีความคล้ายคลึงกันได้แก่การประเมินผลกรณีการประกวดแข่งขัน จากคำแนะนำของคณะกรรมการตัดสินทั้งข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุงแล้วนำมาพัฒนางวงดนตรีต่อไป และทุกโรงเรียนไม่มีการประเมินเป็นเอกสาร จากผลการวิจัยผู้วิจัยเห็นว่า นอกจากการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายแล้ว ควรประเมินด้วยเอกสาร เพิ่มเติม และสอดคล้องกับกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยฤทธิ์ พรหมมา (2548) กล่าวว่า ควรประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย และสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การรายงานผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง จากกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียนมีการรายงานเสนอเป็นรูปเล่ม โดยโรงเรียน A และโรงเรียน C จัดทำรายงานหลังการประกวดแข่งขันทุกครั้ง ส่วนโรงเรียน B จัดทำรายงานเสนอเป็นรายปี ประเด็นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การรายงานสามารถทำให้การจัดกิจกรรมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2546) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ของกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน พบว่า โรงเรียน A ให้ความสำคัญไปที่ครูผู้ควบคุมวงดนตรี และนักเรียน ที่มีความสามัคคี และจิตใจที่มุ่งมั่น ขณะที่โรงเรียน B เน้นที่การสนับสนุนของผู้บริหาร และความสามารถ ความสามัคคีของนักเรียน ส่วนโรงเรียน C ให้ความสำคัญไปที่ ทั้งครูและนักเรียน ที่มีความรักในสิ่งเดียวกันคือดนตรีและวงดนตรี ประกอบกับมีความสามัคคี รักใคร่ผูกพันต่อกัน และผู้บริหารให้การสนับสนุน จากผลการวิจัย ผู้วิจัยเห็นว่า ครูและนักเรียนมีจิตใจที่มุ่งมั่น ต่อความสำเร็จ นั่นคือมีอุดมการณ์ร่วมกันในอันที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ราชบัณฑิตยสถาน (2525)

ที่กล่าวว่า ถ้าใครยึดถืออุดมการณ์ใดแล้วปฏิบัติได้ตามอุดมการณ์นั้นๆก็จะทำให้บุคคลนั้นดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์

จุดเด่นของกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ทั้ง 3 ของโรงเรียนกรณีศึกษา พบว่า โรงเรียน A และโรงเรียน C มีจุดเด่นที่คล้ายกันคือ แนวเพลงที่หลากหลายหลายมีการผสมระหว่างแนวดนตรีที่แตกต่างกัน ประเด็นนี้ผู้วิจัย เห็นว่า เพลงที่ไพเราะ ลงตัวมีความสุนทรีย์ คือมีความงดงาม ความแปลกใหม่ทำให้ผลงานนั้นมีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วิรัตน์ พิชญ์ไพญญ์ (2516) กล่าวว่า สุนทรียศาสตร์ สามารถส่งเสริมความเจริญทางอารมณ์ การสร้างสรรค์ และส่วนโรงเรียน B มีจุดเด่นด้านความรักใคร่ผูกพันระหว่างพี่กับน้อง ครูกับศิษย์เป็นอย่างมาก และองค์รวมของการแสดงที่สอดคล้องประสานกันอย่างลงตัว ประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ความสุนทรีย์ทำให้ผลงานมีความสอดคล้องลงตัวกันในการแสดง สอดคล้องกับ วิรัตน์ พิชญ์ไพญญ์ (2516) ที่กล่าวว่า สุนทรียศาสตร์ ส่งเสริมความเจริญทางสุนทรียภาพ การรับรู้และทางเทคนิคการทำงาน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งของกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียนสามารถจำแนกได้ 3 ประการคือประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อครู นักเรียนและบุคคลอื่น ดังต่อไปนี้ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อครูคือครูมีความสุขและภาคภูมิใจที่ได้สร้างวงดนตรีและนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถเพื่อนำไปใช้ในอนาคต ประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ครูมีความรักและเมตตาต่อศิษย์พร้อมทั้งเห็นแก่ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู มาตรฐานที่ 2 ที่กล่าวว่า ครูตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาด ด้วยความรักและหวังดีต่อนักเรียน โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่นักเรียนเป็นหลัก ส่วนประโยชน์ต่อนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความรู้ความสามารถด้านดนตรี ได้ประสบการณ์ที่มีคุณค่า ได้พัฒนาตนเองทั้งด้านการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ นอกจากนั้นยังได้ความรัก ความผูกพัน สามัคคีในหมู่คณะ ประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ครูมีการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างมีคุณภาพ และเป็นความสามารถที่ติดตัวนักเรียน อย่างถาวร สอดคล้องกับ มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู มาตรฐานที่ 6 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549) ที่กล่าวว่า การปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวร ติดตัวนักเรียนตลอดไป ขณะที่ประโยชน์ต่อบุคคลอื่น คือต่อโรงเรียน และจังหวัดได้ชื่อเสียงทำให้คนรู้จักมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่า ครูสร้างกิจกรรม ที่ส่งผลประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

สอดคล้องกับ วีระศักดิ์ อัครบวร (2544) ที่กล่าวว่า ลักษณะของครูที่ดีคือควรทำดีโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมก่อนเสมอ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยทำให้ทราบแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่งรวมทั้ง การจัดการกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับครูผู้สร้างกิจกรรมและการจัดการกิจกรรม ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สร้างกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

1. ครูควรเห็นความสำคัญด้านการศึกษาในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าบางครั้งนักเรียนต้องเดินทางเพื่อไปประกวดแข่งขันตามสถานที่ต่างๆ ทำให้เสียโอกาสทางการเรียน จึงควรปรับการจัดการจัดกิจกรรมให้มีผลกระทบต่อภาระหน้าที่ในชั้นเรียนของครูและการเรียนของนักเรียนให้น้อยที่สุด

2. สำหรับครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง จากผลการวิจัยพบว่า ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในวงดนตรีมากที่สุดคนหนึ่ง ถ้าในอนาคตครูยุติบทบาทของตนเองในกิจกรรมดังกล่าว วงดนตรีลูกทุ่งก็ควรมืออยู่ต่อไป เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อหลายฝ่าย ทั้ง นักเรียน โรงเรียน ครูและชุมชน ดังนั้น ครูควรสร้างตัวแทนของตนเองขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ต่อไปในคนรุ่นหลัง

3. จากผลการวิจัยพบว่า ครูให้ความสำคัญกับการประกวดค่อนข้างมาก ดังนั้นครูควรเน้นการบูรณาการในกลุ่มสาระหรือระหว่างกลุ่ม โดยเน้นบทบาทด้านการศึกษาให้นักเรียนเกิดคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ดีให้เกิดในตัวนักเรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

1. จากผลการวิจัยพบว่า มีการประเมินผลการจัดการกิจกรรมการสอนและฝึกซ้อมด้วยวิธีการสังเกตเท่านั้น จึงควรมีการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผลการประเมินมีความถูกต้องตรงตามสภาพจริงมากที่สุด

2. จากผลการวิจัยพบว่า เงินที่ได้รับจากการแสดงตามงานต่างๆ และเงินรางวัลจากการประกวดมีจำนวนค่อนข้างมาก หากไม่มีการจัดการที่ดีและเป็นระบบอาจทำให้เกิดปัญหาตามมาภายหลังได้ จึงควรมีการทำหลักฐานการเบิกจ่ายเงินที่ชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆเกี่ยวกับการเงิน และจัดทำข้อตกลงเกี่ยวกับการเงินระหว่างโรงเรียนกับวงดนตรี และเงินที่ทางวงดนตรีได้รับควรจัดสรรกลับมาเพื่อพัฒนาโรงเรียนในด้านอื่นๆด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เพื่อให้ผลการวิจัยมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ควรเลือกกรณีศึกษาที่มีความแตกต่างกันในเรื่องขนาดของโรงเรียนและสถานที่ตั้งของโรงเรียน เพื่อความเป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาค
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง ดังนั้นควรมีการวิจัยเกี่ยวกับครูผู้สร้างกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพอื่นๆ เพื่อจะได้ทราบลักษณะแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกวรรณ ศุภสิริโรจน์. (2548). การศึกษาการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน
สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย : การศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนดารา
วิทยาลัย. ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาเนเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กীরติ บุญเจือ. (2522). *แก่นปรัชญาปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ขจร ฝ้ายเทศ. (2548). *การสื่อสารทางการเมืองในเพลงไทยลูกทุ่ง พ.ศ.2507 – 2547*.
ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
คณะกรรมการบริหารและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต(5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
(2549). *ความเป็นคน ความเป็นครู 3*. กรุงเทพฯ: กริดส์ ดีไซน์ แอนด์ คอมมูนิเคชั่น.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2532). *กึ่งทศวรรษเพลงลูกทุ่งไทย*. กรุงเทพฯ.
ม.ป.ท.
- คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2546). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. ม.ป.ท.
- โครงการพิเศษเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา, สำนักงาน.
(2542). *แนวทางการพัฒนาวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จรรยา โกมุทัตตานนท์. (2533). *สุนทรียศาสตร์ โลกศิลปะ 4 (2) (กุมภาพันธ์ – เมษายน
2533)*: 28-34.
- จารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง. (2547). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสร้างสายสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน*. ใน ,
บันทึกคุณแม่ 11 พฤศจิกายน 2547.
- ชัยฤทธิ์ พรหมมา. (2548). *หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน : คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. (เอกสารอัดสำเนา).
- ชาย โพธิสิตา. (2547). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นต์
แอนด์พับลิชซิง จำกัด (มหาชน).
- ดิเรก พรสีมา. *ฟื้นครูทายาท แก่ขาดแม่พิมพ์คุณภาพ*. *ไทยรัฐ 8* มี.ค.52 : ปีที่ 60 ฉบับที่ 18674
วันอาทิตย์ แหล่งที่มา : [http://www.thairath.co.th/news.php?section=education
&content=108277](http://www.thairath.co.th/news.php?section=education&content=108277).
- ดุษฎี พนมยงค์ บุญทัศนกุล. (2539). *ลมหายใจ...คนตรี...ชีวิต การฝึกดนตรีเพื่อพัฒนา*

คุณภาพชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: บ้านเพลง.

ดำรง บรรณวิทย์. (2545). แนวการสอนดนตรีที่มีประสิทธิภาพ บทความในหนังสือ สารสนเทศ
ศึกษา. หน้า 57 – 58 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยบรรณานุกรม
ณรุทธ์ สุทธจิตต์.

ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2543). *ความเป็นครู*. พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ ก.พลพิมพ์
(1996)จำกัด.

ธีระภาพ โฉมิตกุล. *ปฐมเพลงลูกทุ่งและเพลงเพื่อชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ : หจก.พร้อมมิตรการพิมพ์
,ม.ป.ป.

ธวสินี โรจนาวี . (2544). *เส้นทางการศึกษาคูแห่งชาติ : การวิจัยพหุกรณีศึกษา*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ . (2540). *เส้นทางการพัฒนาครุณักวิจัย : การวิจัยรายกรณีของครูดีเด่น
ระดับประถม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นภสร ตันปัทมดิลก. (2548). *การดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ:
การศึกษาแบบข้ามกรณี วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

นิตา ชูโต. (2548). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัท พรินต์โพร จำกัด.

ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล. (2534). *การเปรียบเทียบความไวในการรับรู้เชิงสุนทรีย์และ
ความสามารถทางเหตุผลเชิงนามธรรม ระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
กับนักเรียนปกติในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

พระเทพรัตนราชสุดาชสยามราชกุมารี, สมเด็จพระ. (2539). *ลูกทุ่งกับเพลงไทย*. ใน *ลูกทุ่งดีเด่น
ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย*, 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

พีระพงษ์ กุลพิศาล. (2531). *มโนภาพและการรับรู้ทางศิลปะ*. กรุงเทพมหานคร : หน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

พวง มีนอก. (2536). *สุนทรีย์ศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภคินันท์ ชุ่นแจ่ม. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพรู(รหัสวิชา 2700281). ม.ป.ป.
ม.ป.ท.

เมธี ปิลันธนานนท์. (2523). *ปรัชญาการศึกษาสำหรับครู*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- ยนต์ ชุ่มจิต . (2546). *การศึกษาและความเป็นครูไทย* . พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง
 เฮ้าส์.ราชบัณฑิตยสถาน . *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* .กรุงเทพฯ :
 ศิริวัฒนาอินเตอร์พรีนธ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2541). *พจนานุกรมศิลปะ อังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน* . พิมพ์ครั้งที่
 2. กรุงเทพฯ. ม.ป.ท.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). *พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา อักษร A-Z ฉบับราชบัณฑิตยสถาน* .
 กรุงเทพฯ : ศักดิโสภณาการพิมพ์.
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2548). *การศึกษารายการณ*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. (2549). *คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรง
 พิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เลิศชาย คชยุทธ. (2538). *ไทยลูกทุ่ง*. กรุงเทพฯ: พิมพ์เนศวร พรีนติ้ง เซ็นเตอร์จำกัด.
- วิชาการ, กรม. (2546). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2529). *สรุปรายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องศิลปะเด็ก: สภาพปัจจุบันและ
 อนาคต*. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
 กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูลย์. (2516). *สุนทรียศาสตร์ศึกษาคุณค่าและปรัชญา ใน เอกสารการสัมมนา
 อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา* ,หน้า 17-26 ,กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศ กรมการ
 ฝึกหัดครู.
- วราศิริ วงศ์สุนทร. (2543). *การเรียนรู้อย่างมีความสุข : การวิจัยรายการณ ครุต้นแบบด้านการเรียน
 การสอนวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์
 มหาวิทยาลัยจฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร กรอบทอง. (2547). *วิวัฒนาการเพลงลูกทุ่งในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : พันธกิจ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*.พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สุกรี เจริญสุข. (2538). *ดนตรีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: Dr.Sax..
- สุกรี เจริญสุข. (2538). *จะฟังดนตรีอย่างไรให้ไพเราะ*. กรุงเทพฯ: Dr.Sax.

- สงัด ภูเขาทอง. (2532). *การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว
การพิมพ์.
- สุเชาว์ พลอยชุม. (2534). *สุนทรียศาสตร์ ปัญหาและทฤษฎีว่าด้วยความงามและศิลปะ* พิมพ์ครั้งที่
ที่ 2 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุทธิดา จันทรมณี. (2549). ใน คณะกรรมการบริหารและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต(5 ปี)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, *ความเป็นคน ความเป็นครู* 3, 156. กรุงเทพฯ: กริดส์
ดีไซน์ แอนด์ คอมมูนิเคชั่น.
- สุบิน แก้วยัง. (2549). ใน คณะกรรมการบริหารและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต(5 ปี)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, *ความเป็นคน ความเป็นครู* 3, 145. กรุงเทพฯ: กริดส์
ดีไซน์ แอนด์ คอมมูนิเคชั่น.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2545). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุภางค์ จันทวานิช. (2549). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- สุภางค์ จันทวานิช. (2550). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพงศ์ ขวัญศิริ. (2541). *การศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ในเขตการศึกษา 3. ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2538). 87 รวมบทความ เล่มที่ 2 การวิจัยทางการศึกษา: หลักและวิธีการ
สำหรับนักวิจัย.
- สายพิณ พุทธิสาร. (2543). *การศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีไทยในโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลการประกวดวง
ดนตรีไทย ถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพพระรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคนิคการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- เสริมศรี สอนไพรินทร์. *ปฏิบัติการวิชาชีพครู : ก้าวแรกของความเป็นครู. วารสารครุศาสตร์ ปีที่ 35
(ม.ค.-มี.ค.) : 13-22.*
- แสนชัย ลิขิตธีรวุฒิ . (2548). *การศึกษาแนวคิด การทำงาน และผลงานของนักออกแบบเรขาคณิต :*

กรณีศึกษาชัชวาล ขนขจี .วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 ศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 อองอาจ นัยพัฒน์. (2548). *วิธีวิจัยเชิงปริมาณคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*.
 กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดดา.
 อมรา รอดดารา. เอกสารประกอบการสอน 2701102 หลักการศึกษาและวิชาชีพครู. ม.ป.ป. ,
 ม.ป.ท.

ภาษาต่างประเทศ

- Johansen, P.O. (1978). An Art Application-Oriented Teaching Model for Visual
 Aesthetic Education. *Dissertation Abstracts International*. Indiana University.
- Gillham , B. (2000). *Case Study Research Methods*. Cornwall :TJ International Ltd.
- Given, S.M. (2008). *A cross-case study of three exemplary Developmental English
 instructors*. Available from : www.morst.govt.nz/publications/a-z/c/cross-case-study-learning-group-report. [2008, July 4]
- Marshall, C. (1999). *Designing qualitative research*.3rd ed. The United States of
 America : Sage Publications.
- Muchmore ,J,A. (2002). *Methods and Ethics in a life history Study of Teacher*. *Qualitative
 Meethod*. Vol 7 (Dec).
- Schofield (2000). *4C Cross-case comparisons and contrasts*. Available from :
<http://m1.cust.educ.ubc.ca:16080/forsee/4c/definitions.php>. [2008, July 4].
- Yin, R. K. (1994). *Case Study Research Design and Method* . 2 nd ed. Applied
 Social Research Methods Series Volume 5. California :SAGE Publications.
- Yin, R. K. (1989). *Case Study Research*. rev ed. Applied Social Research
 Methods Series Volume 5. California :SAGE Publications.
- Willard-Holt, C. *Recognizing Talent: Cross- Case Study of Two High Potential
 Students with Cerebral Palsy*[Online]. (n.d.). Available from [www.gifted.
 uconn.edu/NRCGT/reports/crs94308/crs94308.html](http://www.gifted.uconn.edu/NRCGT/reports/crs94308/crs94308.html) - 159k -[2008,August 8].

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดร.กมลวรรณ ตั้งธนานนท์	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์จินดา แก่นสมบัติ	คณะมนุษยศาสตร์
	มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏมหาสารคาม
ศึกษานิเทศก์สุดสงวน เลิศล้ำ	หัวหน้างานศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
	นครราชสีมาเขต 5
คุณครูอนุสร หงษ์ขุนทด	ครู โรงเรียนด่านขุนทด

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82680-2

ที่ ศธ 0512.6(2771)/1408

วันที่ 24 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ

ด้วย นางสาวอาจารย์ ไชยสิทธิ์ ฐิต นิสิตชั้นปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง: การศึกษาข้ามกรณีโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82680-2

ที่ ศธ 0512.6(2771)/1409

วันที่ 24 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.กมลวรรณ ตังธนกานนท์

ด้วย นางสาวอาจารย์ ไชยสิทธิ์ ฐิตินิต นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง: การศึกษาข้ามกรณีโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/1410

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

24 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์จินดา แก่นสมบัติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวอาจารย์ ไชยสิทธิ์นุชิต นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง: การศึกษาข้ามกรณีโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัชฌญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/1411

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

24 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสุดสงวน เลิศล้ำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวอาจารย์ ไชยสิทธิ์นุชิต นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง: การศึกษาข้ามกรณีโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัชฌญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/1412

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

24 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณครูอนุสร หงษ์ขุนทด

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวอาจารย์ ไชยสิทธิ์นุชิต นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง: การศึกษาข้ามกรณีโรงเรียนที่ได้รับรางวัลวงดนตรีลูกทุ่งดีเด่น” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัชฌญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

สำหรับครูกรณีศึกษา

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์

ตำแหน่ง.....

โรงเรียน.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลา.....น. ถึง..... น.

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ.....
2. อายุ..... ปี
3. อายุราชการ..... ปี
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
5. ตำแหน่ง.....
6. ระยะเวลาทำงานดนตรีลูกทุ่ง.....ปี
7. ระยะเวลาการทำงานในโรงเรียนนี้.....ปี
8. ประวัติชีวิตของท่านเป็นอย่างไร
9. สภาพครอบครัวของท่านเป็นอย่างไร
10. สัมพันธภาพในครอบครัวของท่านเป็นอย่างไร
11. ประวัติการศึกษาของท่านเป็นอย่างไร
12. ประวัติการทำงานของท่านเป็นอย่างไร

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ในด้านการเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง และการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

1. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่
อย่างไร
2. โครงการที่จัดทำมีอะไรบ้าง มีลักษณะอย่างไร

3. ท่านมีส่วนร่วมในการเตรียมการอย่างไรในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ในประเด็นต่อไปนี

การเตรียมอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์

การเตรียมบุคลากร

- ครูที่ปรึกษากิจกรรมมีจำนวนกี่ท่าน เพียงพอหรือไม่
- มีวิธีการในการเลือกผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมอย่างไรบ้าง
- มีการให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร

การจัดงบประมาณ ใช้งบประมาณจากแหล่งใดบ้าง

4. ท่านมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
5. ท่านกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

อย่างไรบ้าง

6. ท่านมีวิธีการในการรับสมัครสมาชิกอย่างไร
7. จำนวนสมาชิกของกิจกรรมนี้มีกี่คน เพียงพอหรือไม่
8. ท่านประสบปัญหาในการมีส่วนร่วมในการเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

หรือไม่ ด้านใด อย่างไร

9. โรงเรียนให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอย่างไรในประเด็น

ต่อไปนี

9.1 ด้านงบประมาณ

9.2 ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ในการฝึกซ้อม

9.3 ด้านการพัฒนาบุคลากร

9.4 ความต่อเนื่องในการส่งเสริมและสนับสนุน

10. ความสนใจของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีมากหรือไม่(จำนวนระดับชั้น)

11. จำนวนเครื่องดนตรีมีครบถ้วนเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

12. ผลงานหรือเกียรติบัตรที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม

13. ท่านกำหนดข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอย่างไร

14. ท่านมีการปฐมนิเทศสมาชิกเกี่ยวกับข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร

15. ท่านดำเนินการในการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
16. ท่านกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างไรบ้าง
17. ท่านจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอะไรบ้าง
18. ท่านมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอย่างไร ในประเด็นต่อไปนี้
 - 18.1 กำหนดเป็นแผนการจัดกิจกรรมระยะยาวตลอดภาคเรียน
 - 18.2 กำหนดแผนการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง
 - 18.3 ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนในการจัดกิจกรรมมีใครบ้าง
19. ท่านจัดเวลาในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอย่างไรบ้าง
20. จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งแต่ละกิจกรรมคืออะไร
21. ในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งท่านยึดหลักในการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร
22. ท่านติดตามดูแลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
23. ท่านประสบปัญหาในด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ ด้านใดอย่างไร

ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรม

24. ท่านมีวิธีการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
25. ท่านมีการจัดทำรายงานผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง อย่างไรบ้าง
26. ท่านได้นำผลการรายงานการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งในครั้งต่อไปหรือไม่ อย่างไร
27. ท่านประสบปัญหาในด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
28. ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่ทำให้ท่านประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
29. จุดเด่นของวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนของท่าน คืออะไร อย่างไร

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

ด้านแนวคิดของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่ออาชีพครู
2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่ออาชีพครูของท่าน
3. ท่านคาดหวังสิ่งใดจากการทำวงดนตรีลูกทุ่ง

4. ท่านคาดหวังสิ่งใดจากการทำงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย
5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อลูกศิษย์ในวงดนตรีลูกทุ่ง
6. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อลูกศิษย์อื่นๆ
7. ท่านได้สิ่งใดจากการทำงานวงดนตรีลูกทุ่ง
8. การทำงานวงดนตรีลูกทุ่งเกิดผลกับใครบ้าง อย่างไร
9. ท่านภาคภูมิใจต่อวงดนตรีลูกทุ่งอย่างไร
10. ท่านมีความภาคภูมิใจในตนเองด้านใดบ้าง อย่างไร

ด้านค่านิยมของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

11. ข้อคิด หลักการหรือปรัชญาในการปฏิบัติตนของท่านเป็นอย่างไร
12. ข้อคิด หลักการหรือปรัชญาในการปฏิบัติงานของท่านเป็นอย่างไร
13. แรงบันดาลใจในการสร้างวงดนตรีลูกทุ่งเป็นอย่างไร
14. แรงบันดาลใจในการทำงานดนตรีมาจนกระทั่งปัจจุบันเป็นอย่างไร

ด้านการปฏิบัติตนของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

15. บุคลิก ลักษณะของท่านเป็นอย่างไร
16. สัมพันธภาพระหว่างท่านกับครูที่ปรึกษากิจกรรมท่านอื่นเป็นอย่างไร
17. สัมพันธภาพระหว่างท่านกับผู้บริหารเป็นอย่างไร
18. สัมพันธภาพระหว่างท่านกับนักเรียนเป็นอย่างไร
19. แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของท่านเป็นอย่างไร
20. ลักษณะการปฏิบัติงานของท่านเป็นอย่างไร

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

สำหรับครูผู้ควบคุมวงดนตรี

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์

ตำแหน่ง.....

โรงเรียน.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลา.....น. ถึง..... น.

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ.....
2. อายุ..... ปี
3. อายุราชการ..... ปี
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
5. ตำแหน่ง.....
6. ระยะเวลาทำงานดนตรีลูกทุ่ง.....ปี
7. ระยะเวลาการทำงานในโรงเรียนนี้.....ปี
8. ประวัติชีวิตของท่านเป็นอย่างไร
9. สภาพครอบครัวของท่านเป็นอย่างไร
10. สัมพันธภาพในครอบครัวของท่านเป็นอย่างไร
11. ประวัติการศึกษาของท่านเป็นอย่างไร
12. ประวัติการทำงานของท่านเป็นอย่างไร

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ในด้านการเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง และการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

1. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่
อย่างไร
2. โครงการที่จัดทำมีอะไรบ้าง มีลักษณะอย่างไร

3. ท่านมีส่วนร่วมในการเตรียมการอย่างไรในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ในประเด็นต่อไปนี้
 - 3.1 การเตรียมอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์
 - 3.2 การเตรียมบุคลากร
 - ครูที่ปรึกษากิจกรรมมีจำนวนกี่ท่าน เพียงพอหรือไม่
 - มีวิธีการในการเลือกผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมอย่างไรบ้าง
 - มีการให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร
 - 3.3 การจัดงบประมาณ ได้งบประมาณจากแหล่งใดบ้าง
4. ท่านมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
5. ท่านกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอย่างไรบ้าง
 6. ท่านมีวิธีการในการรับสมัครสมาชิกอย่างไร
 7. จำนวนสมาชิกของกิจกรรมนี้มีกี่คน เพียงพอหรือไม่
 8. ท่านประสบปัญหาในการมีส่วนร่วมในการเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ ด้านใด อย่างไร
 9. โรงเรียนให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอย่างไรในประเด็นต่อไปนี้
 - 9.5 ด้านงบประมาณ
 - 9.6 ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ในการฝึกซ้อม
 - 9.7 ด้านการพัฒนาบุคลากร
 - 9.8 ความต่อเนื่องในการส่งเสริมและสนับสนุน
 10. ความสนใจของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีมากหรือไม่(จำนวนระดับชั้น)
 11. จำนวนเครื่องดนตรีมีครบถ้วนเพียงพอหรือไม่ อย่างไร
 12. ผลงานหรือเกียรติบัตรที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
- ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม**
 13. ท่านกำหนดข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอย่างไร
 14. ท่านมีการปฐมนิเทศสมาชิกเกี่ยวกับข้อปฏิบัติการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร

15. ท่านดำเนินการในการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
16. ท่านกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างไรบ้าง
17. ท่านจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอะไรบ้าง
18. ท่านมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอย่างไร ในประเด็นต่อไปนี้
 - 18.1 กำหนดเป็นแผนการจัดกิจกรรมระยะยาวตลอดภาคเรียน
 - 18.2 กำหนดแผนการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง
 - 18.3 ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนในการจัดกิจกรรมมีใครบ้าง
19. ท่านจัดเวลาในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอย่างไรบ้าง
20. จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งแต่ละกิจกรรมคืออะไร
21. ในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งท่านยึดหลักในการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร
22. ท่านติดตามดูแลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
23. ท่านประสบปัญหาในด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ ด้านใดอย่างไร

ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรม

24. ท่านมีวิธีการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
25. ท่านมีการจัดทำรายงานผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง อย่างไรบ้าง
26. ท่านได้นำผลการรายงานการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งในครั้งต่อไปหรือไม่ อย่างไร
27. ท่านประสบปัญหาในด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
28. ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่ทำให้ท่านประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
29. จุดเด่นของวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนของท่าน คืออะไร อย่างไร

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

ด้านแนวคิดและค่านิยมของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

1. บุคลิก ลักษณะเฉพาะตัวของครูกรณีศึกษา มีลักษณะอย่างไร
2. นิสัยใจคอ มีลักษณะอย่างไร

ด้านการปฏิบัติตนของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

3. บรรยายลักษณะการปฏิบัติตนของครูกรณีศึกษา
4. ลักษณะที่โดดเด่นในด้านการปฏิบัติตนของครูกรณีศึกษาเป็นอย่างไร
5. ท่านชื่นชมการปฏิบัติตน ของครูกรณีศึกษาด้านใด อย่างไรบ้าง

ด้านการปฏิบัติงานของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

6. บรรยายลักษณะการปฏิบัติงานของครูกรณีศึกษา
7. ลักษณะที่โดดเด่นในด้านการปฏิบัติงานของครูกรณีศึกษาเป็นอย่างไร
8. ท่านชื่นชมการปฏิบัติงาน ของครูกรณีศึกษาด้านใด อย่างไรบ้าง
9. สัมพันธภาพระหว่างท่านกับครูกรณีศึกษาเป็นอย่างไร

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

สำหรับผู้บริหารโรงเรียน

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์

ตำแหน่ง.....

โรงเรียน.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลา.....น. ถึง..... น.

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ.....
2. อายุ..... ปี
3. อายุราชการ..... ปี
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
5. ตำแหน่ง.....
6. ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่ง.....ปี
7. ระยะเวลาการทำงานในโรงเรียนนี้.....ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งในด้าน

การเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง และการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

1. ท่านมีนโยบายอย่างไรในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
2. ท่านกำหนดระเบียบข้อบังคับในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่

อย่างไร

3. ท่านมีแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอย่างไร (จัดตามแนวทางการจัดกิจกรรมในโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ หรือมีแนวทางการดำเนินการเฉพาะ)

4. ท่านดำเนินการอย่างไรในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ในประเด็นต่างๆ

ดังนี้

การเตรียมอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์

การเตรียมบุคลากร

- กำหนดคุณสมบัติของผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
- มอบหมายให้ใครเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

การจัดงบประมาณ

- งบประมาณที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นงบประมาณใดบ้าง
- นอกจากงบประมาณที่ได้รับจากโรงเรียนแล้วท่านได้รับงบประมาณจากแหล่งอื่น

อีกหรือไม่

5. ท่านประสบปัญหาในการเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งในประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร

ด้านการกำหนดระเบียบข้อบังคับ

ด้านการทำโครงการจัดกิจกรรม

การเตรียมอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์

การเตรียมบุคลากร

งบประมาณ

6. โรงเรียนให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอย่างไรในประเด็นต่อไปนี้

6.1 ด้านงบประมาณ

6.2 ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ในการฝึกซ้อม

6.3 ด้านการพัฒนาบุคลากร

6.4 ความต่อเนื่องในการส่งเสริมและสนับสนุน

ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม

7. ท่านติดตามดูแลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งอย่างไร

8. ท่านประสบปัญหาในการติดตามดูแลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ ถ้าประสบปัญหาปัญหาที่พบมีอะไรบ้าง

ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

9. ท่านมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร

10. ท่านประสบปัญหาในการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร

11. ท่านดำเนินการในการจัดทำรายงานผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
12. ท่านประสบปัญหาในการรายงานผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
13. ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่มีส่วนสำคัญในการทำให้โรงเรียนของท่านประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
14. ท่านคิดว่าโรงเรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง
ด้านแนวคิดและค่านิยมของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

10. บุคลิก ลักษณะเฉพาะตัวของครูกรณีศึกษา มีลักษณะอย่างไร
11. นิสัยใจคอ มีลักษณะอย่างไร

ด้านการปฏิบัติตนของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

12. บรรยายลักษณะการปฏิบัติตนของครูกรณีศึกษา
13. ลักษณะที่โดดเด่นในด้านการปฏิบัติตนของครูกรณีศึกษาเป็นอย่างไร
14. ท่านชื่นชมการปฏิบัติตน ของครูกรณีศึกษาด้านใด อย่างไรบ้าง

ด้านการปฏิบัติงานของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

15. บรรยายลักษณะการปฏิบัติงานของครูกรณีศึกษา
16. ลักษณะที่โดดเด่นในด้านการปฏิบัติงานของครูกรณีศึกษาเป็นอย่างไร
17. ท่านชื่นชมการปฏิบัติงาน ของครูกรณีศึกษาด้านใด อย่างไรบ้าง
18. สัมพันธภาพระหว่างท่านกับครูกรณีศึกษาเป็นอย่างไร

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

สำหรับ นักเรียน

โรงเรียน.....
วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลา.....น. ถึง..... น.

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ – นามสกุล.....
2. ชั้นที่เรียน.....
3. อายุ.....ปี
4. นักเรียนเข้าเป็นสมาชิกกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งนานเท่าใด
5. นักเรียนเคยเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งมาก่อนหรือไม่ อย่างไร
6. นักเรียนคาดหวังอะไรจากการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งในด้าน

การเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง และการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่อย่างไร
2. นักเรียนประสบปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง หรือไม่อย่างไร
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง เกี่ยวกับการเตรียมอาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์หรือไม่ อย่างไร
4. นักเรียนประสบปัญหาในการมีส่วนร่วมในการเตรียมอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์หรือไม่ อย่างไร
5. นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆอย่างไร

ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม

6. ในการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง มีคณะกรรมการดำเนินการหรือไม่ อย่างไร บทบาทหน้าที่มีอะไรบ้าง
7. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ทุกกิจกรรมหรือไม่ สม่าเสมอเพียงใด

8. นักเรียนต้องการให้ครูจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง เพิ่มเติมจากที่ได้จัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร
9. จากการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนคิดว่าตนเองมีการพัฒนาตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง หรือไม่ อย่างไร

ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรม

10. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งหรือไม่ อย่างไร
11. นักเรียนประสบปัญหาในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวงดนตรีลูกทุ่ง หรือไม่ อย่างไร
12. นักเรียนมีส่วนร่วมในการรายงานผลการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร
13. นักเรียนประสบปัญหาในการรายงานการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง หรือไม่ อย่างไร
14. สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งคืออะไรบ้าง

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ค่านิยมและการปฏิบัติของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

ด้านแนวคิดและค่านิยมของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

1. บุคลิกนิสัยใจคอของครูกรณีศึกษา มีลักษณะอย่างไร
2. ลักษณะเฉพาะตัวของครูกรณีศึกษา มีลักษณะอย่างไร

ด้านการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

3. บรรยายลักษณะการปฏิบัติตนของครูกรณีศึกษา
4. ลักษณะที่โดดเด่นในด้านการปฏิบัติตนของครูกรณีศึกษาเป็นอย่างไร
5. นักเรียนชื่นชมการปฏิบัติตน ของครูกรณีศึกษาด้านใด อย่างไรบ้าง
6. บรรยายลักษณะการปฏิบัติงานของครูกรณีศึกษา
7. ลักษณะที่โดดเด่นในด้านการปฏิบัติงานของครูกรณีศึกษาเป็นอย่างไร
8. นักเรียนชื่นชมการปฏิบัติงาน ของครูกรณีศึกษาด้านใด อย่างไรบ้าง
9. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูกรณีศึกษาเป็นอย่างไร

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

สำหรับ ผู้ปกครองของนักเรียน

โรงเรียน.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลา.....น. ถึง..... น.

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ – นามสกุล.....
2. อาชีพ.....
3. อายุ.....ปี

ตอนที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวงดนตรีลูกทุ่ง

1. ความรู้สึกต่อการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวงดนตรีลูกทุ่งของบุตรของท่าน
อย่างไร
2. ท่านสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งบุตรของท่านอย่างไรบ้าง
3. ความคิดเห็นที่มีต่อครูกรณีศึกษา
4. ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวงดนตรีลูกทุ่ง
5. สิ่งที่บุตรของท่านได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง มีอะไรบ้าง อย่างไร

แบบสังเกตสภาพโรงเรียน

โรงเรียน.....

วัน/เดือน/ปีช่วงเวลาที่สังเกต.....ถึง.....

รายการสังเกต	ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต
1. ข้อมูลพื้นฐานและบริบทของโรงเรียน 1.1 ที่ตั้ง 1.2 บริบทใกล้เคียง	
2. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน 2.1 อาคารเรียนและอาคารประกอบ ภายในโรงเรียน 2.2 สถานที่ฝึกซ้อมวงดนตรีลูกทุ่ง 2.3 การจัดป้ายนิเทศและการ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง	

แบบสังเกตการปฏิบัติของครูกรณีศึกษา

การสังเกตครั้งที่.....

โรงเรียน.....ชื่อครูที่ปรึกษา/กิจกรรม.....
 ชั้น.....จำนวนนักเรียน..... คน
 วัน/เดือน/ปี.....ช่วงเวลาที่เกิด.....ถึง..... น.

การสังเกตการปฏิบัติของผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง

รายการสังเกต	ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต
1. การปฏิบัติตนของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง 1.1 บุคลิก ลักษณะ 1.2 สัมพันธภาพของครู กับบุคคลอื่น (ผู้บริหารโรงเรียน ครูท่านอื่น นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน) 1.3 วิถีชีวิต ความเป็นอยู่	
2. การปฏิบัติงานของครูผู้สร้างวงดนตรีลูกทุ่ง 2.1 การปฏิบัติในวงดนตรีลูกทุ่ง 2.2 การปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย	

แบบสังเกตการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

การสังเกตครั้งที่.....

โรงเรียน.....ชื่อครูที่ปรึกษากิจกรรม.....

ชั้น.....จำนวนนักเรียน..... คน

วัน/เดือน/ปี.....ช่วงเวลาที่สังเกต.....ถึง..... น.

การสังเกตการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง

รายการสังเกต	ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต
1. การเตรียมความพร้อม 1.1 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ อาคาร สถานที่ 1.2 การแจ้งจุดประสงค์ในการจัดกิจกรรม	
2. ลักษณะกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งที่จัดให้ นักเรียน 2.1 กิจกรรมการฝึกทักษะการร้องเพลง 2.2 กิจกรรมการฝึกทักษะการเล่นดนตรี 2.3 กิจกรรมการฝึกทักษะการเต้น 2.4 กิจกรรมการซ้อมรวมวง 2.5 กิจกรรมอื่นๆ.....	
3. สภาพและบรรยากาศทั่วไปของการ จัดกิจกรรม 3.1 การมีส่วนร่วมของนักเรียน 3.2 บทบาทของนักเรียน 3.3 การให้ความสำคัญกับนักเรียน 3.4 บทบาทของครูที่ปรึกษากิจกรรม 3.5 ความกระตือรือร้นและความสนใจ ของนักเรียน 3.6 ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติ กิจกรรม 3.7 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหาร	

รายการสังเกต	ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต
3.8 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 3.9 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน 4. การประเมินการจัดกิจกรรม 4.1 วิธีการประเมิน 4.2 ผู้ประเมิน	

แนวคำถามในการสนทนากลุ่มของนักเรียนสมาชิกวงดนตรีลูกทุ่ง

โรงเรียน.....

วัน/เดือน/ปี ที่สนทนากลุ่ม.....เวลา.....น.ถึง..... น.

1. การเตรียมการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
2. การดำเนินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
3. การประเมินการจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง
4. ปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมและปัญหาของวงดนตรีลูกทุ่ง
5. การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในด้านต่างๆ
6. วิธีสอนที่นักเรียนได้รับจากครูกรณีศึกษา
7. ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรม
8. สิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม
9. บรรยายบุคลิก ลักษณะของครูกรณีศึกษา
10. อธิบายลักษณะการปฏิบัติตนของครูกรณีศึกษา
11. อธิบายลักษณะการปฏิบัติงานของครูกรณีศึกษา
12. ความรู้สึก ที่มีต่อครูกรณีศึกษา
13. ได้รับประสบการณ์อย่างไรจากครูกรณีศึกษา

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวอาจารย์ ไชยสิทธิ์นุชิต เกิดเมื่อวันที่ 30 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2523 เดิมชื่อนางสาวขวัญเรือน ทองพราว ภูมิลำเนา จังหวัดนครราชสีมา ได้รับทุนโครงการคุรุทายาทฯ ของกรมสามัญศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 – 2544 สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) วิชาเอกคณิตศาสตร์ จากสถาบันราชภัฏนครราชสีมา เมื่อปีการศึกษา 2544 และเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2550 ปัจจุบันรับราชการที่โรงเรียนมัธยมด่านขุนทด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา